

Πάντειο Πανεπιστήμιο
Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών
Τμήμα Κοινωνιολογίας
Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Εγκληματολογίας
«Η σύγχρονη εγκληματικότητα και η αντιμετώπισή της»

Η συνεργασία της **Europol** με τα Κράτη-Μέλη στο πλαίσιο της αντεγκληματικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η περίπτωση της Ελλάδας.

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ: ΚΟΤΣΙΦΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΑΡ. ΜΗΤΡ.: 3214Μ014

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΜΕΛΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ: ΦΑΡΣΕΔΑΚΗΣ ΙΑΚΩΒΟΣ
ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΝΑ

Αθήνα, Μάρτιος, 2017

ΛΕΥΚΗ
ΣΕΛΙΔΑ

Περιεχόμενα

Βραχυγραφίες σ. 004

Εισαγωγή σ. 006

Πρώτο Μέρος

1.1 **Αντεγκληματική Πολιτική** σ. 010

1.2 **Ευρωπαϊκή αντεγκληματική Πολιτική** σ. 018

1.2.1 Γενικά..... σ. 018

1.2.2 Η διαδικασία «εξευρωπαϊσμού» («europeanization»)..... σ. 021

1.2.3 Η διαδικασία «εξευρωπαϊσμού» («europeanization») της αντεγκληματικής πολιτικής..... σ. 023

1.2.4 Η διαδικασία «εξευρωπαϊσμού» («europeanization») στο χώρο της «ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης» σ. 025

1.3 **Ευρωπαϊκή Αστυνομική συνεργασία** σ. 030

1.3.1 Γενικά..... σ. 030

1.3.2 Ισχύον Θεσμικό Πλαίσιο σ. 041

1.3.3 Οι Οργανισμοί και τα λοιπά Όργανα Αστυνομικής Συνεργασίας..... σ. 042

1.3.4 Ο ρόλος του Κοινοβουλίου σ. 047

1.4 **Κοινές Ομάδες Έρευνας** σ. 049

1.4.1 Γενικά σ. 049

1.4.2 Προϋποθέσεις για σύσταση Κ.Ο.Ε..... σ. 050

1.4.3 Πλεονεκτήματα της χρήσης Κ.Ο.Ε. σ. 053

1.4.4 Δράση της Κ.Ο.Ε..... σ. 053

1.4.5 Δομή Ηγεσίας Κ.Ο.Ε. σ. 055

1.4.6 Η συμμετοχή της Europol στις Κοινές Ομάδες Έρευνας σ. 056

Μέρος Δεύτερο

2.1 **Η Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία – Europol** σ. 058

2.1.1 Ίδρυση σ. 058

2.1.2 Αποστολή – Αρμοδιότητες σ. 061

2.1.3 Το Διοικητικό Συμβούλιο της Europol σ. 063

2.1.4 Άσκηση Ελέγχου σ. 063

2.1.5 Οργανόγραμμα σ. 064

2.2 **Το πλαίσιο συνεργασίας με τα Κράτη-Μέλη** σ. 066

2.2.1 Εμπειρογνωμοσύνη στον Τομέα Επιβολής του Νόμου σ. 067

2.2.2 Επιχειρησιακό Κέντρο 24ωρης λειτουργίας σ. 067

2.2.3 Ικανότητα Επιχειρησιακής Ανάλυσης..... σ. 069

2.2.4 Το Σύστημα Ανάλυσης της Europol (EAS) σ. 069

2.2.5 Το Δίκτυο Ηλεκτρονικής Ανάλυσης εγκληματολογικών Στοιχείων (CFN) ... σ. 069

2.2.6 Στρατηγικές Αναλύσεις σ. 070

2.2.7 Το Γραφείο Αξιωματικών Συνδέσμων σ. 071

2.3 **Ανταλλαγή Πληροφοριών** σ. 071

2.3.1 Πλατφόρμα Εμπειρογνομόνων της Europol (EPE)..... σ. 072

2.3.2 Πληροφοριακά Συστήματα της Europol σ. 075

2.3.3 Πληροφοριακό Σύστημα EUROPOL (EIS) σ. 075

2.3.4 Εφαρμογή Δικτύου για την Ασφαλή Ανταλλαγή Πληροφοριών (SIENA) . σ. 079

2.4 **Επιχειρησιακή δραστηριότητα της Europol** σ. 081

2.4 Επιχειρησιακές Μονάδες της Europol..... σ. 082

2.4.1 Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Κατά του Κυβερνοεγκλήματος (EC3) σ. 082

2.4.2 Κοινή Ομάδα Δράσης κατά του Κυβερνοεγκλήματος (J-CAT) σ. 085

2.4.3 Ευρωπαϊκό Κέντρο κατά της Λαθρομετανάστευσης (EMSC)..... σ. 086

2.4.4 Ευρωπαϊκό Κέντρο κατά της Τρομοκρατίας (ECTC)..... σ. 090

2.4.5	Μονάδα Συντονισμένης Συνεργασίας για την Αντιμετώπιση των Εγκλημάτων κατά της Πνευματικής Ιδιοκτησίας (IPC3)	σ. 092
2.4.6	Δίκτυο των Οικονομικών Εγκληματολογικών Μονάδων (FIU.net)	σ. 095
2.5	Σχέση με Τρίτα Κράτη	σ. 097
2.5.1	Ανταλλαγή και επεξεργασία προσωπικών δεδομένων	σ. 098
2.5.2	Συμφωνίες Συνεργασίας με Τρίτα Κράτη	σ. 100
2.5.3	Στρατηγικές Συμφωνίες	σ. 101
2.5.3	Επιχειρησιακές Συμφωνίες	σ. 110
2.5.4	Συμφωνίες Συνεργασίας με άλλους Ευρωπαϊκούς Οργανισμούς	
2.5.5	Επιχειρησιακές Συμφωνίες	σ. 110
2.5.6	Στρατηγικές Συμφωνίες	σ. 111
2.5.7	Συμφωνίες Συνεργασίας με άλλους Διεθνείς Οργανισμούς	
2.5.8	Επιχειρησιακές Συμφωνίες	σ. 117
2.5.9	Στρατηγικές Συμφωνίες	σ. 117
2.6	Αναλυτικοί Φάκελοι Εργασίας (Α.Φ.Ε.)	σ. 119

Μέρος Τρίτο

3.1	Η περίπτωση της Ελλάδας	σ. 126
3.2	Εθνική Μονάδα Ευροπολ	σ. 127
3.2.1	Αρμοδιότητες Εθνικής Μονάδας	σ. 127
3.3	Επιχειρησιακές δράσεις της Ευροπολ στις οποίες συμμετείχε η Ελλάδα	σ. 131

Μέρος Τέταρτο

4.1	Αξιολόγηση και προοπτικές	σ. 147
5.1	Βιβλιογραφία	σ. 150
5.1.1	Ελληνική	σ. 151
5.1.2	Ξενόγλωσση	σ. 152
5.1.3	Διαδικτυακοί σύνδεσμοι (Links)	σ. 152

Ελληνικές

Α.Φ.Ε.	Αναλυτικός Φάκελος Εργασίας
Α.Δ.Σ.	Αμοιβαία Δικαστική Συνδρομή
Δ.Ε.Υ.	Δικαιοσύνη και Εσωτερικές Υποθέσεις
Ε.Δ.Δ.Α.	Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
Ε.Ε.	Ευρωπαϊκή Ένωση
Ε.Σ.Δ.Α.	Ευρωπαϊκή Συνθήκη Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
Κ.Ε.Π.Π.Α.	Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική ασφάλειας
Κ.Ο.Ε.	Κοινή Ομάδα Έρευνας
Κ-Μ	Κράτος-Μέλος
Ο.Δ.Α.Δ.	Οικουμενική Διακήρυξη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Ο.Η.Ε.
ΠτΧ	Πρόγραμμα της Χάγης
Σ.Α.Π.Δ.	Σύστημα Απονομής Ποινικής Δικαιοσύνης
Σ.Λ.Ε.Ε.	Συνθήκη Λειτουργίας Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΣυνΘΕΕ	Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση
Χ.Ε.Α.Δ.	Χώρος Ελευθερίας Ασφάλειας Δικαιοσύνης
Χ.Θ.Δ.Ε.Ε.	Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ξενόγλωσσες

AFJS	Area of Freedom Justice and Security
A.W.F.	Analysis Work File
C.C.T.V.	Closed Circuit Tele Vision
E.A.S.	Europol Analysis System
EASO	European Asylum Support Office
EC3	European Cybercrime Centre
ECTC	European Counter Terrorism Centre
E.I.S.	Europol Information System
EJN	European Judicial Network
EMPACT	European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats
EMASTs	Europol Mobile Analytical Support Teams
EMISTs	Europol Mobile Investigation Support Teams
EMSC	European Migrant Smuggling Centre
E.P.E.	Europol Platform for Experts
E.U.	European Union
EUIPO	European Union Intellectual Property Office
FIUs	Financial Intelligence Units
FIU.net	Financial Intelligence Units Network
J-CAT	Joint Cybercrime Action Taskforce
IATA	International Air Transport Association
ICE	Immigration and Customs Enforcement, (U.S.A.)
IPC3	Intellectual Property Crime Coordinated Coalition
O.C.T.A.	Organized Crime Threat Assessment
SIENA	Secure Information Exchange Network Application
S.O.C.T.A.	Serious Organized Crime Threat Assessment
TE-SAT	Terrorism Situation Analysis
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

*Δεν θα ήταν δυνατόν να ολοκληρώσω το
παρόν μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών,
χωρίς την υπομονή, τις θυσίες και τη
συμπράσταση της οικογένειάς μου.*

Τους ευχαριστώ

Ιανουάριος 2017

Το λεγόμενο «Ευρωπαϊκό Οικοδόμημα» εμπνέεται από την πολιτιστική, τη θρησκευτική και την ανθρωπιστική κληρονομιά της Ευρώπης, από την οποία αναπτύχθηκαν οι παγκόσμιες αξίες των απaráβατων και αναφαίρετων δικαιωμάτων του ανθρώπου, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας και του κράτους δικαίου [1].

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.), σε θεωρητική πάντα βάση, βασίζεται στις αξίες του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου, καθώς και του σεβασμού των ανθρώπινων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες. Οι αξίες αυτές είναι κοινές στα Κράτη-Μέλη εντός κοινωνιών που χαρακτηρίζονται από τον πλουραλισμό, την απαγόρευση των διακρίσεων, την ανοχή, τη δικαιοσύνη, την αλληλεγγύη και την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών.

Σκοπός της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι να προάγει την ειρήνη, τις αξίες της και την ευημερία των λαών της. Για την επίτευξη αυτού το σκοπού, η Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχει στους πολίτες της χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης χωρίς εσωτερικά σύνορα, μέσα στον οποίο εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων σε συνδυασμό με κατάλληλα μέτρα όσον αφορά τους ελέγχους στα εξωτερικά της σύνορα, το άσυλο, τη μετανάστευση και την πρόληψη και καταστολή της εγκληματικότητας.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση προάγει την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή και την αλληλεγγύη μεταξύ των Κρατών-Μελών. Σέβεται την ισότητα των Κρατών-Μελών ενώπιον των Συνθηκών καθώς και την εθνική τους ταυτότητα που είναι συμφυής με τη θεμελιώδη πολιτική και συνταγματική τους δομή, στην οποία συμπεριλαμβάνεται και η περιφερειακή και τοπική αυτοδιοίκηση. Σέβεται τις ουσιώδεις λειτουργίες του Κράτους, ιδίως δε τις λειτουργίες που αποβλέπουν στη διασφάλιση της εδαφικής ακεραιότητας, τη διατήρηση της δημόσιας τάξης και την προστασία της εθνικής ασφάλειας. Ειδικότερα δε, η εθνική ασφάλεια παραμένει στην ευθύνη κάθε κράτους μέλους.

Σύμφωνα με την [Αρχή της Καλόπιστης Συνεργασίας](#), η Ένωση και τα Κράτη-Μέλη εκπληρώνουν τα εκ των Συνθηκών ορισθέντα βάσει αμοιβαίου σεβασμού και αμοιβαίας συνεργασίας. Λαμβάνουν κάθε γενικό ή ειδικό μέτρο ικανό να διασφαλίσει την εκτέλεση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις Συνθήκες ή προκύπτουν από

1 ΟJ 2007/C306/01, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, «Συνθήκη της Λισσαβόνας. Για την τροποποίηση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας», υπογράφηκε στη Λισσαβόνα στις 13 Δεκεμβρίου 2007.

πράξεις των θεσμικών οργάνων της Ένωσης και διευκολύνουν την Ένωση στην εκπλήρωση της αποστολής της απέχοντας από τη λήψη οποιουδήποτε μέτρου ικανού να θέσει σε κίνδυνο την πραγματοποίηση των στόχων της Ένωσης.»

Η οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων της Ένωσης διέπεται από την [Αρχή της Δοτής Αρμοδιότητας](#) ενώ η άσκηση τους διέπεται από τις Αρχές της [Επικουρικότητας](#) και της [Αναλογικότητας](#) [2].

Σύμφωνα με την [Αρχή της Δοτής Αρμοδιότητας](#), η Ένωση ενεργεί μόνον εντός των ορίων των αρμοδιοτήτων που της απονέμουν τα Κράτη-Μέλη με τις Συνθήκες για την επίτευξη των στόχων που οι Συνθήκες αυτές ορίζουν. Κάθε αρμοδιότητα η οποία δεν απονέμεται στην Ένωση με τις Συνθήκες ανήκει στα κράτη μέλη.

Σύμφωνα με την [Αρχή της Επικουρικότητας](#), στους τομείς οι οποίοι δεν υπάγονται στην αποκλειστική της αρμοδιότητα, η Ένωση παρεμβαίνει μόνο εφόσον και κατά τον βαθμό που οι στόχοι της προβλεπόμενης δράσης δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη, τόσο σε κεντρικό όσο και σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, μπορούν όμως, λόγω της κλίμακας ή των αποτελεσμάτων της προβλεπόμενης δράσης, να επιτευχθούν καλύτερα στο επίπεδο της Ένωσης.

Τα θεσμικά όργανα της Ένωσης εφαρμόζουν την Αρχή της Επικουρικότητας σύμφωνα με το Πρωτόκολλο σχετικά με την εφαρμογή των Αρχών της Επικουρικότητας και της Αναλογικότητας. Τα εθνικά κοινοβούλια μεριμνούν για την τήρηση της Αρχής της Επικουρικότητας σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο εν λόγω Πρωτόκολλο. Σύμφωνα πάντα με την [Αρχή της Αναλογικότητας](#), το περιεχόμενο και η μορφή της δράσης της Ένωσης δεν υπερβαίνουν τα απαιτούμενα για την επίτευξη των στόχων των Συνθηκών [3].

Τα θεσμικά όργανα της Ένωσης εφαρμόζουν την [Αρχή της Αναλογικότητας](#) σύμφωνα με το Πρωτόκολλο σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας.»

Βλέπουμε λοιπόν ότι, ευρωπαϊκή οικοδόμηση δεν συνεπάγεται μόνο οικονομικές αλλαγές. [Διαταράσσει επίσης τα κανονιστικά Συστήματα των κοινωνιών μας και με αυτό εννοούμε έναν καθορισμένο τρόπο δράσης, ύπαρξης και σκέψης που επιφέρει κοινωνικές κυρώσεις.](#) Πιο συγκεκριμένα μάλιστα, βρισκόμαστε μπροστά σε μία ανασύνθεση ολόκληρης της ισορροπίας των κανονιστικών μας οικοδομημάτων, που είχε οργανωθεί γύρω από την ηγεμονία των κανόνων που παρήγαγε το Έθνος-Κράτος και το δίκαιό του. Το Κράτος βέβαια, δεν εξαφανίζεται, αλλά επαναξιολογούνται αναγκαστικά η θέση και ο ρόλος του στη διεύθυνση των κοινωνικών σχέσεων [4].

2 OJ 2007/C306/03, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Άρθρο 3β.

3 OJ C 306/12, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 17.12.2007.

4 Γ. Π. Νικολόπουλος, «Διεθνοποίηση της αντεγκληματικής πολιτικής και δικαιώματα του ανθρώπου», Φάκελος σημειώσεων Ακαδημαϊκού έτους 2014-2015, Κ.Μ. 32Μ005, στην υποσημείωση 64, σ. 30.

Στόχος της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι να παρέχει στους πολίτες υψηλό επίπεδο προστασίας εντός ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, με την ανάπτυξη από κοινού δράσης μεταξύ των Κρατών-Μελών στον τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις και με την πρόληψη και την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξеноφοβίας [5].

Ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται με την πρόληψη και την καταπολέμηση της εγκληματικότητας, οργανωμένης ή μη, ιδίως της τρομοκρατίας, της εμπορίας ανθρώπων και των εγκλημάτων κατά παιδιών, της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών και όπλων, της δωροδοκίας και της απάτης μέσω διαδικτύου. Ειδικότερα, ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται μέσω:

- στενότερης συνεργασίας μεταξύ Αστυνομικών Υπηρεσιών, Τελωνειακών και άλλων Αρχών Επιβολής του Νόμου στα Κράτη-Μέλη, τόσο απευθείας όσο και μέσω της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (Europol), σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 30 και 32.
- στενότερης συνεργασίας μεταξύ Δικαστικών και άλλων αρμοδίων Αρχών των Κρατών-Μελών συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας μέσω της Ευρωπαϊκής Μονάδας Δικαστικής Συνεργασίας (Eurojust), σύμφωνα με τα άρθρα 31 και 32,
- προσέγγισης, όπου είναι αναγκαίο, των κανόνων σε ποινικές υποθέσεις στα Κράτη-Μέλη, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 31 στοιχείο ε) της ΣΛΕΕ.

Βλέπουμε λοιπόν ότι, η Ευρωπαϊκή Ένωση αναπτύσσει Αστυνομική συνεργασία στην οποία συμμετέχουν όλες οι αρμόδιες Αρχές των Κρατών-Μελών, συμπεριλαμβανομένων των Αστυνομικών και Τελωνειακών Αρχών και άλλων Αρχών Επιβολής του Νόμου ειδικευμένων στον τομέα της πρόληψης ή της εξακρίβωσης και καταστολής αξιόποινων πράξεων ή της διερεύνησής τους. Γι' αυτούς τους σκοπούς, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία μπορούν να λαμβάνουν μέτρα που αφορούν: α. τη συλλογή, αποθήκευση, επεξεργασία, ανάλυση και ανταλλαγή σχετικών πληροφοριών· β. την παροχή υποστήριξης για την κατάρτιση προσωπικού, καθώς και τη συνεργασία όσον αφορά τις ανταλλαγές προσωπικού, τον εξοπλισμό και την εγκληματολογική έρευνα· και γ. τις κοινές τεχνικές έρευνας όσον αφορά την εξακρίβωση σοβαρών μορφών οργανωμένου εγκλήματος [6].

Ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κατάρτιση στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (EAA) υποστηρίζει, αναπτύσσει, εφαρμόζει και συντονίζει την κατάρτιση του προσωπικού των Αρχών Επιβολής του Νόμου, ενώ παράλληλα δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην

5 Δ. Παπαγιάννης, «Ο Ευρωπαϊκός χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης», 2001, Στ. Περράκης, «Ο χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης στην ΕΕ», εις Στεφάνου Φατούρου, σ. 359-77.

6 Άρθρο 87 ΣΛΕΕ.

προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών στο πλαίσιο της επιβολής του νόμου, ιδίως στους τομείς της πρόληψης και της καταπολέμησης σοβαρών μορφών εγκληματικότητας που επηρεάζουν δύο ή περισσότερα κράτη μέλη, και της τρομοκρατίας [7].

Το μέσο για τη χρηματοδοτική στήριξη της αστυνομικής συνεργασίας, της πρόληψης και καταστολής της εγκληματικότητας και της διαχείρισης των κρίσεων, στο πλαίσιο του [Ταμείου Εσωτερικής Ασφάλειας](#) (2014-2020), θεσπίζεται από το Συμβούλιο [8]. Γενικός στόχος του μέσου είναι να συμβάλει στην κατοχύρωση υψηλού επιπέδου ασφάλειας στην Ένωση. Οι ειδικοί στόχοι του μέσου είναι:

α. πρόληψη του εγκλήματος, καταστολή του διασυνοριακού, σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος, συμπεριλαμβανομένης της τρομοκρατίας, και ενίσχυση του συντονισμού και της συνεργασίας μεταξύ των Αρχών Επιβολής του Νόμου και άλλων εθνικών Αρχών των Κρατών-Μελών, μεταξύ άλλων με την [Europol](#) ή άλλα σχετικά όργανα της Ένωσης, και με τις σχετικές τρίτες χώρες και διεθνείς οργανισμούς.

β. βελτίωση της ικανότητας των Κρατών-Μελών και της Ένωσης να διαχειρίζονται αποτελεσματικά κινδύνους που σχετίζονται με την ασφάλεια και με κρίσεις, να προετοιμάζονται και να προστατεύουν τους πολίτες και την υποδομή ζωτικής σημασίας από τρομοκρατικές επιθέσεις και άλλους κινδύνους που συνδέονται με την ασφάλεια.

Συμπερασματικά, η διαδικασία της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης μετέβαλε ριζικά το πεδίο της αντεγκληματικής πολιτικής, έτσι όπως ορίζονταν παραδοσιακά στο πλαίσιο του εθνικού Κράτους, και οδήγησε στη συστηματικότερη, μέχρι σήμερα, διεθνοποίησή του, με την οργάνωση διακρατικών συνεργασιών και την ίδρυση υπερκρατικών φορέων ελέγχου. Στα πλαίσια αυτά, οι συνεργασίες της [Europol](#) με τις αντίστοιχες Υπηρεσίες των Κρατών-Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θέτουν στην εγκληματολογική ανάλυση το ζήτημα των αλληλοδράσεων που αναπτύσσονται στον τομέα της Αστυνόμευσης (policing) ανάμεσα στο κρατικό και στο υπερκρατικό επίπεδο διακυβέρνησης, μέσα σε ευρύτερο πλαίσιο της διεθνοποίησης και του εξευρωπαϊσμού της αντεγκληματικής πολιτικής.

Στην παρούσα εργασία, θα επιχειρήσουμε να διερευνήσουμε αυτό το ζήτημα τόσο από τη σκοπιά του θεσμικού πλαισίου όσο και των επαγγελματικών πρακτικών που έχουν εφαρμόσει οι εμπλεκόμενοι φορείς σε συγκεκριμένες υποθέσεις. Στην ανάλυσή μας θα εξετάσουμε και τις επιχειρησιακές συνεργασίες που έχει αναπτύξει μέχρι σήμερα η Ελλάδα με την [Europol](#), αξιοποιώντας στοιχεία από την Εθνική Μονάδα [Europol](#), η οποία λειτουργεί ως το 2^ο Τμήμα της Διεύθυνσης Διεθνούς Αστυνομικής Συνεργασίας του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας.

7 Κανονισμός [2015/2219](#).

8 Κανονισμός [513/2014](#).

1.1 Αντεγκληματική Πολιτική

Το σύγχρονο Κράτος, αποστέλλει προϊόν μακράς εξέλιξης στην οργάνωση των σύγχρονων κοινωνιών, και η παρούσα μορφή του έχει κυρίαρχο χαρακτηριστικό την μονοπώληση της νόμιμης φυσικής βίας που μπορεί να ασκεί το ίδιο, προκειμένου να επιτυγχάνεται η κυριαρχία του σ' αυτούς που την υφίστανται, ισχυροποιώντας την κυριαρχία του μέσα στην εδαφική επικράτεια την οποία ελέγχει.

Οι νόμοι πλέον και οι παραβάσεις τους (απόρριψη των κανόνων) αποτελούν στοιχεία της αντεγκληματικής πολιτικής. Η αστυνόμευση, λειτουργεί μέσα στις κοινωνίες ως ένα σύνολο στοχευμένων πρακτικών και τεχνικών με σκοπό τη δημιουργία τάξης, ασφάλειας και κοινωνικής συνοχής [9].

Η αντεγκληματική πολιτική, κατά τη διαδικασία οργάνωσης και άσκησης της, έχει να αναμετρηθεί με πολλά και διαφορετικά προβλήματα και το έγκλημα είναι ένα μόνον από αυτά. Οι ιδιαίτερες κοινωνικές, οικονομικές, πολιτικές και πολιτισμικές δομές συνιστούν το πλαίσιο μέσα στο οποίο εκείνη χαράζεται και συχνά αυτό παρεμβάλλεται είτε ως εμπόδιο, είτε ως ενθάρρυνση των δράσεών της.

Σε κάθε περίπτωση όμως, ανεξάρτητα από τις επιμέρους ιστορικές και κοινωνικές συνθήκες, τα ανθρώπινα δικαιώματα αποτελούν οδηγό και όριο στην άσκηση αντεγκληματικής πολιτικής. Δεδομένου ότι το έγκλημα συνιστά προσβολή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η αντεγκληματική πολιτική καλείται, όχι μόνο να προστατεύσει τα άτομα και τους θεσμούς από τη προσβολή αυτή αλλά και το σύνολο των παρεμβατικών της δράσεων να εξασφαλίσουν τη διασφάλιση των δικαιωμάτων, όσων τα προσέβαλλαν, όσων υπέστησαν τη προσβολή, καθώς και του κοινωνικού συνόλου. Η τήρηση αυτής της συνθήκης συνιστά το βάση ενός κράτους δικαίου και μίας κοινωνίας που υποχρεούται να εξασφαλίζει την ουσιαστική εφαρμογή των δεσμευτικών κειμένων που αποτελούν θεμέλια του πολιτισμού της.

Η αντεγκληματική πολιτική, έχει ως αντικείμενο της την εξασφάλιση της κοινωνικής συνοχής και την εκπλήρωση της ανάγκης των πολιτών για την ασφάλεια της ζωής και της ιδιοκτησίας τους [10]. Βασικοί πυλώνες όσον αφορά την πραγμάτωση της, είναι η πρόληψη και η καταστολή του εγκλήματος.

9 Ian Loader, «Policing, securitization and democratization in Europe.», Criminal Justice, SAGE, 2002, σ. 130.

10 M. Delmas-Marty, «Πρότυπα και Τάσεις Αντεγκληματικής Πολιτικής», Νομική Βιβλιοθήκη, Μτφ. Χ. Ζαραφώνιτου, Αθήνα, 1991, σ. 43.

Η πρώτη, αναφέρεται σε μια ευρεία γκάμα επιλογών και στην οργάνωση των απαντήσεων που έχει μια κοινωνία, όταν οι κανόνες που θέτει ως απαραίτους για να εξασφαλιστεί η επιβίωση της, παραβιάζονται [11].

Η καταστολή, έχει να κάνει κυρίως, **αλλά όχι αποκλειστικά**, με την οργάνωση των απαντήσεων στην παράβαση του κανόνα, από πλευράς της εξουσίας (κυρίως του Κράτους), τα μέσα που αυτή χρησιμοποιεί προκειμένου να το επιτύχει και την μορφή που αυτή θα λαμβάνει κάθε φορά ανάλογα με το μοντέλο που ακολουθεί και θα περιλαμβάνει η όχι την συμμετοχή των κοινωνικών δρώντων (κυρίως στο συμμετοχικό μοντέλο).

Αντίθετα, η **πρόληψη**, αν και μπορεί να θεωρηθεί φυσικό ότι θα πρέπει να προτιμάται και να προηγείται της καταστολής, αφού περιλαμβάνει συνήθως και την μεγαλύτερη συμμετοχή των κοινωνικών δρώντων, η οποία ταυτόχρονα περιλαμβάνει και μεγαλύτερο εύρος επιλογών για την καλύτερη και πληρέστερη απάντηση στην άρνηση του κανόνα, και την καλύτερη συνεπώς αστυνόμευση της επιβλαβούς συμπεριφοράς, δεν προτιμάται λόγω ίσως του οικονομικού κόστους που συνήθως συνεπάγεται. Η ευρύτητα αυτή, φαίνεται ξεκάθαρα στην περίπτωση της **πρωτογενούς πρόληψης**, η οποία περιλαμβάνει μέτρα και πολιτικές, οικονομικού, κοινωνικού, πολιτικού, κ.λπ., χαρακτήρα, οι οποίες αφορούν είτε σε ατομικές, στοχευμένου χαρακτήρα, παρεμβάσεις είτε σε κοινωνικές παρεμβάσεις γενικού χαρακτήρα (π.χ., η ίδρυση ενός σχολείου σε μια περιοχή με νεανική παραβατικότητα που ενδεχομένως οφείλεται στη εγκατάλειψή της βασικής εκπαίδευσης) [12].

Στην περίπτωση που η **πρωτογενής πρόληψη**, είτε δεν χρησιμοποιηθεί είτε αποτύχει, συνήθως ακολουθεί η **δευτερογενής πρόληψη** η οποία περιλαμβάνει μέτρα και πολιτικές που εφαρμόζονται σε μια προβληματική κατάσταση και στοχεύει στην αποδυνάμωση, τον έλεγχο και την εξάλειψη της. Πέραν όμως της πρωτογενούς και της δευτερογενούς πρόληψης του εγκλήματος, πρέπει να αναφέρουμε και την **τριτογενή πρόληψη**, η οποία περιλαμβάνει μέτρα **ποινικά** ή **εξωποινικά** προκειμένου να επιτευχθεί η εξουδετέρωση ή η αχρήστευση του παραβάτη. Τα ποινικά μέτρα, αφορούν κυρίως το Σ.Α.Π.Δ., το οποίο αποτελείται από το κύριο πυρήνα του μονοπωλίου της βίας που ασκείται από το κράτος. Τα μέτρα αυτά, εφαρμόζονται αρχικά από την Αστυνομία, η οποία θα μας απασχολήσει σε επόμενο στάδιο της

11 Ο.π., σ. 68-73, όπου αναλύονται διεξοδικά τόσο η απόρριψη των κανόνων με τη απόρριψη των αξιών μιας κοινωνίας ή οποία εκφράζεται στο ποινικό πεδίο ως πράξη ή παράλειψη που στρέφεται κατά της αξίας-αγαθού που προστατεύει ο νόμος και από την άλλη η οργάνωση των απαντήσεων σε αυτές τις αρνήσεις με τις πολιτικές που επιλέγει η κοινωνία με τις μορφές που κάθε φορά αυτή λαμβάνει, προκειμένου να αντιμετωπίσει τις αρνήσεις αυτές.

12 Ε. Λαμπροπούλου, «Κοινωνικός έλεγχος του εγκλήματος», Εκδόσεις Παπαζήσης, Αθήνα, 1994, σ. 79, όπου αποδεικνύεται ότι στο πλαίσιο του κοινωνικού ελέγχου, περιλαμβάνεται τόσο η κοινωνικοποίηση όσο και η διαπαιδαγώγηση προκειμένου να αποδυναμωθούν οι παράγοντες που ευνοούν καταστάσεις που οδηγούν στην άρνηση του κανόνα.

εργασίας μας, το Πυροσβεστικό Σώμα (κυρίως για διακρίβωση τυχόν τέλεσης αδικημάτων, τα οποία αφορούν το στάδιο της προανάκρισης και αφορούν θέματα αρμοδιότητας του), και η Ελληνική Ακτοφυλακή (πάλι για θέματα αρμοδιότητας της), και μετά τυχόν διαπίστωση της τέλεσης τους η σχηματισθείσα δικογραφία διαβιβάζεται στην αρμόδια εισαγγελία και από εκεί ακολουθεί η όλη πορεία της υπόθεσης στα αρμόδια δικαστήρια και σε περίπτωση καταδίκης επιβάλλεται η προβλεπόμενη ποινή. Τα εξωποινικά μέτρα, περιλαμβάνουν την αντιμετώπιση της παραβατικότητας με μέτρα εκτός της λογικής του ποινικού συστήματος, με έμφαση κυρίως από διοικητικές δομές και δομές του ιδιωτικού τομέα και της κοινωνίας των πολιτών.

Σε αυτό το πλαίσιο κινείται η προβληματική γύρω από την εφαρμογή μέτρων αντεγκληματικής πολιτικής τα τελευταία χρόνια, τόσο σε εθνικό όσο και σε υπερεθνικό επίπεδο. Από την μια η ανάγκη για ασφάλεια, «νόμο και τάξη» και από την άλλη η ανάγκη για σεβασμό των δικαιωμάτων, ατομικών, πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών, πολιτιστικών και αλληλεγγύης, είτε αυτή αφορά σε εθνικό, διεθνικό ή σε υπερεθνικό επίπεδο [13]. Ο παράγοντας ο οποίος επηρεάζει τα μέτρα αντεγκληματικής πολιτικής και πιέζει για περιστολή κάποιων ελευθεριών, κατακτημένων με αγώνες κατά το παρελθόν, είναι η ανασφάλεια.

Οι σύγχρονες απειλές, όπως η τρομοκρατία με το διεθνικό της χαρακτήρα, η ανεξέλεγκτη μετακίνηση πληθυσμών με την ενεργοποίηση του φόβου για τον «άλλο», το οργανωμένο έγκλημα, το οποίο από την φύση του καθιστά αδύνατη την αντιμετώπιση του από ένα και μόνο κράτος, ενεργοποιούν το «φόβο του εγκλήματος». Ο φόβος αυτός που οδηγεί στην ανασφάλεια τους πολίτες, οι οποίοι καταφεύγουν σε διάφορες λύσεις προκειμένου να απαλλαγούν απ' αυτόν. Ενδεικτικά αναφέρουμε μερικές απ' αυτές, όπως η ενεργοποίηση των κρατικών φορέων που έχουν ως αντικείμενο τους την ασφάλεια του πολίτη (στην χώρα μας κυρίως η Αστυνομία, η Ακτοφυλακή και η Πυροσβεστική Υπηρεσία), η ενεργοποίηση ιδιωτικών ή κοινοτικών φορέων (Δήμοι, Κοινοτική αστυνόμευση, κλπ.) και η ατομική ενεργοποίηση με δημιουργία χώρου τον οποίο μπορεί να υπερασπιστεί ο ίδιος (defensible space). Το τελευταίο μπορεί να πραγματοποιηθεί με επένδυση του πολίτη σε τεχνολογίες αποτροπής εγκληματικών ενεργειών (συναγερμοί, ειδικές θύρες, κλειστό κύκλωμα τηλεόρασης, κλπ.), διαλέγοντας από μια ευρεία γκάμα προϊόντων, γεγονός που αποδεικνύει την εμπορευματοποίηση που έχει υπεισέλθει στον χώρο αυτό [14]. Τα προϊόντα αυτά κυμαίνονται σε μια ευρεία γκάμα τιμών παραμένουν όμως κυρίως προσιτά στα ανώτερα οικονομικά στρώματα τα οποία κυρίως απειλούνται ως κάτοχοι- στόχοι του παραγόμενου πλούτου.

13 Γ.Π. Νικολόπουλος, «Η Ευρωπαϊκή Ένωση ως φορέας αντεγκληματικής πολιτικής: Το 'πρόγραμμα της Χάγης και η εφαρμογή του», Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2008, σ.σ. 88-90.

14 J. W. E. Sheptycki, «Policing, Postmodernism and Transnationalization», British Journal of Criminology, Vol.38, No. 3, 1998, σ. 490-1

Αυτή η τεχνολογική ανάπτυξη, της κοινωνίας στα πλαίσια της ιστορικής περιόδου της μετανεωτερικότητας που διανύουμε, αφορά στην χρήση της τεχνικής και της εφαρμογής της, της τεχνολογίας σε ένα ευρύ πεδίο κοινωνικών δομών αλλά και δραστηριοτήτων σε σημείο να φαίνεται ως αναπόσπαστο στοιχείο της τελευταίας, με μεγάλο μέρος της ανθρώπινης δραστηριότητας να εξαρτάται από αυτή και να επηρεάζει

Παράλληλα και με την τεχνολογική εξέλιξη των παραγωγικών δραστηριοτήτων της κοινωνίας, εξελίσσεται και εμπλουτίζεται από τις νέες τεχνολογίες και ο τομέας της Αστυνόμευσης ενώ, ταυτόχρονα, δίνονται νέες δυνατότητες απ' αυτή. Η αστυνόμευση γίνεται πλέον εξατομικευμένα, όπως και η τιμωρία του δράστη όσο και η αποκατάσταση του θύματος [15]. Είναι όμως ιδιαίτερα σημαντικό να επισημανθούν και οι κίνδυνοι που συνεπάγονται από την κατάχρηση της.

Βασικές ερμηνευτικές προσεγγίσεις των τάσεων της σύγχρονης αντεγκληματικής πολιτικής, κυρίως στο μακροεπίπεδο, είναι αυτές με βασικούς εκπροσώπους τους [Garland D.](#) και [Wacquant L.](#)

Ο [Garland](#) θεωρεί ότι η εγκληματικότητα και η εμπειρία των έντονων αυξητικών τάσεων της, ειδικότερα κατά τις προηγούμενες δεκαετίες, προσβάλλουν τα όρια στη δύναμη και την εξουσία του κράτους, το οποίο προσαρμόζεται στη νέα πραγματικότητα μέσω της [αυξημένης τιμώρησης](#) και μέσω της [διαχείρισης](#) του εγκλήματος σε [τοπικό και ατομικό](#) επίπεδο (ασφάλεια, επιτήρηση, κοινοτική πρόληψη, ιδιωτικός τομέας).

Ο [Wacquant](#) εστιάζοντας κυρίως στις αυξητικές τάσεις τιμώρησης, αναφέρεται στα χαρακτηριστικά του νεοφιλελεύθερου κράτους και στην υποχώρηση του προνοιακού κράτους που έδωσε τη θέση του στο λεγόμενο «[ποινικό κράτος](#)».

Η [αντεγκληματική πολιτική](#) δεν προκύπτει «[εν κενώ](#)», αντίθετα καθορίζεται από το ιστορικό, κοινωνικό, πολιτικό και πολιτισμικό περιβάλλον της συγκεκριμένης κοινωνίας σε δεδομένη χρονική περίοδο. Από το περιβάλλον αυτό όμως, προκύπτουν και αναπτύσσονται συγκεκριμένες θεωρητικές προσεγγίσεις του εγκληματικού φαινομένου, οι οποίες καθορίζουν με τη σειρά τους τις αντεγκληματικές επιλογές. Η [αντεγκληματική πολιτική](#) είναι ιδιαίτερα εξαρτώμενη από την ερμηνεία του εγκλήματος, δηλαδή από τους [παράγοντες εγκληματογένεσης](#) που κυριαρχούν σε μία συγκεκριμένη κοινωνία και θεωρείται ότι συμβάλλουν στο έγκλημα. Οι επικρατούσες εγκληματολογικές προσεγγίσεις του

15 D. Garland, «*The Culture of Control*», The University of Chicago Press, 2001, σ. 179, όπου αναφέρει την αλλαγή της στόχευσης στα πλαίσια της εξατομικεύσης, από την κατεύθυνση της ποινής στο δράστη στην αποκατάσταση του θύματος όπου γίνεται απομάκρυνση από το παλαιότερο μοντέλο της "τιμωρίας από απόσταση" (punishment-at-a-distance), όπου η ποινή προκαθοριζόταν από τον νομοθέτη χωρίς να λαμβάνονται ιδιαίτερα υπόψη τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά της υπόθεσης. Το θύμα αρχίζει να αποκτά πλέον σημαντικό ρόλο και η εστίαση περιορίζεται στον κάθε παραβάτη ξεχωριστά.

εγκληματικού φαινομένου συμβάλλουν καθοριστικά στην τελική διαμόρφωση και υλοποίηση της αντεγκληματικής πολιτικής. Συνεπώς, κάθε θεωρία προσέγγισης και ερμηνείας του εγκλήματος εμπεριέχει και μία υπόσχεση για την αντιμετώπισή του, καθώς οι γενεσιουργοί του παράγοντες υπαινίσσονται και τους τρόπους περιορισμού του. Κατά μία έννοια, θα λέγαμε ότι ταυτίζονται οι παράγοντες αυτοί με την αντιμετώπιση του εγκλήματος [16].

Οι πολιτικές που επικρατούν σήμερα έχουν απομακρυνθεί πολύ από το κοινωνικό μοντέλο (κοινωνική αντεγκληματική πολιτική) και αυτό που κυριαρχεί σήμερα [17] είναι «ο έλεγχος του εγκλήματος», η ανάγκη για περισσότερη ασφάλεια, για αστυνόμευση σε μια εποχή «μετά την αστυνομία» καθώς και στη λογική της συμμετοχής περισσότερων φορέων, στη λογική της εμπορευματοποίησης που κυριαρχεί στις χώρες που επικρατεί το δυτικό μοντέλο οικονομίας και την κυρίαρχη σημασία που έχει σ' αυτό ο ιδιωτικός τομέας [18], είτε με την μορφή οικονομικών επιχειρήσεων είτε της «κοινωνίας των πολιτών» [19]. Στους τελευταίους συγκαταλέγονται και οι λεγόμενοι «εργολάβοι της ηθικής» στους οποίους αναφέρεται ο H. Becker [20], αλλά και οι κάθε είδους «ομάδες πίεσης» ή «ομάδες συμφερόντων» οι οποίες στα πλαίσια ανταγωνισμών στα διάφορα «πεδία» της οικονομικής, κοινωνικής ή στην περίπτωση που μας ενδιαφέρει της αντεγκληματικής πολιτικής. Η αντιμετώπιση ή μετριοπαθέστερα ο περιορισμός του εγκλήματος που αφορά πρώτιστα παραβάσεις και δευτερευόντως παρεκκλίσεις [21] αφορά ολόένα και περισσότερους φορείς τόσο από το κράτος ειδικά όσο και την κοινωνία γενικά. Στο επίπεδο του κράτους και συγκεκριμένα όσο αφορά την “οργάνωση των απαντήσεων” [22], και οι σχέσεις τους μέσω του δίπολου αδίκημα/παρέκκλιση και κρατικής απάντησης και απάντησης κοινωνικού τύπου καθώς και τις παράγωγες σχέσεις που αυτές έχουν.

Οι τομείς του κράτους που απασχολούνται στην αντιμετώπιση του εγκλήματος, είναι το Σύστημα Απονομής Ποινικής Δικαιοσύνης (Σ.Α.Π.Δ.), το οποίο περιλαμβάνει τους θεσμούς της αστυνομίας και της εισαγγελίας, των δικαστηρίων και τέλος των καταστημάτων κράτησης [23]. Ακολουθεί, στους εξωποινικούς φορείς μεταχείρισης των

16 Α. Χαλκιά, Διπλωματική Εργασία: Τάσεις της σύγχρονης αντεγκληματικής πολιτικής, διεθνώς και στην Ελλάδα. κριτική προσέγγιση, 2007.

17 Γ. Π. Νικολόπουλος, «Η Ευρωπαϊκή Ένωση ως φορέας αντεγκληματικής πολιτικής: Το πρόγραμμα της Χάγης και η εφαρμογή του», Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2008, σ.σ. 20-22.

18 Lucia Zedner, «Policing before and after the police», British Journal of Criminology, Vol.46, No. 1, 2006, σ.σ. 46, 78-96, 79, όπου μεταξύ άλλων αναφέρει για την έννοια της αστυνόμευσης τον σημαντικό ρόλο που έπαιξαν η ατομική ευθύνη η κοινοτική βοήθεια και η προνοητικότητα του κάθε ιδιώτη.

19 Αφορά κυρίως τις δράσεις με την μορφή οργανώσεων πολιτών για την «αστυνόμευση της γειτονιάς», κ.λπ.

20 H. Becker, «Outsiders», The Free Press, N.Y.- London, 1966.

21 Ο.π., σ.σ. 19-20.

22 M. Delmas-Marty, «Πρότυπα και Τάσεις Αντεγκληματικής Πολιτικής», Νομική Βιβλιοθήκη, Μτφ. Χ. Ζαραφωνίτου, Αθήνα, 1991, σ. 75.

23 Γ. Π. Νικολόπουλος, “Κράτος, Ποινική Εξουσία και Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση”,

παραβατών ο περιποινικός τομέας [24] και τέλος ο παραποινικός τομέας.

Η L. Zedner, συγκεκριμένα αναφέρεται στην αστυνόμευση όπως ασκείται σήμερα από τα δυτικά κράτη ως «μια διάταξη δραστηριοτήτων που έχουν αναληφθεί από πολλούς ιδιωτικούς και δημόσιους φορείς, και ιδιωτικούς και κοινοτικούς δρώντες» [25].

Η M. Delmas-Marty οριοθετεί το πεδίο της αντεγκληματικής πολιτικής ως «το σύνολο των διαδικασιών, μέσω των οποίων το κοινωνικό σώμα οργανώνει τις απαντήσεις του στο εγκληματικό φαινόμενο» [26].

Στο πλαίσιο της κοινωνικής πραγματικότητας που ορίζεται από τη μετεξέλιξη του σύγχρονου κράτους και των νέων μορφών διακυβέρνησης, την παγκοσμιοποίηση, τη διακινδύνευση και την ασφάλεια, το φόβο του εγκλήματος και τον ιδιαίτερο ρόλο των Μ.Μ.Ε., το ρόλο της κοινής γνώμης και τις στάσεις των πολιτών, οι τάσεις της αντεγκληματικής πολιτικής αλληλεπιδρούν μεταξύ τους, πολιτικοποιούν την αντιμετώπιση του εγκλήματος και αποσπούν την κοινωνική συναίνεση διαμέσου νομιμοποιητικών και συμβολικών διαδικασιών, με αποτέλεσμα να θεωρούνται κοινωνικά αναγκαίες και απαραίτητες.

Φυσικά, τα αποτελέσματα των προγραμμάτων αντεγκληματικής πολιτικής που υλοποιούνται σε διάφορους τομείς του ΣΑΠΔ δεν πρέπει να αποτιμώνται μόνον από την άποψη της εφαρμοσιμότητάς (effectivity) και της αποτελεσματικότητάς τους (efficacity) στο εμπειρικό επίπεδο αλλά και σε σχέση με τις συνέπειές τους στο ιδεολογικό επίπεδο, δηλαδή σε σχέση με την ικανότητά τους να παράγουν κοινωνικές αναπαραστάσεις και συμβολισμούς που εμποδίζουν την κρατική κυριαρχία και τη συνοχή ενός κοινωνικού σχηματισμού [27]

Η αντεγκληματική πολιτική αποτελεί αντικείμενο μελέτης της εγκληματολογίας και αξιολογείται σύμφωνα με τις υποθέσεις και τα πορίσματα που προκύπτουν από την επιστημονική ανάπτυξη της τελευταίας [28]. Κατά συνέπεια, η αναζήτηση της σημασίας και η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων κάθε συστήματος αντεγκληματικής πολιτικής οφείλει να αποφεύγει την τυπική περιγραφή που χρησιμοποιεί η γλώσσα και η λογική των φορέων της, δηλαδή η νομική και επαγγελματική ορολογία με την οποία εκλογικεύεται η λειτουργία του.

Κριτική, Αθήνα, 2002, σ.σ. 35-6, επίσης του ίδιου, «Η Ευρωπαϊκή Ένωση ως φορέας αντεγκληματικής πολιτικής: Το «Πρόγραμμα της Χάγης» και η εφαρμογή του», Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2008, σ. 13.

24 Ο.π., σ. 36 και 13 στο δεύτερο.

25 Lucia Zedner, «Policing before and after the police», British Journal of Criminology, Vol.46, No. 1, 2006, 78-96, σ. 81. «...policing is an array of endeavors».

26 M. Delmas-Marty, «Πρότυπα και Τάσεις Αντεγκληματικής Πολιτικής», Νομική Βιβλιοθήκη, Μτφ. Χ. Ζαραφωνίτου, Αθήνα, 1991, σ. 28.

27 Γ. Π. Νικολόπουλος, «Η Ευρωπαϊκή Ένωση ως Φορέας Αντεγκληματικής Πολιτικής. Το «Πρόγραμμα της Χάγης» και η εφαρμογή του, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2008, σ. 26

28 ο.π., σ.σ. 26-28.

Αντίθετα, σκοπός της εγκληματολογικής ανάλυσης της αντεγκληματικής πολιτικής είναι να προσεγγίζει τις έννοιες, τους λόγους και τις αναπαραστάσεις που διακινούνται μέσα στο ΣΑΠΔ ως «στοιχεία της λειτουργίας του» («functioning elements»), έτσι ώστε να αναδεικνύονται:

Οι «επιχειρησιακές λειτουργίες» («operative functions») που επιτελούν στο εσωτερικό του, δηλαδή με ποιο τρόπο χρησιμοποιούνται και ποιες συνέπειες αναπτύσσουν στη λειτουργία του ΣΑΠΔ. Χαρακτηριστική είναι εδώ η επιχειρησιακή σημασία που έχει για τη λειτουργία του Ποινικού Συστήματος η χρήση μίας έννοιας όπως η επικινδυνότητα, η οποία, ενώ είναι επιστημονικά αμφισβητήσιμη, θεωρείται, ωστόσο, αναντικατάστατο «στοιχείο» για την καθημερινή λειτουργία του ΣΑΠΔ.

Τα «στρατηγικά αποτελέσματα» («strategic effects») που αναπτύσσουν συνολικά στο ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο, δηλαδή, ουσιαστικά, η παροχή νομιμοποίησης στο ΣΑΠΔ ως εγγυητή της ασφάλειας και αποκλειστικού ρυθμιστή των κοινωνικών συγκρούσεων.

Οι προϋποθέσεις εκείνες που επιτρέπουν να υπερισχύει ανάμεσα στους φορείς του ΣΑΠΔ ένας συγκεκριμένος τύπος γνώσης και να παραμερίζονται άλλοι, όπως π.χ. η έμφαση που δίνεται σήμερα στη διαχείριση των συλλογικών κινδύνων (risk management) έναντι της εξατομικευμένης μελέτης (case study) που κυριαρχούσε στο πλαίσιο του «θεραπευτικού προτύπου». Πρόκειται για τις ιδεολογικές αντιπαραθέσεις που αναπτύσσονται στο εσωτερικό του ΣΑΠΔ ανάμεσα στους φορείς του, γύρω από τον τρόπο εφαρμογής προγραμμάτων αντεγκληματικής πολιτικής και των κανόνων που διέπουν τη λειτουργία τους.

Σύμφωνα με τα προηγούμενα, κατά την ανάλυση ενός προγράμματος αντεγκληματικής πολιτικής οφείλουμε να διακρίνουμε ανάμεσα στους διακηρυγμένους στόχους του και στις πραγματικές συνέπειες που προκύπτουν από την εφαρμογή τους: «η τεχνολογία, οι στρατηγικές παράμετροι και η πελατεία που επιλέγεται και αναπαράγεται από την τιμωρητική λειτουργία του Κράτους (penalite), εξαρτώνται από εντελώς διαφορετικούς παράγοντες από εκείνους που επικαλείται ο αφηρημένος λόγος που τη νομιμοποιεί». Σε αυτή την προοπτική, ένα πρόγραμμα αντεγκληματικής πολιτικής πρέπει να εκτιμάται και σε σχέση με τα νομιμοποιητικά του αποτελέσματα που παράγει για την ποινική εξουσία ενός Κράτους και ευρύτερα, με το βαθμό ιδεολογικής συνοχής που μπορεί να προωθήσει σε έναν κοινωνικό σχηματισμό.

Συμπερασματικά, όπως εύστοχα παρατηρούν οι D. Garland και P. Young, «ο λόγος και τα ιδεολογικά στοιχεία του ποινικού συστήματος πρέπει να καταστούν αυτά καθαυτά αντικείμενα ανάλυσης. Η ανάλυση ενός θεσμού με βάση τους δικούς του όρους αποτελεί πάντοτε ένα δραστικό περιορισμό των ερωτημάτων που μπορούν να τεθούν γι αυτόν και προκαθορίζει τις απαντήσεις που θα δοθούν».

Τα όρια όμως στην άσκηση της αντεγκληματικής πολιτικής, καθίστανται πάντα (ή θα έπρεπε να καθίστανται πάντα) τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και η Εγκληματολογία.

Κάθε δράση αντεγκληματικής πολιτικής, υποχρεούται να διασφαλίζει

τα ανθρώπινα δικαιώματα και να μην υποκύπτει σε κατασκευασμένα διλήμματα που αναφέρονται στη σχέση και ιεράρχηση μεταξύ των δικαιωμάτων, όπως π.χ. ασφάλεια ή ελευθερία. Από την άλλη μεριά, ο ρόλος της Εγκληματολογίας, καθίσταται βασικός για τον ορθολογικό σχεδιασμό της αντεγκληματικής πολιτικής.

Μετά από τον απαραίτητο επιστημολογικό της αναστοχασμό, η Εγκληματολογία οφείλει να εξελίξει περαιτέρω τη θεωρία και την έρευνα, συμβάλλοντας στη κατανόηση του εγκλήματος και την ορθολογική οργάνωση των αντιδράσεων σε αυτό. Η αναγκαιότητα ισχυροποίησης της θέσης και του «λόγου» της αποτελεί βασική προϋπόθεση της ενεργούς συμμετοχής της στην αντιμετώπιση του εγκλήματος.

Προκύπτει συνεπώς, ότι η αντεγκληματική πολιτική έχει ιδιαίτερη σημασία για την κοινωνία, καθώς πρέπει να επανεφευρίσκει διαρκώς τις απαντήσεις της απέναντι στο έγκλημα, να θέτει γενικότερα κοινωνικά ερωτήματα και τέλος ν' αναμετράται κάθε φορά με τις δυσκολίες του έργου της.

Η νέα κοινωνική πραγματικότητα και τα νέα κοινωνικά δεδομένα όπως αυτά προκύπτουν από τη μετανάστευση των λαών υπό την πίεση πολιτικών, οικονομικών και άλλων συνθηκών, σχετίζονται με τη διεθνοποίηση προβλημάτων όπως είναι το οργανωμένο έγκλημα και το διεθνοποιημένο οικονομικό έγκλημα και ασκούν έντονες πιέσεις στον κοινωνικό ιστό των εθνών κρατών.

Η διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης όμως, μετέβαλε ριζικά το πεδίο της αντεγκληματικής πολιτικής, έτσι όπως οριζόταν παραδοσιακά στο πλαίσιο του εθνικού κράτους και οδήγησε στη συστηματικότερη, μέχρι σήμερα, διεθνοποίησή του, με την οργάνωση διακρατικών συνεργασιών και την ίδρυση υπερκρατικών φορέων ελέγχου.

Διαπιστώνεται τελικά ότι, η αντεγκληματική πολιτική αποτελεί ένα δυναμικό και πολυδιάστατο σύνολο επιλογών και δράσεων, το οποίο είναι αποτέλεσμα της διεύρυνσης της συμμετοχής και της επίδρασης πολλών και διαφορετικών φορέων του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα σε διεθνές, περιφερειακό, εθνικό και τοπικό επίπεδο.

1.2 Ευρωπαϊκή Αντεγκληματική Πολιτική

1.2.1 Γενικά

Κάθε σύστημα αντεγκληματικής πολιτικής αναδιοργανώνεται διαρκώς ως αποτέλεσμα των αλληλοδράσεων που αναπτύσσονται ανάμεσα στα σταθερά στοιχεία της δομής του, δηλαδή «[την απόρριψη των κανόνων](#)» και την «[οργάνωση των απαντήσεων](#)». Εντούτοις, οι μεταβλητές που παρεμβαίνουν στη διαμόρφωση της αντεγκληματικής πολιτικής ενός Κράτους, δεν προέρχονται μόνο από το εσωτερικό του κοινωνικού σχηματισμού στον οποίο κυριαρχεί, αλλά μπορεί να αφορούν σε επιταγές ή προσδιορισμούς που προέρχονται από φορείς εξουσίας «[πέρα](#)» και «[πάνω](#)» από αυτό. Αυτό συμβαίνει, συνήθως, λόγω της ένταξης των Κρατών σε Διεθνείς Οργανισμούς και της προσχώρησής τους σε διεθνή συμβατικά κείμενα, που προβλέπουν τη δυνατότητα υπερκρατικών και διακρατικών παρεμβάσεων στο πεδίο της αντεγκληματικής πολιτικής [29].

Κατ' αυτόν τον τρόπο, αναδεικνύεται ένα σημαντικό στοιχείο [διεθνικότητας](#) στις διαδικασίες σχεδιασμού και εφαρμογής της αντεγκληματικής πολιτικής ενός Κράτους, αφού εμπλέκονται πλέον σε αυτές φορείς εξουσίας από διαφορετικά επίπεδα ([εθνικό](#), [υπερκρατικό](#) και [διακρατικό](#)), περιορίζοντας σημαντικά την αποτελεσματικότητά του

Έτσι, βλέπουμε ότι, απέναντι στην αναγνώριση της διεθνοποίησης του εγκλήματος, αντιπαραβάλλεται η διεθνοποίηση της αντίδρασης, με αποτέλεσμα την υποχώρηση της εθνικής κυριαρχίας στη χάραξη αντεγκληματικής πολιτικής και την εναρμόνιση των εθνικών κρατών με τις διεθνείς οδηγίες, συμβάσεις και κανονισμούς.

Η τάση αυτή αφορά στην άσκηση ελέγχων στο εσωτερικό των κρατών από υπερκρατικές βαθμίδες εξουσίας και έχει ως αφετηρία της είτε [Διεθνείς Συμβάσεις](#) (όπως π.χ. η ΕΣΔΑ) είτε [Αποφάσεις](#) που λαμβάνονται στο πλαίσιο διεθνών οργανισμών (όπως π.χ. οι αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας του Ο.Η.Ε. που συγκρότησαν τα *ad hoc* διεθνή ποινικά δικαστήρια για την εκδίκαση των γενοκτονιών στη Ρουάντα και την πρώην Γιουγκοσλαβία) είτε την [ενωσιακή διαδικασία](#) ορισμένων κρατών (όπως π.χ. των Κρατών-Μελών της Ε.Ε.) [30].

29 Γ. Π. Νικολόπουλος, «*Η Ευρωπαϊκή Ένωση ως φορέας αντεγκληματικής πολιτικής. Το Πρόγραμμα της Χάγης και η εφαρμογή του*», Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2008, σ.σ. 28-29. Όπου στην παραπομπή αναφέρεται ότι, «Δεν πρόκειται ωστόσο, απόλυτα, για «επιταγές» ή «περιορισμούς», εφόσον το ίδιο το Κράτος, τηρώντας τις προβλεπόμενες διαδικασίες (όπως π.χ. την κύρωση από το Κοινοβούλιό του μίας διεθνούς Σύμβασης που υπέγραψε η Κυβέρνηση), αποφασίζει να εσωτερικεύσει αυτούς τους κανόνες στην έννομη τάξη του (πρβλ. τη διάταξη του άρ. 28 Σ.).

30 Γ. Π. Νικολόπουλος, «*Κράτος. Ποινική εξουσία και Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Μία εγκληματολογική προσέγγιση*», Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα, 2002, σ.σ. 70-72.

Η αφετηρία αυτών των διεργασιών μπορεί να εντοπισθεί στη δεκαετία του '80, με τις προετοιμασίες για την υλοποίηση της κοινοτικής Αρχής της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων, την κατάργηση των ελέγχων στα «εσωτερικά» σύνορα και τη μεταφορά τους στα «εξωτερικά». Ενόψει αυτών των εξελίξεων αποφασίστηκε η λήψη αντισταθμιστικών μέτρων ελέγχου, αρχικά μεν στο πλαίσιο της «Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης» (1987), συστηματικότερα με τις «Συνθήκες Σένγκεν» (1985/1990) και τον «τρίτο πυλώνα» της «Συνθήκης του Μάαστριχτ» (1993), ενώ αποφασιστική ώθηση στο όλο εγχείρημα έδωσαν η προγραμματική διακήρυξη της «Συνθήκης του Άμστερνταμ» (1999) για τη δημιουργία ενός «χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης» και η ανακοίνωση από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο [31] του πολυετούς «Προγράμματος της Χάγης».

Κατ' αυτόν τον τρόπο άρχισε να δρομολογείται η συγκρότηση της κατασταλτικής συνιστώσας της ευρωπαϊκής ενοποίησης και να διαμορφώνεται, σταδιακά, η «παυτότητα της ευρωπαϊκής ασφάλειας» («European security identity») [32]. Δικαιολογητικό θεμέλιο αυτών των εξελίξεων αποτέλεσε η επικράτηση της αντίληψης για τη διεθνοποίηση της εγκληματικότητας και, κατ' επέκταση, η αποσύνδεση του ζητήματος της ασφάλειας από την αποκλειστική αρμοδιότητα της κρατικής κυριαρχίας και η προνομιακή ανάθεσή του στο διακρατικό και το υπερκρατικό επίπεδο.

Παρόλα αυτά, το κράτος είναι αυτό που διαθέτει την αποκλειστική, μόνιμη και αναπαλλοτρίωτη ικανότητα αυτοδύναμης επιβολής εξουσίας επί συγκεκριμένης επικράτειας, χωρίς αυτή η εξουσία να μπορεί να περιοριστεί εξωγενώς από οποιαδήποτε άλλη μορφή εξουσίας ή ανταγωνιστική προς αυτή βούληση, ή να υπαχθεί ή ακόμη να υποταχθεί με οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο σε κάποια ιεραρχικά υπέρτερη εσωτερική βούληση [33].

Στο εξής, μεταβάλλεται ουσιαστικά ο ρόλος του κράτους ως αποκλειστικού φορέα της ποινικής εξουσίας και της άσκησης του κοινωνικού ελέγχου της εγκληματικότητας επιβάλλεται η εξωστρέφειά του και ο συντονισμός του με φορείς και διαδικασίες «πάνω» και «πέρα» απ' αυτό. Εντούτοις, αυτή η «εξωστρεφής στάση» οδηγεί το Κράτος σε μια «πολύμορφη γι' αυτό ετερονομία» [34], η οποία στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης το υποβάλλει στη διαδικασία «εξευρωπαϊσμού» («Europeanization») [35] της αντεγκληματικής πολιτικής.

31 Βρυξέλλες, 4-5/11/2004.

32 O. Waever, «European security identities», Journal of Common Market Studies, 1996, T.34, αρ.1, σ. 103-132.

33 Α. Μανιτάκης, «Τι είναι Κράτος», Εκδόσεις Σαββάλας, Αθήνα, 2007, σ.52.

34 Ν. Σκανδάμη, Το παράδειγμα της ευρωπαϊκής διακυβέρνησης, εκδόσεις Σάκκουλα Αντ. Ν., Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2006, σ. 13.

35 Όπως στην παραπομπή στο Γ. Π. Νικολόπουλος, «Η Ευρωπαϊκή Ένωση ως φορέας αντεγκληματικής πολιτικής. Το Πρόγραμμα της Χάγης και η εφαρμογή του», Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2008, σ. 35, «Για την έννοια του εξευρωπαϊσμού βλ. γενικά: C. M. Radaelli, Whither Europeanization? Concept

Η μέθοδος που ακολουθεί η Ε.Ε. προκειμένου να διαμορφώνει την αντεγκληματική της πολιτική συνίσταται, γενικά, στην υιοθέτηση ενός «συνεργατικού μοντέλου θεσμοθέτησης ποινικών κανόνων» μεταξύ του υπερκρατικού ενωσιακού επιπέδου^[36] και του εθνικού επιπέδου των Κρατών-Μελών της ^[37].

Το νομοθετικό μέσο που είχε επιλεγεί, κατ' αρχήν, ήταν οι οδηγίες, οπότε τα Κράτη-Μέλη συμπράττουν κατά τη διαδικασία της μεταφοράς τους στο εσωτερικό τους δίκαιο και έχουν την ευχέρεια της επιλογής των προσφορότερων μέσων για την υλοποίηση των στόχων που αυτές ορίζουν ^[38]

Εξαιρέσεις αποτελούν:

- Η διαφαινόμενη δυνατότητα ποινικής προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της Ε.Ε. μέσω κανονισμών ^[39]
- Η επιλογή του κανονισμού ως νομοθετικού μέσου για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας ^[40]

Απ' αυτή την άποψη, η μέθοδος που ακολουθεί η Ε.Ε. προκειμένου να παρεμβαίνει στη διαμόρφωση των ποινικών πολιτικών των Κρατών-Μελών της δεν είναι, κατ' αρχήν, άμεση αλλά έμμεση, **στηρίζεται δηλαδή στη μεσολάβηση**: τόσο **υπερκρατικών δομών**, όπως οι Δικαστικοί και Αστυνομικοί σύνδεσμοι, το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο (EJN), οι Ευρωπαϊκές Υπηρεσίες Ευγοροί και Eurojust κ.λπ., που λειτουργούν ανάμεσα στο υπερκρατικό και το κρατικό επίπεδο, όσο και **των ίδιων των Κρατών**, τα οποία ασκώντας την πρωτογενή ποινική τους αρμοδιότητα λειτουργούν ως τελικοί αποδέκτες και εφαρμοστές των αποφάσεων που λαμβάνονται στο υπερκρατικό ενωσιακό επίπεδο.

Πρόκειται περισσότερο για μερική κάμψη της αποκλειστικής αρμοδιότητας του κράτους στο πεδίο της αντεγκληματικής πολιτικής, η οποία μπορεί να εξηγηθεί, ως ένα βαθμό, με τη διάκριση που προτείνει ο D. Garland ανάμεσα στην «τιμωρία του εγκλήματος» («the punishment of crime») και τον «έλεγχο του εγκλήματος» («the control of crime») ^[41].

stretching and substantive change, European Integration online papers, 2000, τ. 4, αρ. 8, <http://eiop.or.at/eiop/texte/2000-008a.htm>, G. Lahav, immigration and politics in the New Europe. Reinventing Borders, Cambridge University Press, Cambridge, 2004, σ. 21, υποσ. 1, Th. Balzacq, D. Bigo, S. Carrera, Ξ Guild, Security and the Two-level Game: The Treaty of Prum, the EU and the management of Threats, Center for European Policy Studies, Working Document n. 234, Brussels, 2006, σ. 3 επ., B. Vaughan, S. Kilkommins, The Europeanization of Human Rights, European Journal of Criminology, 2007, τ. 4, αρ. 4, σ.σ. 437-460 (444-452).».

³⁶ Δηλαδή, της Ε.Ε.

³⁷ Μ.Καϊάφα-Γκμπάντι, 2011.

³⁸ Άρθρο 83§1 ΣΛΕΕ.

³⁹ Άρ. 325§4 ΣΛΕΕ: «παροχή αποτελεσματικής και ισοδύναμης προστασίας».

⁴⁰ Άρ. 86§1 ΣΛΕΕ.

⁴¹ D. Garland, «Η τιμωρία του εγκλήματος παραμένει υπόθεση του κράτους και ανάγεται σε σύμβολο δηλωτικό της κρατικής εξουσίας», ενώ «ο έλεγχος του εγκλήματος θεωρείται, από πολλές πλευρές, ότι βρίσκεται μάλλον "πέρα απ' το κράτος" ("beyond the state")», 1996.

Προεκτείνοντας τον παραπάνω συλλογισμό του D. Garland στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, θα μπορούσαμε να συμπεριλάβουμε το υπερκρατικό ενωσιακό επίπεδο στην περιοχή «πέρα απ' το κράτος»:

Οι ευρωπαϊκές παρεμβάσεις στο πεδίο της εθνικής αντεγκληματικής πολιτικής φαίνεται ότι αποβλέπουν, κατ' αρχήν, στον έλεγχο του προσανατολισμού και του περιεχομένου της λειτουργίας των εθνικών θεσμικών οργάνων (ιδίως των διωκτικών) παρά στην υποκατάστασή τους ή στην προσβολή της αυτοτέλειας και της ιδιαιτερότητάς τους [42].

Στην παρούσα φάση της εξέλιξής της, η διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης έχει οδηγήσει στην ανάδειξη μιας ιδιαίτερης ευρωπαϊκής/κοινοτικής βαθμίδας εξουσίας, η οποία, μάλιστα, μετά τις αναθεωρήσεις της ΣυνθΕΕ στο Μάαστριχτ και το Άμστερνταμ, εμφανίζεται ενισχυμένη σε ολόένα και περισσότερους τομείς σε σχέση με την αντίστοιχη κρατική εξουσία των μελών της. Κατ' αυτόν τον τρόπο σηματοδοτείται ένας καινούργιος επιμερισμός αρμοδιοτήτων ανάμεσα στους δύο βασικούς πόλους εξουσίας που συγκροτούν τη σύγχρονη ευρωπαϊκή πολιτική σκηνή, δηλ. τον υπερκρατικό ευρωπαϊκό/κοινοτικό και τον εθνικό/κρατικό. Σήμερα, μάλιστα, που οι σχεδιασμοί για τη θεσμική μετεξέλιξη της Ε.Ε. επεκτείνονται ακόμη και σε θέματα του σκληρού πυρήνα της εθνοκρατικής κυριαρχίας, οι εντάσεις δεν αναπτύσσονται μόνο κάθετα, δηλ. στις σχέσεις ανάμεσα στους ευρωπαϊκούς/κοινοτικούς και τους εθνοκρατικούς φορείς εξουσίας, αλλά και οριζόντια, δηλ. ανάμεσα σε ομάδες κρατών-μελών που διαμορφώνουν, κατά περίπτωση, κοινές θέσεις σε επιμέρους θέματα και αντιπαρατίθενται με τα υπόλοιπα κράτη σχετικά με τη μελλοντική όψη του ευρωπαϊκού/κοινοτικού οικοδομήματος.

1.2.2 Η διαδικασία «εξευρωπαϊσμού» («europeanization»)

Η διαδικασία του «εξευρωπαϊσμού» ως μέθοδος αλληλεπίδρασης ανάμεσα στο εθνικό και το υπερεθνικό επίπεδο, αφορά γενικά στην υποχρέωση ενσωμάτωσης στις πολιτικές των Κρατών-Μελών των κανόνων, αντιλήψεων και προτύπων πολιτικής δράσης που έχουν εμπειρωθεί στο υπερκρατικό επίπεδο της Ε.Ε.

Εξελίσσεται στο πλαίσιο της διαντίδρασης ανάμεσα στο εθνοκρατικό και το ευρωπαϊκό κοινοτικό επίπεδο και αποτελεί την ανταπόκριση του πρώτου στις πρόνοιες και επιταγές που προέρχονται από το δεύτερο. Δεν πρόκειται, ωστόσο, για μία διαδικασία ευθύγραμμη, χωρίς αντιδράσεις και αποκλίσεις.

Η έννοια του εξευρωπαϊσμού διακρίνεται από τις συναφείς της σύγκλισης, της εναρμόνισης και της ολοκλήρωσης, εφόσον, συχνά, οι διαδικασίες «εξευρωπαϊσμού» καταλήγουν σε αποκλίνουσες πολιτικές

42 Βλ. σχετικά τη ρήτρα επείγουσας αναστολής της νομοθετικής διαδικασίας των άρθρων 82§3 και 83§3 ΣΛΕΕ, καθώς και τη διάταξη του άρθρου 67§1 για το σεβασμό «των διαφορετικών νομικών συστημάτων και παραδόσεων των Κρατών-Μελών»)

ανάμεσα στα Κράτη-Μέλη. Για παράδειγμα, στο ζήτημα της καταπολέμησης των κοινοτικών απατών μέσω της εφαρμογής πολιτικών εξομοίωσης ανάμεσα στα εθνικά και τα ευρωπαϊκά κοινοτικά συμφέροντα [43] η προσαρμογή των Κρατών-Μελών κατέληξε, συνολικά, σ' ένα ανομοιογενές αποτέλεσμα, εξαιτίας του διαφορετικού επιπέδου προστασίας των αντίστοιχων εθνικών συμφερόντων. Μπορούμε συνεπώς, να θεωρήσουμε ότι οι έννοιες της σύγκλισης, της εναρμόνισης και της ολοκλήρωσης αντιστοιχούν περισσότερο στη λογική της προσχώρησης ενός κράτους στην Ε.Ε., ενώ, αντίθετα, η έννοια του «εξευρωπαϊσμού» αφορά κυρίως στη βαθμιαία προσαρμογή του, στο πλαίσιο της οποίας εμφανίζονται συχνότερες εντάσεις ανάμεσα στο εθνικό και το ευρωπαϊκό κοινοτικό επίπεδο. Γενικεύοντας, η έννοια του «εξευρωπαϊσμού» αναφέρεται περισσότερο στη διαδικασία, ενώ οι έννοιες της σύγκλισης, της εναρμόνισης και της ολοκλήρωσης στον τελικό στόχο [44].

Η μέθοδος του «εξευρωπαϊσμού» αποτελεί σταθερό χαρακτηριστικό των σχέσεων που διέπουν το υπερκρατικό και το εθνοκρατικό επίπεδο στην Ε.Ε. και ορίζεται, γενικά, ως «η διαδικασία που αναπροσανατολίζει την κατεύθυνση και τη διαμόρφωση των [εθνικών] πολιτικών, στο βαθμό που η πολιτική και οικονομική δυναμική της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης συμπεριλαμβάνεται στην οργανωτική λογική των εθνικών πολιτικών και αποφάσεων (policy - making)» (R. Ladrech, 1994: 69).

Μία συνθετική προσέγγιση της έννοιας του **εξευρωπαϊσμού** προϋποθέτει, κατ' αρχήν, την ύπαρξη πολιτικής δράσης στο υπερκρατικό επίπεδο της ευρωπαϊκής βαθμίδας εξουσίας, η οποία, όμως, έχει επιπτώσεις στο εθνοκρατικό επίπεδο, και περιλαμβάνει τις ακόλουθες διαδικασίες:

α. κατασκευή, β. διάχυση και γ. θεσμοποίηση (institutionalization) τυπικών και άτυπων κανόνων, διαδικασιών, πολιτικών υποδειγμάτων, ύφους, «τρόπων για να κάνεις πράγματα», κοινών πεποιθήσεων και αντιλήψεων, που ορίζονται και εμπεδώνονται, κατ' αρχήν, στην πολιτική διαδικασία της Ε.Ε., ενώ μετά ενσωματώνονται στη λογική των εσωτερικών λόγων, ταυτοτήτων, πολιτικών δομών και δημόσιων πολιτικών [45].

Η διαδικασία «εξευρωπαϊσμού» δεν αποτελεί μια μονοσήμαντη λειτουργία, που αναπτύσσεται «από πάνω» (ευρωπαϊκή βαθμίδα εξουσίας) «προς τα κάτω» (εθνικό κράτος): εκδηλώνεται, παράλληλα, και στην αντίθετη κατεύθυνση, δηλ. «από κάτω» προς τα «πάνω», στο βαθμό που τα Κράτη-Μέλη διαβιβάζουν στο υπερκρατικό επίπεδο τις εμπειρίες προσαρμογής τους, ώστε να ελαχιστοποιούνται οι δυσκολίες κατά την εφαρμογή των αποφάσεων.

43 Άρθρο 280 § 2 Σ.Ε.Κ.

44 Γ. Π. Νικολόπουλος, «Η Ευρωπαϊκή Ένωση ως φορέας αντεγκληματικής πολιτικής. Το Πρόγραμμα της Χάγης και η εφαρμογή του», Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2008, σ. 35.

45 Kevin Featherstone, Claudio Radaelli, "The Politics of Europeanization", Oxford University Press, London, 2003, σ.30.

Επιπλέον, εκτός από αυτές τις κάθετες μορφές εξευρωπαϊσμού («πάνω → κάτω» / «κάτω → πάνω») αναπτύσσονται και αντίστοιχες οριζόντιες, μέσω της διακίνησης ιδεών και πρακτικών ανάμεσα στα Κράτη-Μέλη, χωρίς να εμπλέκεται άμεσα το υπερκρατικό επίπεδο («cross loading»).

Σε κάθε περίπτωση, οι διαδικασίες εξευρωπαϊσμού δεν καταλήγουν αυτόματα στην ομογενοποίηση του κανονιστικού πλαισίου των Κρατών-Μελών, αφού υπεισέρχονται πάντοτε «εσωτερικοί παράγοντες» («domestic factors»), όπως ενδιάμεσοι θεσμοί, οι οποίοι διαμορφώνουν, τελικά, το είδος και την έκταση των συνεπειών του εξευρωπαϊσμού [46].

Κατ' αυτόν τον τρόπο, αποκτά βαρύνουσα σημασία η ανάλυση των πολλαπλών αλληλεπιδράσεων ανάμεσα στα ευρωπαϊκά όργανα, τις εθνικές κυβερνήσεις και τους επαγγελματίες κάθε τομέα (sectoral actors) - κεντρικού και περιφερειακού -, ώστε να μπορεί να αναδεικνύεται, κάθε φορά, η δυναμική που αναπτύσσεται στις μεταξύ τους σχέσεις, «inter-sectoral dynamics», A. Mégie [47].

1.2.3 Η διαδικασία «εξευρωπαϊσμού» της αντεγκληματικής πολιτικής

Οι τομείς της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων συνδέονται άρρηκτα με την εθνική κυριαρχία. Ωστόσο, η δημιουργία της εσωτερικής αγοράς και ιδίως η αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων λειτούργησαν ως καταλύτες για την σταδιακή κοινοτικοποίηση αυτών των πεδίων πολιτικής και για τη διαμόρφωση του «χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης» (Χ.Ε.Α.Δ.) ο οποίος περιλαμβάνει πολιτικές που εκτείνονται από τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέχρι τη δικαστική συνεργασία σε αστικές και ποινικές υποθέσεις. Καλύπτει τις πολιτικές για το άσυλο και τη μετανάστευση, την αστυνομική συνεργασία και την καταπολέμηση της εγκληματικότητας (καταπολέμηση της τρομοκρατίας, του οργανωμένου εγκλήματος, της εμπορίας ανθρώπων, των ναρκωτικών, κλπ.).

Ειδικότερα, η διαδικασία «εξευρωπαϊσμού» που αναπτύσσεται **στο πεδίο της αντεγκληματικής πολιτικής** επικεντρώνεται στο ζήτημα της ασφάλειας και στην αντιμετώπισή του όχι ως εθνικού αλλά ως κατεξοχήν ευρωπαϊκού ζητήματος που επιβάλλει συνεργασία και κοινές πρωτοβουλίες. Κατ' αυτόν τον τρόπο όμως, τίγονται ζητήματα που συνδέονται άμεσα τόσο με την αποκλειστικότητα της ποινικής αρμοδιότητας του κράτους όσο και με την προστασία των θεμελιωδών ελευθεριών γι' αυτό το λόγο άλλωστε εκδηλώνονται, συχνά, από εθνικές δικαιοταξίες και κοινωνικούς φορείς αντιστάσεις στη μονόπλευρη

46 I. Bache, S. Bulmer, D. Gunay, "Europeanization: A critical Realistic Perspective", Research Design in European Studies, Basingstoke, Palgrave Macmillan, London, 2012, σ.68.

47 A. Mégie, "The Institutionalization of an Uncertain European Judiciary in Quest of Legitimacy: Eurojust", Εκδόσεις L'Harmattan, Παρίσι, 2007, σ. 69.

αντεγκληματική λειτουργία και τα δικαιολογικά ελλείμματα του ευρωπαϊκού κοινοτικού επιπέδου εξουσίας.

Πρόκειται για τριβές που αναπτύσσονται κυρίως κατά τη διαδικασία μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο των Κρατών-Μελών αποφάσεων και μέτρων που έχουν ληφθεί σε υπερκρατικό και διακρατικό επίπεδο, οπότε η υποβολή τους στην κρίση της νομοθετικής και της δικαστικής εξουσίας οδηγεί, συχνά, σε σύγκρουση με την εκτελεστική. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί, η μέχρι σήμερα εμπειρία από τις διαδικασίες μεταφοράς και εφαρμογής στις έννομες τάξεις των Κρατών-Μελών της απόφασης πλαίσιο του Συμβουλίου σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης, αναφορικά ιδίως, με τη δυνατότητα έκδοσης ημεδαπών, σε σημείο μάλιστα, που διαδοχικά πλήγματα από διάφορα εθνικά ακυρωτικά δικαστήρια να θέτουν σε αμφισβήτηση τη λειτουργικότητα αυτού του εργαλείου στην κατασκευή του «χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης»⁴⁸.

Προκύπτει, συνεπώς, ότι κατά τη διαδικασία εξευρωπαϊσμού της αντεγκληματικής πολιτικής τα Κράτη-Μέλη προβάλλουν, συχνά, ανταγωνιστικές ή εναλλακτικές θέσεις, ιδίως όταν πρόκειται για τη θέσπιση πολιτικών όπου «οι εθνικές παραδόσεις και οι τοπικές προσηλώσεις σε ορισμένα θέματα παγκοσμίου ενδιαφέροντος, όπως π.χ. η καταστολή της διάδοσης των ναρκωτικών, αντιμετωπίζονται ως εμπόδια της παγκόσμιας συνεργασίας»⁴⁹.

Επιπλέον, όπως παρατηρούμε να συμβαίνει ολοένα και συχνότερα τα τελευταία χρόνια, οι κοινωνία αντιδράσεις υπερβαίνουν συχνά τα όρια

48 Μ. Καϊάφα-Γκμπάντι, «Ο νόμος για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και την τρομοκρατία και οι δηλώσεις πίστης στο Σύνταγμα», Ποινική Δικαιοσύνη, 2004, σ. 836-839, της ίδιας, «Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης: Οι ρυθμίσεις του Ν. 3251/2004 και η μετάβαση από την έκδοση στην «παραδόση», Ποινική Δικαιοσύνη, 2004, 1294-1310, Χ. Μυλωνόπουλου, «Η αμφισβήτηση των ατομικών δικαιωμάτων στο νέο διεθνές περιβάλλον», Νομικό Βήμα, 2004, τ. 52, σ.σ. 769-772 Χ. Παπαχαραλάμπους, «Το ποινικό δίκαιο του «εχθρού»: ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, τρομοκρατία και έκτακτη αντιτρομοκρατική νομοθεσία στις Η.Π.Α.», Ποινική Δικαιοσύνη, 2002, σ. 189-195, Σ. Παύλου, «Το ποινικό Δίκαιο και οι «Αποφάσεις Πλαίσιο» της Ε.Ε. - Μία ακόμη (επικίνδυνη) πύλη εισόδου του ευρωπαϊκού ποινικού δικαίου στο ελληνικό», Ποινικά Χρονικά, 2004, σ. 970-972, Δ. Σπινέλλη, «Παρελθόν και μέλλον της έκδοσης στην Ευρώπη (από την περίπτωση του Ρήγα στις περιπτώσεις Οτσαλάν και Πινοςέτ)», Ποινικά Χρονικά, 2001, σ. 675-681, του ίδιου. «Το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης και η αντικατάσταση της διαδικασίας έκδοσης (ελπίδες και φόβοι)», στον Τιμητικό τόμο για την Α. Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου. Β', ό.π., σ. 1273-1296 Δ. Συμεωνίδη - Σ. Παύλου, «Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης (ν.3251/2004) και έκδοση Ελλήνων πολιτών», Ποινικά Χρονικά, 2006, σ. 193-200, Ε. Συμεωνίδου-Καστανίδου, «Οι πρωτοβουλίες της Ε.Ε. για την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος», Ποινική Δικαιοσύνη, 2004, σ. 191-201, Ο. Τσόλκα, «Ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης. Ένα «φιλόδοξο» μέσο για την προώθηση της δικαστικής συνεργασίας στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης», Ποινικά Χρονικά, 2002, σ. 103-1., Ε. Φυτράκη, «Το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης σε εφαρμογή: Νέες εξελίξεις, νέες ανησυχίες», Ποινική Δικαιοσύνη, 2006, σ. 210-220.

49 Ν. Παρασκευόπουλου, «Το Corpus Juris στα πλαίσια της διεθνούς αντεγκληματικής πολιτικής στη στροφή του 2000», Υπεράσπιση, 1999, αρ. 3, σ. 605-620 (611).

συναίνεσης των εθνικών ελίτ και εξελίσσονται σε πανευρωπαϊκής κλίμακας συλλογικές αμφισβητήσεις των επιταγών της ευρωπαϊκής κοινοτικής βαθμίδας εξουσίας. Μπορούμε, επομένως, να υποθέσουμε, ότι αυτού του είδους οι αντιστάσεις σηματοδοτούν την αφετηρία μίας μακράς διαδικασίας, με ενδεχόμενη κατάληξη τη δημιουργία ενός πανευρωπαϊκού συλλογικού κοινωνικού υποκειμένου. Απ' αυτή την άποψη, η διαδικασία εξευρωπαϊσμού μπορεί να οδηγήσει σε μια μεγαλύτερη διαλεκτική ισορροπία ανάμεσα στους φορείς που εμπλέκονται στη διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης (κοινωνικούς, κρατικούς και υπερκρατικούς), με αποτέλεσμα την καθαρότερη αποτύπωση των όρων σύγκρουσής και συναίνεσής στη διαμόρφωση του ευρωπαϊκού κοινωνικού γίγνεσθαι.

Συμπερασματικά, η διαδικασία εξευρωπαϊσμού της αντεγκληματικής πολιτικής οδηγεί σε υπέρβαση των ορίων της χωρικής αρμοδιότητας του κράτους και εκτείνεται σε υπερκρατικές και διακρατικές διαστάσεις, επιτρέποντας, κατ' αυτόν τον τρόπο, παρεμβάσεις και ελέγχους από βαθμίδες εξουσίας που βρίσκονται έξω από τα όρια της εθνικής κυριαρχίας. Το περιεχόμενο αυτών των παρεμβάσεων αφορούσε, αρχικά, στην προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών⁵⁰, ενώ, μεταγενέστερα, υποκαταστάθηκε από το πρόταγμα της ασφάλειας.

1.2.4 Η διαδικασία του «εξευρωπαϊσμού» στο «χώρο ελευθερίας, ασφάλειας, δικαιοσύνης»

Η διαδικασία του «εξευρωπαϊσμού» καλύπτει σε σημαντικό βαθμό το πεδίο της ευρωπαϊκής αντεγκληματικής πολιτικής, που αναπτύσσεται, ειδικότερα, μέσα στο «χώρο ελευθερίας, ασφάλειας, δικαιοσύνης».⁵¹

Ο «χώρος» αυτός συγκροτείται ως κατασταλτικό αντίβαρο στην οικονομική φιλελευθεροποίηση που διέπει το εγχείρημα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Πράγματι:

α. ενώ η άρση των συννοριακών ελέγχων θεσπίστηκε, κυρίως, για την εξυπηρέτηση της οικονομικής στοχοθεσίας του ενωσιακού εγχειρήματος, θεωρήθηκε, όμως, ταυτόχρονα, ως πηγή διακινδύνευσης, εξαιτίας των φόβων για επακόλουθη αύξηση της διασυννοριακής

⁵⁰ Όπως στην υποσημείωση της σ. 37 στο Γ. Π. Νικολόπουλος, «Η Ευρωπαϊκή Ένωση ως φορέας αντεγκληματικής πολιτικής. Το Πρόγραμμα της Χάγης και η εφαρμογή του», Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2008. ...«Αρχικά, τα ευρωπαϊκά κράτη, με την προσχώρησή τους στην Ε.Σ.Δ.Α. και την υπαγωγή τους στη δικαιοδοσία του Ε.Δ.Δ.Α., αναγνώρισαν σε υπερκρατικούς οργανισμούς αρμοδιότητα ελέγχου στο εσωτερικό τους σχετικά με την αποτελεσματικότερη προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών. Μεταγενέστερα, με την υπογραφή και επικύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη των βασανιστηρίων και την αποδοχή των επιτόπιων επισκέψεων της αρμόδιας Επιτροπής (CPT), οι υπερκρατικοί έλεγχοι σ' αυτόν τον τομέα απέκτησαν περισσότερο άμεσο και πρακτικό χαρακτήρα. Γενικά, στο ζήτημα της διεθνούς προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών αντικείμενο ελέγχου καθίσταται η ίδια η κρατική εξουσία όσον αφορά στη συμβατότητα του τρόπου άσκησής της με τις διεθνείς Συμβάσεις στις οποίες η ίδια έχει προσχωρήσει.»

⁵¹ Τίτλος V της ΣΛΕΕ.

εγκληματικότητας αυτή η τελευταία, όμως, δεν μπορούσε να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά με τους κανόνες αυτορρύθμισης της αγοράς, γι' αυτό προκρίθηκε η σύγκλιση των εθνικών στρατηγικών αστυνόμευσης και απονομής ποινικής δικαιοσύνης.

β. Κατ' αυτόν τον τρόπο, καθιερώθηκε η συνύπαρξη δύο διαφορετικών καθεστώτων ρύθμισης της κυκλοφορίας στην ευρωπαϊκή κοινοτική επικράτεια:

- το ένα διέπεται από τη λογική της αγοράς και επιβάλλει την ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων, των υπηρεσιών και των εμπορευμάτων·
- το άλλο αφορά στην κυκλοφορία των προσώπων, κυριαρχείται από τη λογική της διακινδύνευσης και των ελέγχων και ορίζεται από τρεις συντεταγμένες: «ελευθερία, ασφάλεια, δικαιοσύνη».

Παρατήρηση: Η «ασφάλεια», ως ενδιάμεσος όρος ανάμεσα στην «ελευθερία» και τη «δικαιοσύνη», αναδεικνύεται σε κέντρο βάρους των ρυθμίσεων της κυκλοφορίας των προσώπων, σχετικοποιεί τη σημασία των δύο άλλων όρων και ανάγεται σε εγγυητή της συνολικής ισορροπίας του συστήματος: **τόση ελευθερία, ώστε να μη θίγεται η ασφάλεια, τόση δικαιοσύνη, ώστε να εξυπηρετείται πρωτίστως η ασφάλεια.**

Εξάλλου, η έμφαση στην «ασφάλεια» προκύπτει και από τη διατύπωση του άρθρου 67§3 ΣΕΛΕΕ, το οποίο συνδέει ρητά την αντεγκληματική πολιτική με το στοιχείο της ασφάλειας αποδυναμώνοντας την επίδραση της «ελευθερίας» και της «δικαιοσύνης».

«Η Ένωση καταβάλλει προσπάθεια για να εξασφαλίζει υψηλό επίπεδο ασφάλειας με τη θέσπιση μέτρων πρόληψης και καταπολέμησης της εγκληματικότητας, του ρατσισμού και της ξενοφοβίας, μέτρων συντονισμού και συνεργασίας μεταξύ αστυνομικών και δικαστικών αρχών και των λοιπών αρμοδίων αρχών καθώς και με την αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων σε ποινικές υποθέσεις και, εάν χρειάζεται, την προσέγγιση των ποινικών νομοθεσιών».

γ. Σ' αυτή την προοπτική της, το περιεχόμενο των εννοιών «ελευθερία, ασφάλεια, δικαιοσύνη» εξειδικεύεται σε πολύ συγκεκριμένους στόχους, αποφεύγοντας να καλύψει ολόκληρο το σημασιολογικό πεδίο που αντιστοιχεί σε κάθε μια απ' αυτές σύμφωνα με τα κεκτημένα του ευρωπαϊκού νομικού πολιτισμού. Συγκεκριμένα:

Η «ελευθερία» περιορίζεται στη διαχείριση της κυκλοφορίας και της διαμονής των προσώπων μέσα στην επικράτεια των Κρατών-Μελών, όχι όμως και στην παραχώρηση ενός γενικού δικαιώματος εισόδου σ' αυτήν [52].

Η «ασφάλεια» επικεντρώνεται στη λήψη μέτρων για τον έλεγχο της διέλευσης των «εσωτερικών» και, κυρίως, των «εξωτερικών» συνόρων

της Ε.Ε., ιδίως μέσα από τη διαλειτουργικότητα των συστημάτων ανταλλαγής πληροφοριών (interoperability) και την ελεύθερη πρόσβαση στις βάσεις προσωπικών δεδομένων («αρχή της διαθεσιμότητας των πληροφοριών») [53].

Η «δικαιοσύνη» αφορά στην προσέγγιση των ποινικών νομοθεσιών, την αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων και τη συνεργασία των αρμόδιων αρχών των Κρατών-Μελών μεταξύ τους και με τους αντίστοιχους φορείς της Ε.Ε. - ιδίως με την Ευρωπαϊκή Μονάδα Δικαστικής Συνεργασίας / Eurojust [54].

δ. Αναδύεται, έτσι, σταδιακά, ένα ιδιαίτερα πυκνό πλέγμα από φορείς, τόπους και διαδικασίες ελέγχου, που εκτείνεται τόσο σε κρατικό όσο και σε υπερκρατικό και διακρατικό επίπεδο, μέσα στο οποίο οι παραδοσιακές εθνικές εδαφικότητες και κυριαρχίες συναιρούνται σε ευρύτερους «χώρους», θεσπίζοντας ποικίλα καθεστώτα ελέγχου για όσους μεταβαίνουν από τον ένα «χώρο» στον άλλο: «χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης», «χώρος Σένγκεν», «χώρος Prum», «εσωτερικά σύνορα», «εξωτερικά σύνορα», «τρίτες χώρες», «νέα Κράτη-Μέλη»...

ε. Κοινό και αναπόδραστο κριτήριο για την είσοδο και παραμονή σε αυτούς τους «χώρους» αποτελεί η **ιθαγένεια**, η οποία, όμως, ακόμη και στην εκδοχή της ως ιδιότητα του «πολίτη της Ένωσης» εξακολουθεί να παραμένει δέσμια των εθνικών καταβολών της, εντείνοντας έτσι τον αποκλεισμό των εξωκοινοτικών υπηκόων, οι οποίοι, άλλωστε, αποτελούν τους βασικούς αποδέκτες των ελέγχων⁵⁵. Επομένως, μόνο όσοι θεωρούνται υπήκοοι κράτους μέλους, σύμφωνα με την εθνική του νομοθεσία, μπορούν να «μεταμορφώνονται», αυτόματα, σε «πολίτες της Ένωσης». Η ιθαγένεια της Ένωσης είναι αυτή που δίνει στα πρόσωπα, μεταξύ άλλων δικαιωμάτων⁵⁶, τη δυνατότητα να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των Κρατών-Μελών.

Κατ' αυτόν τον τρόπο, όμως, ο καθορισμός των προσώπων που μπορούν να αποκτήσουν την ιδιότητα του «πολίτη της Ένωσης» έχει παραμείνει, ουσιαστικά, στην αποκλειστική αρμοδιότητα των Κρατών-Μελών, εφόσον εξαρτάται, κατ' αρχήν, από τα διαφορετικά συστήματα πολιτογράφησης που ακολουθούν οι εθνικές νομοθεσίες για την κτήση της, σύμφωνα με το κριτήριο είτε της καταγωγής των γονέων («jus sanguinis»), είτε του τόπου γέννησης («jus loci») του προσώπου.

Κατά συνέπεια, η έντονη εξάρτηση της «**ευρωπαϊκής ιθαγένειας**» από την αντίστοιχη εθνική αναρεί, ουσιαστικά, την υπερεθνική/υπερκρατική φύση που θα έπρεπε να είχε η πρώτη, ώστε να σηματοδοτεί μια πραγματική υπέρβαση των εθνικών υπηκοοτήτων και να δημιουργεί

53 Άρθρο 67§3, 87,88 ΣΛΕΕ

54 Άρθρο 67§3,4 ΣΛΕΕ

55 Άρθρο 20§1 ΣΛΕΕ: «Θεσπίζεται ιθαγένεια της Ένωσης. Πολίτης της Ένωσης είναι κάθε πρόσωπο που έχει την υπηκοότητα ενός κράτους μέλους. Η ιθαγένεια της Ένωσης προστίθεται και δεν αντικαθιστά την εθνική ιθαγένεια.»

56 Άρ.20§2 ΣΛΕΕ.

άμεσους, πρωτογενείς δεσμούς όλων των προσώπων που διαβιούν στο έδαφος της ευρωπαϊκής κοινοτικής επικράτειας και είναι αποδέκτες των εξουσιών της, χωρίς την ανάγκη διαμεσολάβησης της Ιθαγένειας ενός εθνικού κράτους. Προκύπτει λοιπόν «πολυσημία των συνόρων», δηλ. ότι: «Κάθε συζήτηση για τα σύνορα αφορά στη θέσπιση καθορισμένων ταυτοτήτων - εθνικών και άλλων». Συμπεραίνουμε, επομένως, ότι:

- Η ελευθερία μετακίνησης στο «χώρο ελευθερίας, ασφάλειας, δικαιοσύνης» δεν είναι ίδια για όλους αλλά εξαρτάται από την ταυτότητα κάθε προσώπου ή πληθυσμιακής ομάδας (εθνική, επαγγελματική, κοινωνική κλπ.) σε συνδυασμό με τις ιδιαίτερες περιπτώσεις που προβλέπονται από την ευρωπαϊκή νομοθεσία σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία και εγκατάσταση στην Ε.Ε.
- Η κατάργηση ή η άσκηση ελέγχων στα ευρωπαϊκά σύνορα (εσωτερικά/εξωτερικά) ανάλογα με την ταυτότητα των μετακινουμένων προσώπων αποτελεί το βασικό όρο για την ανάπτυξη της αντεγκληματικής πολιτικής της Ε.Ε. γύρω από τη διαχείριση των πληθυσμιακών μετακινήσεων στο «χώρο ελευθερίας, ασφάλειας, δικαιοσύνης».

Οι παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην αντεγκληματική πολιτική των Κρατών-Μελών, αποδεικνύει ότι, η έλλειψη σαφούς ποινικής αρμοδιότητας δεν εμποδίζει την Ε.Ε. να αναλαμβάνει πρωτοβουλίες και να ασκεί πολιτικές που υποδηλώνουν την πρόθεσή της να αποκτήσει πραγματικές ποινικές εξουσίες. Σε αυτήν την προοπτική, η μέθοδος που ακολουθεί η Ε.Ε. προκειμένου να παρεμβάλει στη διαμόρφωση των ποινικών πολιτικών των Κρατών-Μελών της δεν είναι, κατ' αρχήν, άμεση αλλά έμμεση, **στηρίζεται δηλαδή στη διαμεσολάβηση των ίδιων των Κρατών**, τα οποία ασκώντας την πρωτογενή ποινική τους αρμοδιότητα λειτουργούν ως τελικοί αποδέκτες και εφαρμοστές των αποφάσεων που λαμβάνονται σε κοινοτικό και διακυβερνητικό επίπεδο [57].

Κατ' αυτόν τον τρόπο, βέβαια, δεν αίρονται τα σοβαρά ζητήματα νομιμοποίησης και δικαιολογικής θεμελίωσης και παραγόμενων πολιτικών. Συγκεκριμένα, πρόκειται περισσότερο για μερική κάμψη της αποκλειστικής αρμοδιότητας του Κράτους στο πεδίο της αντεγκληματικής πολιτικής, η οποία μπορεί να εξηγηθεί, ως ένα βαθμό, με τη διάκριση που προτείνει ο D. Garland [58] ανάμεσα στη «τιμωρία του εγκλήματος» («the punishment of crime») και τον «έλεγχο του εγκλήματος» («the control of crime»): «η τιμωρία του εγκλήματος παραμένει υπόθεση του Κράτους και ανάγεται σε σύμβολο δηλωτικό της κρατικής εξουσίας» ενώ «ο έλεγχος του εγκλήματος θεωρείται από πολλές πλευρές ότι βρίσκεται μάλλον «πέρα από το Κράτος» («beyond

57 Γ. Π. Νικολόπουλος, «Η Ευρωπαϊκή Ένωση ως φορέας αντεγκληματικής πολιτικής. Το Πρόγραμμα της Χάγης και η εφαρμογή του», Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2008, σ. 51.

58 Όπως στην υποσημείωση, ο.π. στη σ. 52, D. Garland, "The Limits of the Sovereign State. Strategies of Crime Control in Contemporary Society", The British Journal of Criminology, 1996, σ. 445-471 (459).

the state»), εξαιτίας κυρίως των σύγχρονων τάσεων μετακύλισης της ευθύνης για την πρόληψη του εγκλήματος από την κεντρική κυβέρνηση σε μη κρατικούς Φορείς, Οργανώσεις και άτομα.

Προεκτείνοντας τον παραπάνω συλλογισμό του D. Garland στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, θα μπορούσαμε να συμπεριλάβουμε το υπερκρατικό και το διακρατικό επίπεδο στην περιοχή «πέρα από το Κράτος», πράγματι, οι ευρωπαϊκές παρεμβάσεις στο πεδίο της αντεγκληματικής πολιτικής φαίνεται ότι αποβλέπουν, πρωταρχικά, στον έλεγχο του προσανατολισμού και του περιεχομένου της λειτουργίας των εθνικών θεσμικών οργάνων (ιδίως των ιδιωτικών) παρά την υποκατάστασή τους ή την προσβολή της αυτοτέλειας και της ιδιαιτερότητάς τους. Από αυτήν την άποψη, οι παρεμβάσεις της ευρωπαϊκής κοινοτικής βαθμίδας εξουσίας, στην ποινική εξουσία των Κρατών-Μελών δεν φαίνεται να εκδηλώνονται, κατ' αρχάς, με ευθύ και άμεσο τρόπο αλλά στο πλαίσιο των αλληλοδράσεων που αναπτύσσουν με εθνικές διαδικασίες και φορείς.

Γενικά

Η συνεργασία των Κρατών-Μελών σε θέματα μετανάστευσης, ασύλου και αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας αναπτύχθηκε προοδευτικά από το 1975. Πρώτο βήμα αποτέλεσε η συγκρότηση της «Ομάδας Trevi» [59] με τη συμμετοχή των Υπουργών Εσωτερικών των Κρατών-Μελών. Στόχος της ήταν να καταπολεμήσει την τρομοκρατία και να συντονίσει την Αστυνομική συνεργασία στην Κοινότητα για το πρόβλημα αυτό.

Οι Υπουργοί Εσωτερικών εξέταζαν θέματα δημόσιας τάξης και τρομοκρατίας με την υποστήριξη διαφόρων ομάδων και επιμέρους ομάδων εργασίας. Τα κοινοτικά όργανα δεν συμμετείχαν στη διαδικασία αυτή, η οποία ακολουθούσε τους κανόνες της διακυβερνητικής συνεργασίας.

Το 1985, υπογράφεται η πρώτη Συμφωνία Σένγκεν μεταξύ πέντε κρατών μελών της (τότε) Ε.Ο.Κ.. Στόχος: η κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα μεταξύ των συμβαλλόμενων και η διαμόρφωση κοινών εξωτερικών συνόρων.

Από την ΕΕΠ στη Συνθήκη του Μάαστριχ (1986-1992)

Η ΕΕΠ (1986) ανέδειξε την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων ως ένα από τα τέσσερα βασικά συστατικά στοιχεία της ενιαίας αγοράς και ανάθεσε ρητά τον τομέα αυτό στην κοινοτική αρμοδιότητα (Άρθρο 8Α).

Η *Ad hoc* ομάδα "Μετανάστευση" (στην οποία μετέχουν από το 1986 οι αρμόδιοι Υπουργοί για τη Μετανάστευση) και η CELAD (Ευρωπαϊκή Επιτροπή Καταπολέμησης των Ναρκωτικών) εγκατέστησαν τις γραμματείες τους στη Γραμματεία του Συμβουλίου.

Συστάθηκαν νέες ομάδες εργασίας με συμμετοχή εκπροσώπων της Επιτροπής.

Το Συμβούλιο Υπουργών Δικαιοσύνης ενεργοποιήθηκε για ζητήματα της δικαστικής, ποινικής και αστικής συνεργασίας όπως και για ορισμένα θέματα που αφορούσαν την ευρωπαϊκή πολιτική συνεργασία.

59 Ο όρος TREVİ αποδίδεται ως ακρωνύμιο των λέξεων «Terrorism, Radicalism et Violence», ή κατά μία άλλη άποψη, ως ακρωνύμιο των λέξεων «Terrorism, Radicalism, Extremism and International Violence». Η «Ομάδα TREVİ» συστήθηκε το 1976 από 12 Κράτη-Μέλη της τότε Ε.Ο.Κ. με στόχο την ανάπτυξη της διακρατικής συνεργασίας στους τομείς της αντιμετώπισης της τρομοκρατίας και του συντονισμού της Αστυνόμευσης.

Η συνεργασία σε θέματα δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων (ΔΕΥ) απετέλεσε τον τρίτο πυλώνα της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση [60]. Εννέα (9) τομείς σχετιζόμενοι με την δικαιοσύνη και τις εσωτερικές υποθέσεις αναγορεύονται σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος για τα κράτη μέλη:

- πολιτική ασύλου,
- κανόνες που διέπουν τη διέλευση των προσώπων από τα εξωτερικά σύνορα των κρατών μελών και την άσκηση των σχετικών ελέγχων,
- πολιτική όσον αφορά τη μετανάστευση και τους υπηκόους τρίτων χωρών,
- καταπολέμηση της τοξικομανίας,
- καταπολέμηση της απάτης διεθνούς κλίμακας,
- δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις,
- δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις,
- τελωνειακή συνεργασία,
- αστυνομική συνεργασία για την πρόληψη και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, του λαθρεμπορίου ναρκωτικών και άλλων σοβαρών μορφών διεθνούς εγκληματικότητας.

Στους 6 πρώτους τομείς το Συμβούλιο μπορούσε να υιοθετεί κοινές θέσεις, να προωθεί κάθε ενδεδειγμένη μορφή συνεργασίας και να καταρτίζει συμβάσεις τις οποίες θα συνιστούσε στα κράτη μέλη προς αποδοχή σύμφωνα με τους συνταγματικούς τους κανόνες.

Η διάρθρωση του τρίτου πυλώνα, που ακολουθούσε εκείνη της ΚΕΠΠΑ, ήταν καθαρά διακυβερνητική.

Ειδικότερα:

- το Συμβούλιο αποφάσιζε με ομοφωνία,
- το Δικαστήριο δεν ήταν αρμόδιο για την ερμηνεία των συμβάσεων εκτός εάν αυτό προβλεπόταν ρητά,
- το Συμβούλιο μπορούσε να ζητά τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, αλλά τις περισσότερες φορές απλώς έπρεπε να το ενημερώνει,
- η Επιτροπή είχε περιορισμένο δικαίωμα πρωτοβουλίας σε ορισμένους τομείς (μαζί με τα κράτη μέλη).

60 Τίτλος VI.

Η Συνθήκη του Άμστερνταμ και ο ΧΕΑΔ

Στόχος της ΕΕ είναι “να διατηρήσει και να αναπτύξει την Ένωση ως χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, μέσα στον οποίο εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων σε συνδυασμό με κατάλληλα μέτρα όσον αφορά τους ελέγχους στα εξωτερικά σύνορα, το άσυλο, τη μετανάστευση, και την πρόληψη και καταστολή της εγκληματικότητας.” [61].

Μεταφέρθηκαν στον πρώτο πυλώνα οι εξής τομείς: ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, έλεγχος των εξωτερικών συνόρων, άσυλο, μετανάστευση και προστασία των δικαιωμάτων των υπηκόων τρίτων χωρών, δικαστική συνεργασία σε αστικά θέματα.

Ο τρίτος πυλώνας συρρικνώθηκε και μετονομάστηκε σε “Διατάξεις για την Αστυνομική και Δικαστική Συνεργασία σε Ποινικές Υποθέσεις”. Η Συμφωνία του Σένγκεν ενσωματώθηκε στην Ε.Ε. Το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιρλανδία εξασφάλισαν ρήτρες εξαιρέσεως.

Το πρόγραμμα του Τάμπερε (1999)

Η δημιουργία του ΧΕΑΔ υποστηρίχθηκε από τα προγράμματα του Τάμπερε (1999-04), της Χάγης (2004-09) και της Στοκχόλμης (2010-14).

Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε (1999) θεσπίστηκε το πρώτο πολυετές πρόγραμμα ΔΕΥ της ΕΕ για την περίοδο 1999-2004.

Κύριοι στόχοι:

- επίτευξη συμφωνίας για τη θέσπιση κοινού συστήματος ασύλου,
- θέσπιση μέτρων για τη βελτίωση ως προς την πρόσβαση στη δικαιοσύνη και την αμοιβαία αναγνώριση δικαστικών αποφάσεων και
- δημιουργία της Eurojust και της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Ακαδημίας.

Η Συνθήκη της Νίκαιας και ο ΧΕΑΔ

Εφαρμογή της κοινοτικής μεθόδου στον πρώτο πυλώνα: ειδική πλειοψηφία στο Συμβούλιο, διαδικασία συναπόφασης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Παρέμεινε η ομοφωνία για το οικογενειακό δικαίο, την νόμιμη μετανάστευση και την ενσωμάτωση των υπηκόων τρίτων χωρών. Προσδιορίστηκαν νέοι τομείς συνεργασίας για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος.

Ενισχύθηκε η Ευρωπαϊκή Μονάδα Δικαστικής Συνεργασίας (Eurojust). Αποστολή της είναι να συμβάλλει στο συντονισμό των ερευνών και των διώξεων μεταξύ των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών. Περαιτέρω «κοινοτικοποίηση», Δικαίωμα πρωτοβουλίας για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

61 Άρθρο Β, Συνθήκη του Άμστερνταμ, 1997

Το πρόγραμμα της Χάγης (2004)

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε το 2004, το δεύτερο πολυετές πρόγραμμα ΔΕΥ, γνωστό ως «Πρόγραμμα της Χάγης», για την περίοδο 2005-2009. Κύριοι στόχοι:

- η δημιουργία μιας συνολικής ευρωπαϊκής πολιτικής ασύλου,
- η προσθήκη της αξιολόγησης απειλών εγκληματικών ενεργειών στις λειτουργίες της Eurosol,
- η ενίσχυση του συστήματος πληροφοριών Σένγκεν (SIS),
- η υπαγωγή των θεμάτων ασύλου, λαθρομετανάστευσης, ελέγχων στα εξωτερικά σύνορα και ορισμένων θεμάτων συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις στη διαδικασία συναπόφασης με ειδική πλειοψηφία στο Συμβούλιο.

Η Συνθήκη της Λισαβόνας και ο ΧΕΑΔ

Καταργείται η διάκριση ανάμεσα σε ζητήματα πρώτου και τρίτου πυλώνα. Η ΕΕ παρεμβαίνει πλέον στο σύνολο των θεμάτων που άπτονται του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.

Τα θέματα που άπτονται του ΧΕΑΔ κατανέμονται σε τέσσερις τομείς:

- πολιτικές σχετικά με τον έλεγχο στα σύνορα, το άσυλο και τη μετανάστευση
- δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις
- δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις
- αστυνομική συνεργασία

Το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ιρλανδία και η Δανία χαίρουν καθεστώτος παρέκκλισης που περιλαμβάνει το σύνολο των μέτρων που εγκρίνονται στο πλαίσιο του ΧΕΑΔ. Επιπλέον **α.** μία ρήτρα προαιρετικής υπαγωγής («opt-in») που επιτρέπει σε καθένα τους να συμμετάσχει ανά περίπτωση στη διαδικασία έγκρισης ενός μέτρου ή στην εφαρμογή μέτρου που έχει ήδη εγκριθεί και **β.** μία ρήτρα εξαιρέσεως («opt-out») που τους επιτρέπει, ανά πάσα στιγμή, να μην εφαρμόζουν ένα μέτρο.

Έλεγχος στα σύνορα, άσυλο και μετανάστευση

Η συνθήκη της Λισαβόνας απονέμει νέες αρμοδιότητες στα θεσμικά όργανα της Ε.Ε., τα οποία δύνανται να εγκρίνουν μέτρα με στόχο:

- την καθιέρωση κοινής διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ, χάρη κυρίως στην ενίσχυση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για τη Διαχείριση της Επιχειρησιακής Συνεργασίας στα Εξωτερικά Σύνορα (Frontex),
- τη δημιουργία κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου που θα στηρίζεται σε ενιαίο ευρωπαϊκό καθεστώς ασύλου και κοινές διαδικασίες χορήγησης και ανάκλησης του ασύλου,
- τη θέσπιση κανόνων, προϋποθέσεων και δικαιωμάτων σε θέματα νόμιμης μετανάστευσης.

Δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις

Επιτρέπεται στα θεσμικά όργανα της ΕΕ να εγκρίνουν νέα μέτρα σχετικά με:

- την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης: κάθε δικαστικό σύστημα οφείλει να αναγνωρίζει ως έγκυρες και εφαρμοστέες τις αποφάσεις που εκδίδονται από τα δικαστικά συστήματα των άλλων κρατών μελών,
- την ουσιαστική πρόσβαση στη δικαιοσύνη,
- την ανάπτυξη εναλλακτικών μεθόδων επίλυσης των διαφορών,
- την κατάρτιση των δικαστών και των άλλων λειτουργών και υπαλλήλων του τομέα απονομής της δικαιοσύνης.

Δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις

Τα όργανα της Ε.Ε. μπορούν να θεσπίζουν ελάχιστους κανόνες όσον αφορά τον ορισμό και τις κυρώσεις των πιο σοβαρών ποινικών αδικημάτων. Η Ε.Ε. μπορεί επίσης να παρέμβει στον ορισμό κοινών κανόνων όσον αφορά τη διεξαγωγή ποινικής διαδικασίας, για παράδειγμα όσον αφορά το παραδεκτό των αποδείξεων ή τα δικαιώματα των προσώπων.

Παρέχεται η δυνατότητα επέκτασης της αποστολής και των αρμοδιοτήτων της Eurojust μέσω της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας.

Προβλέπεται το ενδεχόμενο δημιουργίας μίας Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας εκ της Eurojust με Κανονισμό που εγκρίνεται ομόφωνα από το Συμβούλιο. Εάν το Συμβούλιο δεν επιτύχει ομοφωνία, τότε εννέα τουλάχιστον κράτη μέλη θα έχουν τη δυνατότητα να συστήσουν Ευρωπαϊκή Εισαγγελία μεταξύ τους στο πλαίσιο μίας ενισχυμένης συνεργασίας.

Αστυνομική συνεργασία

Η συνήθης νομοθετική διαδικασία επεκτείνεται σε όλες τις μη επιχειρησιακές πτυχές της αστυνομικής συνεργασίας.

Η επιχειρησιακή συνεργασία θα υπάγεται σε ειδική νομοθετική διαδικασία που απαιτεί την ομοφωνία του Συμβουλίου. Προβλέπεται ωστόσο η δυνατότητα καθιέρωσης ενισχυμένων συνεργασιών όταν δεν επιτυγχάνεται ομοφωνία στο Συμβούλιο. Επιπλέον, δίνεται σημασία στην προοδευτική ενίσχυση της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας.

Το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχουν την ευχέρεια να αναπτύξουν περαιτέρω τις αποστολές και τις αρμοδιότητες της Europol στο πλαίσιο της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας. Τα νέα καθήκοντα της Europol είναι δυνατόν να περιλαμβάνουν το συντονισμό, την διοργάνωση και τη διεξαγωγή επιχειρησιακών δράσεων.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε το 2009 το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης για την περίοδο 2010-2014. Το πρόγραμμα περιλάμβανε τις ακόλουθες γενικές προτεραιότητες:

Προαγωγή της ιθαγένειας και των θεμελιωδών δικαιωμάτων

Η ευρωπαϊκή ιθαγένεια πρέπει να μεταμορφωθεί από αφηρημένη ιδέα σε απτή πραγματικότητα. Πρέπει να παραχωρεί στους υπηκόους της ΕΕ τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις ελευθερίες που κατοχυρώνονται στο Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών. Η διεύρυνση του χώρου του Σένγκεν πρέπει να συνεχιστεί.

Ευρώπη του δικαίου και της δικαιοσύνης

Πρέπει να διευκολύνεται η πρόσβαση των πολιτών στη δικαιοσύνη, ώστε τα δικαιώματά τους να ενισχύονται καλύτερα εντός της ΕΕ. Ταυτόχρονα, η συνεργασία μεταξύ των δικαστικών αρχών και η αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων εντός της ΕΕ πρέπει να αναπτυχθούν περαιτέρω τόσο στις αστικές όσο και στις ποινικές υποθέσεις.

Μια Ευρώπη που προστατεύει

Πρέπει να βελτιωθεί η προστασία των πολιτών και να καταπολεμηθούν το οργανωμένο έγκλημα και η τρομοκρατία. Η στρατηγική θα αποσκοπεί στην ενίσχυση της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, καθώς και της συνεργασίας στη διαχείριση των συνόρων, της πολιτικής προστασίας και της διαχείρισης των καταστροφών. Θα εστιάζεται στην καταπολέμηση του διασυνοριακού εγκλήματος, όπως: η εμπορία ανθρώπων· η σεξουαλική κακοποίηση, η σεξουαλική εκμετάλλευση και η παιδική πορνογραφία· το έγκλημα στον κυβερνοχώρο· το οικονομικό έγκλημα, η διαφθορά, η παραποίηση/απομίμηση και η πειρατεία· τα ναρκωτικά.

Πρόσβαση στην Ευρώπη εντός μιας παγκοσμιοποιημένης υψηλίου

Η ΕΕ πρέπει να αναπτύξει περαιτέρω τις πολιτικές για τη διαχείριση των συνόρων και τις θεωρήσεις, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα την ασφάλεια των πολιτών της. Απαιτούνται ισχυροί έλεγχοι των συνόρων για την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης και του διασυνοριακού εγκλήματος. Ταυτόχρονα, πρέπει να εξασφαλίζεται η πρόσβαση σε όσους χρειάζονται διεθνή προστασία και σε ευάλωτες ομάδες πολιτών. Κατά συνέπεια, ο ρόλος της Frontex πρέπει να ενισχυθεί, ώστε να μπορεί να ανταποκριθεί αποτελεσματικότερα στις υφιστάμενες και στις μελλοντικές προκλήσεις. Το Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν δεύτερης γενιάς και το σύστημα Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις (VIS) πρέπει επίσης επομένως να αποκτήσουν πλήρως επιχειρησιακό χαρακτήρα.

Μια Ευρώπη ευθύνης, αλληλεγγύης και σύμπραξης σε θέματα μετανάστευσης και ασύλου

Η Ε.Ε. πρέπει να αναπτύξει μια ολοκληρωμένη μεταναστευτική πολιτική που θα επικεντρώνεται στην αλληλεγγύη και την υπευθυνότητα. Θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες της αγοράς εργασίας των χωρών της Ε.Ε., ελαχιστοποιώντας ταυτόχρονα τη διαρροή εγκεφάλων από τρίτες χώρες. Πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή δυναμικές πολιτικές ένταξης οι οποίες εξασφαλίζουν τα δικαιώματα των μεταναστών. Επιπλέον, μια κοινή μεταναστευτική πολιτική πρέπει να περιλαμβάνει μια αποτελεσματική και βιώσιμη πολιτική επιστροφής, ενώ θα πρέπει να συνεχιστούν οι προσπάθειες για την πρόληψη, τον έλεγχο και την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης. Πρέπει επίσης να ενισχυθούν ο διάλογος και οι εταιρικές σχέσεις με τρίτες χώρες (διέλευσης και καταγωγής).

Ο ρόλος της Ε.Ε. σε μια παγκοσμιοποιημένη υφήλιο – η εξωτερική διάσταση

Η εξωτερική διάσταση της πολιτικής της Ε.Ε. στο χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης πρέπει να λαμβάνεται υπόψη. Η Ε.Ε. πρέπει επομένως να αναπτύξει μια ενιαία πολιτική εξωτερικών σχέσεων που θα βασίζεται στη συνεργασία και θα προάγει τα ευρωπαϊκά διεθνή πρότυπα, αρχές και αξίες [62].

Η Δικαιοσύνη και οι Εσωτερικές Υποθέσεις αποτέλεσαν έναν από τους τρεις βασικούς πυλώνες πάνω στην οποίο δομήθηκαν οι Ευρωπαϊκές Κοινότητες με βάση τις Συνθήκες και αποτέλεσαν βασική προϋπόθεση προς της πολιτική ενοποίηση που αναδείχθηκε κυρίως με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ το 1997. Με τη Συνθήκη της Λισαβόνας που τέθηκε σε ισχύ την 1η Δεκεμβρίου 2009 αυτός ο πυλώνας αφορούσε το «[χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης](#)».

Με την έναρξη της ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας, η Ευρωπαϊκή Ένωση απέκτησε νομική προσωπικότητα και ανέλαβε τις αρμοδιότητες που είχε προηγουμένως η Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Έτσι, το κοινοτικό δίκαιο καθίσταται «δίκαιο της Ένωσης», περιλαμβάνοντας όλες τις εκδοθείσες στο παρελθόν διατάξεις που αφορούσαν στη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μέσω της συνεργασίας των Κρατών-Μελών.

Οι στόχοι της Ένωσης σε αυτό το πεδίο είναι:

- Να συγκροτήσει χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, με σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των διαφορετικών νομικών συστημάτων και παραδόσεων των Κρατών-Μελών
- Να εξασφαλίζει την απουσία ελέγχων των προσώπων στα εσωτερικά σύνορα και να αναπτύσσει κοινή πολιτική στους τομείς του ασύλου, της μετανάστευσης και του ελέγχου των εξωτερικών συνόρων, η οποία βασίζεται στην αλληλεγγύη μεταξύ των

62 Πρόγραμμα της Στοκχόλμης, 2010/C 115.

Κρατών-Μελών και είναι δίκαιη έναντι των υπηκόων τρίτων χωρών»

- Να εξασφαλίζει υψηλό επίπεδο ασφάλειας με τη θέσπιση μέτρων πρόληψης και καταπολέμησης της εγκληματικότητας, του ρατσισμού και της ξενοφοβίας, μέτρων συντονισμού και συνεργασίας μεταξύ αστυνομικών και δικαστικών αρχών και των λοιπών αρμοδίων αρχών καθώς και με την αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων σε ποινικές υποθέσεις και, εάν χρειάζεται, την προσέγγιση των ποινικών νομοθεσιών και
- Να διευκολύνει την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, ιδίως με την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών και εξώδικων αποφάσεων σε αστικές υποθέσεις.

Επιπλέον, βάσει των επιτευγμάτων του Προγράμματος του Τάμπερε που αφορά τη συνεργασία σε αστικές υποθέσεις, το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης για «μια ανοικτή και ασφαλή Ευρώπη που εξυπηρετεί και προστατεύει τους πολίτες» και δικαιοσύνης και στη μετεξέλιξή τους όπως αυτές προσδιορίστηκαν στο Πρόγραμμα της Χάγης, ορίζει στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για το νομοθετικό και επιχειρησιακό σχεδιασμό στο πλαίσιο του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και. Το Συμβούλιο θεσπίζει μέτρα για να εξασφαλίζει τη διοικητική συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων υπηρεσιών των Κρατών-Μελών στο πεδίο της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης, καθώς και μεταξύ των εν λόγω υπηρεσιών και της Επιτροπής

Οι εγκληματικές ενέργειες πρέπει να αντιμετωπίζονται κατά τον ίδιο τρόπο σε ολόκληρη την Ένωση. Γι' αυτό, η δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις στην Ένωση θεμελιώνεται στην Αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων και διαταγών και περιλαμβάνει την προσέγγιση των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των Κρατών-Μελών σε ορισμένους τομείς.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία μέσω οδηγιών, μπορούν να θεσπίζουν ελάχιστους κανόνες που αφορούν:

- το αμοιβαίως παραδεκτό των αποδείξεων μεταξύ των Κρατών-Μελών,
- τα δικαιώματα των προσώπων στην ποινική διαδικασία,
- τα δικαιώματα των θυμάτων της εγκληματικότητας, και
- άλλα ειδικότερα στοιχεία της ποινικής διαδικασίας, τα οποία θα έχουν προηγουμένως προσδιορισθεί από το Συμβούλιο με απόφαση ληφθείσα ομόφωνα, μετά από την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου⁶³.

Για το Συμβούλιο οι τομείς της ιδιαίτερως σοβαρής εγκληματικότητας με διασυνοριακή διάσταση είναι οι εξής: τρομοκρατία, εμπορία ανθρώπων και γενετήσια εκμετάλλευση γυναικών και παιδιών,

⁶³ Άρθρο 82, ΣΛΕΕ.

παράνομη εμπορία ναρκωτικών, παράνομη εμπορία όπλων, ξέπλυμα χρήματος, διαφθορά, παραχάραξη μέσων πληρωμής, εγκληματικότητα στον χώρο της πληροφορικής και οργανωμένο έγκλημα.⁶⁴

Η Έ.Ε. αναπτύσσει Αστυνομική Συνεργασία στην οποία συμμετέχουν όλες οι αρμόδιες Αρχές των Κρατών-Μελών, συμπεριλαμβανομένων των αστυνομικών και τελωνειακών αρχών και άλλων αρχών επιβολής του νόμου ειδικευμένων στον τομέα της πρόληψης ή της εξακρίβωσης αξιόποινων πράξεων ή της διερεύνησής τους. Γι' αυτούς τους σκοπούς, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία μπορούν να λαμβάνουν μέτρα που αφορούν:

- τη συλλογή, αποθήκευση, επεξεργασία, ανάλυση και ανταλλαγή σχετικών πληροφοριών
- την παροχή υποστήριξης για την κατάρτιση προσωπικού, καθώς και τη συνεργασία όσον αφορά τις ανταλλαγές προσωπικού, τον εξοπλισμό και την εγκληματολογική έρευνα.
- τις κοινές τεχνικές έρευνας όσον αφορά την εξακρίβωση σοβαρών μορφών οργανωμένου εγκλήματος [65].

Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με ειδική νομοθετική διαδικασία, μπορεί να θεσπίζει μέτρα για την επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών των Κρατών-Μελών. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Εφόσον δεν επιτευχθεί ομοφωνία, ομάδα αποτελούμενη από εννέα τουλάχιστον Κράτη-Μέλη μπορεί να ζητήσει να παραπεμφθεί το σχέδιο μέτρων στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Στην περίπτωση αυτή, η διαδικασία στο Συμβούλιο αναστέλλεται. Αφού συζητήσει το ζήτημα και εφόσον επιτευχθεί συναίνεση, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αναπέμπει εντός τετραμήνου από την αναστολή αυτή το σχέδιο στο Συμβούλιο προς θέσπιση. Εντός της αυτής προθεσμίας, σε περίπτωση μη συμφωνίας, και εφόσον εννέα (9) τουλάχιστον Κράτη-Μέλη επιθυμούν να καθιερώσουν ενισχυμένη συνεργασία [66] βάσει του συγκεκριμένου σχεδίου μέτρων, τα εν λόγω Κράτη-Μέλη ενημερώνουν σχετικά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή. Στην περίπτωση αυτή, η έγκριση για την καθιέρωση θεωρείται ότι χορηγήθηκε και εφαρμόζονται οι διατάξεις περί ενισχυμένης συνεργασίας.

Το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης [67] και εναρμονισμένες διαδικασίες

⁶⁴ Άρθρο 83, ΣΛΕΕ. Αποφασίζοντας ομόφωνα, μπορεί να προσδιορίζει και άλλους τομείς εγκληματικότητας. Οδηγίες μπορούν να θεσπίζουν ελάχιστους κανόνες σχετικούς με τον ορισμό των ποινικών αδικημάτων και των κυρώσεων στον κάθε τομέα.

⁶⁵ Άρθρο 87, ΣΛΕΕ.

⁶⁶ Η «ενισχυμένη συνεργασία» προβλέπεται στο άρθρο 20, παρ. 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, και στο άρθρο 329, παρ. 1 της Συνθήκης του «Προγράμματος της Χάγης».

⁶⁷ «Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης»,

παράδοσης μεταξύ των Κρατών-Μελών αντικατέστησαν το σύστημα έκδοσης υπόπτων μεταξύ των Κρατών-Μελών [68]. Όταν η δικαστική αρχή κράτους μέλους εκδίδει απόφαση με την οποία ζητείται η παράδοση προσώπου, η απόφαση αυτή αναγνωρίζεται από τις δικαστικές αρχές των άλλων Κρατών-Μελών, μετά από κάποιους ελάχιστους ελέγχους. Τα θύματα υποστηρίζονται στα πλαίσια της ποινικής διαδικασίας, ιδίως όταν διαμένουν σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο στο οποίο διαπράχθηκε το αδίκημα [69]. Επ' ευκαιρία ποινικής διαδικασίας σε Κράτος-Μέλος, συνεκτιμώνται προηγούμενες καταδικαστικές αποφάσεις που εκδόθηκαν σε άλλα Κράτη-Μέλη κατά του ίδιου προσώπου για διαφορετικά πραγματικά περιστατικά [70] και οι συγκρούσεις δικαιοδοσίας σε ποινικές υποθέσεις πρέπει να αποφεύγονται [71].

Η Αρχή της Αμοιβαίας Αναγνώρισης [72] εφαρμόζεται επί των χρηματικών ποινών [73] επί ποινών στερητικών της ελευθερίας ή μέτρων στερητικών της ελευθερίας [74], επί αποφάσεων περί μέτρων επιτήρησης εναλλακτικά προς την προσωρινή κράτηση [75] και επί μέτρων αναστολής και εναλλακτικών κυρώσεων [76]. Τα Κράτη-Μέλη αναγνωρίζουν και εκτελούν στο έδαφός τους απόφαση δέσμευσης περιουσιακών ή αποδεικτικών στοιχείων που εκδίδεται από δικαστική αρχή άλλου κράτους μέλους στα πλαίσια ποινικής διαδικασίας [77].

Η κοινή πολιτική εναντίον της εμπορίας και χρήσης ναρκωτικών αφορά: την πρόληψη της παράνομης καλλιέργειας και παραγωγής ναρκωτικών μέσα στην Ένωση, τις καταδίκες για σοβαρές περιπτώσεις παράνομης διακίνησης ναρκωτικών, την παράνομη παρασκευή και διάθεση στην αγορά πρόδρομων ουσιών ναρκωτικών [78], και την παρακολούθηση του εμπορίου πρόδρομων ουσιών ναρκωτικών μεταξύ της ΕΚ/ΕΕ και τρίτων χωρών [79]. Το Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο Ναρκωτικών (ΕΠΝ), Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction "EMCDDA") [80] και το ευρωπαϊκό δίκτυο ενημέρωσης για τα

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=URISERV:I33167> -.

68 Απόφαση-πλαίσιο 2002/584.

69 Απόφαση-πλαίσιο 2001/220.

70 Απόφαση-πλαίσιο 2008/675].

71 Απόφαση-πλαίσιο 2009/948]

72 «Αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης»

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=URISERV:I16001> -.

73 Απόφαση-πλαίσιο 2005/214].

74 Απόφαση-πλαίσιο 2008/909.

75 Απόφαση-πλαίσιο 2009/829.

76 Απόφαση-πλαίσιο 2008/947.

77 Απόφαση-πλαίσιο 2003/577.

78 Κανονισμός 273/2004.

79 ΕΕ L 22 της 26.1.2005, σ. 1. Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 111/2005 του Συμβουλίου, της 22 Δεκεμβρίου 2004, σχετικά με τη θέσπιση κανόνων για την παρακολούθηση του εμπορίου πρόδρομων ουσιών ναρκωτικών μεταξύ της Κοινότητας και Τρίτων Χωρών.

80 Γίνεται αναλυτική παρουσίαση του Ευρωπαϊκού Κέντρου Παρακολούθησης

ναρκωτικά και τις τοξικομανίες (REITOX) συντρέχουν τις εθνικές αρχές δίωξης και πρόληψης της ναρκομανίας [81].

Η αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις έχει κάνει σημαντικές προόδους από τη θέση σε εφαρμογή της το 1991, ιδίως ως προς την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος με: την προσέγγιση του ουσιαστικού ποινικού δικαίου, την αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων, τη προσέγγιση του ορισμού των αξιόποινων πράξεων που αφορούν τη συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση και την υποχρέωση των Κρατών-Μελών να επιβάλλουν κυρώσεις αντίστοιχες προς τη σοβαρότητα αυτών των αξιόποινων πράξεων [82].

Με την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας και την κατάργηση της «δομής των πυλώνων», η Ευρωπαϊκή Ένωση διαθέτει πλέον περισσότερα μέσα για την προαγωγή της αστυνομικής συνεργασίας, η οποία πλέον υπόκειται σε ενισχυμένο κοινοβουλευτικό έλεγχο [83].

Τα μέτρα στους τομείς της συνεργασίας και των πολιτικών εξελίσσονται συνεχώς, ενώ δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στην αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των απειλών και της εγκληματικότητας σε πανευρωπαϊκό επίπεδο και, όσον αφορά συγκεκριμένα το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, τα εν λόγω μέτρα πρέπει να είναι συμβατά με τα θεμελιώδη δικαιώματα και τους κανόνες περί προστασίας δεδομένων.

Η αποτελεσματική αστυνομική συνεργασία είναι νευραλγικής σημασίας, προκειμένου η Ένωση να μετατραπεί σε Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης, που θα βασίζεται στον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Η διασυνοριακή συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου, στην οποία εμπλέκονται οι αστυνομικές, τελωνειακές και άλλες αρχές επιβολής του νόμου, αποβλέπει στην πρόληψη, τον εντοπισμό και τη διερεύνηση ποινικών αδικημάτων σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Στην πράξη, η συνεργασία αυτή αφορά κατά βάση τις σοβαρές μορφές εγκληματικότητας (οργανωμένο έγκλημα, διακίνηση ναρκωτικών, εμπορία ανθρώπων, εγκλήματα στον κυβερνοχώρο) και την τρομοκρατία.

1.3.2 Ισχύον θεσμικό πλαίσιο

Το θεσμικό πλαίσιο απλοποιήθηκε σημαντικά με τη Συνθήκη της Λισαβόνας (ΣΛΕΕ) και πλέον τα περισσότερα μέτρα αστυνομικής συνεργασίας εγκρίνονται βάσει της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας (συναπόφαση) και υπόκεινται σε δικαστικό έλεγχο από το Δικαστήριο.

Ωστόσο, πέρα από το γεγονός ότι ο Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης έχει ούτως ή άλλως ειδικά χαρακτηριστικά (εξαιρέσεις

Ναρκωτικών και Τοξικομανίας σε επόμενη ενότητα.

81 Κανονισμός 1920/2006.

82 Απόφαση-πλαίσιο 2008/841.

83 Άρθρα 33 (τελωνειακή συνεργασία), 87, 88 και 89 της ΣΛΕΕ.

για το Ηνωμένο Βασίλειο, την Ιρλανδία και τη Δανία (πρωτόκολλα 21 και 22 προσαρτημένα στη ΣΛΕΕ) και προνομιακός ρόλος των εθνικών κοινοβουλίων (πρωτόκολλα 1 και 2)), οι τομείς της αστυνομικής συνεργασίας και της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις δεν έχουν ενταχθεί πλήρως στο κοινοτικό πλαίσιο και διατηρούν σε κάποιο βαθμό τα αρχικά τους χαρακτηριστικά:

- πέρα από την Επιτροπή, αρμοδιότητα πρωτοβουλίας έχουν και τα κράτη μέλη, υπό την προϋπόθεση ότι αυτά εκπροσωπούν το ένα τέταρτο των μελών του Συμβουλίου [84].
- το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο απλά καλείται να εκφράσει τη γνώμη του για μέτρα επιχειρησιακής συνεργασίας, τα οποία εγκρίνονται ομόφωνα από το Συμβούλιο. Εάν δεν επιτευχθεί ομοφωνία στο Συμβούλιο, υπάρχει η δυνατότητα να συνεργαστούν εννέα ή περισσότερα κράτη μέλη στο πλαίσιο ενισχυμένης συνεργασίας. Στην περίπτωση αυτή, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αναστέλλει τη διαδικασία προκειμένου να επιτευχθεί συναίνεση (μηχανισμός «πέδης έκτακτης ανάγκης» [85]).
- οι πράξεις που είχαν εγκριθεί πριν από την έναρξη ισχύος της ΣΛΕΕ δεν μπορούσαν να αποτελέσουν αντικείμενο διαδικασιών επί παραβάσει ή παραπομπής στο Δικαστήριο για την έκδοση προδικαστικής απόφασης για χρονικό διάστημα πέντε ετών [86]). Το εν λόγω χρονικό διάστημα εξέπνευσε τον Δεκέμβριο του 2014.

84 Άρθρο 76 της ΣΛΕΕ.

85 Άρθρο 87 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ.

86 Πρωτόκολλο αριθ. 36 προσαρτημένο στη ΣΛΕΕ.

1.3.3 Οι οργανισμοί και τα υπόλοιπα όργανα αστυνομικής συνεργασίας

1. Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία (Europol). [87]

Ο ρόλος της Europol είναι να συμβάλει στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της δράσης των εθνικών αστυνομικών αρχών και των υπόλοιπων παρεμφερών αρχών, διευκολύνοντας τη μεταξύ τους συνεργασία. Η συνεργασία αυτή εστιάζει στην πρόληψη και στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας, του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο, της διακίνησης ναρκωτικών και άλλων σοβαρών μορφών διασυνοριακής εγκληματικότητας.

Από την 1η Ιανουαρίου 2010, η Europol αποτελεί οργανισμό της ΕΕ, ο οποίος χρηματοδοτείται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ και απασχολεί σχεδόν χίλιους εργαζομένους (σε αυτούς περιλαμβάνονται πάνω από διακόσιοι αξιωματικοί συνδέσμων). Η έδρα του οργανισμού βρίσκεται στη Χάγη. Βασικός στόχος της Europol είναι να βελτιωθεί η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αστυνομικών αρχών. Προς τον σκοπό αυτό, εκπονεί αξιολόγηση των απειλών όσον αφορά το σοβαρό και το οργανωμένο έγκλημα (**SOCTA**), η οποία χρησιμεύει ως βάση για τις αποφάσεις του Συμβουλίου, ενώ συντάσσει επίσης και την έκθεση σχετικά με την τρομοκρατική δραστηριότητα στην Ευρωπαϊκή Ένωση: κατάσταση και τάσεις (**TE-SAT**).

Η Europol δεν διαθέτει εξουσίες καταναγκαστικού χαρακτήρα, συνεπώς δεν μπορεί να προβαίνει σε συλλήψεις ή να διενεργεί έρευνες, ωστόσο σημειώθηκε σταδιακή αύξηση των επιχειρησιακών της αρμοδιοτήτων. Για παράδειγμα, η πράξη του Συμβουλίου, της 28ης Νοεμβρίου 2002, έδωσε τη δυνατότητα στην Europol να συμμετέχει σε κοινές ομάδες έρευνας και ζητεί από τα κράτη μέλη να κινούν ποινικές έρευνες. Ενισχύθηκαν, επίσης, οι ικανότητές της στον τομέα της ανάλυσης δεδομένων, ιδίως με τη σύσταση, τον Ιανουάριο του 2013, του Ευρωπαϊκού Κέντρου για τα Εγκλήματα στον Κυβερνοχώρο (EC3), το οποίο είναι αρμόδιο, μεταξύ άλλων, για την αξιολόγηση των απειλών όσον αφορά το οργανωμένο έγκλημα στο διαδίκτυο (**iOCTA**).

Η Europol βρέθηκε στην πρώτη γραμμή των προσπαθειών της Ε.Ε. για την επιβολή του νόμου ως απάντηση στις αναδυόμενες απειλές. Μετά από τις τρομοκρατικές επιθέσεις στο Παρίσι και στη Κοπεγχάγη στις αρχές του 2015, το Συμβούλιο Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων ανέθεσε στην Europol να δημιουργήσει μια Μονάδα Αναφοράς Διαδικτυακού Περιεχομένου που αποσκοπεί στην καταπολέμηση της διαδικτυακής τρομοκρατικής προπαγάνδας και άλλων εξτρεμιστικών δραστηριοτήτων. Η νέα μονάδα ξεκίνησε τις εργασίες της την 1η Ιουλίου

87 Ακολουθεί ξεχωριστή ενότητα (Μέρος Δεύτερο) για την Europol όπου αναλύονται διεξοδικά η δημιουργία, η δομή, ο τρόπος λειτουργίας και οι σχέσεις της με τα Κράτη-Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλους Ευρωπαϊκούς Οργανισμούς και Υπηρεσίες αλλά και με Τρίτες Χώρες και με άλλους Διεθνείς Οργανισμούς και Υπηρεσίες.

2015. Έπειτα, μετά τις επιθέσεις στο Παρίσι τον Νοέμβριο 2015, το Συμβούλιο διέυρυνε περαιτέρω την εντολή της Ευροπολ στον τομέα της καταπολέμησης της τρομοκρατίας μέσω της συγκρότησης, την 1η Ιανουαρίου 2016, του νέου Ευρωπαϊκού Κέντρου Καταπολέμησης της Τρομοκρατίας, στο οποίο τα κράτη μέλη αποστέλλουν εμπειρογνώμονες με στόχο να ενισχυθούν οι δυνατότητες διασυνοριακής έρευνας για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας.

Ομοίως, μετά την τεράστια εισροή παράτυπων μεταναστών στην Ε.Ε. το 2014 και τις αρχές του 2015, η Ευροπολ δρομολόγησε την κοινή επιχείρηση MARE τον Μάρτιο του 2015, σε μια προσπάθεια για την ενίσχυση των δράσεων που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση της παράνομης διακίνησης ανθρώπων. Επίσης συμβάλλει στην επιχείρηση αυτή μέσω της συμμετοχής της στα νέο-δημιουργηθέντα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (hotspots) στα εξωτερικά σύνορα. Τέλος, η Ευροπολ έχει εξουσιοδοτηθεί, βάσει απόφασης του Συμβουλίου της 27ης Μαρτίου 2000, να διαπραγματεύεται συμφωνίες με Τρίτες Χώρες και με μη ενωσιακούς Οργανισμούς. Έχει, για παράδειγμα, υπογράψει συμφωνίες συνεργασίας με την Interpol και τις Ηνωμένες Πολιτείες.

Στις 27 Μαρτίου 2013, η Επιτροπή υπέβαλε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο νομοθετική πρόταση, που τροποποιεί την ισχύουσα απόφαση για την Ευροπολ, η οποία περιελάμβανε πρόταση συγχώνευσης της Ευροπολ με την Ευρωπαϊκή Αστυνομική Ακαδημία (CEPOL). Η εν λόγω πρόταση συγχώνευσης έχει ήδη τεθεί στο αρχείο, δεδομένου ότι απορρίφθηκε τόσο από το Συμβούλιο όσο και από το Κοινοβούλιο. Τον Μάιο του 2016 το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενέκριναν τον νέο κανονισμό για τη Europol ^[88]. Με τον νέο κανονισμό διευκολύνεται η συγκρότηση από τη Ευροπολ ειδικών μονάδων για την αντιμετώπιση επικείμενων απειλών, θεσπίζονται ρυθμίσεις για τις υφιστάμενες μονάδες (όπως οι προαναφερθείσες μονάδες για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας), και προβλέπεται ένα αυστηρότερο καθεστώς προστασίας των δεδομένων, αποτελεσματικότερη διακυβέρνηση και μεγαλύτερη λογοδοσία της υπηρεσίας, στόχοι που επιτυγχάνονται στο πλαίσιο μιας κοινής ομάδας κοινοβουλευτικού ελέγχου, στην οποία συμμετέχουν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα εθνικά κοινοβούλια.

⁸⁸ Κανονισμός (ΕΕ) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2016, για τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου (Ευρωπόλ) και την αντικατάσταση και την κατάργηση των αποφάσεων 2009/371/ΔΕΥ, 2009/934/ΔΕΥ, 2009/935/ΔΕΥ, 2009/936/ΔΕΥ και 2009/968/ΔΕΥ του Συμβουλίου.

2. Ευρωπαϊκή Αστυνομική Ακαδημία (CEPOL)

Η κατάρτιση των αστυνομικών αποτελεί σημαντική πτυχή της αστυνομικής συνεργασίας. Για τον σκοπό αυτό δημιουργήθηκε από το Συμβούλιο Υπουργών το 2000 (απόφαση της 22-12-2002) η CEPOL, αρχικά με τη μορφή ενός δικτύου των υφιστάμενων εθνικών ιδρυμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης και κατόπιν ως οργανισμός της Ε.Ε. [89]. Αρχικά η CEPOL εγκαταστάθηκε στο Bramshill του Ηνωμένου Βασιλείου, αλλά από την 1η Οκτωβρίου 2014 εδρεύει στη Βουδαπέστη της Ουγγαρίας.

Στόχος της CEPOL είναι να λειτουργεί ως ένας παγκοσμίου επιπέδου κεντρικός κόμβος στην εκπαίδευση στο πεδίο της επιβολής του Νόμου, ο οποίος να είναι οδηγός στην καινοτομία και την αλλαγή στο πεδίο αυτό. Η συνεισφορά του στην αντιμετώπιση των Ευρωπαϊκών αλλά και των Διεθνών θεμάτων που αφορούν στην ασφάλεια, υλοποιείται μέσω της κοινής εκπαίδευσης η οποία φέρνει πιο κοντά τις κοινότητες των Αρχών Επιβολής του Νόμου και τους παρέχει τη δυνατότητα για ανταλλαγή «καλών πρακτικών και τεχνογνωσίας».

Από την 1 Ιουλίου 2016, την ημερομηνία της νέας εντολής λειτουργίας της CEPOL, ο επίσημος τίτλος της Υπηρεσίας είναι "The European Union Agency for Law Enforcement Training".

3. Μόνιμη Επιτροπή Επιχειρησιακής Συνεργασίας σε Θέματα εσωτερικής ασφάλειας (COSI)

Η επιχειρησιακή συνεργασία αποτέλεσε από την αρχή εμπόδιο στην ανάπτυξη της αστυνομικής συνεργασίας. Πέρα από τη μικρή πρόοδο που σημειώθηκε μέσω της Europol και την ανάπτυξη κοινών ομάδων έρευνας, η επιχειρησιακή συνεργασία περιορίστηκε αρχικά στη συνάντηση της Λέσχης της Βέρνης, δύο φορές το χρόνο από το 2000 και μετά. Πρόκειται για ένα φόρουμ, στο πλαίσιο του οποίου συναντώνται οι επικεφαλής των εθνικών υπηρεσιών ασφαλείας διαφόρων ευρωπαϊκών χωρών, και στοχεύει στην προαιρετική ανταλλαγή πληροφοριών σε τομείς όπως η αντικατασκοπεία, το οργανωμένο έγκλημα και η τρομοκρατία. Με τη Συνθήκη της Λισαβόνας γίνεται ένα βήμα ακόμη προς αυτήν την κατεύθυνση και στο [άρθρο 71 της ΣΛΑΕ](#) προβλέπεται η νομική βάση για τη Μόνιμη Επιτροπή Επιχειρησιακής Συνεργασίας σε θέματα εσωτερικής ασφάλειας (COSI), που συγκροτήθηκε επίσημα με απόφαση του Συμβουλίου, της 25ης Φεβρουαρίου 2010.

Η COSI είναι επιφορτισμένη με:

- την αξιολόγηση της γενικής κατεύθυνσης και των ελλείψεων στο πλαίσιο της επιχειρησιακής συνεργασίας.
- τη διατύπωση συγκεκριμένων συστάσεων.

89 Απόφαση του Συμβουλίου 2005/681/ΔΕΥ της 20ής Σεπτεμβρίου 2005.

- την παροχή βοήθειας προς το Συμβούλιο στο πλαίσιο της «ρήτρας αλληλεγγύης» [90], στην αντιμετώπιση τρομοκρατικών επιθέσεων και φυσικών ανθρωπογενών καταστροφών.
- Εξασφαλίζει αποτελεσματική επιχειρησιακή συνεργασία σε θέματα εσωτερικής ασφάλειας της Ε.Ε., μεταξύ των οποίων η επιβολή του Νόμου, ο έλεγχος των συνόρων και η δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις

Ωστόσο, η COSI δεν αποτελεί ευρωπαϊκό «FBI», ώστε να μπορεί να διεξάγει από μόνη της επιχειρήσεις, ούτε και μετέχει στη νομοθετική διαδικασία. Εδρεύει στις εθνικές πρωτεύουσες, ενώ εκπρόσωποι από τα κράτη μέλη συναντώνται στις Βρυξέλλες, όπου υποστηρίζονται από τους συμβούλους δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων των μονίμων αντιπροσωπειών.

Εκπρόσωποι άλλων οργανισμών εσωτερικής ασφάλειας, όπως της Europol, της Eurojust και της Frontex [91] παρίστανται συχνά στις συνεδριάσεις της COSI.

4. Το EU INTCEN

Το Κέντρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Ανάλυση Πληροφοριών (EU INTCEN) δεν είναι, με τη στενή έννοια, όργανο αστυνομικής συνεργασίας, καθώς ανήκει στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (EYED). Ωστόσο, το EU INTCEN συμβάλλει στην αστυνομική συνεργασία με την εκπόνηση αξιολογήσεων των απειλών, που βασίζονται στα στοιχεία που του παρέχουν οι υπηρεσίες πληροφοριών, ο στρατός, το διπλωματικό σώμα και οι αστυνομικές υπηρεσίες. Η συμβολή του EU INTCEN μπορεί να είναι χρήσιμη και από την επιχειρησιακή σκοπιά, όταν παρέχει, για παράδειγμα, πληροφορίες σε ολόκληρη την ΕΕ σχετικά με τους προορισμούς, τα κίνητρα και τις κινήσεις των τρομοκρατών.

5. Το Ευρωπαϊκό δίκτυο πρόληψης του εγκλήματος (EUCPN)

Το Ευρωπαϊκό δίκτυο πρόληψης του εγκλήματος (EUCPN) [92] (European Crime Prevention Network E.U.C.P.N.), δημιουργήθηκε το Μάιο του 2001. Έχει ως στόχο την **οργάνωση της συνεργασίας** των κρατών μελών στους τομείς που αναφέρθηκαν στο Τάμπερε [93]

90 Άρθρο 222 της ΣΛΕΕ.

91 Βλέπε δελτίο 5.12.4 σχετικά με τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων.

92 Απόφαση 2009/902/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 30ής Νοεμβρίου 2009, για τη δημιουργία Ευρωπαϊκού Δικτύου Πρόληψης του Εγκλήματος (EUCPN) και για την κατάργηση της απόφασης 2001/427/ΔΕΥ. Επίσημη ιστοσελίδα, <http://eucpn.org>.

93 Στη συνεδρίαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στο Τάμπερε της Φινλανδίας, στις 15 και 16 Οκτωβρίου 1999, αποφασίστηκε η ανάγκη για τη δημιουργία μέτρων αντιμετώπισης της εγκληματικότητας, η ανταλλαγή των «καλών πρακτικών» μεταξύ των Ευρωπαϊκών Αρχών Επιβολής του Νόμου καθώς και η συνεργασία μεταξύ των εξειδικευμένων Υπηρεσιών σε αυτό το πεδίο. Αναγνωρίστηκε ως προτεραιότητα το αστικό έγκλημα και ειδικότερα η παραβατικότητα των ανηλίκων και τα εγκλήματα σχετικά με τα ναρκωτικά.

(εγκληματικότητα των νέων, εγκληματικότητα των πόλεων και εγκληματικότητα που συνδέεται με τα ναρκωτικά), τη συλλογή και ανάλυση των πληροφοριών και ορθών πρακτικών καθώς και την παροχή συμβουλών στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή [94].

Επίσης, στα πλαίσια της ενίσχυσης της Αστυνομικής και Δικαστικής συνεργασίας μεταξύ των Αρχών Επιβολής του Νόμου των κρατών-Μελών της Ε.Ε., δημιουργήθηκαν:

- Ένας μηχανισμός για την ανταλλαγή πληροφοριών που λαμβάνονται από τα ποινικά μητρώα των κρατών μελών [95].
- Διεθνικές ομάδες για την αξιολόγηση της εφαρμογής σε εθνικό επίπεδο των διεθνών υποχρεώσεων και των μέσων για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος [96].
- Κοινές ομάδες έρευνας των αρμόδιων αρχών δύο ή περισσότερων κρατών μελών μπορεί να συγκροτηθούν για ορισμένη διάρκεια με στόχο την πραγματοποίηση ποινικών ερευνών [97].
- Μια γραμματεία συντρέπει τις κοινές ελεγκτικές αρχές προστασίας των δεδομένων, που έχουν συσταθεί από τις συμφωνίες Ευροπολ και Schengen [98].
- Πολλά κοινά εργαλεία για την καταπολέμηση όλων των μορφών εγκληματικότητας, ιδίως: η ανταλλαγή των αποτελεσμάτων ανάλυσης του DNA [99].
- Ένα μητρώο δεξιοτήτων, γνώσεων και ικανοτήτων για τη διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών [100] και ένα παρόμοιο μητρώο για τους σκοπούς της καταπολέμησης της τρομοκρατίας [101].
- Η συνεργασία μεταξύ των αξιωματικών-συνδέσμων που τοποθετούνται από τις υπηρεσίες επιβολής του νόμου των κρατών μελών σε τρίτες χώρες και σε διεθνείς οργανώσεις στοχεύει στην καλύτερη δυνατή αξιοποίηση των πόρων των κρατών μελών [102].
- Απόφαση-πλαίσιο η οποία απλούστευσε την ανταλλαγή πληροφοριών και στοιχείων μεταξύ των Αρχών Επιβολής του Νόμου των Κρατών-Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης [103].

94 Απόφαση [2009/902](#).

95 Απόφαση-πλαίσιο 2009/315.

96 Κοινή δράση [97/827](#).

97 Οδηγία-πλαίσιο [2002/465](#).

98 Απόφαση 2000/641, EUR-Lex - I33020 - EL.

99 Ψήφισμα της 9ης Ιουνίου 1997.

100 Κοινή δράση 96/747.

101 Κοινή δράση 96/610.

102 Απόφαση 2003/170.

103 Απόφαση-πλαίσιο 2006/960.

1.3.4 Ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Με την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας τον Δεκέμβριο του 2009 ενισχύθηκε σημαντικά ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σε θέματα δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων. Η τοποθέτησή του στα κοινοβουλευτικά ψηφίσματα σχετικά με την αστυνομική συνεργασία αποτυπώνει τόσο την επιθυμία του να εδραιώσει τη θέση του όσο και το γεγονός ότι η ανάπτυξη της αστυνομικής συνεργασίας στην ΕΕ βρίσκεται σε σχετικά πρώιμο στάδιο. Όσον αφορά το τελευταίο σημείο, το Κοινοβούλιο έχει εκφράσει επανειλημμένα τη δυσαρέσκειά του για την απουσία μιας πραγματικά κοινής προσέγγισης στον τομέα της εσωτερικής ασφάλειας.

Στο ψήφισμά του, της 9ης Ιουλίου 2015, σχετικά με το Ευρωπαϊκό Θεματολόγιο για την Ασφάλεια, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποδοκίμασε το γεγονός ότι, παρά τις πολυάριθμες εκκλήσεις του, δεν είχε ακόμη πραγματοποιηθεί αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των υπάρχοντων μέσων της Ε.Ε., και μάλιστα υπό το πρίσμα των νέων απειλών που αντιμετωπίζει η Ε.Ε. στον τομέα της ασφάλειας, ούτε και των κενών που εξακολουθούν να υπάρχουν, και ισχυρίστηκε ότι τούτο είναι απαραίτητο, προκειμένου να διασφαλιστεί πως η πολιτική της Ε.Ε. για την ασφάλεια θα είναι αποτελεσματική, αναγκαία, αναλογική, συνεκτική και διεξοδική. Έχει επίσης προειδοποιήσει αρκετές φορές ότι [πρέπει να διασφαλίζεται η κατάλληλη ισορροπία μεταξύ ελευθερίας και ασφάλειας κατά την αστυνόμευση και την επιβολή του νόμου](#).

Το άλλο πρωταρχικό μέλημα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, όπως αναφέρεται ανωτέρω, ήταν να κατοχυρώσει τη θέση του ως θεσμικού παράγοντα σε θέματα εσωτερικής ασφάλειας. Παρά το γεγονός ότι η COSI παραμένει τυπικά εκτός των ορίων του κοινοβουλευτικού ελέγχου, το Κοινοβούλιο επέδειξε ιδιαίτερη προθυμία να υπογραμμίσει τις νέες αρμοδιότητες στον τομέα της αστυνομικής συνεργασίας. Στο ψήφισμά του, την 2 Απριλίου 2014, σχετικά με την ενδιάμεση ανασκόπηση του Προγράμματος της Στοκχόλμης, υπενθύμισε ότι πλέον αποτελεί πλήρως ανεπτυγμένο θεσμικό παράγοντα στον τομέα των πολιτικών ασφάλειας και ότι πρέπει να διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στην αξιολόγηση και τη χάραξη των πολιτικών εσωτερικής ασφάλειας. Στο ψήφισμά του, την 9 Ιουλίου 2015, σχετικά με το Ευρωπαϊκό Θεματολόγιο για την Ασφάλεια, το Κοινοβούλιο επανέλαβε ότι θα πρέπει να συμμετέχει στον προσδιορισμό των πολιτικών προτεραιοτήτων και των στρατηγικών στόχων του θεματολογίου.

Αναμφίβολα, το Κοινοβούλιο σφραγίζει με το κύρος του την πολιτική εσωτερικής ασφαλείας. Στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης της Ευροpol, έχει ταχθεί ενεργά υπέρ ενός [διεξοδικότερου κοινοβουλευτικού ελέγχου](#) και της βελτίωσης των κανόνων προστασίας των δεδομένων. Είχε ζητήσει επίσης να καταργηθεί η οδηγία για τη διατήρηση δεδομένων [104] λόγω

¹⁰⁴ Οδηγία 2006/24/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2006, για τη διατήρηση δεδομένων που παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία σε συνάρτηση με την παροχή διαθεσίμων στο κοινό υπηρεσιών

του ότι ήταν αντίθετη προς την *Αρχή της Αναλογικότητας*, προτού τελικά αυτή ακυρωθεί από το Δικαστήριο με την απόφαση-ορόσημο του Απριλίου 2014.

Τέλος, το Κοινοβούλιο έχει αντισταθεί στις σημαντικές πιέσεις της Επιτροπής και των κρατών μελών για την ταχεία έγκριση ενός ευρωπαϊκού συστήματος μητρώου ονομάτων επιβατών (PNR) με σκοπό την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Η Οδηγία PNR [¹⁰⁵] εγκρίθηκε εντέλει από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τον Απρίλιο του 2016 και το τελικό της κείμενο περιλαμβάνει σειρά εγγυήσεων προστασίας των δεδομένων που υποστηρίζει το Κοινοβούλιο και μια διάταξη που προβλέπει την επανεξέταση της οδηγίας δύο χρόνια μετά τη μεταφορά της σε εθνικό δίκαιο.

ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημοσίων δικτύων επικοινωνιών και για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/58/EK

¹⁰⁵ Οδηγία (ΕΕ) 2016/681 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, σχετικά με τη χρήση των δεδομένων που περιέχονται στους φακέλους επιβατών (PNR) για την πρόληψη, ανίχνευση, διερεύνηση και δίωξη τρομοκρατικών και σοβαρών εγκλημάτων.

1.4 Κοινές Ομάδες Έρευνας (JIT's)

1.4.1 Γενικά

Στις 29 Μαΐου 2000, το Συμβούλιο Υπουργών της Ε.Ε. υιοθέτησε τη Σύμβαση περί αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής σε ποινικές υποθέσεις («Σύμβαση ΑΔΣ του 2000») [106]. Ο στόχος της σύμβασης είναι να ενθαρρύνει και να εκσυγχρονίσει τη συνεργασία μεταξύ δικαστικών αρχών και αρχών επιβολής του νόμου εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και στη Νορβηγία και την Ισλανδία, συμπληρώνοντας τις διατάξεις των υφιστάμενων νομικών πράξεων και διευκολύνοντας την εφαρμογή τους.

Επειδή η πρόοδος προς την κατεύθυνση επικύρωσης της Σύμβασης Α.Δ.Σ. 2000 ήταν αργή, και με σκοπό την επιτάχυνση/προώθηση της αστυνομικής συνεργασίας, το Συμβούλιο στις 13 Ιουνίου 2002 ενέκρινε απόφαση-πλαίσιο για τις Κοινές Ομάδες Έρευνας Κ.Ο.Ε. (JIT's - Joint Investigation Teams), την οποία τα Κράτη-Μέλη όφειλαν να εφαρμόσουν από την 1η Ιανουαρίου 2003 [107]. Τα Κράτη-Μέλη ήταν πεπεισμένα ότι το εργαλείο των Κ.Ο.Ε. θα αποτελέσει ιδίως σημαντικό όφελος για τις υπηρεσίες επιβολής του νόμου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και δεσμεύθηκαν να συστήσουν χωρίς καθυστέρηση κοινές ομάδες έρευνας για να καταπολεμήσουν το λαθρεμπόριο ναρκωτικών, τη σωματεμπορία και την τρομοκρατία.

1.4.2 Σύσταση κοινών ομάδων έρευνας

Για να διεξαχθούν ποινικές έρευνες στα κράτη μέλη που ζητούν συντονισμένη και συνδυασμένη δράση, τουλάχιστον δύο κράτη μέλη μπορούν να συστήσουν κοινή ομάδα έρευνας. Κάθε ποινικό αδίκημα μπορεί να δικαιολογήσει τη σύσταση κοινής ομάδας έρευνας.

Η ομάδα πρέπει να έχει:

- συγκεκριμένο στόχο,
- περιορισμένη διάρκεια (που μπορεί να παραταθεί με τη συμφωνία όλων των συμβαλλομένων μερών).

Τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη είναι αρμόδια για τη σύνθεση, τον στόχο και τη διάρκεια της εντολής της ομάδας έρευνας. Είναι επίσης δυνατό τα κράτη μέλη να προβλέψουν τη συνεργασία των εκπροσώπων της Europol, της OLAF ή των εκπροσώπων των τρίτων κρατών στις δραστηριότητες της κοινής ομάδας έρευνας.

Τα μέλη της ομάδας που προέρχονται από άλλο κράτος μέλος από αυτό στην επικράτεια του οποίου παρεμβαίνει η ομάδα ορίζονται ως

¹⁰⁶Πράξη του Συμβουλίου της 29ης Μαΐου 2000, με την οποία καταρτίζεται, βάσει του άρθρου 34 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η σύμβαση για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EE C 197, 12.07.2000, σ. 1).

¹⁰⁷Απόφαση-πλαίσιο 2002/465/ΔΕΥ σχετικά με τις κοινές ομάδες έρευνας (EE L 162 20.06.2002).

«αποσπασμένα μέλη» της ομάδας. Στα μέλη αυτά μπορούν να ανατεθούν καθήκοντα σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους παρέμβασης. Για τα αδικήματα που μπορεί να διαπράξουν ή των οποίων να πέσουν θύματα, οι αποσπασμένοι δημόσιοι υπάλληλοι, όσον αφορά την ποινική τους ευθύνη, εξομοιώνεται προς τους δημόσιους υπαλλήλους του κράτους μέλους παρέμβασης.

Η έννοια των Κοινών Ομάδων Έρευνας (Κ.Ο.Ε.), προέκυψε από την πεποίθηση ότι οι υπάρχουσες μέθοδοι διεθνούς αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας ήταν, από μόνες τους, ανεπαρκείς για την αντιμετώπιση σοβαρών μορφών διασυνοριακού οργανωμένου εγκλήματος. Θεωρήθηκε ότι μια ομάδα ερευνητών και δικαστικών αρχών από δύο ή περισσότερα Κράτη-Μέλη, δουλεύοντας μαζί με σαφή νομική εξουσία και με βεβαιότητα ως προς τα δικαιώματα, τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις των συμμετεχόντων, θα βελτιώσει την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος.

Το νομικό πλαίσιο για τη δημιουργία Κ.Ο.Ε. βρίσκεται στο άρθρο 13 [108] της Σύμβασης ΑΔΣ 2000, καθώς και στην απόφαση-πλαίσιο. Η τελευταία στην ουσία επαναλαμβάνει τα άρθρα 13, 15 και 16 της Σύμβασης ΑΔΣ 2000 με σχεδόν ταυτόσημους όρους. Η απόφαση-πλαίσιο έχει υλοποιηθεί στα Κράτη-Μέλη με διαφορετικούς τρόπους. Ενώ ορισμένες χώρες έχουν θεσπίσει ειδική νομοθεσία για τις Κ.Ο.Ε. ή έχουν προσθέσει διατάξεις περί Κ.Ο.Ε. στους αντίστοιχους κώδικες ποινικής δικονομίας τους, άλλες απλώς παρέπεμψαν στην άμεση εφαρμογή της σύμβασης ΑΔΣ 2000 στην έννομη τάξη τους. Η τελευταία ισχύει στην πλειονότητα των Κρατών-Μελών. Ορισμένα Κράτη-Μέλη έχουν προσδώσει άμεση ισχύ στις διατάξεις, άλλα κράτη έχουν θεσπίσει ειδική νομοθεσία για τη δημιουργία και τη συμμετοχή σε Κ.Ο.Ε.

Προϋποθέσεις για σύσταση Κ.Ο.Ε.

Το άρθρο 13 [109] παρ. 1 της Σύμβασης ΑΔΣ του 2000 προσεγγίζει την έννοια Κ.Ο.Ε. από την οπτική όχι τόσο της σοβαρότητας του εγκλήματος, αλλά μάλλον της διεθνούς και διασυνοριακής του διάστασης.

Το άρθρο αναφέρει ότι Κ.Ο.Ε. μπορεί να συσταθούν ιδίως όταν:

- όταν έρευνες για ποινικά αδικήματα σε ένα κράτος μέλος προϋποθέτουν δύσκολες και απαιτητικές έρευνες που συνδέονται με άλλα Κράτη-Μέλη,
- όταν ορισμένα Κράτη-Μέλη διεξάγουν έρευνες για ποινικά αδικήματα, στα οποία οι περιστάσεις της υπόθεσης απαιτούν συντονισμένη και εναρμονισμένη δράση στα ενδιαφερόμενα Κράτη-Μέλη .

Οι Κ.Ο.Ε. συνήθως θα περιορίζονται στις πιο σοβαρές μορφές

¹⁰⁸ Το άρθρο 13 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 62 του Ν.4249/2014 (ΦΕΚ Α 73 24.3.2014).

¹⁰⁹ Ο.π.

εγκληματικότητας, και θα πρέπει κανείς να κοιτάξει την εθνική νομοθεσία ή επιχειρησιακές οδηγίες για να δει αν υπάρχει κάποιο όριο σοβαρότητας ή άλλα κριτήρια αξιολόγησης. Ωστόσο, οι Κ.Ο.Ε. μπορεί να είναι χρήσιμες ακόμη και σε μικρότερες υποθέσεις. Και αυτό επειδή μία Κ.Ο.Ε. μπορεί να διευκολύνει τη συνεργασία στη συγκεκριμένη υπόθεση και επίσης να προετοιμάσει το έδαφος για μελλοντικές Κ.Ο.Ε., οικοδομώντας αμοιβαία εμπιστοσύνη και προσφέροντας πείρα στη διασυνοριακή συνεργασία.

Υπάρχουν πολλά πρακτικές περιπτώσεις όπου μία Κ.Ο.Ε. θα μπορούσε να είναι το κατάλληλο εργαλείο, αλλά τουλάχιστον δύο τομείς εγκληματικότητας μπορούν να αναφερθούν ως παράδειγμα:

- Έρευνες για ναρκωτικά στις οποίες είναι γνωστό από την αρχή ότι η κατοικία του εμπόρου διαφέρει από τον τελικό προορισμό των ναρκωτικών, και
- Υποθέσεις τρομοκρατίας στις οποίες οι τόποι της προγραμματισμένης επίθεσης διαφέρουν από τους τόπους όπου θα συγκεντρωθούν τα πρώτα στοιχεία.

Οι αιτήσεις για τη σύσταση Κ.Ο.Ε. μπορεί συχνά να προέρχονται από κάποιο κράτος μέλος, αλλά εξίσου συχνά θα προέρχονται από τη Europol και την Eurojust. Σε ορισμένα Κράτη-Μέλη, η αρχική αυτή αίτηση πρέπει να έχει τη μορφή δικαστικής παραγγελίας.

Ειδικότερα

Η Κοινή Ομάδα Έρευνας (Κ.Ο.Ε.), είναι ομάδα που έχει συσταθεί βάσει συμφωνίας μεταξύ δύο ή περισσότερων Κρατών-Μελών και/ ή άλλων μερών, για συγκεκριμένο σκοπό και περιορισμένη διάρκεια.

Είναι η ομάδα προσώπων, η οποία συγκροτείται για να διεξάγει έρευνα σε ένα ή περισσότερα Κράτη-Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα εγκλήματα της επόμενης παραγράφου, ιδίως όταν:

- α. η έρευνα απαιτεί δυσχερείς και περίπλοκες ενέργειες συνδεδεμένες με άλλα Κράτη-Μέλη,
- β. η φύση και η πολυπλοκότητα της υπόθεσης απαιτεί συντονισμένη και εναρμονισμένη δράση στα ενδιαφερόμενα Κράτη-Μέλη .

Η Κοινή Ομάδα Έρευνας (Κ.Ο.Ε.) συνίσταται στο κράτος μέλος στο οποίο κυρίως αναμένεται να διεξαχθούν οι έρευνες. Αν και θα πρέπει να συμφωνηθεί ένα σταθερό «αρχηγείο», δεν είναι απαραίτητο όλα τα μέλη της Κ.Ο.Ε. να βρίσκονται στο ίδιο μέρος. Δεν αποτελεί προϋπόθεση ένα μέλος Κ.Ο.Ε. να εργάζεται εκτός της χώρας καταγωγής του, ακόμη και αν η Κ.Ο.Ε. έχει μόνιμη βάση σε άλλη χώρα. Πράγματι, μια Κ.Ο.Ε. είναι κάλλιστα δυνατό να σχηματισθεί με μέλη από δύο ή περισσότερα Κράτη-Μέλη, χωρίς κανείς τους να εργάζεται εκτός του κράτους μέλους του. Για παράδειγμα, η Σουηδία και η Φινλανδία θα μπορούσαν να συμφωνήσουν να θέσουν σε λειτουργία μια Κ.Ο.Ε. βασισμένη στο Ελσίνκι, με ένα μόνο μέλος από τη Σουηδία να αναλαμβάνει έρευνες στη

Στοκχόλμη και να μην πηγαίνει ποτέ στη Φινλανδία. Παρομοίως, μερικά μέλη θα μπορούσαν να συγκροτούν την ομάδα που συγκεντρώνεται σε ένα «αρχηγείο» ενώ τα άλλα μέλη της ομάδας δρουν στις χώρες καταγωγής τους. Εν όψει του κόστους και της δέσμευσης που απαιτείται για την τοποθέτηση προσωπικού στο εξωτερικό, τέτοιου είδους διευθετήσεις θα μπορούσαν να αποδειχθούν ελκυστικές για τα Κράτη-Μέλη .

Κοινή ομάδα έρευνας (Κ.Ο.Ε.), μπορεί να συσταθεί για τη διακρίβωση των εγκλημάτων :

- των τρομοκρατικών πράξεων (άρθρο 187Α ΠΚ),
- της παραχάραξης (άρθρο 207 ΠΚ),
- της κυκλοφορίας παραχαραγμένων νομισμάτων (άρθρο 208 ΠΚ),
- της πλαστογραφίας (άρθρο 216 ΠΚ),
- του εμπρησμού (άρθρο 264 ΠΚ),
- του εμπρησμού σε δάση (άρθρο 265 ΠΚ),
- της έκρηξης (άρθρο 270 ΠΚ),
- των παραβάσεων σχετικών με τις εκρηκτικές ύλες (άρθρο 272 ΠΚ),
- της πρόκλησης ναυαγίου (άρθρο 277 ΠΚ),
- της δηλητηρίασης πηγών και τροφίμων (άρθρο 279 ΠΚ),
- της διατάραξης της ασφάλειας σιδηροδρόμων,
- πλοίων και αεροσκαφών (άρθρο 291 ΠΚ),
- της αρπαγής (άρθρο 322 ΠΚ),
- του εμπορίου δούλων (άρθρο 323 ΠΚ),
- της εμπορίας ανθρώπων (άρθρο 323Α ΠΚ),
- της αρπαγής ανηλίκων (άρθρο 324 ΠΚ), του βιασμού (άρθρο 336 ΠΚ),
- της αποπλάνησης παιδιών (άρθρο 339 ΠΚ),
- της πορνογραφίας ανηλίκων (άρθρο 348Α ΠΚ),
- της σωματεμπορίας (άρθρο 351 ΠΚ),
- των διακεκριμένων περιπτώσεων κλοπής (άρθρο 374 ΠΚ),
- της υπεξαίρεσης (άρθρο 375 ΠΚ),
- της ληστείας (άρθρο 380 ΠΚ), της εκβίασης (άρθρο 385 ΠΚ),
- της απάτης (άρθρο 386 ΠΚ),
- της απάτης με υπολογιστή (άρθρο 386Α ΠΚ),
- της διευκόλυνσης παράνομης εισόδου υπηκόου τρίτης χώρας εκ κερδοσκοπίας πραπτόμενη από δύο ή περισσότερα πρόσωπα (παρ. 5 άρθρο 87 του ν. 3386/2005, Α` 212),

- της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών (ν. 3459/2006, Α` 103), καθώς και κακουργημάτων που προβλέπονται στη νομοθεσία περί όπλων,
- εκρηκτικών υλών και προστασίας από υλικά που εκπέμπουν επιβλαβείς για τον άνθρωπο ακτινοβολίες, ως και στη νομοθεσία για την προστασία Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς."

1.4.3 Πλεονεκτήματα της χρήσης Κ.Ο.Ε.:

- Τα μέλη της Κ.Ο.Ε. μπορούν να μοιράζονται άμεσα πληροφορίες χωρίς να χρειάζονται επίσημες αιτήσεις
- Τα μέλη της ομάδας μπορούν να ζητούν μέτρα έρευνας απευθείας μεταξύ τους, πράγμα που απαλλάσσει από την ανάγκη αιτήσεων δικαστικής συνδρομής. Αυτό ισχύει και για αιτήσεις μέτρων καταναγκασμού
- Τα μέλη μπορούν να παρίστανται σε «κατ' οίκον» έρευνες, συνεντεύξεις κλπ. σε όλες τις δικαιοδοσίες που καλύπτονται, βοηθώντας στην υπερπήδηση γλωσσικών φραγμών στις συνεντεύξεις κλπ.
- Μπορούν να συντονίζουν τις προσπάθειές τους επί τόπου, και να ανταλλάσσουν άτυπα εξειδικευμένες γνώσεις
- Μπορούν να οικοδομήσουν αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ επαγγελματιών από διαφορετικές χώρες που δουλεύουν μαζί και αποφασίζουν για στρατηγικές έρευνας και δίωξης
- Η Europol και η Eurojust μπορούν να μετάσχουν και να παράσχουν άμεση υποστήριξη και βοήθεια
- Μπορεί να εξασφαλιστεί δυνάμει διαθέσιμη χρηματοδότηση

1.4.4 Δράση της Κ.Ο.Ε.

Τα μέλη της Ομάδας εκτελούν τα καθήκοντά τους υπό την ηγεσία του επικεφαλής της ομάδας, λαμβάνοντας υπόψη τούς όρους που έθεσαν οι δικές τους αρχές στη συμφωνία για τη σύσταση της Κ.Ο.Ε.. Το θέμα αυτό πρέπει να ληφθεί πλήρως υπόψη κατά τη σύνταξη της συμφωνίας Κ.Ο.Ε., έτσι ώστε τα μέλη της ομάδας, ιδίως εκείνα που αποσπώνται από άλλο κράτος μέλος, να έχουν επίγνωση τι είδους δομή ή δομές ιεραρχίας επικρατούν.

Το άρθρο 13, παράγραφος 4, διακρίνει μεταξύ «μελών» και «αποσπασμένων μελών» που ενεργούν σε μια Κ.Ο.Ε.. Τα αποσπασμένα μέλη της Κ.Ο.Ε. είναι από Κράτη-Μέλη άλλα από εκείνο στο οποίο λειτουργεί η ομάδα. Είναι δυνατό, σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο λειτουργεί η ομάδα, να τους επιτρέπεται από τον/τους επικεφαλής της ομάδας να είναι παρόντες κατά τη διεξαγωγή

επιχειρησιακών δραστηριοτήτων, όπως οι κατ' οίκον έρευνες, και μπορεί ακόμη να τους ανατίθεται να προβούν σε ορισμένες ερευνητικές πράξεις, εφόσον αυτό εγκριθεί από τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους λειτουργίας και από το κράτος μέλος απόσπασης. Ο επικεφαλής της ομάδας έχει το δικαίωμα να κάνει εξαιρέσεις από το γενικό κανόνα. Η έγκριση για την παρουσία τους και/ ή για την ανάληψη ερευνητικών δράσεων θα πρέπει επίσης να ρυθμίζεται στην επίσημη συμφωνία.

Τα πιο καινοτόμα και ίσως τα πιο χρήσιμα στοιχεία του άρθρου 13 της Σύμβασης ΑΔΣ 2000 προβλέπονται στις παραγράφους 7 και 9. Όταν η Κ.Ο.Ε. χρειάζεται τη λήψη μέτρων έρευνας σε κάποιο κράτος μέλος, τα μέλη που είναι αποσπασμένα στην ομάδα μπορούν να ζητήσουν από τις αρμόδιες αρχές τους να λάβουν τα μέτρα αυτά. Η αίτηση θα πρέπει να εξεταστεί υπό τις προϋποθέσεις που θα ίσχυαν σε μια εθνική έρευνα. Σκοπός της διάταξης αυτής είναι να αποτραπεί η ανάγκη αιτήσεων δικαστικής συνδρομής, ακόμη και όταν το μέτρο έρευνας απαιτεί την άσκηση εξουσίας καταναγκασμού, όπως η εκτέλεση εντάλματος έρευνας. Αυτό είναι ένα από τα κύρια πλεονεκτήματα της Κ.Ο.Ε..

Για παράδειγμα, ένας Ολλανδός αστυνομικός αποσπασμένος σε Κ.Ο.Ε. που επιχειρεί στη Γερμανία θα μπορούσε να ζητήσει από τους συναδέλφους του αστυνομικούς στις Κάτω Χώρες να εκτελέσουν στις Κάτω Χώρες, εξ ονόματος της Κ.Ο.Ε., ένα ένταλμα έρευνας που εκδόθηκε σύμφωνα με το ολλανδικό δίκαιο. Ωστόσο, πρέπει να υπενθυμιστεί ότι το άρθρο 13 της Σύμβασης ΑΔΣ 2000 δεν υπερισχύει της εθνικής νομοθεσίας. Για παράδειγμα, ένας Ολλανδός υπάλληλος μπορεί να ζητήσει από Βρετανό ομόλογό του να αιτηθεί παρακολούθησεις τηλεφώνου στο ΗΒ. Ωστόσο, η δυνατότητα να χρησιμοποιηθούν εν συνεχεία οι πληροφορίες σε δικαστικές διαδικασίες θα εξαρτάται πάντα από τις δύο αντίστοιχες εθνικές νομοθεσίες, και ως εκ τούτου αυτό χρειάζεται προσεκτική εξέταση.

Αυτή η ανάγκη να ληφθεί υπόψη η εθνική νομοθεσία ισχύει και για τις παραγράφους 9 και 10, αν και οι διατάξεις αυτές παρέχουν ένα άλλο πολύτιμο πλεονέκτημα για τους ερευνητές: τα μέλη της Κ.Ο.Ε. μπορούν, πάντα σύμφωνα με το εθνικό τους δίκαιο, να παρέχουν στην ομάδα πληροφορίες που είναι διαθέσιμες στη χώρα τους.

Για παράδειγμα, ένα μέλος της ομάδας μπορεί να παρέχει πληροφορίες σχετικά με στοιχεία συνδρομητή, πινακίδες αυτοκινήτων και ποινικό μητρώο από την πατρίδα του άμεσα στην Κ.Ο.Ε., χωρίς οι πληροφορίες να διοχετεύονται μέσω των αρμόδιων κεντρικών εθνικών οργάνων. Ωστόσο, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι απαιτήσεις παραδεκτού, εφόσον οι παρεχόμενες πληροφορίες χρησιμοποιούνται και ως αποδεικτικά στοιχεία στην ποινική υπόθεση.

Ενώ μέλη της Κ.Ο.Ε. επιτρέπεται να είναι μόνο αρμόδιες αρχές των Κρατών-Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τρίτοι, είτε από την ΕΕ είτε όχι, μπορούν να μετέχουν στη λειτουργία της Κ.Ο.Ε.. Για παράδειγμα, σε μία Κ.Ο.Ε. μεταξύ Βελγίου και Κάτω Χωρών, θα μπορούσε να μετέχει ένας αξιωματικός του FBI από τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, αλλά ποτέ

να είναι μέλος ή αποσπασμένο μέλος.

Τα δικαιώματα που παρέχονται στα μέλη της ομάδας δυνάμει του [άρθρου 13](#) (για παράδειγμα το δικαίωμα να είναι παρόντα κατά τη λήψη μέτρων έρευνας) δεν ισχύουν για τα πρόσωπα αυτά, εκτός αν η συμφωνία αναφέρει ρητά το αντίθετο.

Οι Κ.Ο.Ε. εν γένει και οι συμφωνίες Κ.Ο.Ε. δεν είναι δυνατό να υπερισχύουν, και δεν υπερισχύουν, του εσωτερικού δικαίου και των εσωτερικών υποχρεώσεων.

Σαφείς πληροφορίες και κατευθυντήριες γραμμές πρέπει να παρέχονται στους μετέχοντες, ειδικά ως προς:

- Τις διαφορές στις αρχές που απαιτούνται για ορισμένα μέτρα καταναγκασμού
- Προϋποθέσεις αποτελεσματικής χρήσης των ευρημάτων ως αποδεικτικών στοιχείων σε τυχόν δικαστικές διαδικασίες
- Τι μπορεί να κοινολογηθεί αργότερα σε τυχόν ακροαματική διαδικασία
- Εσωτερικές δομές ιεραρχίας.

Δυνατότητα τρίτων να είναι «μετέχοντες» σε Κ.Ο.Ε., αλλά όχι «μέλη»:

Οι ρόλοι, ο σκοπός και τα καθήκοντα των μετεχόντων πρέπει να περιγράφονται με σαφήνεια στη συμφωνία Κ.Ο.Ε., ιδίως διατάξεις περί ευθύνης. Οι μετέχοντες μπορούν να προέρχονται όχι μόνο από όργανα/ υπηρεσίες της Ε.Ε., π.χ. Europol, Eurojust, OLAF, κ.λπ. αλλά και π.χ. από το F.B.I.

1.4.5 Δομή ηγεσίας.

Είναι δεκτή μια «ρευστή» δομή ηγεσίας, ανάλογα με το γεωγραφικό πεδίο των επιχειρήσεων, εφόσον η δομή ηγεσίας παραμένει σαφής. Κατά τη σύσταση μία Ομάδας θα πρέπει να εξεταστεί ο ρόλος και η ιδιότητα του επικεφαλής, δηλαδή αν θα είναι αστυνομικός, τελωνειακός, δικαστής, εισαγγελέας, ανάλογα με τους αντίστοιχους ρόλους στα νομικά συστήματα των Κρατών-Μελών που συμμετέχουν.

Η Σύμβαση ΑΔΣ του 2000 προβλέπει ότι οι Κ.Ο.Ε. συνιστώνται βάσει γραπτής συμφωνίας. Όπως εξηγήθηκε προηγουμένως, το νομικό πλαίσιο για τη σύσταση και λειτουργία μιας Κ.Ο.Ε. επιτρέπει ευρεία διακριτική ευχέρεια, και γι' αυτό η συμφωνία έχει κρίσιμη σημασία για όλα τα μέρη.

Από τη μία πλευρά, η μέχρι τώρα εμπειρία δείχνει ότι είναι προτιμότερο να συμφωνηθούν ευθύς εξ αρχής λεπτομερείς διευθετήσεις, ώστε να αποφευχθεί η ανάγκη χρονοβόρων συζητήσεων κατά τη διάρκεια της λειτουργίας της Κ.Ο.Ε.. Από την άλλη, υπενθυμίζεται ότι οι ερευνητικές δράσεις και η συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων συχνά πρέπει να αρχίσει γρήγορα, οπότε μακρές συζητήσεις περί της συμφωνίας καλό είναι να αποφεύγονται. Αφού το [άρθρο 13](#) της Σύμβασης ΑΔΣ 2000 επιτρέπει να τροποποιείται ανά πάσα στιγμή η συμφωνία, θα πρέπει να

προτιμάται η ταχεία διεκπεραίωση της συμφωνίας παρά η διεξαγωγή μακρών συζητήσεων για κάθε λεπτομέρεια. Στο πλαίσιο αυτό, ένας από τους σκοπούς του παρόντος εγχειριδίου είναι να επιτρέψει στις αρμόδιες αρχές και τους επαγγελματίες να λάβουν υπόψη όλα τα στοιχεία της νομοθεσίας στη γραπτή συμφωνία ενώ ταυτόχρονα θα τους επιτρέψει να αρχίσουν την έρευνα σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Στις 8 Μαΐου 2003, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξέδωσε σύσταση για ένα υπόδειγμα συμφωνίας [110]. Επιπλέον, ορισμένα Κράτη-Μέλη έχουν ήδη συμφωνήσει μεταξύ τους σχέδια μοντέλων Κ.Ο.Ε. για να επιταχύνουν τη διαδικασία συμφωνίας.

Η Χώρα μας μέχρι σήμερα **δεν έχει συμμετάσχει** σε Κοινές Ομάδες Έρευνας (Κ.Ο.Ε.). Παρόλα αυτά είμαστε πρόθυμοι να συμμετάσχουμε εφόσον υπάρξει ανάλογο αίτημα από τον αρμόδιο φορέα (Eurojust).

1.4.6 Η συμμετοχή της Europol στις Κοινές Ομάδες Έρευνας

Η συμμετοχή της Europol σε μία Κοινή Ομάδα Έρευνας, καθορίζεται από την Απόφαση της 30 Νοεμβρίου 2000 του Συμβουλίου για τη λειτουργία του Οργανισμού, όπου ορίζεται ότι «...η κύρια αποστολή της είναι να παρέχει υποστήριξη στις Κοινές Ομάδες Έρευνας, σύμφωνα και με τη Σύμβαση της Europol [111]. Ως υποστήριξη εννοείται ότι, η θα πρέπει να παρέχει τεχνογνωσία, να βοηθάει στο συντονισμό των Ομάδων, να παρέχει συμβουλές σε τεχνικά θέματα και να παρέχει αναλύσεις σχετικά με τα αδικήματα που ερευνώνται [112].

Όμως η συμμετοχή της Europol στις Κοινές Ομάδες Έρευνας μπορεί να υπάρξει μόνον τηρουμένων συγκεκριμένων προϋποθέσεων:

- **Πρώτον**, η εμπλοκή της θα πρέπει να έχει ζητηθεί, ρητώς, από ένα ή περισσότερα Κράτη-Μέλη τα οποία συμμετέχουν στην Κοινή Ομάδα Έρευνας.
- **Δεύτερον**, στην Κοινή Ομάδα Έρευνας θα πρέπει να συμμετέχουν τουλάχιστον δύο Κράτη-Μέλη και/ή Τρίτα Κράτη με τα οποία η Europol έχει υπογράψει Συμφωνία συνεργασίας.
- **Τρίτον**, τα αδικήματα τα οποία ερευνώνται από την Κοινή Ομάδα Έρευνας, θα πρέπει να εμπεριέχονται στην εντολή λειτουργίας (mandate) της Europol, θα πρέπει δηλαδή η έρευνα να αφορά σε εμπλοκή οργανωμένης εγκληματικής Ομάδας η οποία θα δραστηριοποιείται σε ένα ή περισσότερα Κράτη-Μέλη.

Η Europol μπορεί να παρέχει στις Κοινές Ομάδες έρευνας στις οποίες συμμετέχει, πρόσβαση στις βάσεις δεδομένων της και στο δίκτυο επικοινωνίας της. Η δυνατότητα αυτή παρέχεται από τη χρήση του

110 Σύσταση του Συμβουλίου της 8ης Μαΐου 2003 σχετικά με υπόδειγμα συμφωνίας για τη σύσταση κοινής ομάδας έρευνας (EE C 121 της 23.05.2003, σ. 1).

111 Βλ. Άρθρα 3 και 4 της Σύμβασης Europol

112 De Buck, B.: Europol's possibilities to support Joint Investigation Teams, unpublished paper delivered at second Meeting of the national experts on JITs, 10 November 2006.

«**κινητού γραφείου**» της (mobile office) το οποίο μπορεί να εγκαθίσταται σε οποιοδήποτε σημείο έχει ως επιχειρησιακή έδρα η Κοινή Ομάδα Έρευνας. Μέσω του «κινητού γραφείου» δίνεται η δυνατότητα στα μέλη της Ομάδας να έχουν πρόσβαση σε όλα τα υφιστάμενα συστήματα της Europol και να χρησιμοποιούν τα απαραίτητα εργαλεία για να κάνουν τις απαιτούμενες διασταυρώσεις στοιχείων που αφορούν στην έρευνά τους.

Τα στοιχεία αυτά είναι στοιχεία που υπάρχουν στις βάσεις δεδομένων της Europol και προέρχονται από συνεισφορές των Κρατών-Μελών και των Τρίτων Χωρών με τις οποίες έχει υπογράψει επιχειρησιακή Συμφωνία συνεργασίας ο Οργανισμός. Στα στοιχεία αυτά δεν θα μπορούσε να είχε πρόσβαση με διαφορετικό τρόπο η Κοινή Ομάδα Έρευνας διότι προέρχονται και από Κράτη τα οποία δεν συμμετέχουν στην Ομάδα.

Επιπλέον, η Europol, παρέχει πρόσβαση και στο κλειστό εικονικό ιδιωτικό δίκτυό της (Virtual Private Network - VPN), με το οποίο συνδέονται όλα τα Κράτη-Μέλη και τα Τρίτα Κράτη με τα οποία συνεργάζεται. Είναι το ιδανικό εργαλείο για τα μέλη της Κοινής Ομάδας Έρευνας να επικοινωνούν και να ανταλλάσσουν πληροφορίες με όλη την αστυνομική κοινότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ακόμη και πέραν από αυτήν και επιπλέον, αυτό μπορεί να γίνεται με ασφαλή και γρήγορο τρόπο.

2.1 Η Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία - Europol

2.1.1 Η ίδρυση της Europol

Η ιδέα για την ίδρυση της Europol ^[113] άρχισε να συζητείται από το 1975, στην **Ομάδα Εργασίας TREVI** ^[114] για την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας και το συντονισμό των αστυνομικών δραστηριοτήτων των τότε 12 Κρατών-Μελών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ^[115] για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος ^[116]. Οι εργασίες της **Ομάδας TREVI** διεξάγονταν σε διακυβερνητικό επίπεδο και αργότερα εντάχθηκαν στις δομές της **Συνθήκης του Μάαστριχτ**. Ωστόσο, για την υλοποίηση της αρχικής ιδέας χρειάστηκε η πάροδος πολλών ετών, καθώς ορισμένα Κράτη-Μέλη εξέφραζαν σοβαρές αντιρρήσεις και επιφυλάξεις ^[117].

Την πορεία των έως τότε συζητήσεων επηρέασε καταλυτικά η κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης, καθώς και η αύξηση των

¹¹³ T. (ed) Bunyan, "Statewatching the new Europe", 1993, "Trevi, Europol and the European State", σ.15-37, επίσης R. Woodward, "Establishing Europol", European Journal of Criminal Policy and research, Vol. 1, No 4, 1993.

¹¹⁴ Σχετική παραπομπή στη σελίδα 38 του παρόντος..

¹¹⁵ Βέλγιο, Γερμανία, Γαλλία, Δανία, Ελλάδα, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία και Πορτογαλία.

¹¹⁶ Β. Σκουρής, "Ερμηνεία Συνθηκών για την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα", Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 2003, σ. 106.

¹¹⁷ Κυρίως η Βρετανία και η Γαλλία, οι οποίες επιθυμούσαν αντί της ίδρυσης της Europol την ενίσχυση των αρμοδιοτήτων της Interpol στον Ευρωπαϊκό Χώρο.

παράνομων μεταναστευτικών ρευμάτων προς τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του εμπορίου ναρκωτικών και του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος.

Η επίσημη πρόταση για την ίδρυση της *Europol* υποβλήθηκε από τον Γερμανό Καγκελάριο Kohl στη Σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου την [28η Ιουνίου 1991](#), στο Λουξεμβούργο, στην οποία ενσωματώθηκε και μία παράλληλη Βρετανική πρόταση, που υπήρχε την περίοδο εκείνη, για την ίδρυση μιας Ευρωπαϊκής Μονάδας Πληροφοριών για τα ναρκωτικά. Η εν λόγω πρόταση υιοθετήθηκε από την αμέσως επόμενη Σύνοδο Κορυφής στο Μάαστριχτ και τέθηκε σε ισχύ με το [άρθρο Κ.1.9](#) ^[118] της Συνθήκης του Μάαστριχτ.

Η Ομάδα Σχεδιασμού της *Europol* ξεκίνησε τις προετοιμασίες στο Στρασβούργο όπου είχε εγκατασταθεί από το Σεπτέμβριο του 1992 έως το Δεκέμβριο του 1993. Στις 2 Ιουνίου 1993, στην Κοπεγχάγη, και πριν ακόμα τεθεί σε εφαρμογή η *Συνθήκη του Μάαστριχτ*, οι 12 Υπουργοί ΤΡΕVI αποφασίζουν τη σύσταση της πρώτης φάσης της *Europol* υπό την ονομασία «*Europol Drugs Unit*», δηλαδή Μονάδα Ναρκωτικών της *Europol* ^[119].

Η Μονάδα Ναρκωτικών της *Europol* έχει εξαιρετικά περιορισμένες αρμοδιότητες και ασχολείται με:

- Το παράνομο εμπόριο ναρκωτικών, και
- Το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος που σχετίζεται με το εμπόριο ναρκωτικών.

Στο πλαίσιο λειτουργίας της Μονάδας Ναρκωτικών της *Europol* τα μέλη της δύνανται να ανταλλάζουν πληροφορίες, να προετοιμάζουν Εκθέσεις και Αναλύσεις για τα προαναφερθέντα αντικείμενα αρμοδιότητας, [χωρίς όμως να περιέχουν προσωπικά δεδομένα](#) ^[120], ενώ η Μονάδα Ναρκωτικών δεν διέθετε καμία απολύτως νομική οντότητα.

Παράλληλα με τις εργασίες της πρώτης φάσης, τα Κράτη-Μέλη εντείνουν τις προσπάθειες για την κατάρτιση της Σύμβασης *Europol*, η οποία αποτελούσε την προϋπόθεση για την πλήρη σύσταση και λειτουργία του Οργανισμού. Η *Συνθήκη του Μάαστριχτ* συμπεριέλαβε στις διατάξεις της ότι τα Κράτη-Μέλη θεωρούν την *Αστυνομική Συνεργασία* ως θέμα κοινού ενδιαφέροντος για την πρόληψη και καταστολή της τρομοκρατίας, ναρκωτικών και άλλων σοβαρών μορφών οργανωμένου εγκλήματος μέσω μιας Ευρωπαϊκής

¹¹⁸ Το άρθρο Κ.1.9 διατυπώνεται ως εξής: «police cooperation for the purposes of preventing and combating terrorism, unlawful drug trafficking and other serious forms of international crime, including if necessary certain aspects of customs cooperation, in connection with the organization of a Union-wide system for exchanging information within a European Police Office (Europol)»

¹¹⁹ Η Ευρωπόλ δεν μπορούσε εκ των πραγμάτων να ιδρυθεί με συνοπτικές διαδικασίες λόγω των περιορισμών και των νομικών προβλημάτων που απέρρεαν από τις εθνικές νομοθεσίες των κρατών μελών.

¹²⁰ Δεν υπήρχε τότε κανένα νομικό πλαίσιο προστασίας προσωπικών δεδομένων.

Αστυνομικής Υπηρεσίας. Μεταξύ των μέτρων για την υλοποίηση αυτής της συνεργασίας, η Συνθήκη του Μάαστριχτ προέβλεπε και την κατάρτιση συμβάσεων [121], τις οποίες τα Κράτη-Μέλη θα επικύρωναν με βάση τις συνταγματικές τους διατάξεις. Το εγχείρημα αυτό αποδείχθηκε ιδιαίτερα δύσκολο και εξαιρετικά χρονοβόρο, καθώς οι διαβουλεύσεις για την κατάρτιση της Σύμβασης [122] άρχισαν το 1993 και ολοκληρώθηκαν το 1995 [123].

Ωστόσο, για να τεθεί η Σύμβαση σε ισχύ ήταν επιβεβλημένη η επικύρωσή της από τα Κοινοβούλια των Κρατών-Μελών, διαδικασία που αποδείχθηκε ως ο κυριότερος παράγοντας καθυστέρησης της έναρξης δραστηριοτήτων της Europol, καθώς τα Κράτη-Μέλη διατύπωσαν σοβαρές επιφυλάξεις σχετικά με την παραχώρηση σε ένα διεθνή αστυνομικό οργανισμό ενός μικρού μέρους της εθνικής τους κυριαρχίας για το χειρισμό θεμάτων εσωτερικής ασφάλειας.

Παρά τις δυσκολίες, τα Κράτη-Μέλη προχώρησαν το ένα μετά το άλλο, με αργούς ρυθμούς, στην επικύρωση της Σύμβασης και έκαναν ένα μεγάλο βήμα για την προώθηση της αστυνομικής συνεργασίας.

Η Ελλάδα κύρωσε τη Σύμβαση Europol με το **N. 2605/1998 (ΦΕΚ Α' 88)**, και τέθηκε σε ισχύ την **1^η Οκτωβρίου 1998** σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρ. 45.

Την **1^η Ιουλίου 1999**, ημερομηνία που αποτελεί ορόσημο στην αστυνομική συνεργασία για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η Europol αναλαμβάνει πλέον επίσημα και πλήρως τα καθήκοντά της. Για αρκετά χρόνια η πιθανότητα μετατροπής της Europol σε οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν αποτελούσε αντικείμενο συζήτησης, κυρίως λόγω των δυσχερειών που προέκυπταν σε σχέση με τις διαδικασίες τροποποίησης της Σύμβασης. Στις **5 Ιανουαρίου 2007** η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε μία πρόταση Απόφασης που θα εγκαθιδρύει την Europol ως οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης [124]. Έτσι, σε αντικατάσταση της Σύμβασης Europol, με την Απόφαση **2009/371/ΔΕΥ** του Συμβουλίου [125], η Europol λειτουργεί πλέον ως οργανισμός της Ένωσης, χρηματοδοτούμενος από τον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, του οποίου αποστολή είναι η υποστήριξη και η ενίσχυση της δράσης των αρμόδιων αρχών των Κρατών-Μελών και της αμοιβαίας συνεργασίας τους για την πρόληψη και την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, της τρομοκρατίας και άλλων μορφών σοβαρού εγκλήματος που επηρεάζουν δύο ή περισσότερα Κράτη-Μέλη. Η Απόφαση **2009/371/ΔΕΥ** του Συμβουλίου αντικατέστησε τη Σύμβαση δυνάμει του άρθρου Κ.3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση,

121 Άρθρο Κ.3 παρ. 2 c

122 Πράξη του Συμβουλίου 95/C 316/01 Σύμβαση Europol.

123 Η Σύμβαση υπεγράφη συγκεκριμένα στις 27 Ιουλίου 1995.

124 Πρόταση για Απόφαση του Συμβουλίου COM (2006) 817 τελικό.

125 Απόφαση 2009/371/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 6ης Απριλίου 2009, για την ίδρυση Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (Ευρωπόλ) (ΕΕ L 121 της 15.5.2009, σ. 37).

σχετικά με την ίδρυση Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (Σύμβαση Europol) [126] .

Στη συνέχεια, η Europol έλαβε τη τελική μορφή της το 2016 μέσα από τις ρυθμίσεις του Κανονισμού (Ε.Ε.) 2016/794 [127] του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ο οποίος αντικατέστησε και κατήργησε τις Αποφάσεις 2009/371/ΔΕΥ, 2009/934/ΔΕΥ, 2009/935/ΔΕΥ, 2009/936/ΔΕΥ και 2009/968/ΔΕΥ του Συμβουλίου.

2.1.2 Αποστολή και Αρμοδιότητες της Europol

Αποστολή της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (Europol) είναι να βελτιώσει τη συνεργασία των αρμοδίων υπηρεσιών των Κρατών-Μελών για την αποτελεσματική πρόληψη και καταπολέμηση του διεθνούς οργανωμένου και σοβαρού εγκλήματος. Ο Οργανισμός έχει την έδρα του στη Χάγη της Ολλανδίας.

Η Europol **δεν έχει** εκτελεστική αρμοδιότητα όπως όλες οι αστυνομικές υπηρεσίες των Κρατών-Μελών και **δεν μπορεί** να προβαίνει σε ελέγχους ταυτότητας προσώπων και σε κατ' οίκον έρευνες.

Στο πλαίσιο της αστυνομικής συνεργασίας μεταξύ των Κρατών-Μελών η Europol:

- διευκολύνει την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των Κρατών-Μελών
- συγκεντρώνει και αναλύει πληροφορίες παρέχοντας σχετικές εκθέσεις στα Κράτη-Μέλη .
- κοινοποιεί άμεσα στις αρμόδιες υπηρεσίες των Κρατών-Μελών, μέσω των εθνικών μονάδων, πληροφορίες που τις αφορούν και πληροφορίες σχετικά με τις διασυνδέσεις που διαπιστώνονται μεταξύ των εγκληματικών πράξεων και των δραστών
- διευκολύνει τις έρευνες των αρμοδίων αρχών των Κρατών-Μελών
- διαχειρίζεται τις βάσεις δεδομένων που περιέχουν σχετικές πληροφορίες
- δύναται να επικουρεί τα Κράτη-Μέλη όσον αφορά την επιμόρφωση και κατάρτιση των στελεχών τους
- διευκολύνει την τεχνική στήριξη μεταξύ των Κρατών-Μελών
- Έχει αναλάβει την κεντρική αρμοδιότητα και αποτελεί το μοναδικό σημείο επαφής σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, όσον αφορά την πρόληψη καταστολή της παραχάραξης του ευρώ.

126 EE C 316 της 27.11.1995, σ. 1.

127 Κανονισμός (Ε.Ε.) 2016/794 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2016, για τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (Europol).

Η Europol μπορεί να εμπλακεί και να παράσχει υποστήριξη σε μία υπόθεση, υπό την προϋπόθεση ότι δύο ή και περισσότερα Κράτη-Μέλη της Ε.Ε., θίγονται από το αποτέλεσμα της εγκληματικής δραστηριότητας και η οποία θα πρέπει να ενέχει ενδείξεις οργανωμένου ή σοβαρού εγκλήματος.

Τούτο περιλαμβάνει τομείς εγκληματικότητας, όπως:

- τρομοκρατία
- παράνομη διακίνηση ναρκωτικών,
- παράνομες πράξεις ξεπλύματος χρημάτων,
- αδικήματα συνδεδεμένα με πυρηνικές και ραδιενεργές ουσίες,
- κυκλώματα παράνομης μετανάστευσης,
- εμπορία ανθρώπων,
- αδικήματα σχετικά με μηχανοκίνητα οχήματα,
- ανθρωποκτονία εκ προθέσεως, βαριά σωματική βλάβη,
- παράνομο εμπόριο ανθρωπίνων οργάνων και ιστών,
- απαγωγή, παράνομη κατακράτηση και περιαγωγή σε ομηρία,
- ρατσισμός και ξενοφοβία,
- οργανωμένες ληστείες,
- παράνομη διακίνηση πολιτιστικών αγαθών, συμπεριλαμβανομένων των αρχαιοτήτων και των έργων τέχνης,
- υπεξαίρεση και απάτη,
- "προστασία" έναντι χρημάτων και εκβίαση,
- παραποίηση/απομίμηση και πειρατεία προϊόντων,
- πλαστογραφία και διακίνηση διοικητικών εγγράφων,
- πλαστογραφία χρημάτων και μέσων πληρωμής,
- Ηλεκτρονικό έγκλημα,
- διαφθορά,
- παράνομη διακίνηση όπλων, πυρομαχικών και εκρηκτικών,
- παράνομο εμπόριο απειλούμενων ζωικών ειδών,
- παράνομο εμπόριο απειλούμενων φυτικών ειδών και φυτικών ποικιλιών,
- περιβαλλοντικά αδικήματα,
- παράνομη διακίνηση ορμονικών ουσιών και άλλων αυξητικών παραγόντων.

Επικεφαλής της Europol τίθεται [Διευθυντής](#), ο οποίος διορίζεται για τέσσερα έτη (με δυνατότητα παράτασης τεσσάρων ετών), ο οποίος επικουρείται από τρεις αναπληρωτές διευθυντές. Στην παρούσα

σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού, Διευθυντής ο Rob Wainright από το Ηνωμένο Βασίλειο.

Η Eurοrol χρηματοδοτείται από τον προϋπολογισμό της Ε.Ε. Ο προϋπολογισμός της Eurοrol, αποφασίζεται από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο βάσει προτάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Διοικητικού Συμβουλίου της Eurοrol.

2.1.3 Το Διοικητικό Συμβούλιο της Eurοrol

Παρέχει στρατηγικές κατευθύνσεις και εποπτεύει τις επιδόσεις του Διευθυντή και την εκτέλεση των καθηκόντων του Οργανισμού. Αποτελείται από έναν υψηλόβαθμο εκπρόσωπο κάθε κράτους μέλους και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Λαμβάνει αποφάσεις με πλειοψηφία δύο τρίτων, ενώ κάθε μέλος έχει μία ψήφο.

Το Διοικητικό Συμβούλιο συνεδριάζει αρκετές φορές κατ' έτος και συζητά ένα ευρύ φάσμα θεμάτων που αφορούν τις υπάρχουσες δραστηριότητες και τις μελλοντικές εξελίξεις της Eurοrol. Κάθε χρόνο το διοικητικό συμβούλιο εγκρίνει τον τελικό προϋπολογισμό του Οργανισμού, το πρόγραμμα εργασίας για τις μελλοντικές δράσεις, καθώς και τη Γενική Έκθεση Πεπραγμένων που αφορά το προηγούμενο έτος. Όλα αυτά τα έγγραφα υποβάλλονται στο Συμβούλιο προς έγκριση, το δε Συμβούλιο τα προωθεί στη συνέχεια στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο προς ενημέρωσή του.

2.1.4 Άσκηση ελέγχου

Η συμπερίληψη συγκεκριμένων κανόνων σχετικά με τον έλεγχο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των εθνικών κοινοβουλίων είναι αρκετά καινοτομική [128]. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 88 παρ. 2 της ΣΛΕΕ σε συνδυασμό με το άρθρο 12 της ΣΕΕ, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα εθνικά κοινοβούλια συμπράττουν στον πολιτικό έλεγχο της Eurοrol. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 48 της Απόφασης η προεδρία του Συμβουλίου, ο πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου και ο διευθυντής της Eurοrol εμφανίζονται ενώπιον του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, κατόπιν σχετικού αιτήματός του, για τη συζήτηση ζητημάτων που άπτονται της λειτουργίας της Eurοrol, λαμβάνοντας υπόψη τις υποχρεώσεις εχεμύθειας και εμπιστευτικότητας, δίνοντας τη δυνατότητα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να ασκεί διοικητικό και οικονομικό έλεγχο.

Η Eurοrol, έχει νομική προσωπικότητα [129] και αποτελεί οργανισμό της Ε.Ε., συνεπώς, κατά το άρθρο 263 ΣΛΕΕ, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ελέγχει τη νομιμότητα των πράξεών της που προορίζονται να παράγουν έννομα αποτελέσματα έναντι τρίτων. Η

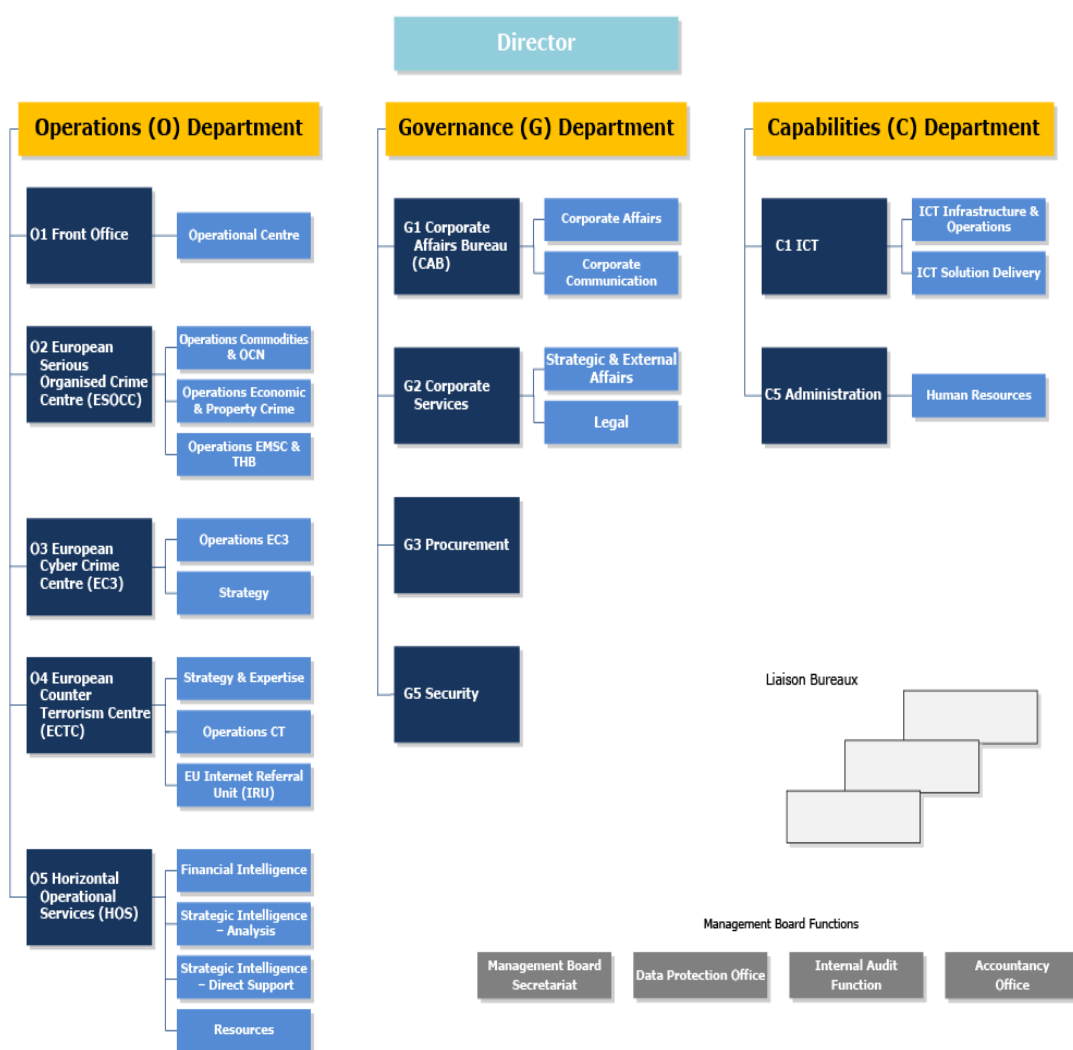
128 Μ. Χρυσομάλλης, «Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στοιχεία Συνθήκης της Λισαβόνας», Εκδόσεις Βασ. Ν. Κατσαρού, Αθήνα, 2010, σ. 40.

129 Άρθρο 2 της Απόφασης 2009/371/ΔΕΥ.

αναρμοδιότητα του Δικαστηρίου κατά το άρθρο 276 ΣΛΕΕ αναφορικά με τον έλεγχο, το κύρος ή την αναλογικότητα επιχειρησιακών δράσεων των Αστυνομικών ή άλλων Αρχών των Κρατών-Μελών, δεν αφορά την ανεξάρτητη δραστηριότητα της Europol.

Αξίζει όμως να αναφερθεί ότι σύμφωνα με το άρθρο 52 της Απόφασης 2009/371/ΔΕΥ, την ευθύνη λόγω της άνευ εξουσιοδότησης ή της λανθασμένης επεξεργασίας δεδομένων τα οποία έχει αποθηκεύσει ή επεξεργασθεί η Europol, αναλαμβάνει το Κράτος-Μέλος στην επικράτεια του οποίου συνέβη το ζημιογόνο γεγονός σύμφωνα με το εθνικό του δίκαιο.

Οργανόγραμμα

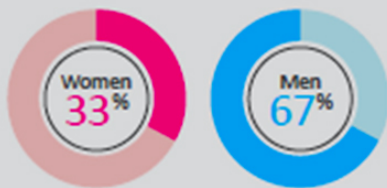

Εικ. (1). Από την αντίστοιχη ιστοσελίδα στο επίσημο website της Europol <https://www.europol.europa.eu/el/about-europol>

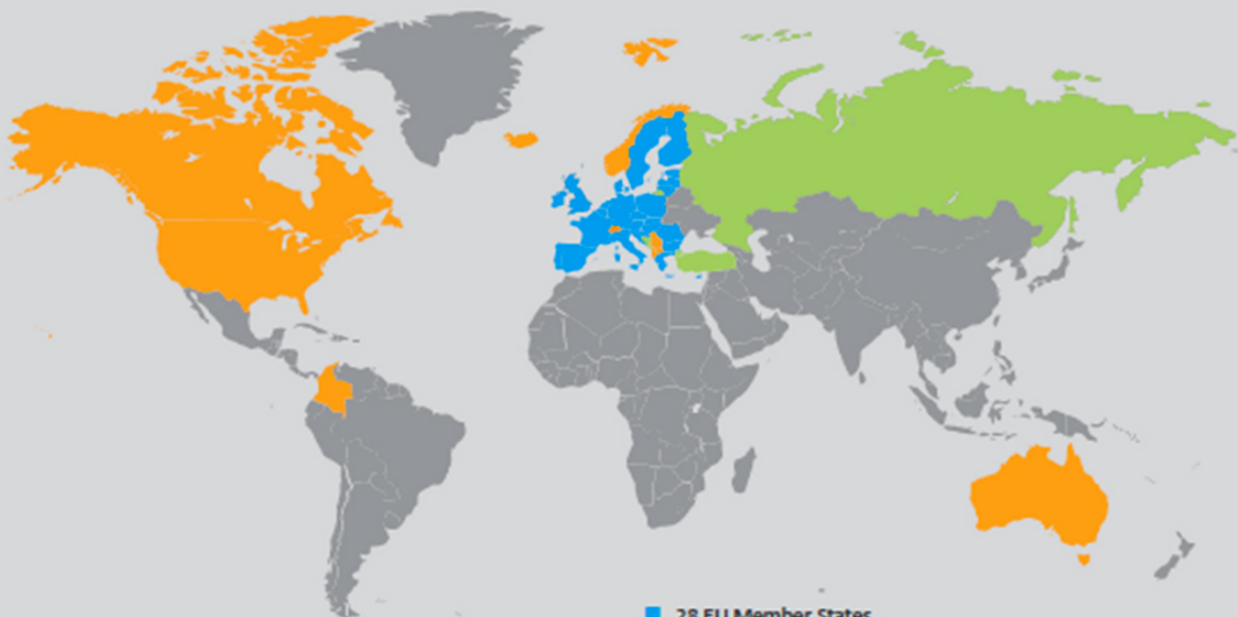
Europol basic facts 2015

* Includes OHIM funding for the fight against intellectual property rights infringements.

Europol partners: EU bodies, non-EU states and international organisations

- 28 EU Member States.
- Operational agreements: Albania, Australia, Canada, Colombia, Eurojust, former Yugoslav Republic of Macedonia, Frontex, Iceland, Interpol, Liechtenstein, Monaco, Montenegro, Norway, Serbia, Switzerland, United States.
- Strategic agreements: Bosnia and Herzegovina, CEPOL, ECB, ECDC, EMCDDA, ENISA, Moldova, OHIM, OLAF, Russia, Turkey, UNODC, Ukraine, World Customs Organisation.

Εικ. (2) Από την ετήσια έκδοση, Europol Review 2015, σελ. 8.

Στο βαθμό που επιβάλλεται για την εκτέλεση των καθηκόντων της και προκειμένου να διασφαλιστεί η επιχειρησιακή της αποτελεσματικότητα, η Eurorol ανταλλάσσει όλες τις σχετικές πληροφορίες, **εξαιρουμένων των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα**, με τις Αρχές Επιβολής του Νόμου των Κρατών-Μελών, άλλους φορείς και Οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Αρχές Τρίτων Χωρών, καθώς και με άλλους Διεθνείς Οργανισμούς και Υπηρεσίες [130]. Δεδομένου ότι εταιρείες, επιχειρήσεις, επιχειρηματικές ενώσεις, μη κυβερνητικές οργανώσεις και άλλοι ιδιώτες δύνανται να έχουν τεχνογνωσία, εμπειρογνωμοσύνη και πληροφορίες που έχουν άμεση συνάφεια με το έργο της πρόληψης και της καταπολέμησης του **σοβαρού εγκλήματος** και της τρομοκρατίας, η Eurorol ανταλλάσσει τέτοιες πληροφορίες και με ιδιώτες.

Για την πρόληψη και την καταπολέμηση **ηλεκτρονικών εγκλημάτων** τα οποία σχετίζονται με περιστατικά που θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Eurorol, σύμφωνα με την εφαρμοστέα νομοθετική πράξη της Ένωσης που θεσπίζει μέτρα για ένα ενιαίο κοινό επίπεδο ασφαλείας δικτύων και πληροφοριών σε ολόκληρη την Ένωση, συνεργάζεται και ανταλλάσσει πληροφορίες, **εξαιρουμένων των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα**, με Εθνικές Αρχές αρμόδιες για την ασφάλεια δικτύων και συστημάτων πληροφοριών.

Η Eurorol μπορεί να διαβιβάζει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σε Αρχές Τρίτων Χωρών ή σε Διεθνείς Οργανισμούς ή άλλες Υπηρεσίες, μετά από απόφαση του Διοικητικού της Συμβουλίου και **μόνον βάσει απόφασης της Επιτροπής** δια της οποίας διαπιστώνεται ότι η εκάστοτε χώρα ή ο Διεθνής Οργανισμός διασφαλίζει επαρκές επίπεδο προστασίας των δεδομένων («απόφαση περί της επάρκειας») ή, ελλείψει απόφασης περί της επάρκειας, βάσει διεθνούς συμφωνίας που έχει συνάψει η Ένωση κατ' εφαρμογή του **άρθρου 218 Σ.Λ.Ε.Ε.** ή βάσει συμφωνίας συνεργασίας που επιτρέπει την ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και έχει συναφθεί μεταξύ της Eurorol, και της εν λόγω Τρίτης Χώρας. Βάσει του άρθρου 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36 σχετικά με τις μεταβατικές διατάξεις το οποίο προσαρτάται στη Σ.Ε.Ε. και τη Σ.Λ.Ε.Ε., τα νομικά αποτελέσματα αυτών των συμφωνιών θα πρέπει να διατηρούνται έως την κατάργηση, ακύρωση ή τροποποίησή τους κατά την εφαρμογή των Συνθηκών. Ανάλογα με την περίπτωση και σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ.45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [131], η Επιτροπή θα πρέπει να μπορεί

130 Απόφαση 2009/934/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 30ής Νοεμβρίου 2009, για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής που διέπουν τις σχέσεις της Ευρώπης με τους εταίρους της, περιλαμβανομένης της ανταλλαγής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και διαβαθμισμένων πληροφοριών (ΕΕ L 325 της 11.12.2009, σ. 6).

131 Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2000, σχετικά με την προστασία των φυσικών

να ζητήσει τη γνώμη του Ευρωπαϊού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων (Ε.Ε.Π.Δ.) πριν και κατά τη διαπραγμάτευση μιας Διεθνούς Συμφωνίας. Όταν το διοικητικό συμβούλιο αναγνωρίζει μια επιχειρησιακή ανάγκη συνεργασίας με Τρίτη Χώρα ή Διεθνή Οργανισμό, θα πρέπει να είναι σε θέση να προτείνει στο Συμβούλιο να επιστήσει την προσοχή της Επιτροπής στην ανάγκη να ληφθεί απόφαση περί επάρκειας ή να εκδοθεί σύσταση για την έναρξη διαπραγματεύσεων για διεθνή συμφωνία, όπως αναφέρεται ανωτέρω.

2.2.1 Εμπειρογνωμοσύνη στον τομέα της επιβολής του Νόμου

Στην Ευροpol αναπτύσσονται διαρκώς νέα εργαλεία συνεργασίας, όπως η Πλατφόρμα Εμπειρογνωμόνων της Ευροpol (E.P.E.) [132], η οποία προσφέρει διαδικτυακές πλατφόρμες σε ειδικούς διαφόρων τομέων, όπως η προστασία μαρτύρων, οι απαγωγές και οι ανθρωποκτονίες. Τα εν λόγω εργαλεία παρέχουν τη δυνατότητα συνεργασίας και ανταλλαγής ιδεών μέσω Διαδικτύου.

Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Συμβουλευτικών Ομάδων (EuNAT) της Ευροpol λειτουργεί ως μόνιμος σύνδεσμος με τις αρχές επιβολής του νόμου και δίνει τη δυνατότητα άμεσης συνεργασίας για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης. Οι εν λόγω ομάδες καλύπτουν τομείς όπως οι απαγωγές, ο χειρισμός των πληροφοριοδοτών, η προστασία των μαρτύρων κ.λπ.

2.2.2 Επιχειρησιακό Κέντρο 24ωρης λειτουργίας

Το 24ωρης λειτουργίας Επιχειρησιακό Κέντρο της Ευροpol είναι ο κεντρικός κόμβος και το μοναδικό σημείο ανταλλαγής δεδομένων, που αφορούν σε εγκληματικές δραστηριότητες, μεταξύ της Ευροpol και των Κρατών-Μελών αλλά και μεταξύ των Τρίτων Χωρών και άλλων Ευρωπαϊκών και Διεθνών Οργανισμών και Υπηρεσιών. Περισσότεροι από τριάντα (30) εμπειρογνώμονες και αναλυτές εργάζονται σε αυτήν την υψηλής ασφαλείας μονάδα.

Το σύνολο των επιχειρησιακών υπηρεσιών και των τεχνικών υπηρεσιών (ΤΠΕ) της Ευροpol είναι στη διάθεση των Κρατών-Μελών σε εικοσιτετράωρη βάση. Διατίθεται επιπλέον «κινητό γραφείο», το οποίο παρέχει επιτόπια συνδρομή στις επιχειρήσεις των Κρατών-Μελών και ζωντανή σύνδεση με τις βάσεις δεδομένων και τις πλατφόρμες εμπειρογνωμόνων της Ευροpol. Το 2015, η παροχή υπηρεσιών επιχειρησιακής υποστήριξης σημείωσε αύξηση 37% έναντι του προηγούμενου έτους. Η Ευροpol έλαβε άριστα σχόλια από ερευνητές τους οποίους συνόδραμε στις επιχειρήσεις τους.

προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ L 8 της 12.1.2001, σ. 1).

132 Γίνεται αναλυτική παρουσίαση της Πλατφόρμας Εμπειρογνωμόνων της Ευροpol, σε επόμενη ενότητα.

Το κέντρο επιχειρήσεων έχει πέντε βασικές αρμοδιότητες:

- **Κεντρική υπηρεσία διασταυρώσεων:** τα εισερχόμενα δεδομένα διασταυρώνονται γρήγορα με όλα τα υπόλοιπα υφιστάμενα δεδομένα. Οι επιχειρησιακές πληροφορίες υποβάλλονται σε επεξεργασία από το σύστημα της Eurropol με τη βοήθεια αρχείων δεδομένων εργασίας προς ανάλυση (ΑΔΕΑ), τα οποία επικεντρώνονται σε έναν συγκεκριμένο τύπο εγκληματικότητας. Εάν προκύπτουν αποτελέσματα από ορισμένα ΑΔΕΑ, οι σχετικές πληροφορίες συγκεντρώνονται σε ενιαία αναλυτική έκθεση και παρέχεται στον πάροχο των πληροφοριών ταχεία ανατροφοδότηση, όπου υπογραμμίζονται οι σχετικές συνδέσεις, ώστε να μπορούν να εντοπιστούν νέες τάσεις και εξελίξεις στο τοπίο της εγκληματικότητας όπως αυτό διαμορφώνεται στην Ε.Ε. Περίπου ένα στα τέσσερα επιχειρησιακά αιτήματα που αποστέλλονται στην Eurropol αφορούν ήδη το κέντρο επιχειρήσεων.
- Το κέντρο επιχειρήσεων μπορεί να αποθηκεύει ορισμένα δεδομένα για περιορισμένο χρονικό διάστημα προκειμένου να διαπιστώνεται εάν τα δεδομένα αυτά παρουσιάζουν ενδιαφέρον σε σχέση με τα καθήκοντα της Eurropol και εάν μπορούν να περιληφθούν στο σύστημα πληροφοριών της Eurropol ή σε αρχεία δεδομένων εργασίας προς ανάλυση.
- **Υποστήριξη ανάλυσης σε «θεματικές» υποθέσεις:** δεδομένα από έρευνες που τέμνουν εγκάρσια διάφορα υφιστάμενα σχέδια ανάλυσης μπορούν πλέον να αναλύονται άμεσα από την Eurropol.
- **Επικοινωνία με τρίτους:** το κέντρο επιχειρήσεων επεξεργάζεται κάθε ανταλλαγή πληροφοριών με τρίτους, διασφαλίζοντας ότι τα δεδομένα διαβιβάζονται προς το ορθό σχέδιο για περαιτέρω επεξεργασία και ότι ο αρχικός πάροχος λαμβάνει έγκαιρη και ακριβή απάντηση.
- **Υποστήριξη στην αστυνόμευση σημαντικών διοργανώσεων:** το κέντρο επιχειρήσεων συντονίζει την υποστήριξη που μπορεί να παρέχει η Eurropol για την αστυνόμευση σημαντικών διοργανώσεων, δηλαδή εκείνων των επιφανών διεθνών αθλητικών, οικονομικών, πολιτικών ή πολιτιστικών εκδηλώσεων που ενδέχεται να αποτελούν στόχο ή ευκαιρία για την εκδήλωση εγκληματικών ή τρομοκρατικών δράσεων. Το 2011, παρασχέθηκε υποστήριξη για την αστυνόμευση του παγκόσμιου πρωταθλήματος χόκεϊ επί πάγου στη Σλοβακία, του EuroBasket στη Λιθουανία, για τις προπαρασκευαστικές εργασίες για το επικείμενο πρωτάθλημα ποδοσφαίρου της UEFA EURO 2012 σε Πολωνία και Ουκρανία, καθώς και τους Ολυμπιακούς Αγώνες του Λονδίνου.

Το σύνολο των επιχειρησιακών υπηρεσιών και των υπηρεσιών ΤΠΕ της Eurropol είναι στη διάθεση των Κρατών-Μελών σε εικοσιτετράωρη βάση. Διατίθεται επιπλέον «κινητό γραφείο», το οποίο παρέχει επιτόπια συνδρομή στις επιχειρήσεις των Κρατών-Μελών και ζωντανή σύνδεση με τις βάσεις δεδομένων και τις πλατφόρμες εμπειρογνωμόνων της Eurropol.

2.2.3 Ικανότητα Επιχειρησιακής ανάλυσης

Η ανάλυση εμπιστευτικών πληροφοριών, αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο κάθε σύγχρονης Αρχής Επιβολής του Νόμου, καθώς και του συνόλου των δραστηριοτήτων της Eurropol. Οι αναλυτικές ικανότητες της Eurropol βασίζονται στη χρήση τεχνολογίας αιχμής από άριστα καταρτισμένους αναλυτές, οι οποίοι θέτουν τις αναλύσεις τους στη διάθεση των αρχών επιβολής του νόμου σε ολόκληρη την Ε.Ε. και πέραν αυτής. Οι αναλυτές εργάζονται με θεματικά Αρχεία Δεδομένων Εργασίας προς Ανάλυση (ΑΔΕΑ) ώστε να διοχετεύουν πληροφορίες σε υπό εξέλιξη επιχειρήσεις στα Κράτη-Μέλη της Ε.Ε., πληροφορίες οι οποίες συχνά θεωρούνται ζωτικής σημασίας για πολλές διεθνείς έρευνες.

Τα πολυτιμότερα εργαλεία που διαθέτουν στην εργαλειοθήκη τους οι επιχειρησιακοί αναλυτές είναι το Σύστημα Ανάλυσης της Eurropol (EAS) και το Δίκτυο Ηλεκτρονικής Ανάλυσης Εγκληματολογικών Αποδεικτικών Στοιχείων (CFN).

2.2.4 Το Σύστημα Ανάλυσης της Eurropol (EAS)

Το Σύστημα Ανάλυσης Eurropol, είναι το επιχειρησιακό σύστημα πληροφοριών το οποίο φιλοξενεί τα δεδομένα που συνεισφέρουν οι ενδιαφερόμενοι για την Eurropol.

Οι διάφορες συνιστώσες του συστήματος προσφέρουν τα εξής πλεονεκτήματα:

- Κεντρική διαχείριση των πληροφοριών
- Αναλυτικές ικανότητες με τη χρήση ευρέος φάσματος εργαλείων ανάλυσης.

Η Eurropol διενεργεί συνεχή αξιολόγηση των αναλυτικών ικανοτήτων της και των τεχνολογικών μέσων προκειμένου να διασφαλίζεται ότι οι αναλυτές της διαθέτουν την καλύτερη δυνατή τεχνική υποστήριξη στο έργο τους.

2.2.5 Δίκτυο ηλεκτρονικής ανάλυσης εγκληματολογικών αποδεικτικών στοιχείων (CFN)

Η Eurropol έχει αναπτύξει ένα εξελιγμένο εργαλείο για την εξαγωγή και ανάλυση πληροφοριών σχετικά με εγκληματικές δραστηριότητες από ψηφιοποιημένα δεδομένα. Πρόκειται για το Δίκτυο Ηλεκτρονικής Ανάλυσης Εγκληματολογικών Αποδεικτικών Στοιχείων.

Η δυνατότητα του αποτελεσματικού εντοπισμού των εκάστοτε συναφών πληροφοριών μέσα από έναν τεράστιο όγκο ηλεκτρονικών δεδομένων, με παράλληλη διατήρηση της ισχύος τους ως αποδεικτικών στοιχείων, γίνεται πολύτιμο όπλο στον αγώνα κατά της εγκληματικότητας.

Μέσω της νέας αυτής τεχνικής λύσης, η Eurropol δύναται πλέον να προσφέρει μια υψηλής ποιότητας υπηρεσία στις ευρωπαϊκές αρχές επιβολής του νόμου, η οποία εντοπίζει και επεξεργάζεται τις εν λόγω

πληροφορίες, με σημαντικότερες βελτιώσεις όσον αφορά την ποσότητα των δεδομένων που αντλούνται.

Η κεντρικά προσφερόμενη αυτή υπηρεσία συμπληρώνεται από τη δυνατότητα επιτόπιας υποστήριξης των αρμοδίων Αρχών μέσω της επιτόπιας ανάπτυξης ενός κινητού εργαλείου, το οποίο χειρίζονται εμπειρογνώμονες, για την ηλεκτρονική άντληση εγκληματολογικών αποδεικτικών στοιχείων. Το Δίκτυο Ηλεκτρονικής Ανάλυσης Εγκληματολογικών Αποδεικτικών Στοιχείων αποτελεί πολύτιμη τεχνική πλατφόρμα για τις δραστηριότητες του Κέντρου της Europol για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο.

2.2.6 Στρατηγικές Αναλύσεις

Οι αναλυτικές ικανότητες της Europol βασίζονται στη χρήση τεχνολογίας αιχμής από άριστα καταρτισμένους αναλυτές, οι οποίοι θέτουν τις αναλύσεις τους στη διάθεση των αρχών επιβολής του νόμου σε ολόκληρη την Ε.Ε. και πέραν αυτής.

Οι Στρατηγικές Αναλύσεις επίσης αποτελούν ακρογωνιαίο λίθο της προσέγγισης της Europol. Οι σημαντικότερες εκθέσεις είναι αφενός η έκθεση για την κατάσταση και τις τάσεις της τρομοκρατίας στην Ε.Ε. (TE-SAT) -προς ενημέρωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το φαινόμενο της τρομοκρατίας- και, αφετέρου, η αξιολόγηση απειλών όσον αφορά το οργανωμένο έγκλημα στην Ε.Ε. (Organized Crime Threat Assessment - O.C.T.A.), η οποία αποτελεί κεντρική συνιστώσα του ευρωπαϊκού μοντέλου πληροφοριών σχετικά με την εγκληματικότητα και στην οποία βασίζονται οι προτεραιότητες που τίθενται σε επίπεδο Ε.Ε. όσον αφορά την πάταξη της εγκληματικότητας. Η O.C.T.A. με τη σημερινή της μορφή δημοσιεύθηκε για τελευταία φορά το 2011, έχουν δε ξεκινήσει εργασίες για την αναθεώρηση της μεθοδολογίας με σκοπό τη δημοσίευση αξιολόγησης απειλών όσον αφορά το σοβαρό και οργανωμένο έγκλημα (Serious Organized Crime Threat Assessment – S.O.C.T.A.) στο πλαίσιο του νέου κύκλου πολιτικής της Ε.Ε. για το σοβαρό και οργανωμένο έγκλημα.

2.2.7 Γραφείο Αξιωματικών Συνδέσμων Liaison officers

Το σύστημα των Αξιωματικών Συνδέσμων (liaison officers) στην Europol, διασφαλίζει ότι οι θέσεις, οι απαιτήσεις και το συμφέρον των Αρχών Επιβολής του Νόμου στα Κράτη-Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και των άλλων εταίρων με τους οποίους υπάρχουν Συμφωνίες συνεργασίας σε ισχύ, εκπροσωπούνται εντός του Οργανισμού.

Κάθε Κράτος-Μέλος, έχει δημιουργήσει μία Εθνική Μονάδα Europol (ENU) [133], η οποία λειτουργεί ως σύνδεσμος μεταξύ των Αρχών Επιβολής του Νόμου στο Κράτος-Μέλος και της Europol. Κάθε Εθνική

133 Γίνεται αναλυτική παρουσίαση της Εθνικής Μονάδας Europol σε επόμενη ενότητα.

Μονάδα, αποσπάει, τουλάχιστον, έναν εκπρόσωπό της στο Αρχηγείο της Ευροπολ, όπου έχει διατεθεί ένα γραφείο αποκλειστικά για κάθε Κράτος-Μέλος.

Οι Αξιωματικοί Σύνδεσμοι δεν βρίσκονται υπό τις διαταγές της Ευροπολ και του Διευθυντή της. Επιπλέον, λειτουργούν σύμφωνα με την υφιστάμενη νομοθεσία στις δικές τους Χώρες.

Επίσης, Αξιωματικούς Συνδέσμους έχουν αποσπάσει στην Ευροπολ και οι Τρίτες Χώρες και άλλοι Ευρωπαϊκοί ή Διεθνείς Οργανισμοί και Υπηρεσίες με τους οποίους η Ευροπολ έχει υπογράψει Συμφωνίες συνεργασίας[¹³⁴]. Η εκπροσώπηση γίνεται με, τουλάχιστον, έναν Αξιωματικό Σύνδεσμο. Αποτέλεσμα αυτού είναι να υπάρχουν Αξιωματικοί Σύνδεσμοι από τριάντα έξι (36) Χώρες και από την Interpol και την Eurojust. Τα γραφεία τους βρίσκονται σε ξεχωριστή υποδομή ώστε να διευκολύνεται η επικοινωνία μεταξύ τους και μεταξύ των Υπηρεσιών των Χωρών τους. Το εν λόγω δίκτυο υποστηρίζεται από ασφαλείς διαύλους επικοινωνίας που παρέχονται από την Ευροπολ.

Επιπλέον, η Ευροπολ διατηρεί δύο αποσπασμένους αξιωματικούς-συνδέσμους στην Ουάσινγκτον και έναν στην έδρα της Ιντερπόλ στη Λυών της Γαλλίας.

2.3 Ανταλλαγή πληροφοριών

Η Ευροπολ διαθέτει μία τεχνολογικά προηγμένη, αξιόπιστη και αποτελεσματική υποδομή τηλεπικοινωνιών και υπολογιστικών Συστημάτων. Στόχος της είναι η διαρκής βελτίωση των υποδομών αυτών ώστε να είναι σε θέση να υποστηρίζει τις επιχειρήσεις των Κρατών-Μελών και να παρέχει ένα σημαντικό εύρος από επιχειρησιακές και στρατηγικές υπηρεσίες, όχι μόνον στα Κράτη-Μέλη αλλά και σε Τρίτες Χώρες και άλλους Ευρωπαϊκούς και Διεθνείς Οργανισμούς και Υπηρεσίες, με τους οποίους έχει υπογράψει Συμφωνίες συνεργασίας.

Η κύρια βάση αυτής της υποδομής είναι το **Επιχειρησιακό Δίκτυο της Ευροπολ** το οποίο επιτρέπει τη σύνδεση όλων των διαπιστευμένων Αρχών Επιβολής του Νόμου στα Κράτη-Μέλη με την Ευροπολ αλλά και τη σύνδεση μεταξύ τους καθώς και μεταξύ των άλλων εταιρών (Τρίτες Χώρες και άλλους Ευρωπαϊκούς και Διεθνείς Οργανισμούς και Υπηρεσίες).

Η ασφάλεια στα πληροφοριακά Συστήματα της Ευροπολ αποτελεί κύρια προτεραιότητα του Οργανισμού, καθόσον, το υψηλό επίπεδο ασφάλειας είναι η βάση ώστε να εξασφαλίζεται η εμπιστοσύνη μεταξύ όλων των μερών τα οποία ανταλλάσσουν πληροφορίες με ή δια μέσω

¹³⁴ Αλβανία, Αυστραλία, Ελβετία, Ισλανδία, Καναδάς, Κολομβία, Κροατία, Νορβηγία, Ιντερπόλ και τις ακόλουθες υπηρεσίες επιβολής του νόμου των ΗΠΑ: Υπηρεσία οινόπνευματων, καπνού, πυροβόλων και εκρηκτικών (ATF), Υπηρεσία δίωξης ναρκωτικών (DEA), Μυστική υπηρεσία (USSS), Ομοσπονδιακό γραφείο ερευνών (FBI), Υπηρεσία μετανάστευσης και τελωνείων (ICE) και Υπηρεσία φορολογικών εσόδων (IRS).

της Europol.

Οι σημαντικότερες πλατφόρμες ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ Europol των Κρατών-Μελών και των επιχειρησιακών εταίρων της, γίνεται μεταξύ τριών (3) κύριων καναλιών:

- Την Πλατφόρμα Εμπειρογνωμόνων της Europol (E.P.E.)
- Το Σύστημα Πληροφοριών Europol (E.I.S.) και
- Η Ασφαλής Εφαρμογή Δικτύου Ανταλλαγής Πληροφοριών (S.I.E.N.A.).

2.3.1 Πλατφόρμα Εμπειρογνωμόνων της Europol Europol Platform for Experts (E.P.E.)

Η Πλατφόρμα Εμπειρογνωμόνων της Europol (Platform for Experts "E.P.E."), είναι ένα ασφαλές, συνεργατικό εργαλείο (web platform). Φιλοξενεί μία ευρεία γκάμα από διαδικτυακές «κοινότητες» ειδικών σε διάφορα εξειδικευμένα πεδία με αντικείμενο την αστυνόμευση.

Παρέχει τεχνογνωσία και έχει επιτύχει να θεωρείται ως επιπρόσθετη αξία (added value) στη συνεργασία μεταξύ των Αρχών Επιβολής του Νόμου, διεθνώς.

Μέχρι το τέλος του 2015, οκτώ χιλιάδες εκατόν σαράντα (8.140) χρήστες από ογδόντα τέσσερις (84) Χώρες μπόρεσαν να επικοινωνήσουν και να συνεργαστούν μεταξύ τους σε εικονικές πλατφόρμες. Από αυτούς, οι περίπου δύο χιλιάδες (2.000) χρησιμοποίησαν το Σύστημα για πρώτη φορά (εντός του 2015), μία αύξηση της τάξης του 35% από την προηγούμενη χρονιά.

Η Πλατφόρμα Εμπειρογνωμόνων της Europol (E.P.E.) υποστηρίζει τον διαμοιρασμό:

- Καλών Πρακτικών
- Βιβλιογραφίας και εγγράφων
- Πρωτοποριακών ιδεών
- Γνώση
- Μη προσωπικά δεδομένα σε υποθέσεις εγκλημάτων

Προσωπικά δεδομένα ή διαβαθμισμένες πληροφορίες **ΔΕΝ** αποθηκεύονται ούτε ανταλλάσσονται στην πλατφόρμα EPE. Οι χρήστες έχουν την δυνατότητα να επικοινωνούν διαδραστικά μεταξύ τους δια μέσου εικονικών «κοινοτήτων». Κάθε «κοινότητα» διαθέτει ένα πακέτο εργαλείων για τη διαχείριση του περιεχομένου της (content management) όπως ιστολόγια (blogs) και εργαλεία επικοινωνίας, όπως, σύστημα προσωπικών ή ομαδικών μηνυμάτων.

Οι ειδικοί που συμμετέχουν στην πλατφόρμα EPE, έχουν την απαιτούμενη εμπειρία, τεχνογνωσία και πληροφόρηση και αυτό είναι που δημιουργεί ένα περιβάλλον το οποίο ενισχύει και υποστηρίζει τη διαδικτυακή συνεργασία.

Η πλατφόρμα ΕΡΕ, παρέχει ένα σετ από βασικές λειτουργίες οι οποίες έχει τη δυνατότητα να παραμετροποιηθεί σύμφωνα με τις ανάγκες της κάθε διαδικτυακής «κοινότητας». Η παρούσες βασικές λειτουργίες συμπεριλαμβάνουν τα ακόλουθα:

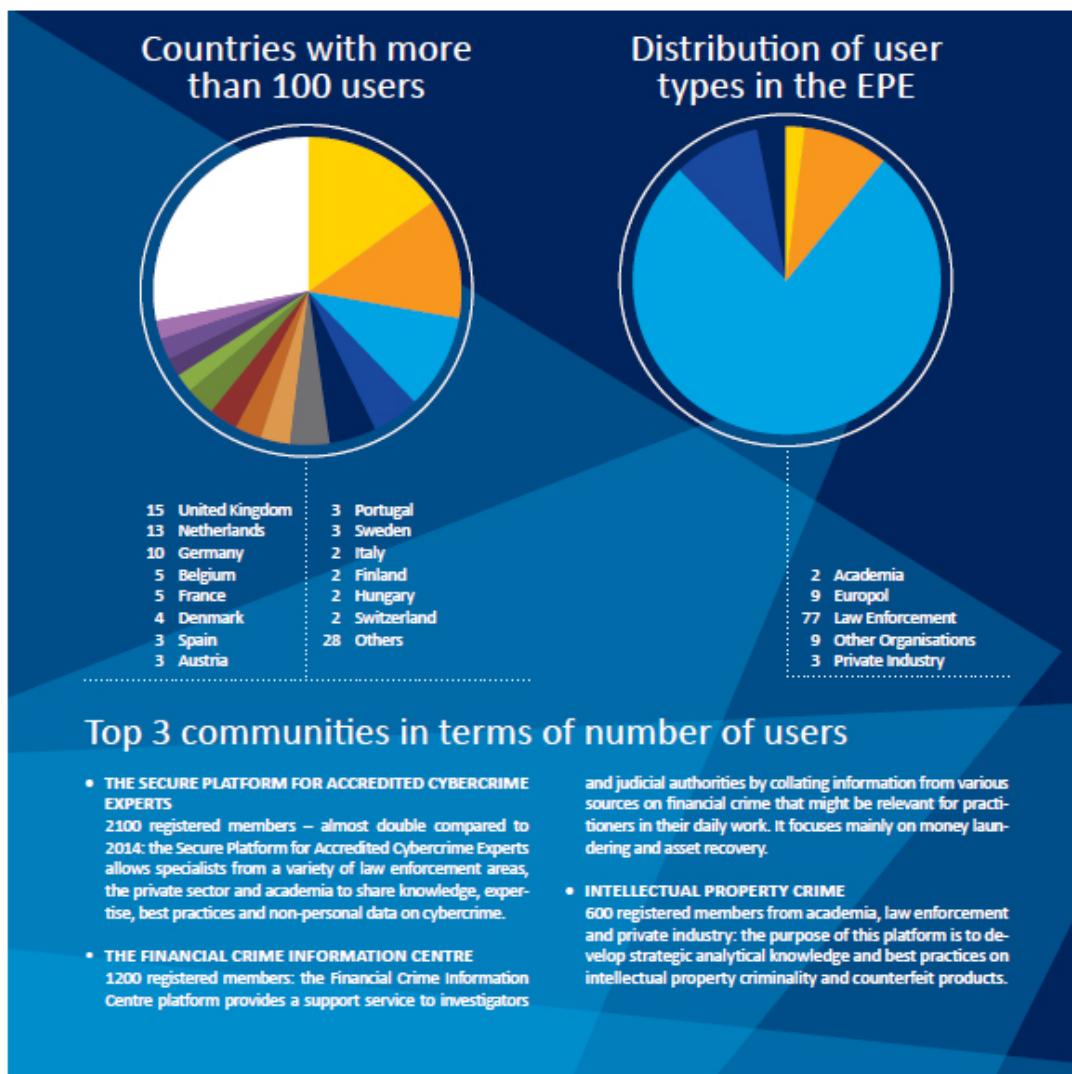
- Μία βιβλιοθήκη, όπου διάφορα έγγραφα, φωτογραφίες και βίντεο μπορούν να αποθηκευτούν και να διαμοιραστούν μεταξύ της κοινότητας των ειδικών εμπειρογνώμων που συμμετέχουν σε αυτήν.
- Έναν χώρο μηνυμάτων, όπου οι χρήστες μπορούν να υποβάλλουν ερωτήσεις και να συζητούν διάφορα θέματα και περιπτώσεις μεταξύ τους.
- Ένα ιστολόγιο, όπου οι ειδικοί εμπειρογνώμονες μπορούν να δημοσιεύουν νέα, εργασίες, έρευνες και να ανακοινώνουν αλλαγές στον επιστημονικό τομέα τους.
- Ένα ημερολόγιο, όπου οι χρήστες μπορούν να προγραμματίζουν δράσεις ή συναντήσεις της «κοινότητας».
- Μία συνεργατική ιστοσελίδα (wiki), όπου οι χρήστες μπορούν να εργαστούν μαζί και να αναπτύξουν μία γνωσιακή βάση (knowledge base) εντός της κοινότητάς τους.

Η ΕΡΕ, σήμερα, φιλοξενεί περισσότερες από τριάντα (30) πλατφόρμες οι οποίες καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα εξειδίκευσης σε θέματα αστυνόμευσης. Το 2015 οι τρεις κορυφαίες κοινότητες, όσον αφορά τον αριθμό των εγγεγραμμένων και ενεργών χρηστών, ήταν:

- Η Ασφαλής Πλατφόρμα των Διαπιστευμένων Ειδικών Εμπειρογνώμων για το Κυβερνοέγκλημα (The Secure Platform for Accredited Cybercrime Experts (SPACE)), η οποία επιτρέπει στους ειδικούς από τις Αρχές Επιβολής του Νόμου, τον ιδιωτικό τομέα, την πανεπιστημιακή κοινότητα να διαμοιράζουν την γνώση, την εμπειρογνωμοσύνη, τις καλές πρακτικές και ΜΗ προσωπικά δεδομένα σχετικά με το Κυβερνοέγκλημα. Οι συμμετοχές σχεδόν διπλασιάστηκαν εντός του 2015.
- Το Πληροφοριακό Κέντρο για το Οικονομικό Έγκλημα: το οποίο παρέχει υποστήριξη στους ερευνητές και τις δικαστικές Αρχές με την συλλογή πληροφοριών από διαφορετικές πηγές σχετικές με το οικονομικό έγκλημα, οι οποίες αφορούν, κυρίως, σε ξέπλυμα βρώμικου χρήματος και επανάκτηση περιουσιακών στοιχείων (asset recovery).
- Εγκλήματα κατά της Πνευματικής Ιδιοκτησίας: η οποία έχει ως στόχο την ανάπτυξη στρατηγικών αναλυτικών γνώσεων και καλές πρακτικές για την επιστημονική κοινότητα, τις Αρχές Επιβολής του Νόμου και τον Ιδιωτικό Τομέα, σε θέματα πνευματική ιδιοκτησίας και παραποιημένων ή πλαστών προϊόντων.

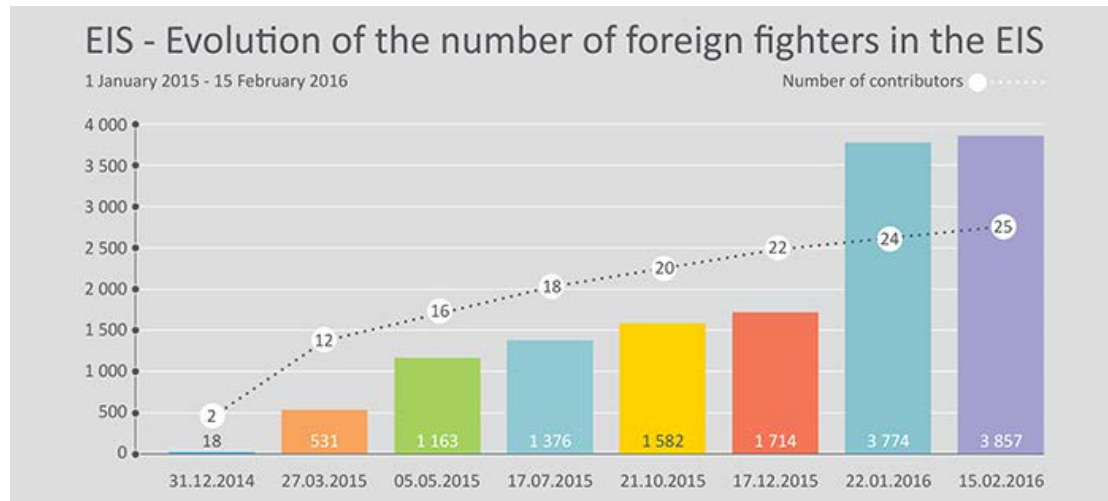
Η πρόσβαση σε κάποια από τις πλατφόρμες παρέχεται μόνον μετά από πρόσκληση και μόνον σε διαπιστευμένους χρήστες που έχουν εξειδίκευση σε κάποιο πεδίο σχετικό με την πλατφόρμα που επιθυμούν να συμμετέχουν. Ανάλογα με την κοινότητα, οι εξουσιοδοτημένοι

χρήστες μπορεί να προέρχονται μόνον από Αρχές Επιβολής του Νόμου (κλειστή ομάδα) είτε από μεγάλα άτυπα δίκτυα ειδικών του πανεπιστημιακού ή επιστημονικού τομέα, ακόμη και από τον ιδιωτικό τομέα. Στις διαδικτυακές αυτές κοινότητες μπορούν να συμμετέχουν ειδικοί από την Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά και από όλον τον κόσμο.

Εικ. (3). Από την αντίστοιχη ιστοσελίδα στο επίσημο website της Europol <https://www.europol.europa.eu/activities-services/services-support/information-exchange/europol-platform-for-experts>

2.3.2 Πληροφοριακό Σύστημα EUROPOL (Europol Information System – E.I.S.)

Εικ. (4). Από την αντίστοιχη ιστοσελίδα στο επίσημο website της Europol
<https://www.europol.europa.eu/activities-services/services-support/information-exchange/europol-information-system>

Το Πληροφοριακό Σύστημα Europol (E.I.S.) είναι η κεντρική βάση δεδομένων της Europol που περιέχει εγκληματολογικές πληροφορίες και στοιχεία και καλύπτει όλους τους τομείς εγκληματικότητας που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Europol, ακόμη και την τρομοκρατία.

Δημιουργήθηκε το 2005 και είναι διαθέσιμο σε είκοσι δύο (22) γλώσσες. Περιέχει σοβαρές διεθνείς πληροφορίες περί εγκλημάτων και τους υπόπτους διάπραξης αυτών αλλά και τους ήδη καταδικασθέντες δράστες, εγκληματικές δομές, αξιόποινες πράξεις και μέσα που έχουν χρησιμοποιηθεί για την τέλεσή τους. Πρόκειται για ένα σύστημα αναφοράς το οποίο παρέχει στην Europol και στα Κράτη-Μέλη της τα μέσα για την ταχεία επαλήθευση της ύπαρξης ή όχι διαθέσιμων πληροφοριών για ορισμένο άτομο ή άλλο αντικείμενο ενδιαφέροντος πέραν της εκάστοτε εθνικής ή οργανωτικής δικαιοδοσίας.

Όλα τα νέα δεδομένα που καταχωρίζονται στο E.I.S. συγκρίνονται αυτομάτως με τις πληροφορίες που υπάρχουν ήδη στο σύστημα. Σκοπός της πρακτικής αυτής είναι η αναζήτηση αντιστοιχιών με γνώμονα την ενίσχυση των πληροφοριών και την παροχή νέων στοιχείων προς περαιτέρω διερεύνηση.

Στο E.I.S. έχουν πρόσβαση, το εξουσιοδοτημένο προσωπικό της Europol, οι Αξιωματικοί Σύνδεσμοι, οι Εθνικοί εμπειρογνώμονες που είναι τοποθετημένοι στην έδρα της Europol καθώς και το εξουσιοδοτημένο προσωπικό των Εθνικών Μονάδων και των Αρχών Επιβολής του Νόμου

στα Κράτη-Μέλη. Επιπλέον, κάποια από τα Τρίτα Κράτη ή άλλοι Οργανισμοί και Υπηρεσίες με τους οποίους η Ευροπολ έχει υπογράψει Συμφωνία συνεργασίας, μπορούν να αποθηκεύουν και να αναζητούν δεδομένα από το E.I.S., μέσω του Επιχειρησιακού Κέντρου της Ευροπολ.

Όλες οι πληροφορίες του E.I.S. διατίθενται εξ ορισμού σε όλους τους χρήστες του πληροφοριακού συστήματος σε όλα τα Κράτη-Μέλη. Ωστόσο, εάν πρόκειται για πιο ευαίσθητα δεδομένα, όπως οι έρευνες που σχετίζονται με την τρομοκρατία, μία χώρα μπορεί να αποφασίσει να περιορίσει την πρόσβαση στις πληροφορίες της μέσω κωδικών χειρισμού.

Σε τέτοιες περιπτώσεις, κατά την αναζήτηση συγκεκριμένης πληροφορίας εμφανίζεται σχετική ειδοποίηση στον χρήστη που διενεργεί την αναζήτηση χωρίς να αποκαλύπτονται περαιτέρω λεπτομέρειες. Ταυτόχρονα, ειδοποιείται και ο ιδιοκτήτης της πληροφορίας, και έτσι καθίσταται δυνατή η περαιτέρω ανταλλαγή πληροφοριών εφόσον αυτό κριθεί αναγκαίο.

Τα δεδομένα τα οποία καταχωρούνται στο EIS, παραμένουν υπό τον απόλυτο έλεγχο της Αρχής που τα καταχώρησε (data owner) και δεν υπάρχει η δυνατότητα να τροποποιηθούν κατά κανέναν τρόπο από την Ευροπολ ή από άλλο Κράτος-Μέλος.

Ο ιδιοκτήτης της πληροφορίας:

- Εξασφαλίζει την ακρίβεια και την αξιοπιστία των δεδομένων.
- Καθορίζει τα χρονικά όρια της αποθήκευσης των δεδομένων.
- Εξασφαλίζει ότι τα δεδομένα είναι πρόσφατα και επικαιροποιημένα.

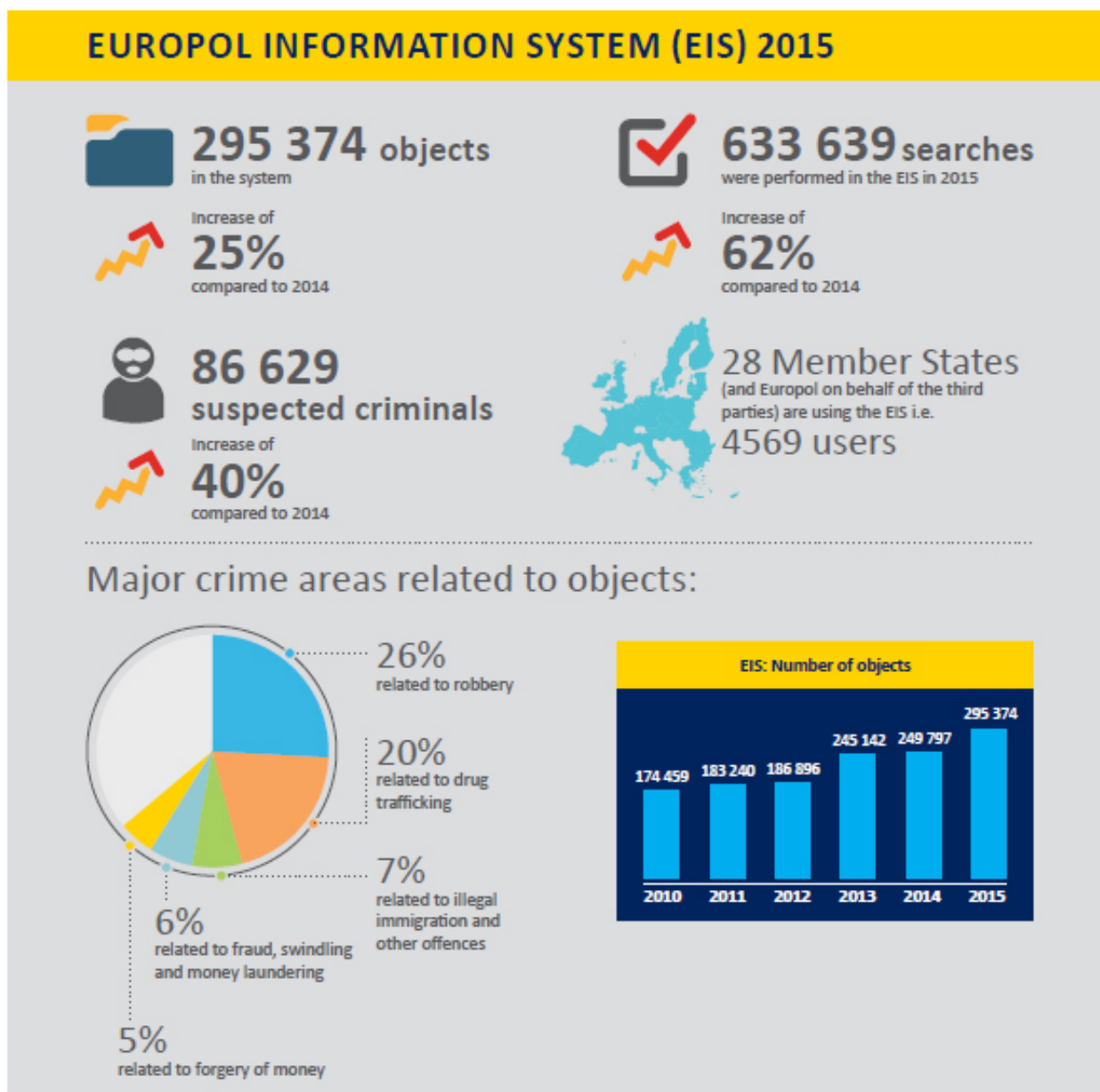
Τα δεδομένα στο EIS, αποθηκεύονται σε διαφορετικές «οντότητες» οι οποίες αντιστοιχούν σε πραγματικά αντικείμενα όπως, άτομα, οχήματα, έγγραφα, τηλέφωνα, τηλεφωνικές κλήσεις κ.λπ. Οι διαδικτυακές αυτές «οντότητες» μπορούν να διασυνδεθούν μεταξύ τους με πολλούς διαφορετικούς τρόπους ώστε να είναι δυνατός ο σχηματισμός μίας δομημένης εικόνας μίας εγκληματικής υπόθεσης. Το Σύστημα επιτρέπει επίσης και την αποθήκευση και την αυτόματη διασταύρωση βιομετρικών (DNA) και άλλων δεδομένων σχετικά με το κυβερνοέγκλημα.

Το 2015, είκοσι τέσσερις (24) Χώρες και Οργανισμοί άρχισαν να χρησιμοποιούν το EIS για να ανταλλάξουν λίστες με αλλοδαπούς «μαχητές» τρομοκράτες (foreign terrorist fighters "FTFs"). Μέχρι τις αρχές του 2016, είκοσι αντιτρομοκρατικές Υπηρεσίες είχαν πρόσβαση στο Σύστημα. Η λίστα με τα ονόματα διευρύνθηκε και έφτασε τις τρεις χιλιάδες οκτακόσια πενήντα (3.850) ονόματα (Φεβρουάριος 2016). Οι θετικές αναγνωρίσεις μέσω του Συστήματος, οδήγησαν σε σειρά κοινών Αστυνομικών δράσεων με τη συμμετοχή πολλών Χωρών.

Η ασφάλεια και η προστασία των δεδομένων είναι βασική προτεραιότητα για τη λειτουργία του EIS. Τα δικαιώματα πρόσβασης στα αποθηκευμένα δεδομένα στο Σύστημα, εξαρτώνται από τα προφίλ των χρηστών και τους περιορισμούς που έχουν καθοριστεί από τον ιδιοκτήτη των δεδομένων. Ως γενικός κανόνας ισχύει ότι, οι χρήστες στην και στις Εθνικές Μονάδες έχουν άμεση πρόσβαση στα δεδομένα αλλά, ο

ιδιοκτήτης έχει τη δυνατότητα να περιορίσει αυτή την πρόσβαση μόνον στα Κράτη-Μέλη που επιθυμεί κάθε φορά κα κατά περίπτωση.

Οι χρήστες στις εξουσιοδοτημένες Αρχές στα κράτη-Μέλη μπορούν να προβούν σε αναζητήσεις μέσα στο Σύστημα. Εάν οι αναζητήσεις παρουσιάσουν κάποιο αποτέλεσμα (hit), οι χρήστες μπορούν να ζητήσουν περισσότερες πληροφορίες μέσω των Εθνικών Μονάδων των Χωρών τους. Το EIS, διασυνδέεται με το SIENA, το οποίο είναι το Σύστημα ανταλλαγής μηνυμάτων και εγγράφων της Ευροπολ, για την περαιτέρω υποστήριξη της έρευνας.

Εικ. (5). Από την ετήσια έκδοση, Europol Review 2015, σελ. 43.

Το EIS το 2015:

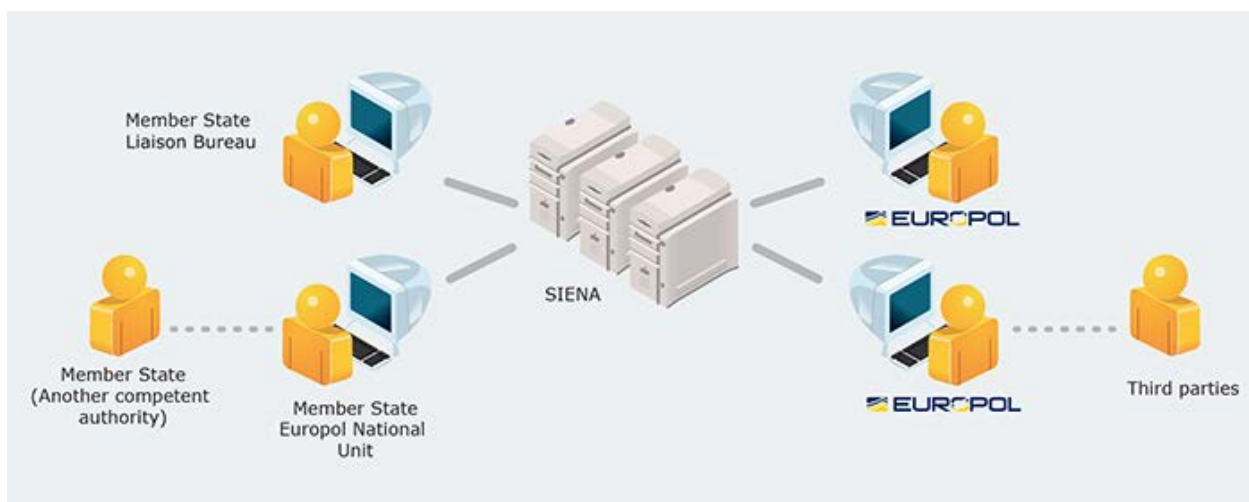
- 295 374 αντικείμενα στο Σύστημα (αύξηση 25 % από το 2014)
- 86 629 ύποπτοι εγκληματίες (αύξηση 40 %)
- 633 639 διενεργηθέντες έρευνες (αύξηση 62 %)
- 4 569 χρήστες σε 28 Κράτη-Μέλη
- 26 % για τα αντικείμενα που σχετίζονται με ληστείες, 20 % για διακίνηση ναρκωτικών, 7 % για λαθρομετανάστευση και άλλα αδικήματα, 6 % για απάτες και ξέπλυμα μαύρου χρήματος και 5 % για πλαστά χρήματα.

Στο E.I.S., κάθε Εθνική Μονάδα Eurropol (ENU), διατηρεί άμεση πρόσβαση σε ένα ευρύ φάσμα δεδομένων που αφορούν υποθέσεις οργανωμένου εγκλήματος και τρομοκρατίας.

Για την **Ελλάδα**, το περιεχόμενο του Συστήματος Πληροφοριών Eurropol είναι στη διάθεση όλων των καθ' ύλην αρμοδίων υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας, οι οποίες έχουν πλέον άμεση πρόσβαση μέσω του δικτύου "Police On Line". Παράλληλα υπάρχει πρόβλεψη για διασύνδεση και των συναρμόδιων φορέων και Υπηρεσιών (Λιμενικό Σώμα, ΥΠ.Ε.Ε. και Τελωνεία).

Οι Υπηρεσίες έχουν πλέον τη δυνατότητα να κάνουν αναζητήσεις για οποιαδήποτε πληροφορία αφορά όλες τις μορφές του Οργανωμένου εγκλήματος και της Τρομοκρατίας. Για καταχώρηση αντίστοιχων πληροφοριών, οι Υπηρεσίες θα πρέπει να διαβιβάζουν τις πληροφορίες στην Εθνική Μονάδα η οποία είναι αρμόδια για την αξιολόγηση και καταχώρηση τους στο Σύστημα Πληροφοριών.

2.3.3 Εφαρμογή Δικτύου για την Ασφαλή Ανταλλαγή Πληροφοριών Secure Information Exchange Network Application (SIENA)

Η Εφαρμογή Δικτύου για την Ασφαλή Ανταλλαγή Πληροφοριών, (Secure Information Exchange Network Application "SIENA"), αποτελεί ένα τελευταίας τεχνολογίας εργαλείο το οποίο καλύπτει όλες τις απαιτήσεις που θέτει το απαιτούμενο επίπεδο επικοινωνίας μεταξύ των Αρχών Επιβολής του Νόμου των Κρατών-Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και Τρίτων Μερών που έχουν συνάψει συμφωνίες συνεργασίας με την Europol για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της οργανωμένης εγκληματικής δραστηριότητας, εντός και εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο σχεδιασμός και η λειτουργία του SIENA δίνουν ιδιαίτερη σημασία στην προστασία και την εμπιστευτικότητα των δεδομένων, ώστε να διασφαλίζεται η συμμόρφωση προς κάθε νομική απαίτηση. Με την εν λόγω εφαρμογή με την οποία ουσιαστικά διεξάγεται η αλληλογραφία:

- εξασφαλίζεται η ασφάλεια στην ανταλλαγή των πληροφοριών-αιτημάτων.
- Υλοποιούνται οι βέλτιστες πρακτικές αναφορικά με τη χρήση κωδικών χειρισμού και αξιολόγησης της πληροφορίας.

Η πλατφόρμα αυτή, παρέχει το περιβάλλον για την απρόσκοπτη και φιλική στο χρήστη ανταλλαγή επιχειρησιακών και στρατηγικών πληροφοριών, σχετικά με την εγκληματική δραστηριότητα που κάθε φορά ερευνάται, μεταξύ των:

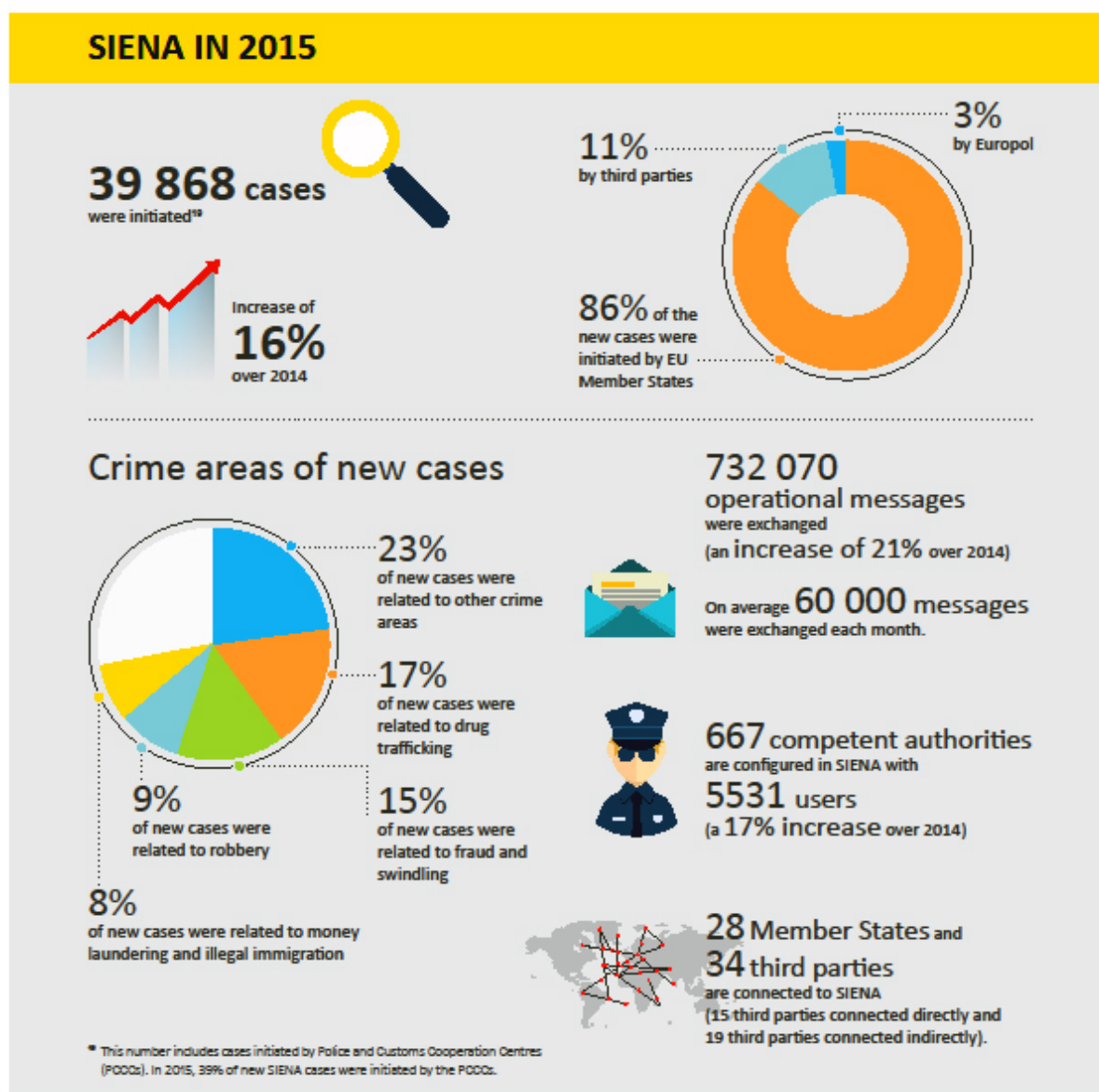
- Αξιωματικών Συνδέσμων της Europol, των αναλυτών και των εμπειρογνομόνων.
- Κρατών-Μελών
- Τα «Τρίτα Μέρη» με τα οποία η Europol έχει συνάψει Συμφωνίες συνεργασίας.

Το Σύστημα SIENA, εξασφαλίζει την ασφαλή ανταλλαγή των ευαίσθητων και διαβαθμισμένων πληροφοριών

Από τότε που δημιουργήθηκε (1^η Ιουλίου 2009), το SIENA εξυπηρετούσε την επικοινωνία μεταξύ των Μονάδων του Οργανισμού. Από το 2010 και αργότερα δόθηκε πρόσβαση σε:

- Τις Αρχές Επιβολής του Νόμου των Κρατών-Μελών
- Οργανισμούς και Υπηρεσίες με τους οποίους η Ευροπολ έχει συνάψει Συμφωνίες συνεργασίας, εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως την Eurojust και την Interpol.
- Οργανισμούς και Υπηρεσίες με τους οποίους η Ευροπολ έχει συνάψει Συμφωνίες συνεργασίας, εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως η Αυστραλία, ο Καναδάς, η Νορβηγία, η Ελβετία και οι Η.Π.Α.

Η πρόσβαση συνέχισε να διευρύνεται και έτσι, μέχρι το τέλος του 2015, είχε δοθεί πρόσβαση σε πολλές Υπηρεσίες από τις Αρχές Επιβολής του Νόμου, με τελευταία προσθήκη Υπηρεσίες από το Λιχτενστάιν και η Μολδαβία.

Εικ. (6). Από την ετήσια έκδοση, Europol Review 2015, σελ. 42.

2.4 Επιχειρησιακή δραστηριότητα της Europol

Οι διεθνείς εγκληματικές και τρομοκρατικές οργανώσεις λειτουργούν σε παγκόσμια κλίμακα, υποβοηθούμενες και από τις εξελίξεις της σύγχρονης τεχνολογίας. Για να διασφαλίζει αποτελεσματική και συντονισμένη δράση εναντίον τους, η Europol πρέπει να είναι εξίσου ευέλικτη και καινοτόμος και να χρησιμοποιεί υπερσύγχρονες μεθόδους και εργαλεία. Η Ευρωπόλ διατηρεί τις πλέον εξελιγμένες βάσεις δεδομένων και διαύλους επικοινωνίας που προσφέρουν ταχέα και ασφαλή μέσα για την αποθήκευση, την αναζήτηση, την οπτικοποίηση, την ανάλυση και τον συσχετισμό σημαντικών πληροφοριών. Η συγκέντρωση, ανάλυση και διάδοση των πληροφοριών αυτών συνεπάγονται την ανταλλαγή μεγάλου όγκου δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Κατά την εκτέλεση των σχετικών καθηκόντων, η Europol εφαρμόζει τις υψηλότερες προδιαγραφές σε ότι αφορά την προστασία και ασφάλεια των δεδομένων.

Το σύνολο των βάσεων δεδομένων και των υπηρεσιών της Europol είναι διαθέσιμο 24 ώρες το εικοσιτετράωρο, επτά ημέρες την εβδομάδα.

Η Europol συνδράμει τις αρχές επιβολής του νόμου σε ολόκληρη την Ε.Ε. στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων τους για την καταπολέμηση του εγκλήματος σε όλους τους τομείς αρμοδιότητάς της και παρέχονται συγκεκριμένες πληροφορίες για το είδος της υποστήριξης που παρασχέθηκε και για την έκβαση πλήθους αστυνομικών επιχειρήσεων σε ολόκληρη της Ευρώπη και, ενίοτε, πέραν αυτής. Αποστέλλει επίσης εμπειρογνώμονες και καθιστά διαθέσιμες τις υπηρεσίες της μέσω επιτόπιου κινητού γραφείου, κατόπιν σχετικού αιτήματος του κράτους μέλους.

Για το σκοπό αυτό, έχει εντάξει στις δομές της ειδικές Ομάδες καταπολέμησης της εγκληματικότητας και έχει δημιουργήσει Μονάδες από ειδικούς εμπειρογνώμονες σε συγκεκριμένες κατηγορίες εγκληματικών δραστηριοτήτων, όπως:

2.4.1 Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Καταπολέμηση του Κυβερνοεγκλήματος European Cybercrime Centre - EC3

EC3

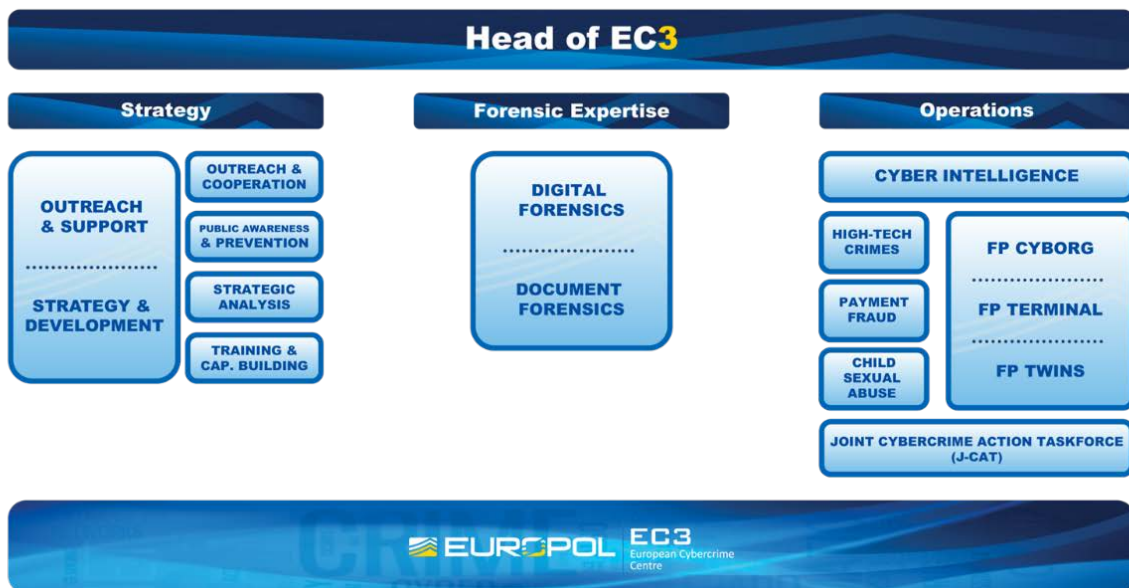
European Cybercrime
Centre

Το κέντρο εγκληματικότητας υψηλής τεχνολογίας της Europol ιδρύθηκε το 2002 και διευρύνθηκε ενσωματώνοντας εμπειρογνωμοσύνη και από άλλους τομείς εξειδίκευσης για να μετασχηματιστεί στο **Κέντρο της Europol για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο** το 2011. Με τον τρόπο αυτό δίνεται η δυνατότητα στους ειδικούς σε θέματα ηλεκτρονικού εγκλήματος να λαμβάνουν πιο στοχευμένα και αποτελεσματικά αντίμετρα σε πεδία όπως η σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών, η απάτη με κάρτες πληρωμών και το έγκλημα στον κυβερνοχώρο, τομείς εγκληματικότητας στους οποίους το Διαδίκτυο διαδραματίζει καίριο ρόλο.

Η Europol δημιούργησε το Ευρωπαϊκό Κέντρο καταπολέμησης του Κυβερνοεγκλήματος (European Cybercrime Centre - EC3) το 2013. Ως στόχο είχε, να ενδυναμώσει την αντίδραση των Αρχών Επιβολής του Νόμου απέναντι στο κυβερνοέγκλημα, εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και έτσι να κατορθώσει να προστατεύσει τους ευρωπαίους πολίτες, επιχειρήσεις και κυβερνήσεις από το διαδικτυακό έγκλημα.

Από αναλύσεις προκύπτει ότι, το κυβερνοέγκλημα κοστίζει στα Κράτη-Μέλη της Ε.Ε., **265 δισεκατομμύρια ευρώ ανά έτος**. Για την παγκόσμια οικονομία το ποσό αυτό ανέρχεται στα **900 δισεκατομμύρια**, και αυτό αφορά μόνον το οικονομικό κόστος.

Το κυβερνοέγκλημα είναι ένα ευρύτερο και πολύπλοκο πρόβλημα και το EC3 αποτελεί σημαντικό εργαλείο της Europol και της Ε.Ε. για την ανταπόκριση τους στο πρόβλημα αυτό. Το EC3 υιοθετεί μία προσέγγιση τριών επιπέδων στην μάχη ενάντια στο κυβερνοέγκλημα. Το στρατηγικό, την εγκληματολογική έρευνα και το επιχειρησιακό επίπεδο.

Εκ. (7). Από την αντίστοιχη ιστοσελίδα στο επίσημο website της Europol
<https://www.europol.europa.eu/about-europol/european-cybercrime-centre-ec3>

Το EC3 έχει δύο Ομάδες εγκληματολογικής ανάλυσης, την Ομάδα της ψηφιακής ανάλυσης και την Ομάδα της ανάλυσης εγγράφων. Κάθε μία ομάδα υποστηρίζει επιχειρησιακά τις Αρχές Επιβολής του Νόμου των Κρατών-Μελών της Ε.Ε. και επίσης αναπτύσσει την έρευνα και τεχνολογία στον συγκεκριμένο τομέα εξειδίκευσης.

Επίσης, υπάρχουν δύο στρατηγικές ομάδες.

Η Ομάδα επαφών και υποστήριξης με αποστολή την επίτευξη συνεργασιών και το συντονισμό της πρόληψης και των μέτρων πρόληψης στο συγκεκριμένο πεδίο.

Η Ομάδα στρατηγικής και ανάπτυξης η οποία είναι αρμόδια για:

- Την εκπόνηση στρατηγικών αναλύσεων.
- Την ανάπτυξη κοινών πολιτικών και νομικών μέτρων.
- Την εκπόνηση κοινών πλαισίων εκπαίδευσης.

Στο πεδίο των επιχειρήσεων, το EC3 εστιάζει στο κυβερνοέγκλημα το οποίο:

- Διαπράττεται από οργανωμένες εγκληματικές Ομάδες, ειδικότερα αυτές που επιδιώκουν μεγάλα κέρδη από διαδικτυακές απάτες.
- Προκαλεί σοβαρή βλάβη στα θύματα όπως η διαδικτυακή παιδική πορνογραφία και σεξουαλική εκμετάλλευση.
- Στοχεύουν κρίσιμες εγκαταστάσεις και πληροφοριακά συστήματα εντός της Ε.Ε., συμπεριλαμβανομένων και των κυβερνοεπιθέσεων.

Οι δράσεις αυτές υποστηρίζονται επίσης από την Ομάδα Αναλύσεων του Κυβερνοεγκλήματος (Cyber Intelligence Team - CIT), της οποίας οι αναλυτές συλλέγουν και επεξεργάζονται πληροφορίες σχετικά με το κυβερνοέγκλημα από δημόσιες, ιδιωτικές ή άλλες ανοιχτές πηγές και έτσι αναγνωρίζουν τις πιθανές απειλές.

Για κάθε μία από τις παραπάνω κατηγορίες κυβερνοεγκλήματος, το **EC3**:

- Λειτουργεί ως το κεντρικό σημείο συλλογής εγκληματολογικών και επιχειρησιακών πληροφοριών.
- Υποστηρίζει τις έρευνες και τις επιχειρήσεις των Κρατών-Μελών παρέχοντας επιχειρησιακή ανάλυση, συντονισμό και τεχνογνωσία.
- Παρέχει ένα μεγάλο εύρος στρατηγικών αναλύσεων οι οποίες πληροφορούν και ενημερώνουν τα κέντρα λήψης αποφάσεων, σε στρατηγικό και τακτικό επίπεδο, στην καταπολέμηση και πρόληψη του κυβερνοεγκλήματος.
- Λειτουργεί ως το σημείο συντονισμού των Αρχών Επιβολής του Νόμου που έχουν αρμοδιότητα την καταπολέμηση του κυβερνοεγκλήματος με τον ιδιωτικό τομέα και την επιστημονική κοινότητα καθώς και με άλλους Οργανισμούς και Υπηρεσίες.
- Υποστηρίζει την εκπαίδευση και εξειδίκευση στο συγκεκριμένο αντικείμενο για τις Αρχές Επιβολής του Νόμου των Κρατών-Μελών.
- Παρέχει υψηλού επιπέδου τεχνική εξειδίκευση και ψηφιακά εγκληματολογικά εργαλεία για την υποστήριξη των ερευνών και των επιχειρήσεων.
- Εκπροσωπεί την Ευρωπαϊκή Αστυνομική κοινότητα σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος όπως: απαιτήσεις έρευνας και ανάπτυξης, διαχείριση του διαδικτύου και εκπόνηση πολιτικών.

Στα λίγα χρόνια λειτουργίας της, η μονάδα EC3, έχει ήδη σημαντική συνεισφορά στον αγώνα κατά του κυβερνοεγκλήματος. Έχει εμπλακεί σε δεκάδες επιχειρήσεις με περισσότερες από διακόσες (200) τοποθετήσεις ειδικών εμπειρογνομόνων στα σημεία όπου διεξάγονταν οι επιχειρήσεις αυτές οι οποίες είχαν ως αποτέλεσμα τη σύλληψη εκατοντάδων συλλήψεων και την ανάλυση περισσότερων από οκτακοσίων χιλιάδων (800.000) αρχείων, τα οποία στην πλειοψηφία τους ήταν κακόβουλα.

Παράλληλα με την EC3 λειτουργεί και η Κοινή Ομάδα Δράσης για την καταπολέμηση του Κυβερνοεγκλήματος (Joint Cybercrime Action Taskforce (J-CAT)), της οποίας αποστολή είναι να υποστηρίζει τις πιο σημαντικές διεθνείς περιπτώσεις οι οποίες επηρεάζουν τα Κράτη-Μέλη της Ε.Ε. και τους πολίτες της.

2.4.2 Κοινή Ομάδα Δράσης κατά του κυβερνοεγκλήματος Joint Cybercrime Action Taskforce (J-CAT)

Η Κοινή Ομάδα Δράσης κατά του κυβερνοεγκλήματος (Joint Cybercrime Action Taskforce - **J-CAT**), δημιουργήθηκε το Σεπτέμβριο του 2014 και έχει την έδρα της στο Ευρωπαϊκό Κέντρο Καταπολέμησης του Κυβερνοεγκλήματος (European Cybercrime Centre - EC3) . Αποστολή της είναι η καταπολέμηση του κυβερνοεγκλήματος εντός **και εκτός** της Ε.Ε.

Η Μονάδα J-CAT έχει ως αντικείμενο να πραγματοποιεί συντονισμένες δράσεις, με την υποστήριξη εγκληματολογικών αναλύσεων, κατά απειλών και στόχων κυβερνοεγκλημάτων **υποστηρίζοντας διασυνοριακές επιχειρήσεις** των Αρχών Επιβολής του Νόμου των Κρατών-Μελών.

Η Europol υποστήριξε τις μεγάλες επιχειρήσεις κατά του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο **Crossbill** (κακόβουλο λογισμικό) και **Mariposa II** (Butterfly bots). Στον τομέα της εκμετάλλευσης παιδιών στο Διαδίκτυο, η Europol υποστήριξε την **επιχείρηση Rescue**, μια επιτυχή προσπάθεια εξάρθρωσης ενός παγκόσμιου δικτύου δραστών εγκλημάτων σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών. Η υπόθεση έλαβε μεγάλη δημοσιότητα, συμμετείχαν 14 χώρες, ενώ οι έρευνες συνεχίζονται. Μία ακόμη αντίστοιχη επιχείρηση ήταν η **επιχείρηση Icarus**, με τη συμμετοχή 23 χωρών.

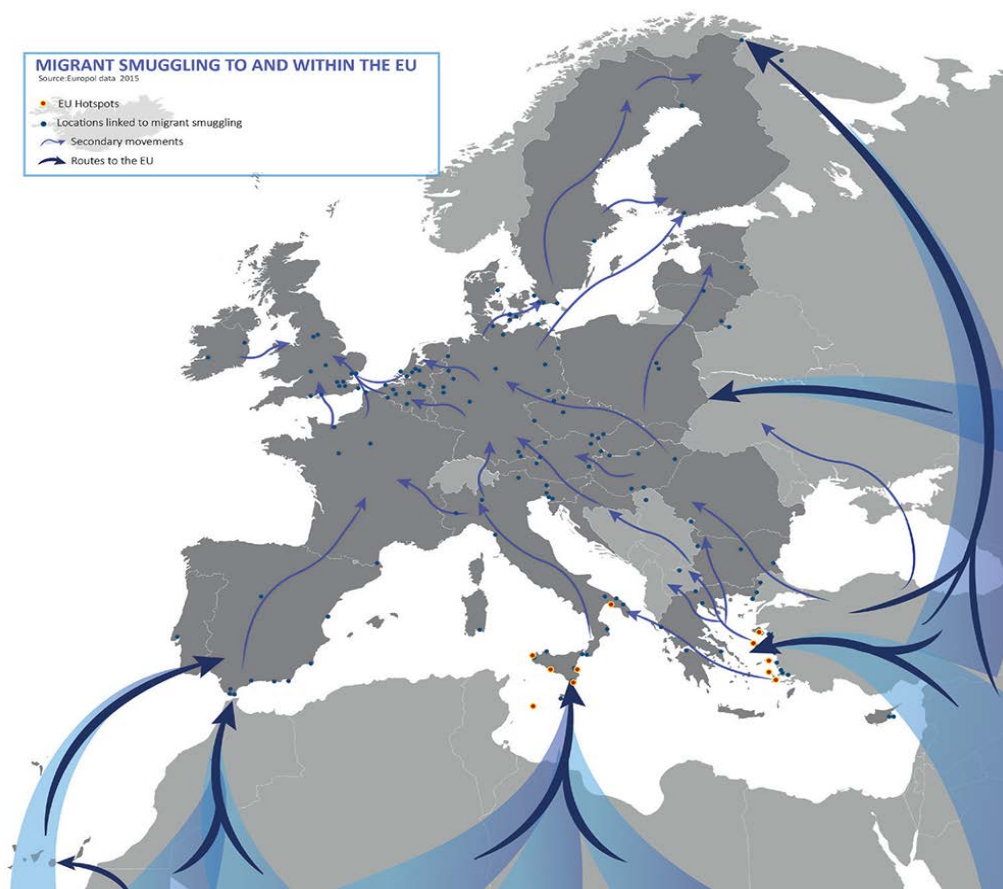
Έως το 2015, η J-CAT συμμετείχε σε οκτώ (8) επιτυχημένες επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρήσεων, «Triangle», «Bugbyte», «Bluebonnet», «R2D2» και «B58» (Dorkbot), όπως επίσης και σε μία διεθνή καμπάνια κατά του κυβερνοεγκλήματος με τον κωδικό «Blackfin».

2.4.3 Ευρωπαϊκό Κέντρο Λαθρομετανάστευσης European Migrant Smuggling Centre - EMSC

Το Ευρωπαϊκό Κέντρο Λαθρομετανάστευσης δημιουργήθηκε στις 22 Φεβρουαρίου 2016 ως απάντηση στην, άνευ προηγουμένου, αύξηση του αριθμού των παράνομων μεταναστών οι οποίοι καταφθάνουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση από το 2014 και μετά.

Η έρευνα της Europol καταδεικνύει ότι, το 90% αυτών των μεταναστών διευκολύνονται στο ταξίδι τους από οργανωμένες εγκληματικές οργανώσεις, με αποτέλεσμα, η αντιμετώπιση αυτού του εγκληματικού φαινομένου αξίας πολλών εκατομμυρίων ευρώ, να αποτελεί για την Ευρώπη σημαντικό μέρος στην αντιμετώπιση της κρίσης του μεταναστευτικού ζητήματος.

Εικ. (8). Από την αντίστοιχη ιστοσελίδα στο επίσημο website της Europol
<https://www.europol.europa.eu/about-europol/european-migrant-smuggling-centre-emsc>

Πράγματι, η ατζέντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το μεταναστευτικό (2015), αναγνωρίζει ότι αγώνας κατά της λαθρομετανάστευσης είναι σημαντική προτεραιότητα. Η Ευροποι δημιούργησε το EMSC υλοποιώντας μία απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Εσωτερικών της Ε.Ε. στην οποία αναγνωριζόταν η ανάγκη να ενισχυθεί η δυνατότητά της στην υποστήριξη των Κρατών-Μελών στον αγώνα τους κατά της λαθρομετανάστευσης.

Στόχος του Ευρωπαϊκού Κέντρου Λαθρομετανάστευσης (EMSC) είναι να υποστηρίξει, προληπτικά, τα Κράτη-Μέλη της Ε.Ε. στον αγώνα τους για την εξάρθρωση εγκληματικών δικτύων τα οποία δραστηριοποιούνται στην οργανωμένη λαθρομετανάστευση. Το Κέντρο εστιάζει σε συγκεκριμένους γεωγραφικούς τομείς ώστε να είναι αποτελεσματικότερος ο αγώνας κατά των εγκληματικών δικτύων αυτών.

Αποτελεί μία πλατφόρμα μέσω της οποίας η Ευροποι βοηθάει τα Κράτη-Μέλη να βελτιώσουν τον τρόπο την ανταλλαγής πληροφοριών και τον συντονισμό των επιχειρήσεών τους στον αγώνα τους κατά της λαθρομετανάστευσης. Επίσης, μέσω του EMSC, αυξάνεται και το επίπεδο συνεργασίας μεταξύ των ίδιων των Κρατών-Μελών αλλά και μεταξύ των διεθνών Οργανισμών και άλλων ευρωπαϊκών Υπηρεσιών.

Το EMSC δημιουργήθηκε αξιοποιώντας την εμπειρία και την τεχνογνωσία που απέκτησε η Ευροποι την τελευταία δεκαετία υποστηρίζοντας διασυνοριακές επιχειρήσεις σε τομείς εγκληματικότητας, όπως:

- Λαθρομετανάστευση
- Τρομοκρατία
- Κυβερνοέγκλημα
- Άλλες μορφές σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος.

Συμπεριλαμβάνει στην οργάνωσή της την Κοινή Επιχειρησιακή Ομάδα (Joint Operational Team "JOT") Mare, η οποία αποτελείται από ειδικούς οι οποίοι έχουν ορισθεί από επτά (7) Κράτη-Μέλη, τα οποία ανταλλάσσουν μεταξύ τους κρίσιμες πληροφορίες, σε πραγματικό χρόνο, για την εξάρθρωση εγκληματικών δικτύων που δραστηριοποιούνται στην Τουρκία αλλά και από τη Λιβύη και άλλες Βόρειο-Αφρικανικές Χώρες.

Με τη συμβολή και της JOT Mare, το EMSC παρέχει προς τις Αρχές Επιβολής του Νόμου των Κρατών-Μελών:

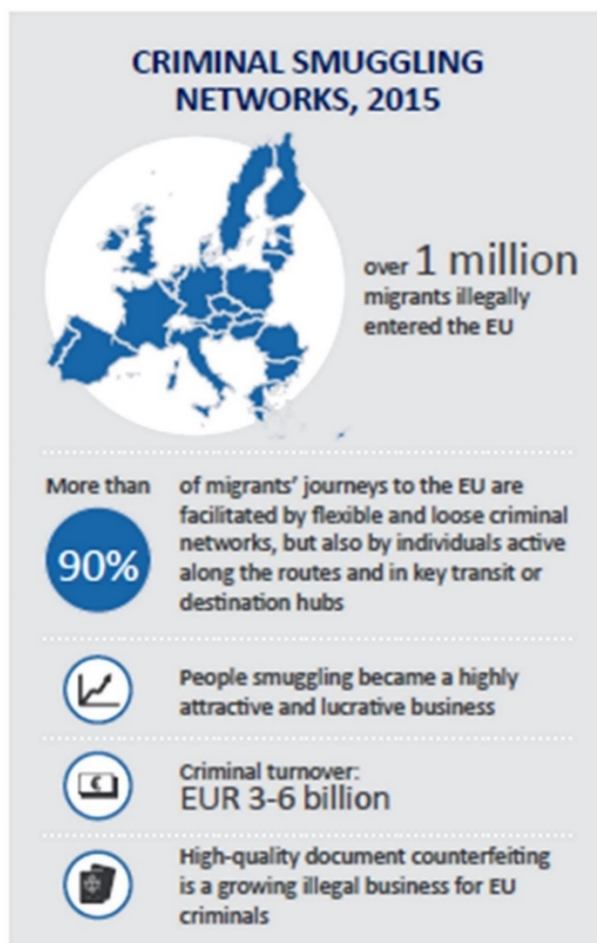
- Προσαρμοσμένα προϊόντα ανάλυσης και ενημερώσεις σχετικά με τις νέες τάσεις και για δεσμούς μεταξύ διαφορετικών τομέων της οργανωμένης εγκληματικότητας.
- Οδηγίες σχετικά με τη δραστηριότητα των οργανωμένων εγκληματικών Ομάδων και έγκαιρες ειδοποιήσεις (early warning notifications) προς τα Κράτη-Μέλη.
- Πρόσβαση σε διασταυρώσεις στοιχείων στις βάσεις δεδομένων της Europol.

- Εγκληματολογική (forensic) και τεχνική υποστήριξη

Λειτουργώντας ως διαμετακομιστικός κόμβος πληροφοριών (information hub), το EMSC υποστηρίζει τα περιφερειακά γραφεία της Ευρωπαϊκής Ομάδας Δράσης (EU Regional Task Force offices), στην Κατάνια (Ιταλία) και στον **Πειραιά (Ελλάδα)**, τα οποία με τη σειρά τους, υποστηρίζουν τις Εθνικές Αρχές, στους ακόλουθους τομείς:

- Ταυτοποίηση
- Παροχή Ασύλου
- Ανταλλαγή επιχειρησιακών πληροφοριών
- Εγκληματολογικές έρευνες
- Την ποινική δίωξη των εγκληματιών οι οποίοι συμμετέχουν σε οργανωμένα εγκληματικά δίκτυα προώθησης των λαθρομεταναστών

Το EMSC, συνεργάζεται επίσης με την Interpol, Frontex και το Ευρωπαϊκό Γραφείο Υποστήριξης Ασύλου Asylum Support Office (EASO), παρέχοντας επιχειρησιακή και στρατηγική υποστήριξη στα Κράτη-Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με την ανάπτυξη των Κινητών Ομάδων Υποστήριξης Ερευνών (Europol Mobile Investigation Support Teams "EMISTs") και της Κινητών Ομάδων Υποστήριξης Ανάλυσης (Europol Mobile Analytical Support Teams "EMASTs") της Europol.

Εικ. (9). Από την ετήσια έκδοση, Europol Review 2015, σελ. 12.

EPMT 1 YEAR SPECIAL EDITION

10 September 2016

Migration to Europe - Arrivals by sea (1 Jan - 28 August)

2015 **354,618** 2016 **272,070**

Source: International Organization for Migration. Last update: 2 September 2016.

 The Central Mediterranean route remains the primary route for migrant smuggling into the EU.

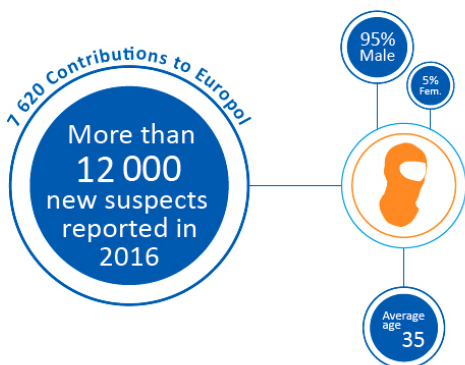
 The main migratory flow passes via Italy, Switzerland and Austria.

 New alternative routes via air, sea and land are increasingly used.

 Concealment in lorries and trucks remains the most common modus operandi for secondary movements.

 Increased reporting of labour exploitation of irregular migrants.

CRIMINAL NETWORKS

Key changes in nationalities of reported suspects

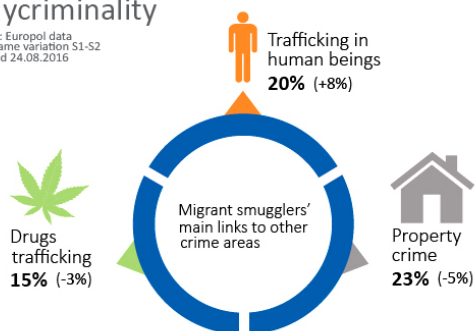
Source: Europol data
Timeframe: 2015 & 2016 (24/08/2016)
Suspects of which the nationality is known: N 2015= 4081; N 2016= 3992.
Total N of different nationalities reported in 2015= 107, 2016= 93.

TOP 10 Nationality of suspects	2015	TOP 10 Nationality of suspects	Jan-Aug 2016*	Variation in %
Romania	350	Turkey	423	+295,3
Egypt	336	Syria	364	+39,5
Syria	261	Romania	216	-38,3
Poland	259	Bulgaria	168	+1,2
Tunisia	180	Egypt	167	-50,3
Hungary	178	Iraq	152	+12,6
Bulgaria	166	Ukraine	149	+156,9
Iraq	135	Poland	136	-47,5
Turkey	107	United Kingdom	136	+32
United Kingdom	103	Senegal	103	+28,8

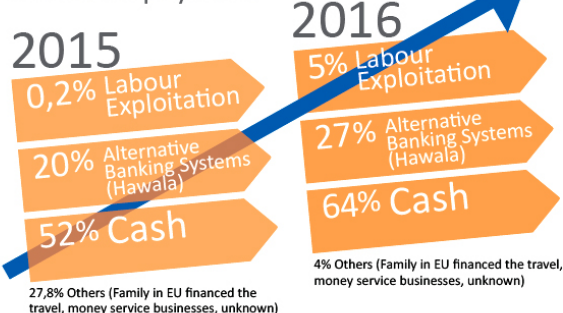
* Top MS Contributors in 2016: Italy, United Kingdom, Greece, Austria, Belgium, Hungary, France, Spain, Ireland, Bulgaria, Netherlands, Romania and Poland.

Polycriminality

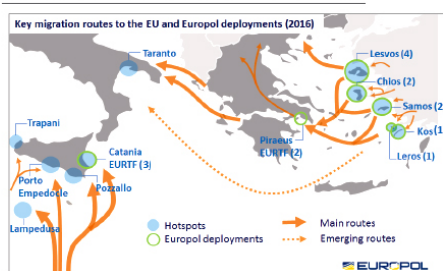
Source: Europol data
Timeframe variation S1-S2
updated 24.08.2016

Modes of payment

EUROPOL RESPONSE

Capabilities

 EMSC
European Migrant Smuggling Centre

Europol Migrant Smuggling Centre (EMSC) was launched in February 2016.

 42 Experts and analysts providing operational and analytical support.

 15 Europol specialists deployed at the hotspots in Greece and Italy.

Operational support

62 High level investigations supported.

2 Joint Investigation Teams (JITs).

>500 Vessels of interest identified.

274 Cases on document fraud contributed in 2016.

FUTURE EXPECTATIONS

Increased migratory pressure on the South Eastern entry route.

Emergence of bottlenecks and informal camps on intra-Schengen border areas.

Increased labour exploitation of migrants in transit and destination countries.

Increasing use of vessels in poor conditions able to float only for a few hours.

Continued use of private and commercial vans for intra-EU migrant smuggling.

EUROPOL THANKS EU MS & THIRD PARTNERS FOR THEIR CONTRIBUTIONS
EUROPOL PUBLIC INFORMATION

2.4.4 Ευρωπαϊκό Κέντρο κατά της Τρομοκρατίας European Counter Terrorism Centre – ECTC

Η Ευρώπη αντιμετωπίζει σήμερα μία άγρια νέα μορφή της διεθνούς τρομοκρατίας. Η ξεκάθαρη αλλαγή στην στρατηγική του Ισλαμικού Κράτους να πραγματοποιεί επιθέσεις στο διεθνές περιβάλλον, με συγκεκριμένη στόχευση στην Ευρώπη, παράλληλα και με την αύξηση του αριθμού των αλλοδαπών «μαχητών» τρομοκρατών, δίνει το στίγμα των νέων προκλήσεων που αντιμετωπίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα Κράτη-Μέλη.

Η τρομοκρατία εξακολουθεί να συνιστά σοβαρή απειλή για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το 2016 η Europol συνέχισε να συνδράμει τα Κράτη-Μέλη στον αγώνα τους κατά της τρομοκρατίας, παρέχοντάς τους ένα ευρύ φάσμα προϊόντων και υπηρεσιών. Προσφέρει υποστήριξη με τη μορφή ανάλυσης και προϊόντων ανάλυσης, εκθέσεων αξιολόγησης απειλών, ανταλλαγής πληροφοριών, καθώς και της ετήσιας έκθεσης για την κατάσταση και τις τάσεις της τρομοκρατίας στην Ε.Ε. (TE-SAT), η οποία καταγράφει βασικά στοιχεία και αριθμούς σχετικά με συλλήψεις τρομοκρατών στην ΕΕ, αλλά και τις νέες τάσεις όσον αφορά τη δράση των τρομοκρατών.

Για να εξασφαλιστεί μία αποτελεσματική αντίδραση σε αυτές τις προκλήσεις, τον Ιανουάριο του 2016, η Europol δημιούργησε το Ευρωπαϊκό Κέντρο κατά της Τρομοκρατίας (European Counter Terrorism Centre "ECTC"), ένα επιχειρησιακό κέντρο και κεντρικό κόμβο ανταλλαγής πληροφοριών και τεχνογνωσίας, με στόχο την ενίσχυση της αντίδρασης στην τρομοκρατία.

Στην αποστολή του ECTC, συμπεριλαμβάνονται:

- Εντοπισμός και αντιμετώπιση των αλλοδαπών «μαχητών».
- Ανταλλαγή επιχειρησιακών πληροφοριών και τεχνογνωσίας σχετικά με τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, μέσω του προγράμματος ανίχνευσης οικονομικών τρομοκρατών (Terrorist Finance Tracking Programme) και την Οικονομική Πληροφοριακή Μονάδα (Financial Intelligence Unit)
- Η αντιμετώπιση της διαδικτυακής τρομοκρατικής προπαγάνδας και του εξτρεμισμού, διαμέσου της Ευρωπαϊκής Μονάδας Διαδικτυακών Συστάσεων (EU Internet Referral Unit).

- Παράνομη διακίνηση όπλων
- Διεθνή συνεργασία μεταξύ των αντιτρομοκρατικών Υπηρεσιών.

Η κύρια αποστολή του ECTC, είναι να παρέχει υποστήριξη στις έρευνες των Κρατών-Μελών, όπως αυτές που ακολούθησαν μετά τις επιθέσεις στο Παρίσι, τη Νίκαια και στις Βρυξέλλες. Παρέχει διασταυρώσεις των επιχειρησιακών δεδομένων με αυτά που ήδη υπάρχουν στις βάσεις δεδομένων της Europol ώστε να εξακριβώνονται οι οικονομικές συναλλαγές και παράλληλα, αναλύοντας όλες τις διαθέσιμες πληροφορίες ώστε να σχηματιστεί μία πλήρη εικόνα της δράσης των τρομοκρατικών δικτύων.

Η υποστήριξη προς τα Κράτη-Μέλη παρέχεται με τη μορφή ανάλυσης και προϊόντων ανάλυσης, Εκθέσεων αξιολόγησης απειλών, ανταλλαγής πληροφοριών, καθώς και της ετήσιας έκθεσης για την κατάσταση και τις τάσεις της τρομοκρατίας στην Ε.Ε. (TE-SAT), η οποία καταγράφει βασικά στοιχεία και αριθμούς σχετικά με συλλήψεις τρομοκρατών στην ΕΕ, αλλά και τις νέες τάσεις όσον αφορά τη δράση των τρομοκρατών.

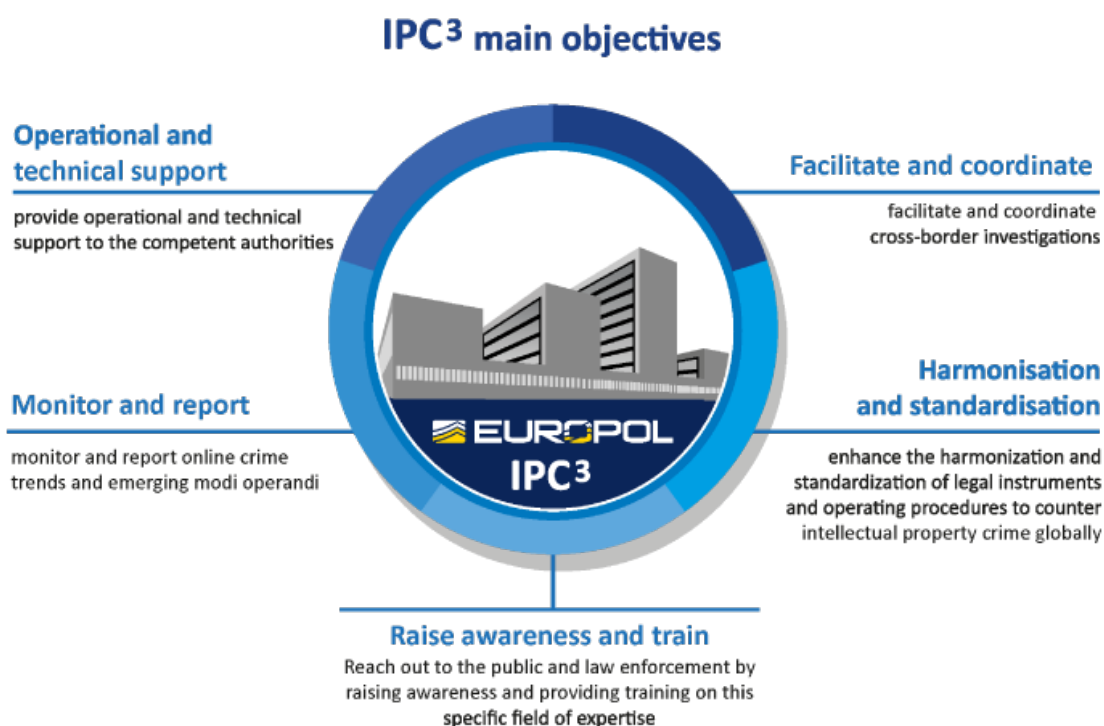
Στην περίπτωση ενός τρομοκρατικού κτυπήματος, το ECTC μπορεί να παρέχει σημαντική υποστήριξη σε μία συντονισμένη αντίδραση από τις αρμόδιες Αντιτρομοκρατικές Αρχές. Διαφορετικές Ομάδες είναι διαθέσιμες για το σκοπό αυτόν, συχνά συνδυάζοντας και τους ειδικούς σε θέματα τρομοκρατίας οι οποίοι είναι τοποθετημένοι στην Europol από τα Κράτη-Μέλη, ανάλογα πάντα με τη φύση του περιστατικού.

Το ECTC μπορεί να αξιοποιήσει τα εργαλεία και τα υφιστάμενα δίκτυα αντιτρομοκρατίας, τα οποία έχουν ήδη διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην Ευρωπαϊκή αντίδραση σε περιπτώσεις τρομοκρατικών κτυπημάτων. Για παράδειγμα, μετά τις επιθέσεις στο Παρίσι, η Europol οργάνωσε μία Ομάδα Δράσης (Taskforce) με την κωδική ονομασία «Fraternité» στην οποία συμμετείχαν εξήντα (60) Αστυνομικοί και υποστήριξε τις Γαλλικές και Βελγικές έρευνες. Στις αρχές του 2016, οι δύο Χώρες παρείχαν στην Europol πολλά τεραμπάιτ (terabytes) με πληροφορίες οι οποίες οδήγησαν σε 800 έρευνες και περισσότερες από 1.600 διασταυρώσεις ύποπτων οικονομικών συναλλαγών.

Οι Ομάδες ειδικών εμπειρογνομώνων και αναλυτών του ECTC, συλλέγουν και αναλύουν επιχειρησιακές πληροφορίες από τις Αρχές Επιβολής του Νόμου των Κρατών-Μελών και Τρίτων Χωρών. Σκοπός των Ομάδων είναι, να παρέχουν μία όσο το δυνατόν ευρύτερη και πληρέστερη εικόνα σχετικά με τη δράση των τρομοκρατικών δικτύων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και εκτός αυτής, ώστε τα στοιχεία αυτά να αξιοποιηθούν για την επίτευξη στρατηγικών και επιχειρησιακών στόχων.

Αποτέλεσμα της λειτουργίας του ECTC είναι ότι, η Europol μπόρεσε να αναβαθμίσει τις ικανότητές της στο πεδίο της αντιμετώπισης της τρομοκρατίας και έτσι, είναι πλέον σε θέση να παρέχει στα Κράτη-Μέλη και τους άλλους Οργανισμούς της Ε.Ε., όπως είναι η Interpol και η Eurojust, νέες δυνατότητες στην αποτελεσματική διαχείριση των επιχειρησιακών πληροφοριών που αφορούν στην τρομοκρατία.

2.4.5 Μονάδα Συντονισμένης Συνεργασίας για την Αντιμετώπιση των Εγκλημάτων κατά της Πνευματικής Ιδιοκτησίας Intellectual Property Crime Coordinated Coalition - IPC3

Εικ. (11). Από την ετήσια έκδοση, Europol Review 2015, σελ. 17.

Το IPC3 δημιουργήθηκε το 2013, εντός της οργανικής δομής της Europol, ως τμήμα της επιχειρησιακής της Διεύθυνσης. Η απόφαση για τη δημιουργία του συμπεριλαμβάνεται στην στρατηγική Συμφωνία μεταξύ της Europol και του Ευρωπαϊκού Γραφείου για την Πνευματική Ιδιοκτησία (European Union Intellectual Property Office "EUIPO") [135], και ήδη λειτουργεί με ετήσιο προϋπολογισμό 500.000 ευρώ, τα οποία παρέχει το EUIPO.

Τα εγκλήματα κατά της ιδιοκτησίας είναι ένα σημαντικό και ιδιαίτερα σοβαρό πρόβλημα το οποίο αντιμετωπίζει η Ε.Ε., με τα πλαστά προϊόντα να αποτελούν, πλέον, το 5% των συνολικών εισαγωγών. Η Μονάδα IPC3, έχει κεντρικό ρόλο στην ανταπόκριση της Ε.Ε. στην αντιμετώπιση αυτού του εγκλήματος.

Η καταπολέμηση του εγκλήματος κατά της πνευματικής ιδιοκτησίας είναι κλειδί για τη διατήρηση θέσεων εργασίας και την ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής οικονομίας αλλά και της προστασίας των καταναλωτών από πλαστά και ακατάλληλα προϊόντα.

Αυτό το είδος του εγκλήματος έχει πολλές μορφές:

- Το διεθνές εμπόριο των παραποιημένων και πλατών προϊόντων έχει ένα τεράστιο μερίδιο στο εισόδημα των καταναλωτών ανά τον

135 Γίνεται αναλυτικότερη παρουσίαση της Συμφωνίας μεταξύ της Europol και του Ευρωπαϊκού Γραφείου για την Πνευματική Ιδιοκτησία (EUIPO) σε επόμενη ενότητα.

κόσμο, αντιπροσωπεύει το 2,5% του παγκοσμίου εμπορίου, ποσό που αντιστοιχεί σε περίπου 412,5 δισεκατομμύρια δολάρια, σύμφωνα με τις τελευταίες μελέτες (2014).

- Υπάρχει μία διαρκώς αναπτυσσόμενη διαδικτυακή αγορά η οποία παρέχει μία ευρεία γκάμα παραποιημένων και πλαστών προϊόντων, από πλαστά φάρμακα και ιατρικές συσκευές μέχρι πλαστά ανταλλακτικά αυτοκινήτων, ακόμη και αερόσακους, που θέτουν σε κίνδυνο τους οδηγούς και τους επιβάτες των οχημάτων. Πλαστά και παραποιημένα προϊόντα τροφίμων και ποτών επίσης ενέχουν κίνδυνο. Συνολικά, ο κίνδυνος για τους καταναλωτές είναι πολύ μεγάλος.
- Τα εγκλήματα που τελούνται μέσω διαδικτύου, ενέχουν επίσης κίνδυνο εξάπλωσης κακόβουλων προγραμμάτων (malware, phishing and fraud).
- Η παραποίηση προϊόντων τέχνης και υψηλής σχεδίασης (design) και η πώλησή τους, σε τομείς όπως, εφαρμοσμένες τέχνες, ένδυση, έπιπλα, παιχνίδια, προκαλούν ζημιά στις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές και υπονομεύουν την εμπιστοσύνη στις αγορές. Οι εταιρείες που ασχολούνται στους συγκεκριμένους τομείς, απασχολούν το, περίπου 12% του εργατικού δυναμικού και συνεισφέρουν στο 13% του ετήσιου ΑΕΠ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και παρέχουν μισθούς οι οποίοι είναι 31% υψηλότεροι από άλλους τομείς απασχόλησης.

Τα εγκληματικά δίκτυα τα οποία δραστηριοποιούνται σε αυτόν τον εγκληματικό τομέα, δραστηριοποιούνται επίσης και σε άλλους σοβαρούς εγκληματικούς τομείς όπως, διακίνηση ανθρώπων, ξέπλυμα μαύρου χρήματος και κυβερνοέγκλημα. Για τον λόγο αυτόν, η Ευροpol και το Ευρωπαϊκό Γραφείο για την Πνευματική Ιδιοκτησία [European Union Intellectual Property Office \(EUIPO\)](#), δημιούργησαν την Μονάδα Συντονισμένης Συνεργασίας για την Αντιμετώπιση των Εγκλημάτων κατά της Πνευματικής Ιδιοκτησίας (IPC3).

Το IPC3 παρέχει επιχειρησιακή και τεχνική υποστήριξη στις Αρχές Επιβολής του Νόμου των Κρατών-Μελών και άλλων ευρωπαϊκών Οργανισμών και Υπηρεσιών αλλά και Τρίτων Χωρών:

- Διευκολύνει και συντονίζει τις διασυνοριακές έρευνες.
- Παρακολουθεί και αναφέρει τις τάσεις του διαδικτυακού εγκλήματος και τους νέους τρόπους δράσης (modus operandi).
- Ενισχύει την εναρμόνιση και τυποποίηση των νομικών εργαλείων και επιχειρησιακών διαδικασιών για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των εγκλημάτων κατά της ιδιοκτησίας, σε παγκόσμιο επίπεδο.
- Ενισχύει την ευαισθητοποίηση του κοινού για τα συγκεκριμένα εγκλήματα.
- Παρέχει εκπαίδευση στις αρμόδιες Αρχές Επιβολής του Νόμου σχετικά με τρόπους αντιμετώπισης αυτών των εγκλημάτων.

2.4.6 Δίκτυο των Οικονομικών Εγκληματολογικών Μονάδων Financial Intelligence Units – FIU.net

Το Δίκτυο των Οικονομικών Εγκληματολογικών Μονάδων (Financial Intelligence Units “FIU”), είναι ένα αποκεντρωμένο και εξελιγμένο υπολογιστικό δίκτυο το οποίο υποστηρίζει τις οικονομικές Υπηρεσίες σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση, στον αγώνα τους κατά του ξεπλύματος του μαύρου χρήματος και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.

Η ανάγκη για τέτοιες Μονάδες είναι προφανής. Η Ευρωπαϊκή αγορά ευνοεί το ελεύθερο εμπόριο και τον ανταγωνισμό. Μία πλήρης γκάμα επιλογών για τον καταναλωτή. Αυτή η αγορά όμως βοήθησε να δημιουργηθούν οι συνθήκες για την ελεύθερη μετακίνηση εγκληματιών, τρομοκρατών, εγκληματικών κερδών και κεφάλαια για τη χρηματοδότηση τρομοκρατικών οργανώσεων.

Στο παρελθόν, οι αντίστοιχες οικονομικές Υπηρεσίες στα Κράτη-Μέλη, αντιμετώπιζαν μεμονωμένα αυτά τα εγκλήματα. Η δουλειά τους όμως ήταν περιορισμένη και σε οργάνωση και σε εύρος δράσης. Με σκοπό να διεθνοποιηθεί αυτή η προσπάθεια οι οικονομικές Υπηρεσίες από τη Γαλλία, την Ιταλία, το Λουξεμβούργο και το Ηνωμένο Βασίλειο, ξεκίνησαν τη συνεργασία με την Ολλανδική οικονομική Υπηρεσία, έχοντας ένα νέο όραμα, την αποκεντρωμένη λειτουργία ενός δικτύου το οποίο θα επέτρεπε στις Υπηρεσίες που συμμετέχουν να ανταλλάσσουν πληροφορίες αποτελεσματικότερα. Αυτή ήταν και η αρχή της γέννησης του FIU.net

Σήμερα, συμμετέχουν όλες οι οικονομικές Υπηρεσίες των Κρατών-Μελών με την οικονομική υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η πρωτοβουλία αυτή έχει ως επικεφαλής το Υπουργείο Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ολλανδίας και οι αρμοδιότητές του έχουν παρασχεθεί μέσω της κοινοτικής νομοθεσίας [136].

Κάθε εταιρεία ή Οργανισμός ή Υπηρεσία που διαχειρίζεται μετρητά ή άλλες αξίες, είναι υποχρεωμένη να αναφέρει στην Οικονομική Εγκληματολογική Μονάδα (FIU) της Χώρας του, κάθε ασυνήθιστη ή ύποπτη συναλλαγή. Η Οικονομική Μονάδα συλλέγει όλο το υλικό, εάν υπάρχουν υποψίες για ξέπλυμα μαύρου χρήματος ή χρηματοδότηση τρομοκρατίας, προωθεί τα στοιχεία που έχει συλλέξει προς τις αρμόδιες Αρχές της Χώρας.

Μία Οικονομική Μονάδα μπορεί να ζητήσει πληροφορίες από τις αντίστοιχες Μονάδες που υπάρχουν στα Κράτη-Μέλη. Για την ανταλλαγή των πληροφοριών, προβλέπεται στο άρθρο 5.4 της προαναφερόμενης Συμφωνίας ότι, κάθε Οικονομική Μονάδα θα πρέπει να παίρνει όλα τα απαραίτητα μέτρα ασφαλείας ώστε να διασφαλίζεται ότι, κάθε πληροφορία που διαβιβάζεται στα πλαίσια αυτής της συνεργασίας, δεν είναι προσβάσιμη από άλλες Αρχές, Υπηρεσίες ή Τμήματα πλην αυτών για τα οποία προορίζεται.

136 [Council Decision 2000/642/JHA](#)

Το δίκτυο [FIU.net](#), έχει σχεδιαστεί να εξυπηρετεί συνδέσεις με υψηλό επίπεδο προστασίας, όπως απαιτείται για την ανταλλαγή αυτών των πληροφοριών. Πέραν των άλλων, επιτρέπει στην Οικονομική Μονάδα της κάθε Χώρας να διασταυρώνει τα οικονομικά στοιχεία που κατέχει η ίδια με τα στοιχεία που βρίσκονται αποθηκευμένα στις βάσεις δεδομένων της Eurorol.

Επίσης:

- Η χρηματοδότηση του δικτύου δεν εξαρτάται πλέον από τα κονδύλια της Επιτροπής της Ε.Ε. Αντί αυτού, το κόστος λειτουργία του έχει ενσωματωθεί στον προϋπολογισμό της Eurorol, ώστε να εξασφαλίζεται η απρόσκοπτη λειτουργία των επιχειρήσεων και να είναι δυνατή ή διαρκής βελτίωση του δικτύου.
- Η Eurorol δίνει τη δυνατότητα στους εταίρους της μίας κεντρικής αλλά και αποκεντρωμένης επιλογής όσον αφορά την ανταλλαγή πληροφοριών και έτσι, η πληροφορία μπορεί να διακινείται είτε μέσω της Eurorol, είτε μεταξύ των Οικονομικών Μονάδων.
- Η Eurorol μπορεί να λειτουργεί ως κεντρικό σημείο ανταλλαγής πληροφοριών εντός του δικτύου FIU.net.
- Υπάρχει η δυνατότητα, άμεσης ανταπόκρισης σε οποιοδήποτε περιστατικό απαιτεί άμεση αντιμετώπιση, είτε από την Eurorol, είτε από οποιαδήποτε ανεξάρτητη Οικονομική Μονάδα.

Το δίκτυο [FIU.net](#), παρέχει στην Eurorol και τις ανεξάρτητες Οικονομικές Μονάδες (FIUs) όλα τα απαραίτητα εργαλεία για την καταπολέμηση του ξεπλύματος του μαύρου χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, στο επίπεδο που απαιτείται ώστε να διασφαλίζεται η επιτυχία ης κάθε δράσης.

Η Europol βρίσκεται σε 24ωρη ζωντανή επικοινωνία με τις Εθνικές Μονάδες Europol που εδρεύουν στα 28 Κράτη-Μέλη και διοργανώνει σε τακτά διαστήματα εκδηλώσεις ευαισθητοποίησης και κατάρτισης, ενημερωτικές εκστρατείες και σεμινάρια με στόχο να καταστήσει ευρύτερα γνωστές τις υπηρεσίες και την εμπειρογνωμοσύνη της.

Πέραν αυτού, η Europol διατηρεί εξωτερική συνεργασία με δέκα οκτώ (18) τρίτες χώρες, εννέα (9) όργανα και οργανισμούς της Ε.Ε. και τρεις (3) ακόμη διεθνείς οργανισμούς. Η συνεργασία με την Interpol και οργανισμούς της Ε.Ε. όπως η Eurojust, η CEPOL και ο Frontex ενισχύει σε μεγάλο βαθμό την όλη εμβέλεια της Europol.

Η νομική βάση για τις σχέσεις συνεργασίας της Europol με Τρίτα Κράτη και Διεθνείς Οργανισμούς προβλέπεται από τη Σύμβασή Europol [137]. Το Συμβούλιο Υπουργών Δικαιοσύνης και Εσωτερικών, με απόφασή του [138], εξουσιοδότησε το Διευθυντή της Europol να προβαίνει σε διαπραγματεύσεις για τη σύναψη Συμφωνιών Συνεργασίας με Τρίτα Κράτη και Διεθνείς Οργανισμούς.

Το ευαίσθητο σημείο στις σχέσεις της Europol με Τρίτες Χώρες και οργανισμούς είναι η ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Για το λόγο αυτό, οι σχετικοί κανόνες [139] που διέπουν τόσο τις σχέσεις της Europol με τρίτες χώρες όσο και την ανταλλαγή πληροφοριών [140], αποφασίζονται από το Συμβούλιο Υπουργών Δικαιοσύνης και Εσωτερικών, αφού ληφθεί υπόψη η ομόφωνη γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου της Europol.

137 Άρθρο 42 της Σύμβασης Europol

138 OJEC C 106,13.04.2000, Council Decision of 27 March 2000 authorizing the Director of Europol to enter into negotiations on agreements with third States and non-EU related bodies, p. 1. Στην απόφαση περιλαμβάνονται όλες οι χώρες της Ευρώπης, μαζί και η Τουρκία, καθώς και οι χώρες Μαρόκο, Βολιβία, Κολομβία, Περού (χώρες που συμπεριλήφθηκαν με την υποστήριξη της Ισπανίας) και Καναδάς, ΗΠΑ, Interpol, Παγκόσμιος Οργανισμός Τελωνείων και την Υπηρεσία των Ηνωμένων Εθνών για τον έλεγχο των ναρκωτικών και την πρόληψη του εγκλήματος (United Nations Office for Drugs Control and Crime Prevention). Αργότερα, την 7.12.2001, το Συμβούλιο αποφάσισε επίσης να προσθέσει στη λίστα των χωρών και το Μονακό.

139 OJEC C 26, 30.1.1999, Council Act of 3 November 1998 adopting the rules governing Europol's external relations with Third States and non-European Union related bodies, p. 4.

140 OJEC C 88, 30.3.1999, Council Act of 12 March 1999 adopting the rules governing the transmission of personal data by Europol to third States and third bodies, p. 1.

2.5.1 Ανταλλαγή και επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

Οι εμπλεκόμενοι με σοβαρές μορφές εγκλήματος και τρομοκρατικές ενέργειες συχνά διατηρούν διασυνδέσεις έξω από την Ένωση. Κατά συνέπεια, η Europol, στον βαθμό που επιβάλλεται για την εκτέλεση των καθηκόντων της, **μπορεί να ανταλλάσσει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα με αρχές τρίτων χωρών και με διεθνείς οργανισμούς όπως ο Διεθνής Οργανισμός Εγκληματολογικής Αστυνομίας (Interpol).**

Είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα διαβιβάζονται από την Europol προς τους φορείς της Ένωσης, τρίτες χώρες και διεθνείς οργανισμούς **μόνον εφόσον αυτό είναι αναγκαίο** για την πρόληψη και την καταπολέμηση αξιόποινων πράξεων που εμπίπτουν στο πεδίο αρμοδιοτήτων της Europol. Για τον σκοπό αυτό, εξασφαλίζεται κατά τη διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ότι ο αποδέκτης αναλαμβάνει τη δέσμευση ότι τα δεδομένα θα χρησιμοποιηθούν από αυτόν ή θα διαβιβαστούν σε αρμόδια αρχή τρίτης χώρας **μόνον για τον σκοπό για τον οποίο είχαν διαβιβαστεί αρχικά.**

Η Europol, μπορεί να διαβιβάζει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σε αρχές τρίτων χωρών ή σε διεθνείς οργανισμούς **μόνον** βάσει απόφασης της Επιτροπής δια της οποίας διαπιστώνεται ότι η εκάστοτε χώρα ή ο διεθνής οργανισμός διασφαλίζει επαρκές επίπεδο προστασίας των δεδομένων («**απόφαση περί της επάρκειας**») ή, ελλείψει απόφασης περί της επάρκειας, βάσει διεθνούς συμφωνίας που έχει συνάψει η Ένωση [¹⁴¹] ή βάσει συμφωνίας συνεργασίας που επιτρέπει την ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και έχει συναφθεί μεταξύ της Europol και της εν λόγω τρίτης χώρας [¹⁴²].

Όταν το **Διοικητικό Συμβούλιο** αναγνωρίζει μια επιχειρησιακή ανάγκη συνεργασίας με Τρίτη Χώρα ή Διεθνή Οργανισμό, προτείνει στο Συμβούλιο να επιστήσει την προσοχή της Επιτροπής στην ανάγκη να ληφθεί απόφαση περί επάρκειας ή να εκδοθεί σύσταση για την έναρξη διαπραγματεύσεων για διεθνή συμφωνία.

Όταν η διαβίβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν είναι

¹⁴¹ Κατ' εφαρμογή του άρθρου 218 ΣΛΕΕ.

¹⁴² Βάσει του άρθρου 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36 σχετικά με τις μεταβατικές διατάξεις το οποίο προσαρτάται στη ΣΕΕ και τη ΣΛΕΕ, τα νομικά αποτελέσματα αυτών των συμφωνιών θα πρέπει να διατηρούνται έως την κατάργηση, ακύρωση ή τροποποίησή τους κατά την εφαρμογή των συνθηκών. Ανάλογα με την περίπτωση και σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ.45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (1), η Επιτροπή θα πρέπει να μπορεί να ζητήσει τη γνώμη του Ευρωπαίου Επόπτη Προστασίας Δεδομένων (ΕΕΠΔ) πριν και κατά τη διαπραγμάτευση μιας διεθνούς Συμφωνίας (ή Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2000, σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ L 8 της 12.1.2001, σ. 1).

δυνατόν να στηριχθεί σε απόφαση περί της επάρκειας ούτε σε διεθνή συμφωνία που έχει συνάψει η Ένωση αλλά ούτε και σε ισχύουσα συμφωνία συνεργασίας, το Διοικητικό Συμβούλιο, σε συμφωνία με τον ΕΕΠΔ, έχει την ευχέρεια να επιτρέψει σειρά διαβιβάσεων, εφόσον το απαιτούν ειδικές περιστάσεις και παρέχονται επαρκείς εγγυήσεις. Ο [Εκτελεστικός Διευθυντής](#) θα πρέπει να έχει την ευχέρεια να επιτρέψει τη διαβίβαση των δεδομένων κατ' εξαίρεση ή ανάλογα με την περίπτωση, εφόσον τέτοιου είδους διαβίβαση απαιτείται, και υπό ειδικές αυστηρές προϋποθέσεις.

Η [Europol](#), μπορεί να επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα προερχόμενα από ιδιωτικούς φορείς και ιδιώτες, μόνον εάν αυτά διαβιβάζονται στην Europol από ένα εκ των κατωτέρω: από [Εθνική Μονάδα](#) σύμφωνα με την εθνική της νομοθεσία, από [σημείο επαφής](#) σε τρίτη χώρα ή από [διεθνή οργανισμό](#) με τον οποίο υπάρχει παγιωμένη συνεργασία βάσει συμφωνίας συνεργασίας που επιτρέπει την ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και η οποία έχει συναφθεί δυνάμει του άρθρου 23 της απόφασης 2009/371/ΔΕΥ πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού ή από αρχή τρίτης χώρας ή από διεθνή οργανισμό που υπόκειται σε απόφαση περί της επάρκειας ή με τον οποίο η Ένωση έχει συνάψει διεθνή συμφωνία κατ' εφαρμογή του άρθρου 218 της ΣΛΕΕ. Εντούτοις, σε περιπτώσεις όπου η Europol λαμβάνει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα απευθείας από ιδιώτες και όταν η εθνική υπηρεσία, το σημείο επαφής ή η αρχή δεν μπορεί να προσδιοριστεί, η Europol δύναται να επεξεργαστεί αυτά τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα αποκλειστικά και μόνον για τον εντοπισμό αυτών των οντοτήτων και αυτά τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα θα πρέπει να διαγράφονται, εκτός εάν οι εν λόγω οντότητες υποβάλουν εκ νέου τα εν λόγω δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα εντός τεσσάρων μηνών από τη διαβίβασή τους. Η Europol οφείλει να διασφαλίζει με τεχνικά μέσα ότι, κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής, τα εν λόγω δεδομένα δεν θα είναι προσβάσιμα για επεξεργασία για κανέναν άλλο σκοπό.

Λαμβάνοντας υπόψη την έκτακτη και ιδιαίτερη απειλή για την εσωτερική ασφάλεια της Ένωσης από την τρομοκρατία και άλλες μορφές σοβαρού εγκλήματος, ιδίως όπως διευκολύνονται, προωθούνται ή διαπράττονται μέσω του διαδικτύου, οι δραστηριότητες που η Europol αναλαμβάνει ^[143], ιδίως οι αντίστοιχες πρακτικές της άμεσης ανταλλαγής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με ιδιωτικούς φορείς, πρέπει να αξιολογηθούν από την Επιτροπή έως την [1η Μαΐου 2019](#).

Οι κανόνες περί προστασίας δεδομένων στο πλαίσιο της Europol στηρίζονται στις βασικές αρχές του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001, ώστε να διασφαλίζεται υψηλό επίπεδο προστασίας των φυσικών

¹⁴³ Οι οποίες απορρέουν από την εφαρμογή των συμπερασμάτων του Συμβουλίου της 12ης Μαρτίου 2015 και την έκκληση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 23ης Απριλίου 2015, κυρίως σχετικά με τρομοκρατία και άλλες μορφές σοβαρού εγκλήματος.

προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Δεδομένου ότι η δήλωση αριθ. 21 σχετικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις και της δικαστικής συνεργασίας που προσαρτάται στη ΣΕΕ και στη ΣΛΕΕ αναγνωρίζει την ιδιαίτερη φύση της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο της επιβολής του νόμου, οι κανόνες της Ευροποι περί της προστασίας δεδομένων πρέπει να είναι αυτόνομοι και ταυτοχρόνως συνεπείς με άλλες συναφείς πράξεις για την προστασία δεδομένων οι οποίες εφαρμόζονται στον τομέα της αστυνομικής συνεργασίας στην Ένωση. Οι πράξεις αυτές περιλαμβάνουν, ιδίως, την οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁴⁴, καθώς και τη σύμβαση για την προστασία του ατόμου από την αυτόματη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων του Συμβουλίου της Ευρώπης και τη σύστασή του αριθ. R(87) 15¹⁴⁵.

2.5.3 Συμφωνίες συνεργασίας με Τρίτα Κράτη

Οι συνεργασίες που συνάπτει η Ευροποι με τα Τρίτα Κράτη και Οργανισμούς και Ευρωπαϊκούς ή άλλους Διεθνείς Οργανισμούς ή Υπηρεσίες, είναι «ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΕΣ» και «ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ». Η ουσιαστικότερη διαφορά τους είναι ότι, στις επιχειρησιακές συμφωνίες έχει δημιουργηθεί, όπως είδαμε παραπάνω, ένα νομικό πλαίσιο το οποίο επιτρέπει την **ανταλλαγή προσωπικών δεδομένων**, όπως αναφέρθηκε εκτενέστερα παραπάνω, ενώ στις στρατηγικές συμφωνίες δεν γίνεται ανταλλαγή προσωπικών δεδομένων αλλά μόνον ανταλλαγή «καλών πρακτικών» και τεχνικής εμπειρογνωμοσύνης σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος [146].

Ακολουθεί ενότητα με τις Στρατηγικές και Επιχειρησιακές Συμφωνίες Συνεργασίας της Ευροποι με Τρίτα Κράτη και Ευρωπαϊκούς ή άλλους Διεθνείς Οργανισμούς ή Υπηρεσίες.

¹⁴⁴ Οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τον σκοπό της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της απόφασης-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 89).

¹⁴⁵ Σύσταση της Επιτροπής υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης αριθ. R(87) 15 προς τα Κράτη-Μέλη για ρύθμιση της χρήσης προσωπικών δεδομένων στον αστυνομικό τομέα, 17.9.1987.

¹⁴⁶ OJ 2000/C106/01, Άρθρο 22.

2.5.3 Στρατηγικές Συμφωνίες

Βοσνία και Ερζεγοβίνη (Bosnia and Herzegovina)

Η Συμφωνία μεταξύ της Βοσνίας και Ερζεγοβίνης και της Ευροπoι, προέκυψε από το ενδιαφέρον των δύο μερών να αναπτύξουν μία στενή και δυναμική συνεργασία ώστε να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικότερα τις σύγχρονες προκλήσεις της διεθνούς εγκληματικότητας. Λαμβάνοντας υπόψη ότι το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη συνεδρίασή του που πραγματοποιήθηκε στις 27 Μαρτίου 2000, που αφορούσε στην κατάρτιση της λίστας των Τρίτων Κρατών με τα οποία μπορεί η Ευροπoι να συνάψει τέτοιες συμφωνίες, έδωσε την εξουσιοδότηση στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ευροπoι να συνάψει **Στρατηγική συμφωνία** συνεργασίας με τη Βοσνία και Ερζεγοβίνη.

Ρωσία (Russia)

Η Συμφωνία μεταξύ της Ρωσίας και της Ευροπoι, προέκυψε από το ενδιαφέρον των δύο μερών να αναπτύξουν μία στενή και δυναμική συνεργασία ώστε να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικότερα τις σύγχρονες προκλήσεις της διεθνούς εγκληματικότητας. Λαμβάνοντας υπόψη ότι το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη συνεδρίασή του που πραγματοποιήθηκε στις 27 Μαρτίου 2000, που αφορούσε στην κατάρτιση της λίστας των Τρίτων Κρατών με τα οποία μπορεί η Ευροπoι να συνάψει τέτοιες συμφωνίες, έδωσε την εξουσιοδότηση στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ευροπoι να συνάψει **Στρατηγική συμφωνία** συνεργασίας με την Ρωσία.

Τουρκία (Turkey)

Η Συμφωνία μεταξύ της Τουρκίας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προέκυψε από το ενδιαφέρον των δύο μερών να αναπτύξουν μία στενή και δυναμική συνεργασία ώστε να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικότερα τις σύγχρονες προκλήσεις της διεθνούς εγκληματικότητας. Λαμβάνοντας υπόψη ότι το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη συνεδρίασή του που πραγματοποιήθηκε στις 27 Μαρτίου 2000, που αφορούσε στην κατάρτιση της λίστας των Τρίτων Κρατών με τα οποία μπορεί η Ευρωπαϊκή Ένωση να συνάψει τέτοιες συμφωνίες, έδωσε την εξουσιοδότηση στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης να συνάψει **Στρατηγική συμφωνία** συνεργασίας με την Τουρκία.

Ουκρανία (Ukraine)

Η Συμφωνία μεταξύ της Ουκρανίας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπεγράφη την **23 Οκτωβρίου 2009**. Προέκυψε από το ενδιαφέρον των δύο μερών να αναπτύξουν μία στενή και δυναμική συνεργασία ώστε να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικότερα τις σύγχρονες προκλήσεις της διεθνούς εγκληματικότητας. Λαμβάνοντας υπόψη ότι το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη συνεδρίασή του που πραγματοποιήθηκε στις 27 Μαρτίου 2000, που αφορούσε στην κατάρτιση της λίστας των Τρίτων Κρατών με τα οποία μπορεί η Ευρωπαϊκή Ένωση να συνάψει τέτοιες συμφωνίες, έδωσε την εξουσιοδότηση στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις 25 Οκτωβρίου 2004, να συνάψει **Στρατηγική συμφωνία** συνεργασίας με την Ουκρανία.

2.5.3 Επιχειρησιακές Συμφωνίες

Αλβανία (Albania)

Η Συμφωνία μεταξύ της Αλβανίας και της Ευροπoι, υπεγράφη την **05-06 Δεκεμβρίου 2013**. Προέκυψε από το ενδιαφέρον των δύο μερών να αναπτύξουν μία στενή και δυναμική συνεργασία ώστε να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικότερα τις σύγχρονες προκλήσεις της διεθνούς εγκληματικότητας. Λαμβάνοντας υπόψη ότι το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη συνεδρίασή του που πραγματοποιήθηκε στις 27 Μαρτίου 2000, που αφορούσε στην κατάρτιση της λίστας των Τρίτων Κρατών με τα οποία μπορεί η Ευροπoι να συνάψει τέτοιες συμφωνίες, έδωσε την εξουσιοδότηση στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ευροπoι, στις 24 Νοεμβρίου 2012, να συνάψει **Στρατηγική και Επιχειρησιακή συμφωνία** συνεργασίας με την Αλβανία.

Αυστραλία (Australia)

Η Συμφωνία μεταξύ της Αυστραλίας και της Ευροπoι, υπεγράφη την **21 Φεβρουαρίου 2006**. Προέκυψε από το ενδιαφέρον των δύο μερών να αναπτύξουν μία στενή και δυναμική συνεργασία ώστε να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικότερα τις σύγχρονες προκλήσεις της διεθνούς εγκληματικότητας. Λαμβάνοντας υπόψη ότι το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη συνεδρίασή του που πραγματοποιήθηκε στις 27 Μαρτίου 2000, που αφορούσε στην κατάρτιση της λίστας των Τρίτων Κρατών με τα οποία μπορεί η Ευροπoι να συνάψει τέτοιες συμφωνίες, έδωσε την εξουσιοδότηση στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ευροπoι, στις 02 Δεκεμβρίου 2004, να συνάψει **Στρατηγική και Επιχειρησιακή συμφωνία** συνεργασίας με την Αυστραλία.

Καναδάς (Canada)

Η Συμφωνία μεταξύ του Καναδά και της Ευροπoι, υπεγράφη την **14 Οκτωβρίου 2002**. Προέκυψε από το ενδιαφέρον των δύο μερών να αναπτύξουν μία στενή και δυναμική συνεργασία ώστε να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικότερα τις σύγχρονες προκλήσεις της διεθνούς εγκληματικότητας. Λαμβάνοντας υπόψη ότι το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη συνεδρίασή του που πραγματοποιήθηκε στις 27 Μαρτίου 2000, που αφορούσε στην κατάρτιση της λίστας των Τρίτων Κρατών με τα οποία μπορεί η Ευροπoι να συνάψει τέτοιες συμφωνίες, έδωσε την εξουσιοδότηση στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ευροπoι, στις 27 Μαρτίου 2000, να συνάψει **Στρατηγική και Επιχειρησιακή συμφωνία** συνεργασίας με την Ισλανδία.

Κολομβία (Colombia)

Η **Επιχειρησιακή Συμφωνία** Συνεργασίας μεταξύ της Κολομβίας και της Ευροπoι, υπεγράφη την **24 Ιουνίου 2010**, ενώ η **Στρατηγική Συμφωνία** Συνεργασίας είχε υπογραφεί στις **09 Φεβρουαρίου 2004**. Οι Συμφωνίες αυτές, προέκυψαν από το ενδιαφέρον των δύο μερών να αναπτύξουν μία στενή και δυναμική συνεργασία ώστε να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικότερα τις σύγχρονες προκλήσεις της διεθνούς εγκληματικότητας. Λαμβάνοντας υπόψη ότι το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη συνεδρίασή του που πραγματοποιήθηκε στις 27 Μαρτίου 2000, που αφορούσε στην κατάρτιση της λίστας των Τρίτων Κρατών με τα οποία μπορεί η Ευροπoι να συνάψει τέτοιες συμφωνίες, έδωσε την εξουσιοδότηση στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ευροπoι, στις 23 Οκτωβρίου 2009, να συνάψει και **Επιχειρησιακή συμφωνία** συνεργασίας με την Κολομβία.

Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας (Former Yugoslav Republic of Macedonia – FYROM)

Η **Στρατηγική Συμφωνία** Συνεργασίας μεταξύ της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας και της Ευροπoι, υπεγράφη την **16 Ιανουαρίου 2007**, ενώ η **Επιχειρησιακή Συμφωνία** Συνεργασίας υπεγράφη την **23 Οκτωβρίου 2009** Προέκυψε από το ενδιαφέρον των δύο μερών να αναπτύξουν μία στενή και δυναμική συνεργασία ώστε να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικότερα τις σύγχρονες προκλήσεις της διεθνούς εγκληματικότητας, λαμβάνοντας υπόψη ότι το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη συνεδρίασή του που πραγματοποιήθηκε στις 27 Μαρτίου 2000, που αφορούσε στην κατάρτιση της λίστας των Τρίτων Κρατών με τα οποία μπορεί η Ευροπoι να συνάψει τέτοιες συμφωνίες.

Ισλανδία (Iceland)

Η Συμφωνία μεταξύ της Ισλανδίας και της Ευροπoι, υπεγράφη την **28 Ιουνίου 2001**. Προέκυψε από το ενδιαφέρον των δύο μερών να αναπτύξουν μία στενή και δυναμική συνεργασία ώστε να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικότερα τις σύγχρονες προκλήσεις της διεθνούς εγκληματικότητας. Λαμβάνοντας υπόψη ότι το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη συνεδρίασή του που πραγματοποιήθηκε στις 27 Μαρτίου 2000, που αφορούσε στην κατάρτιση της λίστας των Τρίτων Κρατών με τα οποία μπορεί η Ευροπoι να συνάψει τέτοιες συμφωνίες, έδωσε την εξουσιοδότηση στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ευροπoι, στις 15 Μαρτίου 2001, να συνάψει **Στρατηγική και Επιχειρησιακή συμφωνία** συνεργασίας με την Ισλανδία.

Λιχτενστάιν (Liechtenstein)

Η Συμφωνία μεταξύ του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν και της Ευροπoι, υπεγράφη την **28 Ιανουαρίου 2013**. Προέκυψε από το ενδιαφέρον των δύο μερών να αναπτύξουν μία στενή και δυναμική συνεργασία ώστε να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικότερα τις σύγχρονες προκλήσεις της διεθνούς εγκληματικότητας. Λαμβάνοντας υπόψη ότι το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη συνεδρίασή του που πραγματοποιήθηκε στις 27 Μαρτίου 2000, που αφορούσε στην κατάρτιση της λίστας των Τρίτων Κρατών με τα οποία μπορεί η Ευροπoι να συνάψει τέτοιες συμφωνίες, έδωσε την εξουσιοδότηση στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ευροπoι, στις 20 Φεβρουαρίου 2012, να συνάψει **Στρατηγική και Επιχειρησιακή συμφωνία** συνεργασίας με το Πριγκιπάτο του Λιχτενστάιν.

Μολδαβία (Moldova)

Η Συμφωνία μεταξύ της Μολδαβίας και της Ευροπoι, υπεγράφη την **10 Νοεμβρίου 2014**. Προέκυψε από το ενδιαφέρον των δύο μερών να αναπτύξουν μία στενή και δυναμική συνεργασία ώστε να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικότερα τις σύγχρονες προκλήσεις της διεθνούς εγκληματικότητας. Λαμβάνοντας υπόψη ότι το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη συνεδρίασή του που πραγματοποιήθηκε στις 27 Μαρτίου 2000, που αφορούσε στην κατάρτιση της λίστας των Τρίτων Κρατών με τα οποία μπορεί η Ευροπoι να συνάψει τέτοιες συμφωνίες, έδωσε την εξουσιοδότηση στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ευροπoι, στις 30 Νοεμβρίου 2009, να συνάψει **Στρατηγική και Επιχειρησιακή συμφωνία** συνεργασίας με τη Μολδαβία.

Μονακό (Monaco)

Η Συμφωνία μεταξύ του Πριγκιπάτου του Μονακό και της Ευροπoι, υπεγράφη την **08 Οκτωβρίου 2010**. Προέκυψε από το ενδιαφέρον των δύο μερών να αναπτύξουν μία στενή και δυναμική συνεργασία ώστε να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικότερα τις σύγχρονες προκλήσεις της διεθνούς εγκληματικότητας. Λαμβάνοντας υπόψη ότι το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη συνεδρίασή του που πραγματοποιήθηκε στις 27 Μαρτίου 2000, που αφορούσε στην κατάρτιση της λίστας των Τρίτων Κρατών με τα οποία μπορεί η Ευροπoι να συνάψει τέτοιες συμφωνίες, έδωσε την εξουσιοδότηση στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ευροπoι, στις 19 Ιουλίου 2004, να συνάψει **Στρατηγική και Επιχειρησιακή συμφωνία** συνεργασίας με το Πριγκιπάτο του Μονακό.

Μαυροβούνιο (Montenegro)

Έχοντας υπόψη τα σοβαρά προβλήματα που προκύπτουν από τη δράση του οργανωμένου εγκλήματος, της τρομοκρατίας και κάθε μορφή σοβαρής εγκληματικότητας, το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευροπoι, αποφάσισε, στις **16 Ιουνίου 2014**, να συνάψει **επιχειρησιακή και στρατηγική** Συμφωνία συνεργασίας με τη Δημοκρατία της Σερβίας. Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη συνεδρίασή του που πραγματοποιήθηκε στις 09 Οκτωβρίου 2013, έδωσε την εξουσιοδότηση στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ευροπoι να συνάψει συμφωνία συνεργασίας με τη Δημοκρατία της Σερβίας, ακολουθώντας τη σχετική απόφασή του που αφορούσε στην κατάρτιση της λίστας των Τρίτων Κρατών με τα οποία μπορεί η Ευροπoι να συνάψει τέτοιες συμφωνίες.

Νορβηγία (Norway)

Η Συμφωνία μεταξύ της Νορβηγίας και της Ευροποι, προέκυψε από το ενδιαφέρον των δύο μερών να αναπτύξουν μία στενή και δυναμική συνεργασία ώστε να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικότερα τις σύγχρονες προκλήσεις της διεθνούς εγκληματικότητας. Λαμβάνοντας υπόψη ότι το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη συνεδρίασή του που πραγματοποιήθηκε στις 27 Μαρτίου 2000, έδωσε την εξουσιοδότηση στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ευροποι να συνάψει συμφωνία συνεργασίας με τη Νορβηγία, στις **28 Ιουνίου 2001**, υπεγράφη **επιχειρησιακή** Συμφωνία μεταξύ των δύο μερών, δεδομένου ότι, η Νορβηγία συνεργαζόταν ήδη με τα Κράτη-Μέλη σε θέματα Αστυνομικής συνεργασίας και συμμετείχε στις διεργασίες του μηχανισμού Schengen.

Σερβία (Serbia)

Έχοντας υπόψη τα σοβαρά προβλήματα που προκύπτουν από τη δράση του οργανωμένου εγκλήματος, της τρομοκρατίας και κάθε μορφή σοβαρής εγκληματικότητας, το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευροποι, αποφάσισε, στις **07 Φεβρουαρίου 2013**, να συνάψει **επιχειρησιακή** Συμφωνία συνεργασίας με τη Δημοκρατία της Σερβίας.

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη συνεδρίασή του που πραγματοποιήθηκε στις 05-06 Δεκεμβρίου 2013, έδωσε την εξουσιοδότηση στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ευροποι να συνάψει συμφωνία συνεργασίας με τη Δημοκρατία της Σερβίας, ακολουθώντας τη σχετική απόφασή του που αφορούσε στην κατάρτιση της λίστας των Τρίτων Κρατών με τα οποία μπορεί η Ευροποι να συνάψει τέτοιες συμφωνίες.

Ελβετία (Switzerland)

Η Συμφωνία μεταξύ της Ελβετίας και της Ευροπολ, υπεγράφη την **19 Ιουλίου 2004**. Προέκυψε από το ενδιαφέρον των δύο μερών να αναπτύξουν μία στενή και δυναμική συνεργασία ώστε να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικότερα τις σύγχρονες προκλήσεις της διεθνούς εγκληματικότητας. Λαμβάνοντας υπόψη ότι το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη συνεδρίασή του που πραγματοποιήθηκε στις 27 Μαρτίου 2000, που αφορούσε στην κατάρτιση της λίστας των Τρίτων Κρατών με τα οποία μπορεί η Ευροπολ να συνάψει τέτοιες συμφωνίες, έδωσε την εξουσιοδότηση στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ευροπολ, στις 28 Μαΐου 2001, να συνάψει **Στρατηγική και Επιχειρησιακή συμφωνία** συνεργασίας με τη Ελβετία.

Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής (United States of America)

Η Συμφωνία μεταξύ των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής και της Ευροπολ, υπεγράφη την **06 Δεκεμβρίου 2001**. Προέκυψε από το ενδιαφέρον των δύο μερών να αναπτύξουν μία στενή και δυναμική συνεργασία ώστε να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικότερα τις σύγχρονες προκλήσεις της διεθνούς εγκληματικότητας. Λαμβάνοντας υπόψη ότι το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη συνεδρίασή του που πραγματοποιήθηκε στις 27 Μαρτίου 2000, που αφορούσε στην κατάρτιση της λίστας των Τρίτων Κρατών με τα οποία μπορεί η Ευροπολ να συνάψει τέτοιες συμφωνίες, έδωσε την εξουσιοδότηση στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ευροπολ, στις 24 Οκτωβρίου 2001, να συνάψει **Στρατηγική και Επιχειρησιακή συμφωνία** συνεργασίας με τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής.

Ακολουθεί σύνδεσμος (Link) με το πλήρες κείμενο της «συμπληρωματικής» συμφωνίας συνεργασίας **σχετικά με την ανταλλαγή προσωπικών δεδομένων** μεταξύ Ευροπολ και Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής.

2.5.4 Συμφωνίες Συνεργασίας με άλλους Ευρωπαϊκούς Οργανισμούς και Υπηρεσίες

2.5.5 Επιχειρησιακές

Eurojust

Η Ευροπολ συμμετέχει στις συντονιστικές συναντήσεις που γίνονται στην έδρα της Eurojust και αφορούν στη δημιουργία Κοινών Ομάδων Έρευνας (Joint Investigation Teams - JITs). Έχει τακτική επικοινωνία με τη Γραμματεία υποστήριξης των Κοινών Ομάδων Έρευνας που λειτουργεί στην Eurojust και συνδιοργανώνει τις ετήσιες συναντήσεις των Εθνικών Εμπειρογνομώνων για τις Κοινές Ομάδες Έρευνας (JIT National Experts). Η ίδια επικοινωνιακή συνεργασία υπάρχει και στο πεδίο των εξειδικευμένων εκπαιδεύσεων σε θέματα λειτουργίας των Κοινών Ομάδων Έρευνας.

Η Ευροπολ υποστηρίζει, αυτήν την περίοδο, δέκα επτά (17) Κοινές Ομάδες Έρευνας (JITs), έχοντας υπογράψει σχετικές Συμφωνίες με την Eurojust. Για το λόγο αυτόν έχει δημιουργηθεί μία Κοινή Ομάδα Δράσης η οποία έχει ως αποστολή τον έλεγχο και την καλύτερη συνεργασία μεταξύ των δύο Υπηρεσιών στο πεδίο αυτό. Επίσης υπάρχει πρόγραμμα ανταλλαγής προσωπικού μεταξύ των δύο Οργανισμών με ανταλλαγές να γίνονται κάθε μήνα.

European Border and Coast Guard Agency (Frontex)

Η Ευροπολ υποστηρίζει αρκετές επιχειρήσεις οι οποίες συντονίζονται από την Frontex και αφορούν στις ροές εισόδου προς τα Κράτη-Μέλη της Ε.Ε. παρανόμων μεταναστών και στα εγκληματικά δίκτυα διακίνησης που ελέγχουν τις ροές αυτές. Το νέο νομικό πλαίσιο λειτουργίας της Frontex τέθηκε σε ισχύ στις **12 Δεκεμβρίου 2011** και παρέχει τη δυνατότητα στην Ευροπολ να επεξεργάζεται προσωπικά δεδομένα, έχοντας περιορισμένα δικαιώματα. Επειδή όμως, προβλέπεται η αύξηση του αριθμού των κοινών επιχειρήσεων μελλοντικά, έχει δημιουργηθεί μία ομάδα ειδικών οι οποίοι εργάζονται στη δημιουργία διαδικασιών που θα επιτρέπουν την ευκολότερη ανταλλαγή προσωπικών δεδομένων μεταξύ των δύο Οργανισμών.

2.5.6 Στρατηγικές

European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC)

Η Ευροπολ και το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Ασθενειών (European Centre for Disease Prevention and Control - ECDC), από κοινού, υποστηρίζουν τις Αρχές Επιβολής του Νόμου και τις Υγειονομικές Αρχές των Κρατών-Μελών στην αποτροπή και τον έλεγχο των λοιμωδών ασθενειών. Συνεισφέρουν με την αξιολόγηση και εκτίμηση του κινδύνου που πιθανόν να προέρχεται από κακόβουλες ή τρομοκρατικές ενέργειες, ειδικότερα στο πεδίο των βιολογικών απειλών.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευροπολ αποφάσισε την έναρξη συνομιλιών για τη σύναψη συμφωνίας συνεργασίας με τον ECDC, στις 19 Μαΐου 2010. Στις **29 Σεπτεμβρίου 2011**, υπεγράφη **Στρατηγική Συμφωνία** μεταξύ των δύο μερών.

European Anti-Fraud Office (OLAF)

Η Ευροπολ και η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία καταπολέμησης της Απάτης (European Anti-Fraud Office - OLAF), συνεργάζονται από κοινού, για την αντιμετώπιση και την καταπολέμηση της κάθε μορφής απάτης κατά του προϋπολογισμού της Ε.Ε. και κατά οποιουδήποτε Κράτους-Μέλους, τη διαφθορά καθώς και κάθε μορφή σοβαρής παράβασης κανόνων και οικονομικών ρυθμίσεων εντός των Ευρωπαϊκών Θεσμών και Ιδρυμάτων.

Η OLAF, είναι υπεύθυνη για την κατάρτιση μίας κοινής Ευρωπαϊκής πολιτικής για την αντιμετώπιση των παραπάνω παράνομων δραστηριοτήτων. Η Ευροπολ υποστηρίζει την ανταλλαγή πληροφοριών και παρέχει στρατηγικές και επιχειρησιακές αναλύσεις, εξειδικευμένες γνώσεις και τεχνική υποστήριξη στις επιχειρήσεις που διεξάγει η OLAF.

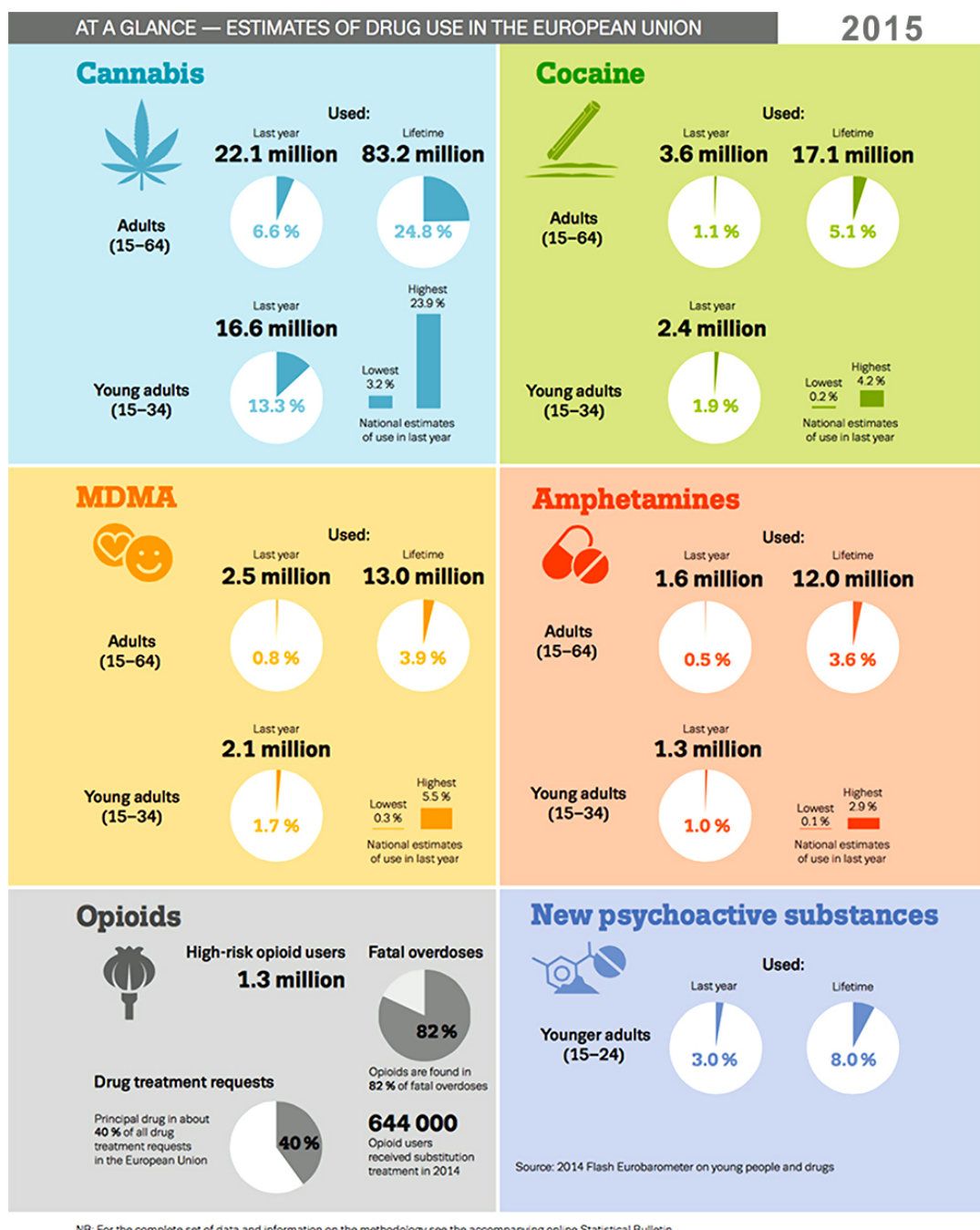
European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA)

Η Ευροπολ και το Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction - EMCDDA), συνεργάζονται από κοινού, για την αντιμετώπιση και την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών, της τρομοκρατίας και κάθε μορφής οργανωμένης εγκληματικής δράσης όταν, δύο ή περισσότερα Κράτη-Μέλη επηρεάζονται από αυτές τις παράνομες δραστηριότητες. Η Ευροπολ υποστηρίζει την ανταλλαγή πληροφοριών και παρέχει στρατηγικές και επιχειρησιακές αναλύσεις, εξειδικευμένες γνώσεις και τεχνική υποστήριξη.

Ένα από τα πολλά πεδία συνεργασίας του EMCDDA με την Ευροπολ είναι και η από κοινού έκδοση Εκθέσεων που αφορούν στην κατάσταση της «αγοράς» ναρκωτικών στην Ευρώπη. Επίσης, το EMCDDA είναι αρμόδιο για την δημιουργία και την υποστήριξη ενός ευρωπαϊκού δικτύου ενημέρωσης κατά των ναρκωτικών και τον εθισμό στα ναρκωτικά (European Network on drugs and Drug Addiction – REITOX).

Ακολουθεί απεικόνιση της χρήσης ναρκωτικών στην Ευρώπη για το 2015, από την επίσημη ιστοσελίδα του EMCDDA.

Εκ. (8). Από την ετήσια έκδοση, Europol Review 2015, σελ. 19.

European Police College (CEPOL)

Η Συμφωνία μεταξύ της Europol και της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Ακαδημίας (Cepol) έχει ως σκοπό την υποστήριξη των Αρχών Επιβολής του Νόμου των Κρατών-Μελών της Ε.Ε. αναφορικά με την ενίσχυση και την ανάπτυξη των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων του Αστυνομικού προσωπικού. Στόχος είναι η εναρμόνιση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε όλα τα Κράτη-Μέλη και η επίτευξη κοινών εκπαιδευτικών πρακτικών.

European Union Intellectual Property Office (EUIPO)

Στόχος της συμφωνίας αυτής είναι να δημιουργηθεί ένα πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ της Europol και του Ευρωπαϊκού Γραφείου Πνευματικής Ιδιοκτησίας (EUIPO) με σκοπό την υποστήριξη των Κρατών-Μελών της Ε.Ε. και των Υπηρεσιών της στην αντιμετώπιση και καταπολέμηση των εγκλημάτων που αφορούν στην παραβίαση των δικαιωμάτων της πνευματικής ιδιοκτησίας. Η Συμφωνία αυτή δεν εμπεριέχει την ανταλλαγή προσωπικών δεδομένων.

European Union Agency for Network and Information Security (ENISA)

Στόχος της συμφωνίας αυτής είναι να δημιουργηθεί ένα πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ της Ευροποι και του ENISA με σκοπό την υποστήριξη των Κρατών-Μελών της Ε.Ε. και των Υπηρεσιών της στην αντιμετώπιση και καταπολέμηση του κυβερνοεγκλήματος και άλλων συναφών μορφών εγκλήματος, ώστε να δημιουργηθεί ένα υψηλό και αποτελεσματικό επίπεδο ασφάλειας δικτύων και πληροφοριών. Η συγκεκριμένη συνεργασία μεταξύ των μερών που συμμετέχουν δεν μπορεί να επεκταθεί πέραν συμφωνηθέντων όρων και εντολών. Επίσης, η συμφωνία αυτή, **δεν** εμπεριέχει και ανταλλαγή προσωπικών δεδομένων.

European Commission

Σκοπός της Συμφωνίας αυτής είναι να παρέχει ένα αποτελεσματικό πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ευροποι στην πρόληψη και καταπολέμηση των σοβαρών μορφών του διεθνούς και οργανωμένου εγκλήματος (άρθρο 2).

EUROPEAN CENTRAL BANK

EUROSYSTEM

Σκοπός της Συμφωνίας αυτής είναι να παρέχει ένα αποτελεσματικό πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και την Eurorol στην πρόληψη και καταπολέμηση των απειλών που προέρχονται από την παραχάραξη του ευρώ. Και τα δύο μέρη, στα πλαίσια της Συμφωνίας συνεργασίας αυτής, συνεργάζονται με τις Κεντρικές Εθνικές Τράπεζες, Τι Εθνικές Μονάδες Eurorol (ENU), τα Εθνικά Κέντρα Ανάλυσης (National Analysis Centres), τα Εθνικά Κέντρα Ανάλυσης του νομίσματος (Coin National Analysis Centres), το Ευρωπαϊκό Τεχνικό και Επιστημονικό Κέντρο (European Technical and Scientific Centre), την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (European Commission) και άλλους εθνικούς, ευρωπαϊκούς και διεθνείς Οργανισμούς.

2.5.7 Συμφωνίες Συνεργασίας με άλλους Διεθνείς Οργανισμούς και Υπηρεσίες

2.5.8 Επιχειρησιακές Συμφωνίες

Interpol

INTERPOL

Σκοπός της Συμφωνίας αυτής είναι να παρέχει ένα αποτελεσματικό πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ της Interpol και της Europol για την πρόληψη και καταπολέμηση των σοβαρών μορφών του διεθνούς και οργανωμένου εγκλήματος. Συγκεκριμένα, με τη συμφωνία αυτή, υπάρχει η δυνατότητα ανταλλαγής επιχειρησιακών, στρατηγικών και τεχνικών πληροφοριών, και συντονισμός των δράσεων, συμπεριλαμβανομένου την ανάπτυξη κοινών προτύπων, σχεδίων δράσης, εκπαιδεύσεων, επιστημονικής έρευνας, καθώς και την ανταλλαγή συνδέσμων.

2.5.9 Στρατηγικές Συμφωνίες

United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC)

UNODC

United Nations Office on Drugs and Crime

Η Συμφωνία μεταξύ του Γραφείου των Ηνωμένων Εθνών για την καταπολέμηση των ναρκωτικών και του εγκλήματος (United Nations Office on Drugs and Crime - UNODC) και της Europol, υπεγράφη την **16 Μαρτίου 2004**. Προέκυψε από το ενδιαφέρον των δύο μερών να αναπτύξουν μία στενή και δυναμική συνεργασία ώστε να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικότερα τις σύγχρονες προκλήσεις της διεθνούς εγκληματικότητας. Λαμβάνοντας υπόψη ότι το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη συνεδρίασή του που πραγματοποιήθηκε στις

27 Μαρτίου 2000, που αφορούσε στην κατάρτιση της λίστας των Τρίτων Κρατών με τα οποία μπορεί η Ευροπoι να συνάψει τέτοιες συμφωνίες, έδωσε την εξουσιοδότηση στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ευροπoι, στις 06 Δεκεμβρίου 2001, να συνάψει Στρατηγική συμφωνία συνεργασίας με τον UNODC.

World Customs Organisation (WCO)

WORLD CUSTOMS ORGANIZATION
ORGANISATION MONDIALE DES DOUANES

Η Συμφωνία μεταξύ του Παγκόσμιου Τελωνείων (World Customs Organisation - WCO) και της Ευροπoι, υπεγράφη την **13 Ιουνίου 2002**. Προέκυψε από το ενδιαφέρον των δύο μερών να αναπτύξουν μία στενή και δυναμική συνεργασία ώστε να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικότερα τις σύγχρονες προκλήσεις της διεθνούς εγκληματικότητας. Λαμβάνοντας υπόψη ότι το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη συνεδρίασή του που πραγματοποιήθηκε στις 27 Μαρτίου 2000, που αφορούσε στην κατάρτιση της λίστας των Τρίτων Κρατών με τα οποία μπορεί η Ευροπoι να συνάψει τέτοιες συμφωνίες, έδωσε την εξουσιοδότηση στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ευροπoι, να συνάψει Στρατηγική συμφωνία συνεργασίας με τον WCO.

2.6 Αναλυτικοί Φάκελοι Εργασίας (Α.Φ.Ε.) Analysis Work Files (A.W.F.)

Οι Αναλυτικοί Φάκελοι Εργασίας (Α.Φ.Ε.), αποτελούν το εργαλείο που διαθέτει κατά αποκλειστικότητα η Europol, αποσκοπώντας στο να διευκολύνουν την επιχειρησιακή αλλά και στρατηγική συνεργασία μεταξύ των αναλυτών του Οργανισμού και των εμπειρογνομώνων σε θέματα οργανωμένου εγκλήματος και τρομοκρατίας, μέσω της παροχής προϊόντων επιχειρησιακής ή στρατηγικής ανάλυσης. Είναι το μοναδικό νομικό εργαλείο σε όλη την ευρωπαϊκή νομοθεσία βάσει του οποίου μπορούν να αποθηκεύονται, επεξεργάζονται και αναλύονται επιχειρησιακές πληροφορίες και ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, ταυτόχρονα. Αυτή η δυνατότητα, απλά, δεν υπήρχε πριν την επίσημη λειτουργία της Europol, το 1999.

Είναι το μέσο με το οποίο ο Οργανισμός παρέχει επιχειρησιακή συνδρομή σε έρευνες που τελούν υπό εξέλιξη σε Υπηρεσίες Εφαρμογής του Νόμου των Κρατών-Μελών αλλά και τρίτων Χωρών με τις οποίες η Europol έχει συνάψει επιχειρησιακές συμφωνίες συνεργασίας.

Κάθε Αναλυτικός Φάκελος Εργασίας είναι στην ουσία μία ξεχωριστή βάση δεδομένων που αφορά σε συγκεκριμένη εγκληματική δραστηριότητα. Το πλαίσιο λειτουργίας των Α.Φ.Ε. καλύπτει όλους τους ύψιστης προτεραιότητας τομείς της σοβαρής και οργανωμένης εγκληματικότητας που έχουν αντίκτυπο στην Ε.Ε. και περιγράφονται εξαντλητικά στον «Κύκλο Πολιτικής της Ε.Ε.» και ιδίως μέσω των προγραμμάτων «EMPACT» (Ευρωπαϊκή Πολυπολιτισμική Πλατφόρμα κατά των Εγκληματικών Απειλών).

Αυτή την στιγμή υπάρχουν **δέκα οκτώ** (18) Αναλυτικοί Φάκελοι Εργασίας (Α.Φ.Ε.) που αφορούν μία ευρεία γκάμα εγκληματικών δραστηριοτήτων, από τρομοκρατικές δράσεις, διακίνηση ανθρώπων έως λαθρεμπόριο τσιγάρων και παράνομες συμμορίες μοτοσυκλετών, ναρκωτικά και παραχάραξη του ευρώ.

Κάθε Αναλυτικός Φάκελος Εργασίας, έχει τη δυνατότητα να ερευνά πολλές εγκληματικές ομάδες ταυτόχρονα. Για να υπάρχει, όμως, η δυνατότητα να μπορεί η Europol να αποθηκεύει και να αναλύει δεδομένα και πληροφορίες, θα πρέπει να λαμβάνει συνεισφορές από τις Αρχές Επιβολής του Νόμου των Κρατών-Μελών. Όταν υπογραφεί μία συμφωνία συνεργασίας που να επιτρέπει την ανταλλαγή δεδομένων και πληροφοριών, μεταξύ ενός Κράτους-Μέλους (ή Τρίτης Χώρας) και της Europol, κάθε μέρος που συμμετέχει σε κάποιον Α.Φ.Ε., θα πρέπει να εξασφαλίσει ότι όλα τα δεδομένα που έχει, θα είναι διαθέσιμα στην Europol. Μόνον όταν τα δεδομένα που παρέχονται είναι πλήρη, επικαιροποιημένα και ακριβή, μόνον τότε, η Europol θα είναι σε θέση να αξιοποιήσει τις δυνατότητες ανάλυσής της στο έπακρο και να παράγει ένα αξιόπιστο αποτέλεσμα.

Σύμφωνα με το άρθρο 10(9) της Σύμβασης Ευροpol, μπορεί να επιτραπεί η συμμετοχή σε έναν Α.Φ.Ε. και ειδικών εμπειρογνομόνων από Τρίτο Κράτος ή άλλη Υπηρεσία ή Οργανισμό, όταν υφίστανται τέσσερις (4) προϋποθέσεις:

- Να υπάρχει σε ισχύ Επιχειρησιακή Συμφωνία μεταξύ της Ευροpol και του Τρίτου Κράτους ή άλλης Υπηρεσία ή Οργανισμού.
- Να υπάρχει η ομόφωνη συναίνεση για τη συμμετοχή, από τα Κράτη-Μέλη που συμμετέχουν στον συγκεκριμένο Α.Φ.Ε.
- Το Τρίτο Κράτος ή άλλη Υπηρεσία ή ο Οργανισμός πρέπει να έχει άμεσο συμφέρον από τα αποτελέσματα των αναλύσεων εντός του Α.Φ.Ε.
- Μία έγγραφη ρύθμιση συνεργασίας θα πρέπει να υποβληθεί από την Ευροpol προς το Ελεγκτικό Σώμα και να εγκριθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο. Στη συνέχεια, το Τρίτο Κράτος ή άλλη Υπηρεσία ή ο Οργανισμός θα πρέπει, από την πλευρά του, να συντάξει μία [Μελέτη Σκοπιμότητας](#) (Feasibility Study), την οποία θα συνυπογράψει με την Ευροpol.

Η υποστήριξη της Ευροpol συνίσταται στην ανάλυση στοιχείων, στην παροχή εξειδικευμένων συμβουλών, στον συντονισμό και στην παροχή συνδρομής, η οποία δύναται να παρασχεθεί είτε εξ αποστάσεως, από τις εγκαταστάσεις της στην έδρα του Οργανισμού (Χάγη Ολλανδίας), είτε, στο σημείο όπου εκδηλώνεται η συγκεκριμένη δράση ή επιχείρηση μέσω της διάθεσης της «[κινητής μονάδας ανάλυσης](#)» (Mobile Office).

Οι Α.Φ.Ε. προσφέρουν μία «ποικιλία» επιχειρησιακών και στρατηγικών προϊόντων, τα οποία τίθενται στη διάθεση όλων των συμμετεχόντων σε αυτούς. Επί του παρόντος, η Ευροpol, μπορεί να παράσχει κατά κύριο λόγο, αλλά όχι αποκλειστικά, εμπειρογνομοσύνη και εξειδικευμένη γνώση στους ακόλουθους τομείς εγκληματικότητας:

- Αλβανόφωνες εγκληματικές ομάδες,
- Εμπορία και παραγωγή κάνναβης,
- Δίκτυα σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών που παράγουν, διανέμουν και ανταλλάσσουν υλικό σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών στο Διαδίκτυο,
- Εμπορία και παραγωγή κοκαΐνης,
- Καταπολέμηση της τρομοκρατίας,
- Εγκληματικότητα στον Κυβερνοχώρο(Internet),
- Ανατολικοευρωπαϊκές εγκληματικές ομάδες,
- Εμπορία και παραγωγή ηρωΐνης,
- Λαθρομετανάστευση,
- Εγκληματικές ομάδες που διαπράττουν ευρείας κλίμακας ληστείες και διαρρήξεις ιδιωτικών, δημοσίων και εμπορικών εγκαταστάσεων,
- Κατασκευή ή/και εμπορία προϊόντων παραποίησης/απομίμησης και πειρατεία προϊόντων,

- Πειρατεία στη θάλασσα,
- Ενδοκοινοτικές απάτες,
- Νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες,
- Παράνομες συμμορίες μοτοσικλετιστών,
- Απάτες με κάρτες πληρωμών,
- Παραγωγή και διανομή παραχαραγμένων νομισμάτων, και κυρίως του ευρώ,
- Εμπορία και παρασκευή συνθετικών ναρκωτικών,
- Εμπορία ανθρώπων
- Παράνομη παρασκευή ή/και εμπορία προϊόντων καπνού στην Ε.Ε.
- Ιταλικό οργανωμένο έγκλημα

3.1 Η περίπτωση της Ελλάδας

Η Ελλάδα, αναπτύσσει *επιχειρησιακή συνεργασία* μεταξύ των εθνικών Αρχών της και των αντίστοιχων Αρχών Επιβολής του Νόμου των Κρατών-Μελών στα πλαίσια υλοποίησης της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης [147]. Επίσης, σε εφαρμογή των συμπερασμάτων της προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Τάμπερε (άρθρο 45), όπου προβλέφθηκε η σταδιακή ενίσχυση του ρόλου της Europol με την ανάθεση επιχειρησιακών αρμοδιοτήτων καθώς και τη δυνατότητα να «ζητά από τα Κράτη-Μέλη να αρχίζουν, να διεξάγουν ή να συντονίζουν έρευνες ή να δημιουργούν κοινές ερευνητικές ομάδες σε ορισμένους τομείς εγκληματολογικών δραστηριοτήτων...», η Χώρα μας προχώρησε στην επικύρωση της Σύμβαση Europol με το Ν. 2605/1998 όπως τροποποιήθηκε με τους Ν. 3002/2002 (Α' 74), Ν. 3294/2004 (Α' 243) και Ν. 3295/2004 (Α' 244).

Στη Σύμβαση Europol αναφέρονται οι μορφές και ο τρόπος της κοινής δράσης στον τομέα της Αστυνομικής συνεργασίας μεταξύ του Οργανισμού και των Κρατών-Μελών. Η συνεργασία μεταξύ των αρμοδίων Αρχών της Χώρας μας και της Europol αναπτύσσεται, κυρίως, στον τομέα της επιχειρησιακής δράσης, στην ανταλλαγή επιχειρησιακών πληροφοριών για την εξακρίβωση αξιοποιήσιμων πράξεων, στην πρόληψη και στην διερεύνησή τους αλλά και στη συμμετοχή της Χώρας μας σε κοινές δράσεις .

147 Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Τίτλος V, κεφ. 5, «Αστυνομική Συνεργασία», άρθρο 87 (πρώην άρθρο 30 της ΣΕΕ). Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε., C83/99, 30-03-2010.

3.2 Εθνική Μονάδα Ευροπολ

[148]

Αρμοδιότητα Εθνικής Μονάδας

Η Εθνική Μονάδα Ευροπολ [149] είναι το δεύτερο Τμήμα της Διεύθυνσης Διεθνούς Αστυνομικής Συνεργασίας (Δ.Δ.Α.Σ.) του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας. Είναι αρμόδιο για την υλοποίηση της Σύμβασης Ευροπολ, όπως αυτή κυρώθηκε με το Ν. 2605/1998 και τροποποιήθηκε με τους Ν. 3002/2002 (Α' 74), Ν. 3294/2004 (Α' 243) και Ν. 3295/2004 (Α' 244).

Αποτελεί την Εθνική Υπηρεσία Σύνδεσμο των Υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού Σώματος/Ελληνικής Ακτοφυλακής και των αρμοδίων Υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών (Σ.Δ.Ο.Ε., Τελωνεία) με την Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία (Europol), που έχει έδρα στη Χάγη Ολλανδίας και ασκεί τις αρμοδιότητες που καθορίζονται από τις διατάξεις της Σύμβασης Ευροπολ, τις συναφείς αποφάσεις του Συμβουλίου Υπουργών Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και του Διοικητικού Συμβουλίου της Europol.

Η Εθνική Μονάδα Ευροπολ ασκεί τις αρμοδιότητες που καθορίζονται από τις διατάξεις της Σύμβασης Ευροπολ, τις συναφείς Αποφάσεις του Συμβουλίου Υπουργών Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων της

148 Το σήμα (λογότυπο) της Εθνικής Μονάδας Ευροπολ της Χώρας μας, είναι δημιουργία του γράφοντος, όπως επίσης και το σήμα των Γραφείων SIRENE, πανευρωπαϊκά...

149 Άρθρο 8, ενοτ. 6, κεφ. Γ' του Π.Δ. 178/2014 (ΦΕΚ 281-τ.Α/31-12-2014), «Οργάνωση Υπηρεσιών Ελληνικής Αστυνομίας».

Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και του Διοικητικού Συμβουλίου της Europol.

Ειδικότερα:

- Αιτείται από τις αρμόδιες ημεδαπές αρχές ή υπηρεσίες πληροφορίες και στοιχεία, τα οποία διαβιβάζει στη Europol και τα Κράτη-Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο πλαίσιο της διεθνούς αστυνομικής συνεργασίας, για την υποβοήθηση των ερευνών τους και την πρόληψη και καταστολή του διεθνούς οργανωμένου εγκλήματος,
- Αιτείται, λαμβάνει, αξιολογεί, αναλύει, ταξινομεί και διαβιβάζει στις ημεδαπές αρμόδιες αρχές και υπηρεσίες στοιχεία και πληροφορίες, που αποστέλλονται από την Europol ή από άλλα Κράτη-Μέλη ή από τρίτα κράτη και οργανισμούς, τα οποία έχουν συνάψει συμφωνίες συνεργασίας με την Europol για την πρόληψη και καταστολή του διεθνούς οργανωμένου εγκλήματος,
- Παρακολουθεί τις αποφάσεις που λαμβάνονται στο πλαίσιο των εργασιών των οργάνων της Europol, καθώς και των ομάδων εργασιών αυτής, μεριμνά για την υλοποίησή τους και ενημερώνει τις αρμόδιες υπηρεσίες της Χώρας,
- Διαβιβάζει τα σχετικά αιτήματα των αρμοδίων Υπηρεσιών της Χώρας προς την Europol και τα Κράτη-Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μέσω των αξιωματικών συνδέσμων της Ελλάδος στην Europol,
- Προβαίνει στην καταχώριση, τροποποίηση, διαγραφή και έλεγχο νομιμότητας των πληροφοριών στο σύστημα πληροφοριών Europol με εξουσιοδοτημένους προς τούτο υπαλλήλους, σύμφωνα με το ισχύον νομικό πλαίσιο του Οργανισμού και τις διατάξεις του εγχειριδίου χρήσης του συστήματος πληροφοριών της Europol. Για την καλύτερη αξιοποίηση του προαναφερόμενου συστήματος, δύναται να εξουσιοδοτεί προσωπικό των Υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού Σώματος/Ελληνικής Ακτοφυλακής και των αρμοδίων Υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών (Σ.Δ.Ο.Ε., Τελωνεία), το οποίο μπορεί να προβαίνει στην αναζήτηση, καταχώριση, τροποποίηση και διαγραφή πληροφοριών στο σύστημα πληροφοριών της Europol,
- Αιτείται την παροχή στοιχείων και πληροφοριών από τις αρμόδιες αρχές και μεριμνά για τη διαβίβασή τους, προς καταχώριση, στους αναλυτικούς φακέλους εργασίας της Europol,
- Μεριμνά για την ανταλλαγή πληροφοριών με την Europol, τα Κράτη-Μέλη και τις αρμόδιες ελληνικές αρχές και λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για την προστασία και την έγκαιρη και ασφαλή διακίνηση των πληροφοριών, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2472/1997 (Α' 50), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει και τις σχετικές διατάξεις της σύμβασης Europol και

- Μεριμνά για τη συμμετοχή και εκπροσώπηση της Χώρας στις επιχειρησιακές συναντήσεις και τις ομάδες εργασίας της Europol.
- Προβαίνει στην καταχώρηση, τροποποίηση, διαγραφή και τον έλεγχο νομιμότητας των πληροφοριών στο Σύστημα Πληροφοριών Europol, με εξουσιοδοτημένους προς τούτο υπαλλήλους, συμφώνως με τις διατάξεις του Εγχειριδίου Χρήσης Συστήματος Πληροφοριών της Europol.
- Η Εθνική Μονάδα Europol, αιτείται την παροχή πληροφοριών από τις αρμόδιες αρχές και μεριμνά για την ορθή διαβίβαση αυτών προς καταχώρηση στους Αναλυτικούς Φακέλους Εργασίας (Α.Φ.Ε.) της Europol, συμφώνως με τις διατάξεις της Σύμβασης Europol και της υπ. αρ. 03.11.1998 (1999/C26/01) Απόφασης του Συμβουλίου περί εγκρίσεως των κανόνων εφαρμοστέων στα αρχεία ανάλυσης της Europol, ενημερώνοντας παράλληλα τις καθ' ύλην αρμόδιες Υπηρεσίες.
- Μεριμνά για την σύννομη ανταλλαγή των πληροφοριών με την Europol, τα Κράτη-Μέλη και τις αρμόδιες Ελληνικές Αρχές και λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για την προστασία, την έγκαιρη και ασφαλή διακίνηση των πληροφοριών, συμφώνως με τις διατάξεις του Ν.2472/97 (Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα) και των σχετικών διατάξεων της Σύμβασης Europol.
- Η Εθνική Μονάδα Europol διατηρεί άμεση πρόσβαση στις βάσεις δεδομένων εγκληματολογικών πληροφοριών της Ελληνικής Αστυνομίας και χρησιμοποιεί το περιεχόμενο αυτών στα πλαίσια της διεθνούς ανταλλαγής πληροφοριών για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος.
- Μεριμνά για τη βελτίωση της συνεργασίας και της ανταλλαγής πληροφοριών με τις συναρμόδιες υπηρεσίες εφαρμογής του νόμου σε εθνικό επίπεδο, καθώς και για τη ρύθμιση θεμάτων που σχετίζονται με την Europol.
- Σε συνεργασία με τις καθ' ύλην αρμόδιες υπηρεσίες σε εθνικό επίπεδο, μεριμνά για τη συμμετοχή και εκπροσώπηση της χώρας στις συναντήσεις των ομάδων εργασίας της Europol, μελετά τα σχετικά συμπεράσματα και πορίσματα των συναντήσεων και εισηγείται τη λήψη των απαραίτητων μέτρων.
- Μεριμνά, σε συνεργασία με τις καθ' ύλην αρμόδιες υπηρεσίες σε εθνικό επίπεδο, για τη διοργάνωση σεμιναρίων συγχρηματοδοτούμενων από την Europol ή την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, για θέματα αρμοδιότητας της Europol, καθώς και για την συμμετοχή-εκπροσώπηση όλων των αρμοδίων υπηρεσιών.
- Συντονίζει τις δραστηριότητες των εμπλεκόμενων υπηρεσιών σε εθνικό επίπεδο, ιδίως σε υποθέσεις με διεθνή διάσταση, με σκοπό την καλύτερη δυνατή ανάπτυξη της συνεργασίας και αποτελεσματικότητας.

- Διοργανώνει σεμινάρια εκπαίδευσης και επιμόρφωσης του προσωπικού των αρμοδίων υπηρεσιών σε εθνικό επίπεδο, σε θέματα που άπτονται των αρμοδιοτήτων της Ευγοροί.
- Λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για τη φυσική ασφάλεια και λειτουργία των εγκαταστάσεων της, του εξοπλισμού της και των αρχείων της συμφώνως με τις διατάξεις της Εθνικής νομοθεσίας, καθώς και των διατάξεων του Εγχειριδίου Ασφάλειας της Ευγοροί.

Εξάρθρωση οργανωμένου εγκληματικού κυκλώματος το οποίο προωθούσε παράνομους μετανάστες Ιρανικής υπηκοότητας στη Μεγάλη Βρετανία.

Στις **8 Δεκεμβρίου 2016**, συνελήφθησαν στην Ελλάδα είκοσι τέσσερα (24) άτομα, μετά από έρευνα σε οικίες, ως αποτέλεσμα κοινής έρευνας με τη συμμετοχή της Ελλάδας και του Ηνωμένου Βασιλείου, υποστηριζόμενη από την Ευροπολ.

Τα άτομα που συνελήφθησαν είχαν ενεργό ρόλο σε μία οργανωμένη εγκληματική ομάδα η οποία είχε έδρα στην Αθήνα και πιστεύεται ότι, διευκόλυνε την παράνομη μετακίνηση και είσοδο ατόμων Ιρανής υπηκοότητας από την Ελλάδα προς το Ηνωμένο Βασίλειο, συχνά μέσω της Γαλλίας και της Ισπανίας, χρησιμοποιώντας πλαστά έγγραφα ή αυθεντικά έγγραφα τα οποία είχαν κλαπεί.

Ένας Αξιωματικός της Ευροπολ, ειδικός σε θέματα παράνομης μετανάστευσης, εφοδιασμένος με ένα «κινητό γραφείο», τοποθετήθηκε στην Ελλάδα και βοήθησε τις Αρμόδιες Αρχές κατά την διεξαγωγή της επιχείρησης.

Οι ερευνητές πιστεύουν ότι, η παράνομη αυτή ομάδα χρέωνε έως και 10.000 ευρώ κατά άτομο για να παρέχουν πλαστά ή παραποιημένα έγγραφα και να κανονίσουν το ταξίδι τους από την Ελλάδα, πλέον, προς το Ηνωμένο Βασίλειο.

Τέσσερα (4) «εργαστήρια» παραγωγής παραποιημένων και πλαστών εγγράφων, όπου η εγκληματική ομάδα παρήγαγε τα πλαστά έγγραφα που διέθετε, «αποσυναρμολογήθηκαν» κατά την επιχείρηση. Επίσης κατασχέθηκαν, εξοπλισμός, ποσό 50.000 ευρώ σε μετρητά και εκατοντάδες έγγραφα.

Στις **05 Δεκεμβρίου 2016**, σε μία συντονισμένη επιχείρηση από Αξιωματικούς της Βρετανικής Αστυνομίας, συνελήφθησαν εννέα (9) άτομα στις πόλεις, Γλασκόβη (Glasgow), Λιντς (Leeds), Μάντσεστερ (Manchester) και Νορθάμπτον (Northampton). Οι αστυνομικές δυνάμεις είχαν την υποστήριξη ενός Αξιωματικού αναλυτή της Ευροπολ, εφοδιασμένο με ένα «κινητό γραφείο» ο οποίος παρείχε αναλύσεις σε «πραγματικό χρόνο» και διασταυρώσεις στοιχείων με τις βάσεις δεδομένων της Ευροπολ. Επίσης, στην επιχείρηση συμμετείχαν και παρείχαν συνδρομή και τρεις (3) Αξιωματικοί της Γαλλικής Αστυνομίας.

Το συγκεκριμένο εγκληματικό δίκτυο είχε τη βάση του στην Μεγάλη Βρετανία και συγκεκριμένα στο Μάντσεστερ και δραστηριοποιούνταν σε όλη την Ευρώπη. Λόγω της διεθνούς δραστηριότητας της

συγκεκριμένης οργανωμένης εγκληματικής ομάδας, πραγματοποιήθηκαν παράλληλες έρευνες στη Δημοκρατία της Τσεχίας, στη Γαλλία, στην Ελλάδα και στην Ισπανία, κάτω από το συντονισμό της Eurorol και της Eurojust. Επίσης, δημιουργήθηκε μία Κοινή Ομάδα Έρευνας (Κ.Ο.Ε. – J.I.T.) με τη συμμετοχή της Μεγάλης Βρετανίας και της Γαλλίας.

Η συνεισφορά της Eurorol κατά τη διάρκεια των ερευνών ήταν ουσιαστική με την παροχή αναλύσεων οι οποίες βοήθησαν τους ερευνητές να αποκτήσουν μία «καθαρή» εικόνα της δράσης και των διασυνδέσεων της οργανωμένης εγκληματικής ομάδας ανάμεσα σε πέντε Κράτη-Μέλη. Η παρείχε νομική και οικονομική υποστήριξη στην Κοινή Ομάδα Έρευνας ώστε να διευκολυνθεί η διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ της Μεγάλης Βρετανίας και της Γαλλίας.

Επιχείρηση «TRIVIUM 7»

Μεταξύ **20 και 26 Νοεμβρίου 2016**, οι Αρχές Επιβολής του Νόμου (Law Enforcement Agencies) από δέκα (10) Ευρωπαϊκές Χώρες (Ολλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ρουμανία, Ελβετία, Ισπανία, Αυστρία, Ιρλανδία, Γερμανία και Ελλάδα), με επικεφαλής την Εθνική Αστυνομία της Ολλανδίας και την υποστήριξη της Eurorol, πραγματοποίησαν επιχείρηση με την κωδική ονομασία «**TRIVIUM 7**» η οποία είχε ως στόχο Διεθνή Εγκληματική Οργάνωση η οποία δραστηριοποιούνταν σε όλη την Ευρώπη.

Ο κύριος στόχος της επιχείρησης που διεξήχθη με τη βοήθεια του Πανευρωπαϊκού Αστυνομικού Δικτύου Τροχαίας Κίνησης (Traffic Police Network - TISPOL) αλλά και άλλων διεθνών οργανισμών, ήταν να ανακαλύψει την εγκληματική οργάνωση η οποία χρησιμοποιούσε πούλμαν και μίνι-βαν για να διακινεί παράνομα προϊόντα κλοπών και ληστειών. Όλες οι Υπηρεσίες που συμμετείχαν στην επιχείρηση αυτή, συνεργάστηκαν με επιτυχία και κατάφεραν να αποκαλύψουν ένα

εγκληματικό δίκτυο το οποίο ήταν αναμειγμένο σε σοβαρό και οργανωμένο έγκλημα (serious and organized crime).

Κατά τη διάρκεια της επιχείρησης, ελέγχθηκαν περισσότερα από 4.000 άτομα, συνελήφθησαν ογδόντα επτά (87) άτομα, ελέγχθηκαν χίλια οκτακόσια (1.800) οχήματα από τα οποία αρκετά κατασχέθηκαν για περαιτέρω εγκληματολογικό έλεγχο. Επιπλέον, χρυσός, κοσμήματα, εξήντα (60) κιλά κοκαΐνης, εκατόν ενενήντα (190) κιλά κρυστάλλων MDMA (από τους οποίους μπορούσαν να παραχθούν δύο (2) εκατομμύρια χάπια έκσταση (XTC) καθώς και εξήντα (60) λίτρα κρυσταλλικής μεθαμφεταμίνης (crystal meth), αδήλωτα χρηματικά ποσά σε μετρητά και πλαστά έγγραφα τα οποία και κατασχέθηκαν.

178 συλλήψεις σε επιχείρηση για την αντιμετώπιση της παράνομης μεταφοράς χρημάτων (Money Muling)

Με την υποστήριξη του Ευρωπαϊκού Κέντρου για τα Εγκλήματα στον Κυβερνοχώρο της [Europol](#), την Κοινή Ομάδα Δράσης για το Κυβερνοέγκλημα ([Joint Cybercrime Action Taskforce - J-CAT](#)), καθώς και την [Eurojust](#), και την Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία (EBF), η δεύτερη συντονισμένη Δράση Ευρωπαϊκού European Money Mule Action (EMMA) οδήγησε στην σύλληψη εκατόν εβδομήντα οκτώ (178) ατόμων. Υπηρεσίες Επιβολής του Νόμου και δικαστικές Αρχές από τη Βουλγαρία, Κροατία, Γαλλία, Γερμανία, **Ελλάδα**, Ουγγαρία, Ιταλία, Λετονία, Μολδαβία, Ολλανδία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Ισπανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, Ουκρανία, καθώς και το Ομοσπονδιακό Γραφείο Ερευνών (FBI) και η Μυστική Υπηρεσία των ΗΠΑ συμμετείχαν στη διεθνή αυτή επιχείρηση.

Σε όλη την Ευρώπη, αναγνωρίστηκαν πεντακόσιοι ογδόντα (580) μεταφορείς χρημάτων και οι εθνικές υπηρεσίες Επιβολής του Νόμου ανέκριναν τριακόσιους ογδόντα (380) υπόπτους κατά τη διάρκεια της εβδομάδας δράσης (14-18 Νοεμβρίου 2016), με συνολικές απώλειες να φτάνουν **το ποσό των 23 εκατομμυρίων ευρώ**. Κατά την εβδομάδα της

κοινής δράσης, η [Europol](#) και η [Eurojust](#) έστησαν ένα διοικητήριο και ένα δικαστικό κέντρο συντονισμού, ώστε να βοηθήσει τις εθνικές αρχές να διασταυρώσουν όλα τα εισερχόμενα δεδομένα με τις βάσεις δεδομένων τους και να συλλέξουν πληροφορίες για περαιτέρω ανάλυση. Η Europol τοποθέτησε επίσης «[κινητά γραφεία](#)» στην Ιταλία και τη Ρουμανία. Το επιτυχές "χτύπημα" σε αυτό το εκτεταμένο έγκλημα υποστηρίχθηκε από εκατόν έξι (106) Τραπεζικά Ιδρύματα και ιδιώτες εταίρους.

Η δεύτερη εβδομάδα δράσης της EMMA είναι η συνέχεια ενός σχεδίου (project) [EMPACT](#) (European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats) το οποίο διεξάγεται υπό την αιγίδα της [Cybercrime Payment Fraud Operational Action Plan](#). Αυτή η περιοχή προτεραιότητας στοχεύει τους δράστες online απάτης, αλλά και τις απάτες σχετικά με κάρτες πληρωμής. Από όλες τις αναφερόμενες συναλλαγές παρανόμων χρημάτων (money mulling) στο πλαίσιο αυτής της επιχείρησης, το 95% συνδέθηκαν με εγκληματική δραστηριότητα που πραγματοποιήθηκε μέσω διαδικτύου.

Οι μεταφορείς χρημάτων είναι άτομα τα οποία έχουν προσληφθεί ως μεσάζοντες ξεπλύματος χρήματος για εγκληματίες και εγκληματικές οργανώσεις. Αφού λάβουν τα παράνομα χρήματα, τα άτομα που δρουν ως μεταφορείς, καλούνται να μεταφέρουν τα χρήματα σε διαφορετικούς λογαριασμούς. Αυτού του είδους οι απάτες συχνά παίρνουν την μορφή φαινομενικά νομίμων ευκαιριών εργασίας και αυτοί που διεξάγουν τις μεταφορές συνήθως κρατούν μερικά από τα χρήματα ως αμοιβή.

Οι μεταφορείς χρημάτων παίζουν σημαντικό ρόλο στο ξέπλυμα των χρημάτων καθώς τα εγκληματικά δίκτυα αποκτούν πρόσβαση σε κλεμμένα αγαθά ή χρήματα χωρίς να αποκαλύπτουν την ταυτότητα τους. Αντί αυτών, οι μεταφορείς, θα μπορούσαν να αντιμετωπίσουν απλή φυλάκιση, ένα πρόστιμο, ή την επιστροφή των εισπραχθέντων ποσών στα θύματα.

Πάνω στην επιτυχία της πρώτης επιχείρησης από την EMMA, η δεύτερη συντονισμένη δράση συνένωσε νέους συνεργάτες μεταξύ της Αστυνομίας, δικαστικά σώματα αλλά και τον τραπεζικό τομέα.

Πρώτη πανευρωπαϊκή δράση κατά της απάτης σε βάρος ηλεκτρονικού εμπορίου και σύλληψη σαράντα δύο (42) ατόμων.

Σαράντα δύο (42) επαγγελματίες απατεώνες, μέλη εγκληματικών δικτύων τα οποία δραστηριοποιούνταν στο διαδίκτυο, συνελήφθησαν για διαδικτυακές απάτες. Η τακτική τους ήταν να παραγγέλνουν μεγάλες ποσότητες αγαθών από ηλεκτρονικά καταστήματα με κλεμμένες ή πλαστές πιστωτικές κάρτες. Οι συλληφθέντες είχαν πραγματοποιήσει πάνω από τρεις χιλιάδες (3.000) παράνομες διαδικτυακές συναλλαγές μέσω των οποίων είχαν αγοράσει αντικείμενα συνολικής αξίας τρεισήμισι εκατομμυρίων ευρώ (3.500.000 €)

Αστυνομικές Αρχές από την Αυστρία, Φινλανδία, Γαλλία, **Ελλάδα**, Ιρλανδία, Ολλανδία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Ισπανία και τη Μεγάλη Βρετανία, με την υποστήριξη της Ευροπολ, συνεργάστηκαν σε μία κοινή συντονισμένη δράση για την εξάρθρωση αυτών των εγκληματικών δικτύων, στοχεύοντας τις τοποθεσίες όπου τα παρανόμως αποκτηθέντα αγαθά παραδόθηκαν.

Η Ευροπολ συντόνισε αυτή την επιχείρηση από το Αρχηγείο της στη Χάγη της Ολλανδίας έχοντας και την άμεση συνδρομή από πιστωτικά ιδρύματα έκδοσης πιστωτικών καρτών, τράπεζες, λογιστικές εταιρείες και εμπόρους ιδιοκτήτες ηλεκτρονικών καταστημάτων. Ειδικοί της Ευροπολ από το Ευρωπαϊκό Κέντρο Καταπολέμησης του Διαδικτυακού Εγκλήματος (European Cybercrime Centre (EC3)), τοποθετήθηκαν στα Κράτη-Μέλη με «κινητά γραφεία» ώστε να προσφέρουν «επί τόπου» βοήθεια στις εθνικές Αρχές Επιβολής του Νόμου.

Ένα μεγάλο μέρος των πακέτων από τα καταστήματα online αγορών κατασχέθηκε και εκατόν είκοσι (120) τοποθεσίες ερευνήθηκαν, αξιοποιώντας πληροφορίες που είχαν συλλεγεί από τράπεζες, λογιστικές εταιρείες και εμπόρους ιδιοκτήτες ηλεκτρονικών καταστημάτων. Οι «κατ' οίκον» έρευνες οδήγησαν σε κατασχέσεις προϊόντων μεγάλης αξίας, συμπεριλαμβανομένων, ηλεκτρονικών οικιακών συσκευών, κινητά τηλέφωνα, ρολόγια και είδη ένδυσης.

Οι έρευνες απεκάλυψαν επίσης ότι, οι ύποπτοι είχαν εμπλακεί και σε άλλες μορφές εγκλημάτων όπως, κυβερνοεπιθέσεις, κλοπή ταυτότητας, phishing, παράνομη χρήση κλεμμένων διαβατηρίων, παράνομη μετανάστευση, ξέπλυμα χρήματος και τρομοκρατία.

Σε μία από τις περιπτώσεις, ο δράστης, διέπραξε απάτες αξίας εξακοσίων χιλιάδων ευρώ (600.000 €). Στην ίδια περίπτωση αποκαλύφθηκε ότι συμμετείχε και ένας υπάλληλος της εταιρείας ταχυμεταφοράς και παράδοσης δεμάτων. Σε μία άλλη περίπτωση, αποκαλύφθηκε ξέπλυμα χρήματος αξίας ενάμιση εκατομμυρίου ευρώ (1.500.00 €).

Αρκετές νέες έρευνες προέκυψαν ως αποτέλεσμα της συγκεκριμένης επιχείρησης. Αυτή ήταν η πρώτη πανευρωπαϊκή δράση για την καταπολέμηση της απάτης μέσω πιστωτικών καρτών. Αυτό το είδος δράσης, είναι ένας αποτελεσματικός τρόπος να αντιμετωπιστούν αυτού του είδους οι απάτες και ταυτόχρονα να εξοικονομούνται πόροι από τις Αστυνομικές Υπηρεσίες. Μέσω της συνεργασίας και της αξιοποίησης των μοναδικών δυνατοτήτων που παρέχει η Eurorol στις Αρχές Επιβολής του Νόμου των Κρατών-Μελών, έγινε δυνατό να συγχωνευθούν τρεις χιλιάδες (3.000) διαφορετικές έρευνες που αφορούσαν σε απάτες, σε μόνον σαράντα (40) διεθνείς υποθέσεις. Επίσης, για πρώτη φορά ο ιδιωτικός τομέας, οι τραπεζίτες και οι έμποροι συνεργάστηκαν με τις Αρχές και συνεισέφεραν τα μέγιστα στις έρευνες.

Η επιχείρηση αυτή είναι συνέχεια της επιτυχημένης δράσης (DCPCU), τον Ιούνιο του 2016, με επικεφαλής το Ηνωμένο βασίλειο και την υποστήριξη της Eurorol.

Οι απάτες μέσω πιστωτικών καρτών και οι πληρωμές διαδικτυακών αγορών θεωρείται ως μία εγκληματική δραστηριότητα η οποία έχει πολύ χαμηλή διακινδύνευση (ρίσκο) κατά την εκτέλεσή της με πολύ υψηλό κέρδος, με αντίστοιχη οικονομική βλάβη ενός δισεκατομμυρίου ευρώ (1.000.000.000 €) για τις εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην Ευρώπη. Οι έρευνες σε τέτοιες υποθέσεις είναι πολύ δύσκολες λόγω της εικονικής δράσης και της διεθνούς διάστασης αυτού του εγκλήματος. Οι διαδικτυακές απάτες μέσω πιστωτικών καρτών είναι μία από τις υψηλές προτεραιότητες της και των Αρχών Επιβολής του Νόμου των κρατών-Μελών της Ε.Ε.

Η επιχείρηση αυτή είναι, πρακτικά, η συνέχεια των εργασιών της Ομάδας εργασίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο (E-Commerce Working Group), μία συνεργασία ιδιωτικού και δημόσιου τομέα η οποία ξεκίνησε το 2013 με τους κύριους συμμετέχοντες, συμπεριλαμβανομένου και του Συμβουλίου Εμπορικής Διακινδύνευσης (Merchant Risk Council), ένα δίκτυο από τετρακοσίους πενήντα (450) εμπόρους οι οποίοι δραστηριοποιούνται στο ηλεκτρονικό εμπόριο.

Επιχείρηση «OPSON V» : Κοινή επιχείρηση Ευροποι-INTERPOL. Απάτη τροφίμων.

Οι σάλτσες είναι πρώτες στη λίστα των κατασχεμένων παραπονημένων τροφίμων σε αυτή την επιχείρηση με την κωδική ονομασία «OPSON V» η οποία είχε ως αποτέλεσμα την μεγαλύτερη κατάσχεση παραπονημένων ή κατώτερων ποιοτικώς τροφίμων και αναψυκτικών-ποτών μέχρι σήμερα.

Η επιχείρηση OPSON V διήρκησε πέραν των τεσσάρων μηνών (Νοέμβριος 2015 – Φεβρουάριος 2016) και πραγματοποιήθηκε σε πενήντα επτά (57) Χώρες. Ως αποτέλεσμα των ελέγχων ήταν η κατάσχεση συνολικά 110.131,18 τόνων, 1.449.056,40 λίτρων και 5.549.328 μονάδων από, είτε παραπονημένα ή κατώτερα ποιοτικώς τρόφιμα και αναψυκτικά-ποτά. Οι έλεγχοι αυτοί πραγματοποιήθηκαν σε καταστήματα, αγορές, αεροδρόμια, λιμένες και βιομηχανικές εγκαταστάσεις.

Στοχεύοντας τα οργανωμένα εγκληματικά δίκτυα που βρίσκονται πίσω από το παράνομο εμπόριο παραπονημένων ή κατώτερων ποιοτικώς τροφίμων και ποτών, αυτή η ετήσια επιχείρηση συντονίστηκε από την Ευροποι και την INTERPOL και υποστηρίχθηκε από Τελωνιακές, Αστυνομικές Αρχές και Αρχές ελέγχου τροφίμων των Κρατών-Μελών και Τρίτων Χωρών που συμμετείχαν, αλλά και ειδικούς του ιδιωτικού τομέα.

Επιχείρηση «Aureus»: Σύλληψη τριάντα πέντε (35) ατόμων και ανάκτηση χιλιάδων κλεμμένων πολιτιστικών τεχνουργημάτων (cultural artifacts).

Τριάντα πέντε (35) άτομα συνελήφθησαν και συνολικά δύο χιλιάδες διακόσια ογδόντα εννέα (2.289) τεχνουργήματα πολιτιστικής κληρονομιάς (cultural artifacts) κατασχέθηκαν σε μία διεθνή επιχείρηση η οποία υποστηρίχθηκε από την Ευροποι, σε μία προσπάθεια να αντιμετωπισθεί η κλοπή και η παράνομη διακίνηση τεχνουργημάτων Ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η Ευρώπη έχει μία σημαντική ιστορική, καλλιτεχνική και πολιτιστική κληρονομιά η οποία γίνεται στόχος οργανωμένων εγκληματικών ομάδων. Σε απάντηση, οι Ευρωπαϊκές Αρχές Επιβολής του Νόμου πραγματοποίησαν σε δέκα τέσσερις (14) Χώρες (Βοσνία και Ερζεγοβίνη, Βουλγαρία, Κύπρος, Κροατία, Γαλλία, Γερμανία, **Ελλάδα**, Ιρλανδία, Ιταλία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σερβία, Ισπανία και Ηνωμένο Βασίλειο), την επιχείρηση με κωδική ονομασία «Aureus». Η επιχείρηση κορυφώθηκε σε διάστημα μίας εβδομάδας συντονισμένης δράσης με στόχο να εμποδίσει την μελλοντική κλοπή και παράνομη διακίνηση τεχνουργημάτων πολιτιστικής κληρονομιάς.

Ως μέρος της εβδομάδας δράσης, οι Αρχές Επιβολής του Νόμου, διεξήγαγαν ελέγχους σε έξι χιλιάδες διακόσια σαράντα τέσσερα (6.244)

άτομα, οκτώ χιλιάδες διακόσια είκοσι δύο (8.222) οχήματα, είκοσι επτά (27) σκάφη, καθώς επίσης πραγματοποίησαν δύο χιλιάδες τριακόσιους πενήντα δύο (2.352) επιθεωρήσεις σε εμπόρους τέχνης και αντικών, οίκους πλειστηριασμών και εμπόρους μεταχειρισμένων αντικειμένων.

Έλεγχοι πραγματοποιήθηκαν και σε αεροδρόμια, συνοριακούς σταθμούς και λιμάνια, ενώ ταυτόχρονα, πραγματοποιήθηκαν εκστρατείες ενημέρωσης με τις οποίες ενημερωνόντουσαν οι ταξιδιώτες για τις ποινικές κυρώσεις που προβλέπονται στις περιπτώσεις αγοράς και κατοχής τέτοιων αντικειμένων.

Επίσης, εξειδικευμένες Αστυνομικές Υπηρεσίες πραγματοποίησαν ελέγχους σε ιστοσελίδες και σε διαδικτυακές αγορές όπου υπήρχαν υποψίες ότι γινόντουσαν πωλήσεις τεχνουργημάτων πολιτιστικής κληρονομιάς.

Σε συνέντευξη τύπου, ο Γενικός Διευθυντής της Ισπανικής Αστυνομίας (Guardia Civil), και ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Πολιτιστικών Υποθέσεων της Ισπανίας, ανακοίνωσαν ότι, οι Ισπανικές Αρχές συνέλαβαν πέντε (5) άτομα, ερεύνησαν τέσσερεις (4) ιδιοκτησίες και κατέσχεσαν τριάντα έξι (36) Αιγυπτιακά αρχαιολογικά τεχνουργήματα συνολικής αξίας που κυμαίνεται μεταξύ 200.000 και 300.000 ευρώ. Επιπλέον κατασχέθηκαν, κινητά τηλέφωνα και χρηματικά ποσά 10.000 ευρώ. Η επιχείρηση της ισπανικής Αστυνομίας, η οποία πήρε την κωδική ονομασία «Hieratica», διήρκησε μία εβδομάδα (17-23 Νοεμβρίου 2014) και οργανώθηκε από την Ισπανική Αστυνομία (Guardia Civil) και την Αστυνομία της Κύπρου.

Ο αναπληρωτής Διευθυντής της Europol, Christian Jechoutek, εξήγησε ότι, η Europol υποστήριξε την επιχείρηση «Aureus», στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Σχεδίου Δράσης για την αντιμετώπιση της οργανωμένης εγκληματικότητας κατά της ιδιοκτησίας. Η υποστήριξη έγινε με την μορφή του συντονισμού των επιχειρησιακών συναντήσεων, την ανταλλαγή πληροφοριών και την παροχή αναλύσεων στις συμμετέχουσες Χώρες. Για την υποστήριξη των ερευνητών, ένας ειδικός αναλυτής της Europol με «κινητό γραφείο», μέσω του οποίου είχε τη δυνατότητα να συνδέεται στις βάσεις δεδομένων της Europol, απεστάλει στο Αρχηγείο της Αστυνομίας της Μαδρίτης (Guardia Civil).

Η συγκεκριμένη επιχείρηση είχε ως αποτέλεσμα την έναρξη τριάντα οκτώ (38) νέων ερευνών και αναμένεται να υπάρξουν ακόμη περισσότερες. Οι έρευνες υποστηρίχθηκαν επίσης και από την Interpol, την UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) και τις Υπηρεσίες Πολιτισμού των συμμετεχόντων Χωρών.

Πλαστά Προϊόντα: Παύση διακοσίων ενενήντα δύο (292) διαδικτυακών χώρων (internet domain names) για πώληση πλαστών ή παραποιημένων προϊόντων

Η Ευροπολ και οι Αμερικανικές Υπηρεσίες Μετανάστευσης και Τελωνείων (Immigration and Customs Enforcement – ICE) και η Υπηρεσία Ασφαλείας και Ερευνών (Homeland Security Investigations – HSI), μαζί με είκοσι πέντε (25) Υπηρεσίες Επιβολής του Νόμου από δέκα εννέα Χώρες, δέσμευσαν τη λειτουργία διακοσίων ενενήντα δύο (292) διαδικτυακών χώρων (internet domain names) για παράνομη πώληση πλαστών προϊόντων σε ανυποψίαστους πελάτες. Η δέσμευση των 292 ονομάτων διαδικτυακών χώρων (domain names), είναι μέρος του Σχεδίου «In Our Sites (IOS) Transatlantic V».

Η επιχείρηση συντονίστηκε από την Ευροπολ για τις Χώρες, Αλβανία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Κολομβία, Κροατία, Δανία, Γαλλία, **Ελλάδα**, Ουγγαρία, Ισλανδία, Ιταλία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο Πορτογαλία, Ρουμανία, Σερβία, Ισπανία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Ο συντονισμός για τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής έγινε από το HSI-led National Intellectual Property Rights Coordination Center (IPR Center) το οποίο έχει έδρα στην Ουάσινγκτον.

Από τον Αύγουστο του 2015, η Ευροπολ και το Κέντρο IPR (NIPRCC), έλαβαν αναφορές από εταιρείες κατασκευής σχετικά με την ύπαρξη αυτών των παράνομων διαδικτυακών χώρων, τις οποίες διαβίβασαν στις Αρχές Επιβολής του Νόμου των Χωρών οι οποίες συμμετείχαν στην επιχείρηση.

Οι δικτυακοί χώροι έπαυσαν την λειτουργία τους και οι επισκέπτες που πληκτρολογούν τις αντίστοιχες διευθύνσεις στο διαδίκτυο, είτε θα βλέπουν ένα μήνυμα που θα τους ενημερώνει για την παύση και την παράνομη λειτουργία του χώρου αυτού και για τις νομικές κυρώσεις που επιβάλλονται σε όσους αγοράζουν πλαστά προϊόντα, είτε δεν θα έχουν καθόλου πρόσβαση σε αυτές τις «σελίδες». Τα πιο διαδεδομένα πλαστά προϊόντα αφορούν κυρίως σε μάρκες εταιρειών με είδη πολυτελείας καθώς και σε αθλητικά είδη, ηλεκτρονικά, φαρμακευτικά είδη και προϊόντα «πειρατείας» όπως μουσική και ταινίες.

Ο Διευθυντής της Ευροπολ, Rob Wainwright, ανέφερε ότι, « Η παραβίαση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας είναι ένα ανερχόμενο πρόβλημα για την ευρωπαϊκή οικονομία και για εκατομμύρια παραγωγών και καταναλωτών. Η Ευροπολ έχει δεσμευθεί να εργαστεί μαζί με τους διεθνείς εταίρους της να εξαρθρώσουν τα εγκληματικά δίκτυα που δραστηριοποιούνται παράνομα σε αυτό το χώρο».

Η παύση της λειτουργίας των διαδικτυακών χώρων που δραστηριοποιούνται στη διάθεση πλαστών προϊόντων, είναι ένας μόνον τρόπος αντιμετώπισης του προβλήματος και των εγκληματικών ομάδων που δρουν πίσω από αυτά. Οι Αρχές Επιβολής του Νόμου πλέον εστιάζουν στην προσέγγιση «ακολουθή τα χρήματα» (follow-the-

money), υλοποιώντας το Ευρωπαϊκό Σχέδιο Δράσης προστασίας των δικαιωμάτων της πνευματικής ιδιοκτησίας [150].

Το Σχέδιο «IOS» είναι μία πρωτοβουλία των Αρχών Επιβολής του Νόμου το οποίο προστατεύει τους καταναλωτές στοχεύοντας τις παράνομες πωλήσεις πλαστών προϊόντων στο διαδίκτυο. Οι διακόσιοι ενενήντα δύο (292) διαδικτυακοί χώροι που έπαυσαν τη λειτουργία τους, ως αποτέλεσμα των δράσεων της επιχείρησης «IOS V», ανεβάζει το συνολικό αριθμό των διαδικτυακών χώρων που έπαυσαν να λειτουργούν, στους χίλιους οκτακόσιους είκοσι εννέα (1.829), από την έναρξη του Σχεδίου «IOS», το Νοέμβριο του 2012.

Τα πλαστά και παραποιημένα προϊόντα τα οποία διατίθενται σε διαδικτυακούς χώρους, όχι μόνον επιφέρουν οικονομική ζημιά στον καταναλωτή λόγω της αγοράς χαμηλής ποιότητας προϊόντων, αλλά βάζουν, επιπλέον, σε κίνδυνο και τα οικονομικά στοιχεία του αγοραστή. Οι καταναλωτές ενθαρρύνονται να καταγγέλλουν την πώληση πλαστών και παραποιημένων προϊόντων και τους διαδικτυακούς χώρους οι οποίοι τα διαθέτουν. Επίσης ενθαρρύνονται να διαδίδουν τις περιπτώσεις αυτές ώστε να προστατευθούν και άλλοι καταναλωτές που μπορεί να γίνουν θύματα και αυτοί. Επιπλέον, αυτά τα εγκλήματα μπορεί να προκαλέσουν απώλεια εισοδήματος και φόρων.

Επιπλέον, η κατασκευή πλαστών και παραποιημένων προϊόντων από μη πιστοποιημένες μονάδες παραγωγής επηρεάζει συνολικά τους ρυθμούς ανεργίας και επιβαρύνει το περιβάλλον. Επίσης, εγείρονται θέματα δημόσιας υγείας και ασφάλειας για ανθρώπους και ζώα καθώς και θέματα ανθρωπίνης εκμετάλλευσης και παράνομης παιδικής εργασίας.

Επιχείρηση «Blue Amber». Παγκόσμια δράση και σύλληψη εκατόν δέκα οκτώ (118) ατόμων για απάτες σε αεροπορικές εταιρείες.

Στις 26 και 27 Νοεμβρίου 2015, Αρχές Επιβολής του Νόμου από όλον τον κόσμο, σε συνεργασία με αεροπορικές εταιρείες, ταξιδιωτικά γραφεία και ιδρύματα έκδοσης πιστωτικών καρτών, ένωσαν τις δυνάμεις τους σε μία μαζική και συντονισμένη δράση με σκοπό να αντιμετωπιστούν διαδικτυακές απάτες κατά αεροπορικών εταιρειών.

Η επιχείρηση, η τρίτη κατά σειρά, οργανώθηκε σε παγκόσμιο επίπεδο μέσω τριών κέντρων. Την *Europol* στη Χάγη, την *Interpol* στη Σιγκαπούρη και την *Ameripol* [151] στην Μπογκοτά. Πάνω από εξήντα (60) αεροπορικές εταιρείες και σαράντα πέντε (45) Χώρες συμμετείχαν στη

150 http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-760_en.htm

151 Πρόκειται για την Αστυνομική "κοινότητα" και ένα μηχανισμό συνεργασίας μεταξύ των Αστυνομιών της Βορείου και Νοτίου Αμερικής. Δημιουργήθηκε στις 14 Νοεμβρίου 2007. Έχει έδρα στην Μπογκοτά της Κολομβίας και συμμετέχουν, σε αυτόν τον μηχανισμό, δέκα οκτώ (18) Χώρες.

δράση αυτή η οποία πραγματοποιήθηκε σε περισσότερα από ογδόντα (80) αεροδρόμια, σε όλον τον κόσμο.

Η διεθνής αυτή συντονισμένη δράση, στόχευε εγκληματίες οι οποίοι αγόραζαν αεροπορικά εισιτήρια από το διαδίκτυο με τη χρήση κλεμμένων ή πλαστών πιστωτικών καρτών. Σε πολλές περιπτώσεις αποκαλύφθηκε ότι, η συγκεκριμένη απάτη με τη χρήση πιστωτικής κάρτας συνδεόταν και με άλλες μορφές σοβαρού εγκλήματος όπως, παράνομη διακίνηση ναρκωτικών και παράνομη διακίνηση ανθρώπων. Ο τραπεζικός, ο αεροπορικός και ο ταξιδιωτικός επιχειρηματικός τομέας υπέστη τεράστιες οικονομικές απώλειες από αυτή την εγκληματική δραστηριότητα, με τον αεροπορικό τομέα να έχει απώλειες της τάξης των 1.2 δισεκατομμυρίων ευρώ από παράνομες κρατήσεις εισιτηρίων. Επιπλέον εκατομμύρια αθών πολιτών αντιμετώπισαν σοβαρά προβλήματα λόγω της παράνομης χρήσης των πιστωτικών τους καρτών.

Η Διεθνής Ένωση Αερομεταφορών IATA (International Air Transport Association) συμμετείχε σε αυτή τη δράση παρέχοντας σημαντικές πληροφορίες από τις βάσεις δεδομένων της. Ειδοποιήσεις εστάλησαν σε κεντρικά σημεία ταξιδιωτικών προορισμών ώστε να είναι δυνατή η πληροφόρηση των Αστυνομικών Αρχών οι οποίες προέβαιναν σε συλλήψεις των δραστών όταν αυτοί επιχειρούσαν να ταξιδέψουν κάνοντας χρήση των εισιτηρίων που αγοράστηκαν με πλαστές ή κλεμμένες πιστωτικές κάρτες.

Εκπρόσωποι των αεροπορικών εταιρειών και μεγάλων ιδρυμάτων πιστωτικών καρτών όπως, American Express, MasterCard, Visa Inc και Visa Europe, βρίσκονταν στο συντονιστικό κέντρο το οποίο λειτουργούσε η EC3 μονάδα της Europol (European Cybercrime Centre). Κάνοντας χρήση των δεδομένων που υπήρχαν στις βάσεις δεδομένων τους κατέστη δυνατόν να ταυτοποιούνται εύκολα και γρήγορα όταν προέκυπτε κάποια ενημέρωση από τις αεροπορικές εταιρείες. Όλοι οι συμμετέχοντες Φορείς και Υπηρεσίες, συνεργάστηκαν από κοινού για να αναγνωρίσουν τις παράνομες συναλλαγές στις αγορές των αεροπορικών εισιτηρίων. Αυτή η συνεργασία μεταξύ των Αρχών Επιβολής του Νόμου και του Ιδιωτικού τομέα είχε σημαντική επίδραση στο επίπεδο αντίδρασης στο συγκεκριμένο πρόβλημα και αυτό είναι πολύ σημαντικό για την αποτελεσματική αντιμετώπιση αυτών των «κινητών» εγκληματικών ομάδων που έχουν τη δυνατότητα, μέσω του διαδικτύου, να διαπράττουν αυτά τα εγκλήματα σε οποιοδήποτε μέρος του κόσμου.

Η Interpol, δίνοντας πρόσβασης στις βάσεις δεδομένων της, υποστήριξε την επιχείρηση με ταχείες αναγνωρίσεις υπόπτων και καταζητούμενων ατόμων και τον εντοπισμό κλεμμένων ταξιδιωτικών εγγράφων. Μία Ομάδα από ειδικούς αναλυτές της Europol παρείχαν υποστήριξη στην επιχείρηση δίνοντας πρόσβαση στις εγκληματολογικές βάσεις δεδομένων του Οργανισμού. Αξιωματικοί της μονάδας EC3 ήταν παρόντες στην Σιγκαπούρη, την Μπογκοτά και σε μερικά από τα

ευρωπαϊκά αεροδρόμια. Επίσης, αξιωματούχοι της Eurojust παρείχαν συνδρομή στο συντονιστικό κέντρο στη Χάγη της Ολλανδίας.

Στόχος της δράσης αυτής ήταν, πρώτον, να εντοπιστούν οι παράνομες διαδικτυακές υπηρεσίες που παρείχαν στοιχεία πιστωτικών καρτών και πλαστά αεροπορικά εισιτήρια, και δεύτερον, να προστατευθούν οι καταναλωτές από αυτές τις εγκληματικές δραστηριότητες. Κατά την επιχείρηση, εντοπίστηκαν περισσότερες από διακόσιες ογδόντα μία (281) παράνομες συναλλαγές και εκατόν δέκα οκτώ (118) άτομα συνελήφθησαν.

Οι Χώρες που συμμετείχαν στην επιχείρηση ήταν οι εξής: Αυστρία, Κροατία, Δανία, Εσθονία, Φινλανδία, Γαλλία, **Ελλάδα**, Γερμανία, Ουγγαρία, Ιρλανδία, Ιταλία, Λιθουανία, Λετονία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Ολλανδία, Πολωνία, Ρουμανία, Σλοβακία, Ισπανία, Σουηδία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ισλανδία, Ελβετία, Αυστραλία, Χόνγκ Κόνγκ, Ινδονησία, Μαλαισία, Νέα Ζηλανδία, Φιλιππίνες, Κατάρ, Ταϊλάνδη, Ουκρανία, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, Κολομβία, Βολιβία, Εκουαδόρ, Αϊτή, Δομινικανή Δημοκρατία, Παραγουάη, Κόστα Ρίκα, Περού, Μεξικό και Παναμάς.

Διεθνής Αστυνομική επιχείρηση για την εξάρθρωση κινητών Ευρασιατικών οργανωμένων εγκληματικών ομάδων με δράση εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σε μία μεγάλη διεθνή Αστυνομική επιχείρηση, στην οποία επικεφαλής ήταν η Γερμανική (Βαυαρική) εγκληματολογική Αστυνομία ([Bavarian Landeskriminalamt](#)) και υποστηριζόμενη από την Europol, την 09 Σεπτεμβρίου 2014, εννιάκοσιοι πενήντα (950) Αστυνομικοί σε εννέα (9) Χώρες, ερεύνησαν εκατόν τριάντα οκτώ (138) ιδιωτικούς χώρους και συνέλαβαν εκατό (100) άτομα, δίνοντας έτσι ένα σημαντικό κτύπημα στις ευρασιατικές οργανωμένες εγκληματικές ομάδες που λειτουργούν στην Ευρώπη.

Επιπλέον, δύο άτομα αναγνωρίστηκαν ως «κεντρικοί στόχοι» και εκδόθηκαν αντίστοιχα ευρωπαϊκά εντάλματα σύλληψης. Οι δύο αυτοί ύποπτοι εκτιμάται ότι είναι υπεύθυνοι για την μαζική παραγωγή και πλαστογράφηση, κυρίως, Τσεχικών, Ρουμανικών και Βουλγαρικών διαβατηρίων, ταυτοτήτων, και πλαστών αδειών οδήγησης.

Αυτά τα έγγραφα χρησιμοποιήθηκαν από εκατοντάδες ευρασιατών εγκληματιών σε όλη την Ευρώπη με σκοπό να νομιμοποιήσουν την παραμονή τους εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να διεκδικήσουν κοινωνικά επιδόματα και να πραγματοποιήσουν άλλα αδικήματα, από κλοπές και ληστείες έως εκβιασμούς και άλλα βίαια εγκλήματα.

Τα αποτελέσματα αυτής της κοινής Αστυνομικής επιχείρησης στις συμμετέχουσες Χώρες ήταν:

- Συνελήφθησαν Εκατό (100) άτομα: Αυστρία ένας (1), Γαλλία είκοσι οκτώ (28), Γερμανία τέσσερεις (4), **Ελλάδα έξι (6)**, Πορτογαλία ένας

(1), Ρουμανία ένας (1), Ισπανία σαράντα εννέα (49), Σουηδία δέκα (10).

- Ερευνήθηκαν εκατόν τριάντα οκτώ (138) ιδιωτικοί χώροι: Αυστρία τέσσερεις (4), Γαλλία τριάντα πέντε (35), Γερμανία τριάντα επτά (37), **Ελλάδα πέντε (5)**, Πορτογαλία πέντε (5), Ισπανία σαράντα ένας (41), Σουηδία ένδεκα (11).
- Κατασχέθηκαν τα κάτωθι αντικείμενα:
- Πενήντα επτά (57) πλαστά έγγραφα: Αυστρία ένα (1), Γαλλία πέντε (5), Γερμανία δέκα τρία (13), **Ελλάδα δύο (2)**, Πορτογαλία τρία (3), Ρουμανία πέντε (5), Ισπανία είκοσι έξι (26), Σουηδία δύο (2).
- Πέντε (5) πυροβόλα όπλα
- Είκοσι έξι χιλιάδες (26.000) ευρώ
- Ναρκωτικά (αμφεταμίνες και κάνναβη, 1,9 κιλά.
- Χίλια διακόσια πακέτα παραπονημένων τσιγάρων.
- Ένα (1) κλεμμένο όχημα
- Πάνω από τριακόσια (300) κομμάτια χρυσαφικών και ωρολογίων.
- Διαρρηκτικά εργαλεία.

Αποτέλεσμα των ερευνών ήταν και η εξακρίβωση των δραστών σε είκοσι εννέα (29) διαρρήξεις στην Ισπανία και τουλάχιστον τριών (3) στην Γερμανία.

Οι δύο κύριοι ύποπτοι, χρέωναν ποσό μεταξύ, διακοσίων πενήντα (250) και χιλίων πεντακοσίων (1.500) ευρώ ανά πλαστό έγγραφο που παρείχαν, χρήματα τα οποία πληρώνονταν προκαταβολικά μέσω τραπεζικών λογαριασμών. Τα πλαστά έγγραφα αποστέλλονταν μέσω ταχυδρομείου ή υπηρεσιών courier, σε διάφορους παραλήπτες και σε διαφορετικές Ευρωπαϊκές Χώρες. Μέχρι το 2014, οι δύο αυτοί κύριοι ύποπτοι, εκτιμάται ότι είχαν διακινήσει, μέσω ταχυδρομείου, περί τα τριακόσια (300) πακέτα σε όλη την Ευρώπη.

Επικεφαλής της επιχείρησης ήταν οι Γερμανικές Αρχές Επιβολής του Νόμου, με την Ευροπόλ να παρέχει υποστήριξη μέχρι τις αρχές του 2013. Η υποστήριξη αυτή συμπεριελάμβανε την ανταλλαγή πληροφοριών και επιχειρησιακών πληροφοριών και αναλύσεις. Επίσης παρείχε εμπειρογνωμοσύνη και χρηματοδότηση των επιχειρησιακών συναντήσεων. Στην επιχείρηση, παρόντες ήταν και οι ειδικοί της Ευροπόλ με «κινητά γραφεία» στη Μαδρίτη, το Παρίσι και το Μόναχο. Αστυνομικές Αρχές από την Τσεχία και την Ρουμανία επίσης υποστήριξαν την επιχείρηση με διασταυρώσεις πληροφοριών σε «πραγματικό χρόνο».

Αστυνομικές Υπηρεσίες που συμμετείχαν στην επιχείρηση: Αυστρία: BKA; Τσεχία: UOOZ; Γαλλία: OCLDI & Gendarmerie; Γερμανία: LKA Berlin, LKA Niedersachsen, LKA Nordrhein Westfalen, LKA Baden Wurttemberg, LKA Hamburg; **Ελλάδα: Δ.Α.Α.**; Πορτογαλία: SEF; Ρουμανία: Territorial Border Police Service Iasi; Ισπανία: UDYCO; Σουηδία: NBI.

Επιχείρηση «Airway». Κοινή ευρωπαϊκή Αστυνομική επιχείρηση για την αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης μέσω των ευρωπαϊκών αεροδρομίων.

Με πρωτοβουλία της Ελλάδας πραγματοποιήθηκε κοινή ευρωπαϊκή αστυνομική επιχείρηση, με την κωδική ονομασία «ΑΕΡΟΔΡΟΜΟΣ», για την αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης, μέσω των Διεθνών Αερολιμένων τους. **Την πρωτοβουλία υλοποίησης της επιχείρησης είχε η Ελλάδα**, στο πλαίσιο ανάληψης της Προεδρίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ είχε την πλήρη εποπτεία και το συντονισμό ως Επικεφαλής (Action Leader), σε συνεργασία με την EUROPOL και την FRONTEX

Η κοινή αστυνομική επιχείρηση υλοποιήθηκε στο πλαίσιο κατάρτισης των Επιχειρησιακών Σχεδίων Δράσης EMPACT της Ευρωπαϊκής Αστυνομίας (EUROPOL), για την παράνομη μετακίνηση αλλοδαπών (facilitated immigration). Στην επιχείρηση έλαβαν μέρος δέκα οκτώ (18) Κράτη-Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συγκεκριμένα: **Ελλάδα**, Κύπρος, Αυστρία, Βέλγιο, Γερμανία, Ελβετία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ισπανία, Ιταλία, Ουγγαρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακία, Ολλανδία, Δανία, Βουλγαρία και Φινλανδία.

Συμμετείχαν τριάντα εννέα (39) Διεθνή Αεροδρόμια, εκ των οποίων τρία (3) ελληνικά, στα οποία πραγματοποιήθηκαν στοχευμένοι έλεγχοι σε intra και extra Schengen πτήσεις.

Κατά τη διάρκεια της επιχείρησης συνελήφθησαν συνολικά στην Ελλάδα, είκοσι εννέα (29) άτομα.

Η χώρα μας ανέλαβε, στο πλαίσιο ανάληψης της Προεδρίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την πρωτοβουλία υλοποίησης και σχεδίασε τη διεξαγωγή της επιχείρησης, η οποία υιοθετήθηκε από τις χώρες που συμμετέχουν στο EMPACT, για την «Ενίσχυση των μέτρων για την αντιμετώπιση της διευκόλυνσης παράνομης εισόδου, δευτερευόντων (ενδοκοινοτικών) μετακινήσεων και νομιμοποίηση της διαμονής εντός της Ε.Ε. μη νόμιμων μεταναστών με τη χρήση πλαστών ταξιδιωτικών εγγράφων (συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης και προμήθειας)».

Η επιχείρηση πραγματοποιήθηκε κατά το χρονικό διάστημα από 05 έως 11-05-2014 και συμμετείχαν τριάντα εννέα Υπηρεσίες (39) Διεθνών Αεροδρομίων Κρατών Μελών της Ε.Ε., για τον εντοπισμό περιπτώσεων παράνομης διακίνησης αλλοδαπών με τη χρήση πλαστών ή κλεμμένων ταξιδιωτικών εγγράφων, ενώ στοχοποιήθηκαν πτήσεις εντός και εκτός ζώνης Schengen (intra & extra Schengen).

Όσον αφορά στην Ελλάδα, τρία (3) αεροδρόμια συμμετείχαν στην επιχείρηση. Πρόκειται για τον Διεθνή αερολιμένα Αθηνών «Ελευθέριος Βενιζέλος», τον Διεθνή Κρατικό Αερολιμένα Θεσσαλονίκης «Μακεδονία» και τον Κρατικό Αερολιμένα Κέρκυρας «Ιωάννης Καποδίστριας».

Στόχοι της κοινής αστυνομικής επιχείρησης ήταν:

- Ο εντοπισμός και η σύλληψη παράνομα διακινούμενων μεταναστών

- Η κατάδειξη, η έρευνα-δίωξη και η αποδόμηση εγκληματικών ομάδων που δραστηριοποιούνται στη διευκόλυνση της παράνομης μετανάστευσης
- Συλλογή και ανάλυση πληροφοριών και στοιχείων για πληροφοριακούς και προανακριτικούς σκοπούς.
- Ενδεικτικά, τα αποτελέσματα της επιχείρησης στην Ελλάδα είναι τα εξής:
- Συνελήφθησαν είκοσι τρεις (23) αλλοδαποί διαφόρων υπηκοοτήτων, εκ των οποίων οι είκοσι ένας (21) προσπάθησαν να ταξιδέψουν κάνοντας χρήση πλαστών ταξιδιωτικών εγγράφων, ενώ οι άλλοι δύο (2) αλλοδαποί λειτουργούσαν ως συνοδοί-διακινητές τους.
- Επιπλέον, στο πλαίσιο της επιχείρησης εξαρθρώθηκε διεθνική εγκληματική οργάνωση, που δραστηριοποιούνταν στη διευκόλυνση της παράνομης εξόδου από την Ελλάδα, αλλοδαπών υπηκόων Αλβανίας με τελικό προορισμό τις Η.Π.Α., τον Καναδά, το Ηνωμένο Βασίλειο και την Αυστραλία. Σε αυτήν την επιχείρηση συνελήφθησαν άλλα έξι (6) άτομα.

Εξαιρετικά σημαντική ήταν η υποστήριξη που παρείχε η [Europol](#) στην επεξεργασία, αξιολόγηση και περαιτέρω αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της επιχείρησης. Αξίζει να σημειωθεί ότι η ανάλυση των πληροφοριών που συνελέγησαν από την [Europol](#), κατά την διάρκεια της επιχείρησης, θα επιφέρουν πρόσθετα επιχειρησιακά και στρατηγικά οφέλη, για το σύνολο των Κρατών-Μελών της Ε.Ε., όσον αφορά στους εξής άξονες:

- στην ταυτοποίηση άγνωστων μελών των εμπλεκόμενων εγκληματικών ομάδων και στην κατάδειξη του ρόλου τους, στα διάφορα στάδια της διακίνησης.
- στην σύνδεση μεταξύ υποθέσεων από διάφορες χώρες, την κάλυψη πληροφοριακών κενών, καθώς και την υποστήριξη περαιτέρω ερευνών (follow - up investigations).
- στην παρουσίαση των επιμέρους σταδίων της διευκόλυνσης της παράνομης διακίνησης, καθώς και την συγκεκριμένη μεθοδολογία δράσης (*modus operandi*).
- τέλος, στην ανάλυση του κινδύνου και την εκτίμηση της απειλής που συνιστά η δράση των εγκληματικών ομάδων σε σχέση με την παράνομη διακίνηση ατόμων μέσω αεροδρομίων.

Σημειώνεται ότι είναι η πρώτη φορά που η Ελληνική Αστυνομία, πέραν του σχεδιασμού της επιχείρησης, αναλαμβάνει «επικεφαλής δράσης» («*action leader*») σε Κοινή Ευρωπαϊκή Αστυνομική Επιχείρηση.

Επιχείρηση κατά Ρωσόφωνων Οργανωμένων εγκληματικών Ομάδων στη Γαλλία.

Στις **4 Ιουνίου 2013**, η Γαλλική Αστυνομία πραγματοποίησε σαράντα δύο (42) ταυτόχρονες συλλήψεις στη Νίκαια, Μπορντώ, Νιμ, Λυών, Παρίσι και άλλες γαλλικές πόλεις, στα πλαίσια μίας οργανωμένης επιχείρησης κατά ρωσόφωνων, κινητών, οργανωμένων εγκληματιών ομάδων. Συνελήφθησαν ύποπτοι διαφόρων εθνικοτήτων (Γεωργιανοί, Αρμένιοι, Ρώσοι, Αζερμπαϊτζανοί), συμπεριλαμβανομένων «στρατιωτών», «εμποτών» και τριών σεσημασμένων κλεπτών. Η πλειοψηφία των συλληφθέντων κατηγορήθηκαν για σύσταση συμμορίας οργανωμένες κλοπές, αποδοχή κλοπιμαίων και λαθρεμπόριο τσιγάρων. Αυτό το τεράστιο εγκληματικό δίκτυο είχε ως επικεφαλής έναν γνωστό Ρώσο εγκληματία, με έδρα στη Νίκαια της Γαλλίας, ο οποίος ήλεγχε την εγκληματική δράση του δικτύου σε όλη τη Νότια Γαλλία.

Οι έρευνες που πραγματοποιήθηκαν στις οικίες των συλληφθέντων απεκάλυψαν σημαντικά ποσά σε μετρητά, αρκετά κιλά σε χρυσό και άλλα κοσμήματα, πλαστές ταυτότητες, πυροβόλα όπλα και μεγάλες ποσότητες λαθραίων τσιγάρων. Ενεργοί εγκληματικοί σύνδεσμοι ερευνήθηκαν στη Γερμανία, **την Ελλάδα**, το Βέλγιο, την Ιταλία και την Κύπρο.

Η έρευνα άρχισε το Σεπτέμβριο του 2011 με επικεφαλής τις Δικαστικές Αστυνομικές Υπηρεσίες του Μπορντώ και της Νίκαιας και του Κεντρικού Γραφείου Καταπολέμησης του Οργανωμένου Εγκλήματος (Judiciary Police Directorates (DIPJ) Bordeaux and Nice, and by the Central Office for Combating Organised Crime (OCLO)). Την ημέρα της επιχείρησης, χρησιμοποιήθηκαν τριακόσιοι (300) Αστυνομικοί. Η Europol παρείχε υποστήριξη «στο σημείο», σε δύο τοποθεσίες της επιχείρησης, διασταυρώνοντας πληροφορίες και στοιχεία και πραγματοποιώντας άντληση στοιχείων από κινητά τηλέφωνα και υπολογιστές.

Ο Υπουργός Εσωτερικών της Γαλλίας συνεχάρη τις Υπηρεσίες που συμμετείχαν στην επιχείρηση και ζήτησε να ενταθούν οι προσπάθειες αντιμετώπισης των οργανωμένων εγκληματικών ομάδων που προέρχονται από την Ανατολική Ευρώπη.

4.1 Αξιολόγηση και προοπτικές

Η εσωτερική και εξωτερική ασφάλεια είναι δύο όψεις του ίδιου νομίσματος. Η καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος επιβάλλει τη στενή συνεργασία των αστυνομικών υπηρεσιών όλων των χωρών της Ε.Ε. Το να γίνει, **πραγματικά**, η Ευρωπαϊκή Ένωση μια «περιοχή ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης», όπου όλοι θα έχουν ίση πρόσβαση στη δικαιοσύνη και ίση προστασία από τον νόμο, είναι μια νέα πρόκληση, που απαιτεί τη στενή συνεργασία των κυβερνήσεων των Κρατών-Μελών.

Ως μια συνολική θεώρηση των νέων αλλαγών, εάν κανείς εξετάσει εγγύτερα τον απολογισμό στο τομέα της Αστυνομικής και Δικαστικής συνεργασίας, θα διαπιστώσει ότι, η επιτευχθείσα πρόοδος δεν υπήρξε ομοιογενής σε όλου τους τομείς δράσης που αφορούν στον χώρο. Πρόοδος κατεγράφη, για παράδειγμα, στους τομείς της ευρωπαϊκής στρατηγικής για τα ναρκωτικά, το άσυλο και την μετανάστευση, τις πολιτικές σχετικά με τις θεωρήσεις εισόδου και τα σύνορα. Η καταπολέμηση της τρομοκρατίας παρουσίασε επίσης πρόοδο. Ωστόσο, παρουσιάστηκαν καθυστερήσεις στους τομείς του τρίτου πυλώνα, δηλαδή στην Αστυνομική και Δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις, όπου απαιτούνταν ομοφωνία για τη λήψη απόφασης από το Συμβούλιο [152].

Από τον απολογισμό αυτόν προκύπτει, ότι παρά την επιτυχία της δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τις πολιτικές που είχαν «κοινοτικοποιηθεί», όπως για παράδειγμα η Δικαστική Συνεργασία στις αστικές υποθέσεις, το ζήτημα της ψηφοφορίας με ομοφωνία έχει καθυστερήσει την λήψη των μέτρων προτεραιότητας που προέβλεπε το πρόγραμμα της Χάγης, όπως αυτά που αφορούν στην πρώτη φάση

152 Το Συμβούλιο αποφασίζει με ομοφωνία για μία σειρά ζητημάτων που θεωρούνται ευαίσθητα από τα Κράτη-Μέλη. Για παράδειγμα: Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας (εξαιρουμένων ορισμένων σαφώς καθορισμένων περιπτώσεων όπου απαιτείται ειδική πλειοψηφία, π.χ. ο διορισμός ειδικού εντεταλμένου). Ζητήματα που αφορούν την ιθαγένεια (ή την χορήγηση νέων δικαιωμάτων στους πολίτες της Ε.Ε.). Η ιδιότητα του μέλους της Ε.Ε.. Εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας ως προς την έμμεση φορολογία. Οικονομικά της Ε.Ε. (ίδιοι πόρο, πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο). Ορισμένες διατάξεις στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων (ευρωπαϊκή εισαγγελική Αρχή, οικογενειακό δίκαιο, επιχειρησιακή Αστυνομική συνεργασία κ.λπ.). Εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης και της κοινωνικής προστασίας.

του ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου. Τόσο η διαδικασία έγκρισης όσο και η υλοποίηση στο εθνικό επίπεδο στους τομείς της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις εξακολουθούν να είναι ιδιαίτερες προβληματικές.

Τις πανθομολογούμενες αδυναμίες του τρίτου πυλώνα και κυρίως τις αδυναμίες ως προς την λήψη των σχετικών αποφάσεων ήρθε και κάλυψε η Συνθήκη της Λισαβόνας.

Η κατάργηση των πυλώνων είχε ευεργετικά αποτελέσματα δεδομένου ότι αποκαταστάθηκε η συμμετοχή των Οργάνων στα κλασσικά πρότυπα της «κοινοτικής λειτουργίας». Η Επιτροπή διαδραματίζει πλέον τον παραδοσιακό της ρόλο για την εκπόνηση και εκτέλεση των πολιτικών, το Κοινοβούλιο έχει ανακτήσει τον νομοθετικό και ελεγκτικό του ρόλο, όπως επίσης το Δικαστήριο τον δικαστικό έλεγχο.

Έχω την άποψη ότι η μεγάλη προστιθέμενη αξία των νέων ρυθμίσεων εστιάζεται κυρίως στην αποκατάσταση του δικαστικού ελέγχου σε όλα τα θέματα που εντάσσονται στον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Είναι νομίζω αδιανόητο σε μια δημοκρατική Ευρώπη, ρυθμίσεις και μέτρα που αγγίζουν τον πυρήνα των ατομικών ελευθεριών του πολίτη, να μην υπάγονται σε πλήρη δικαστικό έλεγχο. Μην ξεχνάμε άλλωστε ότι και σε αυτόν τον πρώτο πυλώνα στα συγκεκριμένα θέματα η δικαστική προστασία του ιδιώτη γνώρισε αξιοσημείωτες συστολές σε σχέση με όσα ίσχυαν γενικά στον πρώτο πυλώνα, όπως π.χ. η δυνατότητα περιορισμού των προδικαστικών παραπομπών.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση προωθεί και χρηματοδοτεί ενέργειες συνεργασίας στους τομείς της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων. Τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ενισχύουν την Αστυνομική και Δικαστική συνεργασία, όπως είναι η Europol και η Eurojust, πρέπει επίσης να διαδραματίσουν ενεργότερο και αποτελεσματικότερο ρόλο στην υλοποίηση της Ευρωπαϊκής αντεγκληματικής πολιτικής.

Η Europol έχει προχωρήσει, μετά τις σχετικές αποφάσεις του Συμβουλίου, στην υλοποίηση Συμφωνιών στρατηγικής και επιχειρησιακής συνεργασίας και δράσεων με τα Κράτη-Μέλη της Ε.Ε., Τρίτα Κράτη και άλλους Ευρωπαϊκούς, και Διεθνείς Οργανισμούς και Υπηρεσίες, για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας. Συμπερασματικά, απορρέει ότι η δράση της Europol όπως περιγράφηκε και όπως προβλέπεται να εξελιχθεί, δεν περιορίζεται μόνο στο ρόλο της στήριξης και της ενίσχυσης της δράσης των Εθνικών Αρχών Επιβολής του Νόμου, αλλά σταδιακά αναβαθμίζεται σε ισότιμο εταίρο των Εθνικών Αρχών.

Με το σύνολο των ρυθμίσεων για τον δημοκρατικό βίο της Ένωσης, αλλά και την ένταξη της Europol στο ενωσιακό πλαίσιο καλύπτεται και η δεύτερη μεγάλη ανάγκη, πρόκειται για την [ανάγκη του δημοκρατικού ελέγχου](#).

Με βάση το νέο θεσμικό πλαίσιο και την δυνατότητα αναγνώρισης επιχειρησιακών δραστηριοτήτων στην Europol, είναι ανάγκη να

επανεξεταστεί από την αρχή το σύνολο των ρυθμίσεων που αφορά την όλη λειτουργία αυτού του οργανισμού και το πλαίσιο των συνεργασιών του με τα Κράτη-Μέλη αλλά και τις Τρίτες Χώρες και άλλους ευρωπαϊκούς και Διεθνείς Οργανισμούς και Υπηρεσίες.

Η σταθερή αυξητική τάση που παρουσιάζει το οργανωμένο έγκλημα και οι νέες μορφές του τα τελευταία χρόνια, απαιτεί την ενδυνάμωση και τη διαρκή βελτίωση αυτών των συνεργασιών. Αυτή τη στιγμή, πάντως, δεν μπορεί να εκτιμηθεί ποιες θα είναι οι εξελίξεις αναφορικά με την καθιέρωση των ενισχυμένων συνεργασιών. Έχω πάντως την άποψη ότι η «κατά μόνας» πορεία των 28 πλέον ^[153] Κρατών-Μελών της Ε.Ε. σε τόσο ευαίσθητα θέματα είναι πρακτικά αδύνατη και η πρόβλεψη αυτών των συνεργασιών αποτελεί τελικά αναπόφευκτη επιλογή. Δίνει τουλάχιστον τη δυνατότητα μίας συντεταγμένης πορείας και κοινής αντιμετώπισης του φαινομένου της διασυνοριακής οργανωμένης εγκληματικότητας.

Το σημαντικότερο όμως θεωρώ, είναι ότι, οι Συμφωνίες συνεργασίας μεταξύ των Αρχών Επιβολής του Νόμου των Κρατών-Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με όποια μορφή και εάν αυτές υφίστανται, θα πρέπει να υλοποιούνται εντός του πλαισίου των κανόνων του διεθνούς δικαίου, με πλήρη διαφάνεια στις εφαρμοζόμενες Αστυνομικές πρακτικές και πάντα με γνώμονα την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

¹⁵³ Με την προσχώρηση και της Κροατίας, την 01 Ιουλίου 2013.

5.1.1 Ελληνική

- Γ. Π. Νικολόπουλος, «Η Ευρωπαϊκή Ένωση ως φορέας αντεγκληματικής πολιτικής. Το Πρόγραμμα της Χάγης και η εφαρμογή του», Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2008.
- Γ. Π. Νικολόπουλος, «Κράτος. Ποινική εξουσία και Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Μία εγκληματολογική προσέγγιση», Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα, 2002.
- Γ. Π. Νικολόπουλος, «Διεθνοποίηση της αντεγκληματικής πολιτικής και δικαιώματα του ανθρώπου», Φάκελος σημειώσεων Ακαδημαϊκού έτους 2014-2015, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Κ.Μ. 32Μ005.
- Ι. Φαρσεδάκης, «Η εγκληματολογική σκέψη από την αρχαιότητα ως τις μέρες μας», τ. Α', Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1990.
- Χ. Ζαραφώνιτου, «Εμπειρική Εγκληματολογία», Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 1995.
- Ε. Λαμπροπούλου, «Κοινωνικός έλεγχος του εγκλήματος», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 1994.
- Α. Χαλκιά, Διπλωματική Εργασία: «Τάσεις της σύγχρονης αντεγκληματικής πολιτικής, διεθνώς και στην Ελλάδα. κριτική προσέγγιση», 2007.
- Ε. Α. Στεργιούλης, «Η Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία, Europol», Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2003.
- Δ. Παπαγιάννης, «Ο Ευρωπαϊκός χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης», Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλας, 2001.
- Β. Χριστιανός, «Συνθήκη Ε.Ε. & ΣΛΕΕ. Κατ' άρθρο ερμηνεία», Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2012.
- Μ. Καϊάφα-Γκμπάντι, «Συντονιστικά όργανα για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος στην Ε.Ε.: από τον αστυνομικό (Europol) στον δικαστικό (Eurojust) συντονισμό. Η προοπτική της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων», Ποινική Δικαιοσύνη, Αθήνα, 2003.
- Στ. Περράκης, «Ο χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης στην ΕΕ», εις Στεφάνου Φατούρου.
- Ν. Σκανδάμης, «Το παράδειγμα της ευρωπαϊκής διακυβέρνησης», εκδόσεις Σάκκουλας Αντ. Ν., Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2006.
- Β. Σκουρής, «Ερμηνεία Συνθηκών για την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα», Εκδόσεις Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 2003.
- Μ. Μαραβέγιας, «Νέα Ευρωπαϊκή Ένωση», (επιμ.) Ν. Τσινισιζέλης, Εκδόσεις Θεμέλιο, Αθήνα, (2007).
- Ν. Moussis, «Ευρωπαϊκή Ένωση: δίκαιο, οικονομία πολιτικές», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 2011.
- Α. Μανιτάκης, «Τι είναι Κράτος», Εκδόσεις Σαββάλας, Αθήνα, 2007.
- Γ. Ανδρέου. «Πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης». Έκδοση 1.0, Θεσσαλονίκη, 2014.
- Π. Κανελλόπουλος, «Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Συνθήκη της

Λισσαβόνας», 5η Έκδοση, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2010.

- Μ. Χρυσομάλλης, «Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στοιχεία Συνθήκης της Λισαβόνας», Εκδόσεις Βασ. Ν. Κατσαρού, Αθήνα, 2010.

5.1.2 Ξενόγλωσση

- M. Delmas-Marty, «Πρότυπα και Τάσεις Αντεγκληματικής Πολιτικής», Νομική Βιβλιοθήκη, Μτφ. Χ. Ζαραφώνιου, Αθήνα, 1991.
- M. Delmas-Marty, «Αντεγκληματική πολιτική και Ευρωπαϊκό Σύστημα προστασίας των Ανθρωπίνων δικαιωμάτων», Ελληνική Επιθεώρηση Εγκληματολογίας, τ. 1, Μτφ. Χ. Ζαραφώνιου, Αθήνα, 1988.
- G. Hughes, A. Edwards, «*Crime control and community. The new politics of public safety*», Willan Publishing, Devon-Oregon, 2002.
- A. Crawford, «*Crime and Insecurity. The governance of safety in Europe*», Willan Publishing, UK, 2002.
- D. Garland, «*The Culture of Control*», The University of Chicago Press, 2001.
- D. Garland, «*The Limits of the Sovereign State. Strategies of Crime Control in Contemporary Society*», The British Journal of Criminology, 1996.
- J. W. E. Sheptycki, «*Policing, Postmodernism and Transnationalization*», British Journal of Criminology, Vol.38, No. 3, 1998.
- Lucia Zedner, «*Policing before and after the police*», British Journal of Criminology, Vol.46, No. 1, 2006.
- Ian Loader, «*Policing, securitization and democratization in Europe.*», Criminal Justice, SAGE, 2002.
- H. Beker, «*Outsiders*», The Free Press, N.Y.- London, 1966.
- O. Waeber, «*European security identities*», Journal of Common Market Studies, T.34, αρ.1, 1996.
- S. Hix, «*Το πολιτικό σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*», Εκδόσεις Μεταίχμιο Αθήνα, 2009.
- Kevin Featherstone, Claudio Radaelli, «*The Politics of Europeanization*», Oxford University Press, London, 2003.
- C. M. Radaelli, «*Whither Europeanization? Concept stretching and substantive change*», European Integration online papers, τ. 4, αρ. 8, 2000.
- G. Lahav, «*Immigration and politics in the New Europe. Reinventing Borders*», Cambridge University Press, Cambridge, 2004
- I. Bache, S. Bulmer, D. Gunay, «*Europeanization: A critical Realistic Perspective*», Research Design in European Studies, Basingstoke, Palgrave Macmillan, London, 2012.
- N. Nugent, «*Πολιτική και διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση*», Εκδόσεις Σαββάλας, Αθήνα, 2012.
- W. Wallace, M. Pollack and A. Smith (eds.), «*Policy-Making in the European Union*», (Sixth Edition), Oxford University Press, London, 2010.
- A. Mégie, «*The Institutionalization of an Uncertain European Judiciary in Quest of Legitimacy: Eurojust*», Εκδόσεις L' Harmattan, Παρίσι, 2007.
- C. FIJINAUT, «*Police Co-operation*», άρθρο του N. WALKER (ed.), «*Europe's Area of Freedom, Security and Justice*», Oxford University Press, Oxford, 2001.

- Th. Balzacq, D. Bigo, S. Carrera, «Guild, Security and the Two-level Game: The Treaty of Prum, the EU and the management of Threats», Center for European Policy Studies, Working Document n. 234, Brussels, 2006.
- B. Vaughan, S. Kilkommins, «The Europeanization of Human Rights», European Journal of Criminology, 2007.

5.1.3 Διαδικτυακοί Σύνδεσμοι (Links)

- Η επίσημη ιστοσελίδα της Europol : <https://www.europol.europa.eu>.
- «Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης». Διαθέσιμο στον ακόλουθο [σύνδεσμο](#). Τελευταία πρόσβαση στις 09/01/2017.
- «Συνθήκη του Άμστερνταμ», Λουξεμβούργο 1997, Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Διαθέσιμο στον ακόλουθο [σύνδεσμο](#). Τελευταία πρόσβαση στις 09/01/2017.
- «Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση», Λουξεμβούργο 1992, Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Διαθέσιμο στον ακόλουθο [σύνδεσμο](#). Τελευταία πρόσβαση στις 09/01/2017.
- «Συνθήκη της Λισσαβόνας. Για τη τροποποίηση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας». Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2007, αριθ. C 306. Διαθέσιμο στον ακόλουθο [σύνδεσμο](#). Τελευταία πρόσβαση στις 09/01/2017.
- «Συνθήκη της Νίκαιας. Που τροποποιεί τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, τις Συνθήκες περί ιδρύσεως των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και ορισμένες συναφείς πράξεις». Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αριθ.2001/C 80. Διαθέσιμο στον ακόλουθο [σύνδεσμο](#). Τελευταία πρόσβαση στις 09/01/2017.
- «Το πρόγραμμα της Στοκχόλμης- μια ανοιχτή και ασφαλής Ευρώπη που εξυπηρετεί και προστατεύει τους πολίτες», Επίσημη εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αριθ.2010/C 115. Διαθέσιμο στον ακόλουθο [σύνδεσμο](#). Τελευταία πρόσβαση στις 09/01/2017.
- «Χάρτης θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης». Επίσημη εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2010, αριθ. 2010/C 83. Διαθέσιμο στον ακόλουθο [σύνδεσμο](#) . Τελευταία πρόσβαση στις 09/01/2017.

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Η συνεργασία της Europol με τα Κράτη-Μέλη στο πλαίσιο της αντεγκληματικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
Η περίπτωση της Ελλάδας.

ΚΟΤΣΙΦΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΑΡ. ΜΗΤΡ.: 3214Μ014

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΜΕΛΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΦΑΡΣΕΔΑΚΗΣ ΙΑΚΩΒΟΣ
ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΝΑ

Αθήνα, Μάρτιος, 2017

